

STATISTISK-ØKONOMISK
OVERSIKT
OVER ÅRET 1937

UTGITT AV

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ

Aperçu de la situation économique en 1937

OSLO

I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1938

Pris kr. 1,00

STATISTISK-ØKONOMISK
OVERSIKT
OVER ÅRET 1937

UTGITT AV

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ

Aperçu de la situation économique en 1937

OSLO

I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1938

Innhold.

	Side.
Verdenskonjunktorene	3
Aksjemarkedet	3
Penge- og kredittmarkedet	4
Valutamarkedet	6
Prisnivået	7
Den industrielle verdensproduksjon	9
Arbeidsledigheten	13
Jordbruket	13
Verdenshandelen	15
Sluttord	18
Norge	19
Aksjemarkedet	19
Penge- og kredittmarkedet	19
Valutamarkedet	22
Prisnivået	22
Utenrikshandelen	28
Jordbruket	35
Skogbruket	39
Fiskeriene	41
Hvalfangsten	45
Industrien	45
Skibsfarten	55
Arbeidsledigheten	57
Offentlige finanser	60
Sluttord	61
Tabell	
I. Valutakurser og prisnivå ..	64
II. Penger og kreditt	66
III. Vareomsetning	69
IV. Transport	70
V. Arbeidsledighet	70
VI. Jordbruk og skogbruk	71
VII. Fiskeri og hvalfangst	74
VIII. Industri. Hovedoversikt ..	76
IX. Grubedrift og stenindustri ..	77
X. Elektro-metallurgisk indu-	
stri	77
XI. Kjemisk og elektro-kjemisk	
industri	78
XII. Hermetikkindustri	78
XIII. Olje- og fettindustri	78
XIV. Sagbruksindustri	79
XV. Papirindustri	79
XVI. Jern- og metallindustri	80
XVII. Tekstil-, lær- og skotøi-	
industri	81
XVIII. Brennerier, bryggerier,	
chokolade- og drops-	
fabrikker, tobakks-	
industri og møller	82
XIX. Skibsfart	83
XX. Offentlige finanser	84

Table des Matières.

	Page.
Conjonctures mondiales	3
Marché des valeurs à revenu variable ...	3
Monnaies et crédit	4
Marché des changes	6
Niveau des prix	7
Production industrielle mondiale	9
Chômage	13
Agriculture	13
Commerce mondial	15
Conclusion	18
La Norvège	19
Marché des valeurs à revenu variable ...	19
Monnaies et crédit	19
Marché des changes	22
Niveau des prix	22
Commerce extérieur	28
Agriculture	35
Sylviculture	39
Pêches maritimes	41
Pêche à la baleine	45
Industrie	45
Navigation	55
Chômage	57
Finances publiques	60
Conclusion	61
Tableau	
I. Cours des changes et niveau	
des prix	64
II. Monnaies et crédit	66
III. Commerce	69
IV. Transport	70
V. Chômage	70
VI. Agriculture et sylviculture ..	71
VII. Pêches maritimes et pêche	
à la baleine	74
VIII. Industrie. Aperçu général ..	76
IX. Mines et industrie de pierres	
industri	77
X. Industrie électro-metallur-	
gique	77
XI. Industrie chimique et élec-	
trochimique	78
XII. Fabriques de conserves	78
XIII. Industrie d'huile et de graisse	
78	
XIV. Scieries	79
XV. Industrie de papier	79
XVI. Industrie de fer et de métaux	
80	
XVII. Industrie textiles, du cuir et	
fabriques de chaussures ...	81
XVIII. Distilleries, brasseries, fa-	
briques de chocolat, de sucre-	
ries et de tabacs et moulins	82
XIX. Navigation	83
XX. Finances publiques	84

Statistisk-økonomisk oversikt over året 1937.

Verdenskonjunktorene.

Året 1937 har ikke vært mindre politisk beveget enn de nærmest foregående år. Borgerkrigen i Spania har fortsatt hele året og har til sine tider skapt meget vanskelige internasjonale situasjoner. Fra august har krigen i Østen vært et faktum. Det er ennå ikke på det rene hvilken omgruppering i maktforholdene dette vil føre med sig.

Allikevel ser det ut som om de politiske begivenheter ikke har hatt større direkte innflydelse på den økonomiske utvikling i 1937. Deres virkning har nærmest vært indirekte, idet de har påvirket tilliden og derved investeringslysten. Selv rustningsvirksomheten har ikke kunnet prege utviklingen. Tross den stimulanse den uten tvil har gitt næringslivet, kan man nemlig konstatere en tydelig avslapning i verdenskonjunktorene i alle fall i de siste måneder. Denne avslapning har gjort sig ulike sterkt gjeldende i forskjellige grener av næringslivet og i forskjellige land. På enkelte felter har den vært lite merkbar, mens den på andre har antatt karakteren av en tydelig nedgang.

I det følgende vil vi prøve å gi et bilde av utviklingen i løpet av 1937 på de forskjellige felter og for enkelte av de viktigste land.

A k s j e m a r k e t .

Stigningen i aksjekursene etter fallet i 1929 satte inn på et høist forskjellig tidspunkt i de ulike land. Bunn-nivåene er heller ikke de samme. I Storbritannia var således indeksen for industriaksjer ikke i noe år under 60 pct. av nivået i 1929, mens den tilsvarende indeks i 1932 i De Forente Stater var helt nede i 22 pct. Opgangen har også vært forskjellig for en rekke grupper av land. I De Forente Stater var aksjekursene så sent som i 1936 ikke på noen måte kommet op i det nivå de nådde i 1929. Den samme karakteristikk gjelder alle gull-landene. I Frankrike var således aksjekursnivået i 1936 bare 33 pct. av 1929-nivået. Det er det laveste gjennomsnittstall i noe år

siden depresjonen satte inn. I Storbritannia og de fleste av de andre sterlingland lå kursnivået derimot høiere i 1936 enn i 1929. Til tross for den ulike utvikling er det en karakteristikk som vil passe de fleste land i 1936, og det er at nivået i det år var ikke ubetydelig høiere enn i foregående år. Det var særlig i siste halvdel av 1936 at opsvinget i aksjekursene var merkbart. Denne sterke opgangsbevegelse fortsatte i de første måneder av 1937. Regner man ut en ukevis verdensaksjeindeks, steg den fra 72 (utgangen av 1927 = 100) i begynnelsen av året til 79 i begynnelsen av mars. April bragte imidlertid et skarpt omslag, og gjennomsnittsnivået av aksjekursene sank fra uke til uke helt ut til midten av juni. Indeksen var da kommet ned i 71. I løpet av en 2 måneder lang bedringsperiode blev imidlertid mesteparten av det tapte terreng gjenvunnet. I midten av august var indeksen igjen oppe i 77. Bedringen viste sig imidlertid å være helt midlertidig. Utover høsten følger kursfall på kursfall, og de små tilbakeslag kan ikke endre tendensens fallende karakter. I slutten av november var indeksen kommet ned i 63. Det er 14 pct. lavere enn ved årets begynnelse og 21 pct. lavere enn ved høidepunktet i mars måned. Det sier sig selv at for et utvalg av spekulative papirer vil nedgangen bli ganske anderledes betydelig. I årets siste uker har det vært en svak bedring i aksjekursene og verdensaksjeindeksen er gått op et par points fra bunnpunktet.

Den internasjonale børsrytme, som er skildret ovenfor, gjør sig gjeldende i en lang rekke land, men det er også enkelte undtagelser. Viktigst blandt disse er det engelske marked. Aksjekursene i London steg ganske kraftig i 1936, men allerede i november begynte det å vise sig tegn til svakhet. Aksjeindeksen for det engelske marked (1929 = 100) var i oktober oppe i 122. Det er det høieste månedstall som er nådd under opsvinget. Allerede et år etter, altså i oktober 1937, var indeksen igjen kommet ned i 1929-nivået, d. v. s. at fallet hadde vært 22 pct. Den rytme som er

skildret ovenfor, har ikke gjort sig særlig tydelig gjeldende i de engelske tall. Nedgangen har mere karakteren av et jevnere fall. Bevegelsen i aksjekursene i Storbritannia, bortsett fra de mest spekulative papirer, skiller sig derfor ut fra den internasjonale børsrytme både ved at den begynner flere måneder tidligere og ved at den har hatt et jevnere forløp.

En annen viktig undtagelse er Frankrike. Etter devalueringen i september 1936 fulgte en meget rask stigning i aksjekursene. I januar 1937 var nivået således dobbelt så høit som sommeren 1936. I hele 1937 har tendensen vært svak, men storparten av det fall som har vært registrert, konsentrerte sig i perioden fra mars til juli. Utover høsten har aksjekursene i Frankrike holdt sig omkring bunn-nivået i juli istedenfor som i de fleste andre land å falle til nye bunnpunkter i høst-månedene.

For De Forente Stater gjør tendensen i verdensutviklingen sig fullt gjeldende. Her finner man også en sterk stigning til begynnelsen av mars. Det er så med korte bedringsperioder i mai et fortsatt fall ut i juni måned. Nivået var da 9 pct. lavere ved årets begynnelse og 14 pct. lavere enn topp-punktet i mars. I løpet av sommeren var det imidlertid en kraftig oppgang på de amerikanske markeder. I midten av august manglet det derfor bare en 3—4 pct. på at aksjenivået skulde komme op i rekordhøiden fra mars. Kursfallet setter imidlertid igjen inn for alvor, og med enkelte korte bedringsperioder har nedgangen fortsatt hele høsten. I november måned er aksjenivået kommet 37 pct. under topp-punktet i mars og 35 pct. under nivået i begynnelsen av året. Siste månedstall er imidlertid ikke bare det laveste i noen måned i 1937, men også av alle måneder i 1936, d. v. s. at man må helt tilbake til 1935 for å finne tilsvarende lavt aksjekursnivå. I desember har det også her vært et mindre opsving.

I de nordiske land har nedgangen i kursnivået ennå ikke antatt slike dimensjoner. Her ligger nivåene ennå stort sett høiere enn i begynnelsen av 1936. Den internasjonale rytme med fall i vårmånedene, bedring i sommermånedene går igjen i de nordiske land, men bevegelsen er svært svak i Danmark.

De land hvor aksjekursene i slutten av 1937 ligger best an i forhold til gjennomsnittsnivået for 1936, er land som Nederland, Sveits og Belgia. I Nederland fikk man en usedvanlig rask kursstigning etter devalueringen i 1936. Oppgangen fortsatte ubrutt frem til mars 1937. Senere følger også her den kjente børsrytme med fall ut i juni, bedring til august og

så nytt fall utover høsten. Aksjeindeksen ligger imidlertid i Nederland i siste måned ennå høiere enn i noen måned i 1936.

Penge- og kredittmarkedet.

En ting som særpreger den siste høikonjunktur i forhold til tilsvarende perioder tidligere, er rentesituasjonen. I 1929 var dagslånerenten i New York i gjennomsnitt for året 7,6 pct. og i London 4,6 pct. I enkelte måneder var den på de to markeder oppe i henholdsvis 9,3 og 5,4 pct. Under konjunkturopsvinget siden 1932 har en stigning til tilsvarende høie tall helt uteblitt. Dagslånerenten har på disse til centrale pengemarkeder ikke i noen måned beveget sig over 1 pct. Det er særlig bemerkelsesverdig at dagslånerenten ikke har reagert i perioden fra september 1936 til mars 1937 da aksjekursene på de ledende børser steg meget raskt. Det viser tydelig at rentesatsene for dagslån ikke har den samme reaktivitet som tidligere, da de i stor utstrekning blev brukt som konjunkturmålt. Disse rentesatser er imidlertid ikke lenger noe godt målt i denne forbindelse, da de nu er mer eller mindre konvensjonelt ansatt. De gir derfor ikke engang uttrykk for de små svingninger i pengemarkedene som har vært. Det har således i de siste år hendt at kortsiktige statspapirer har kunnet anbringes på markedet til brøkdeler av dagslånerentene.

Heller ikke de offisielle diskontosatser er lenger noen gode målt for forandringene på pengemarkedene. Det har i 1937 vært meget få forandringer i de offisielle satser. De forandringer man har kunnet konstatere, har alle vært rettet nedover. Den eneste undtagelse er Frankrikes Bank som i juni satte sin diskontosats op fra 4 til 6 pct., for så etter en rekke nedsettelse igjen å komme ned i 3 pct. igjen i oktober. Den viktigste forandring i diskontosatsene finner man i De Forente Stater hvor Federal Reserve Banken i New York har satt ned sin diskonto fra 1½ til 1 pct. Denne nedsettelse henger sammen med den almindelige amerikanske finanspolitikk, og den har fortrinnsvis symptomatisk betydning. Da bankenes rediskonteringer i Federal Reserve Bank er høist ubetydelige, kan den lavere rentesats nemlig ikke sies å ha særlig stor praktisk betydning.

For å kunne følge bevegelsene i rentesatsene fra måned til måned bør man under de nuværende forhold helst holde sig til avkastningen på obligasjoner. Det har heller ikke her vært store bevegelser i 1937. I de fleste land har tendensen vært rettet nedover, men det er en rekke viktige undtagelser. Flere av de store kreditorland har hatt en annen bevegelse.

Stigningen i obligasjonsrenten har vært mest utpreget i Polen, hvor den effektive rente på obligasjoner allerede tidligere lå usedvanlig høit. Betydelig viktigere økonomisk sett er imidlertid den oppgang man kan konstatere i Storbritannia. Stort sett kan man si at det her har vært en aldri så svak tendens til stigning i obligasjonsrenten helt fra utgangen av 1934, men det er først i begynnelsen av 1937 at oprustningslåneene setter fart i stigningen. I desember 1936 lå avkastningen på Consols ennå under 3 pct., nemlig i 2,96 pct. Avkastningen steg imidlertid raskt til 3,31 pct. i februar. Med et ganske svakt tilbakeslag er rentesatsen i oktober kommet op i 3,40 pct. I store trekk finner man den samme rentebevegelse igjen i flere dominions.

I De Forente Stater finner man også en sterk stigning i årets første måneder. Avkastningen av Treasury Bonds steg nemlig fra 2,29 pct. i januar til 2,74 pct. i april. Denne tendens har flere årsaker, men man bør ikke undlate å ta i betraktning den strammende virkning som de gjentatte økninger av bankenes lovbevalte reservesatser har medført. Som behandlet i foregående oversikt, utviklet bankenes overskuddsreserver seg til et problem i løpet av 1934 og 1935. I 1936 blev derfor de lovbevalte reserver øket med en halvpart. I begynnelsen av 1937 er de igjen øket i to etapper slik at de nu er dobbelt så høie som før forandringene. Denne aksjon har sikkert medført at en del relativt mindre gunstige stillede banker har måttet kaste en del statsobligasjoner på markedet. Det har også hatt sin betydning at finansdepartementet gjennom sin gullsteriliseringspolitikk har måttet presse ut i markedet mere enn 1 milliard dollar i statspapirer, mere enn hvad finansieringen av det løpende budgett skulde tilsi. I april måned har rentesatsene i De Forente Stater igjen hatt en svakere tendens. Dette er helt i overensstemmelse med den økede virksomhet i retning av en mere aktiv «easy money policy». I Frankrike har obligasjonskursene svinget sterkt i løpet av 1937, men rentesatsene ligger ved utgangen av året høiere enn i begynnelsen av året. I en rekke av de mindre kreditorland som Belgia, Nederland, Sveits og Sverige har nedgangen i obligasjonsrenten fortsatt i 1937, men bevegelsen har vært meget svak.

Man kan således ikke si at året 1937 er gått uten tegn til rentestigninger. Men til gjengjeld må de forandringer som har vært, karakteriseres som ubetydelige i forhold til de svære svingninger man har kunnet konstatere i andre konjunkturpåvirkede serier. Uten å komme nærmere inn på det innviklede årsaks-kompleks som her gjør sig gjeldende, skal

man peke på betydningen av den «easy money policy» som har vært ført i de fleste land helt fra depresjonsårene. Det har vært tegn til øket aktivitet på dette felt etter prisomslaget i våres. Med de store rentebyrder som den enorme statsgjeld i de fleste land medfører, er statene ikke bare indirekte, men også direkte interessert i lave rentesatser. Resultatet av de siste års rentepolitikk har således for Storbritannia vært at til tross for at statsgjelden er øket med 262 mill. pund fra 1932 til 1936, er rentebyrden minsket fra 308 mill. pund til 224 mill. pund. I De Forente Stater, hvor det har vært en enorm økning av statsgjelden, nemlig fra 1932 til 1936 med 80 pct., er rentebyrden i samme tidsrum bare steget med 25 pct.

Faren ved de lave rentesatser er i almindelighet at de kan føre til kredittutvidelse og overekspansjon. Selv i 1937 har det ikke i noe land vært en uomtvistelig bevegelse i en slik retning, men på den annen side må det sies at det var mere fart i kredittutvidelsen fra høsten 1936 til våren 1937 enn i de nærmest foregående år. Næringslivets behov begynte således å gjøre sig sterkt gjeldende. I De Forente Stater gikk bankenes utlån til næringslivet op med 1 milliard dollar fra høsten 1936 til høsten 1937. Men ennå er totalutlånene for de rapporterende banker under 5 milliarder dollar. I 1929 var de over 9 milliarder dollar. I Storbritannia er det en stigning i bankenes utlån, men den er ikke særlig sterk. Fremgangen fra 1936 dreier sig om 3—4 pct.

Mens man i opsvingets første år hadde en betydelig sterkere stigning i bankenes innskuddsmasse enn i deres utlån, har bevegelsen i de siste år nærmest vært omvendt. I Storbritannia har det vært liten bevegelse i innskuddsmassen. Dette gjelder både folioinnskudd og innskudd på tid. I De Forente Stater har det til tross for at utlånene er steget, vært en direkte nedgang i innskuddsmassen i de siste måneder. Innskuddene i alle medlemsbankene steg frem til mai 1937. Innskuddsmassen var da oppe i 20,8 milliarder dollar mot 19,6 milliarder samme måned i 1936. Fra mai måned har det imidlertid vært en ubrutt nedgang til 19,8 milliarder dollar i november måned. Denne bevegelse med tydelig knekk i vårmånedene passer helt inn i det almindelige amerikanske konjunkturbillede.

Noe tilsvarende omslag kan man ikke finne i den omløpende seddelmengde hverken i De Forente Stater eller i andre viktige land. Det er også en almindelig erfaring at seddelomløpet er en av de serier som henger efter i konjunkturutviklingen. Som fremhevet i tidligere oversikter er seddelomløpet i de fleste land en av de serier som ligger høiere i de

siste år enn i 1929. I løpet av 1937 har det vært en til dels meget sterk stigning i enkelte land. Hvordan styrken har vært i de forskjellige tilfelle, vil fremgå av følgende tabell, hvor man har stillet sammen tall for seddelømløpet i 1929, 1936 og 1937:

	Seddelømløp i millioner av myntenheten		
	Ved utg. av 1929	nov. 1936	nov. 1937
Belgia	13 425	22 230	21 355
Danmark	367	385	392
Finnland	1 361	1 565	1 996
De Forente Stater	4 578	6 466	6 561
Frankrike.....	68 571	86 651	90 131
Nederland	851	806	887
Norge	318	406	422
Storbritannia....	370	446	480
Sverige	569	812	893
Tyskland.....	5 044	4 674	5 196

Valutamarkedet.

September 1936 danner tredje etappe i de siste års valutahistorie. I september 1931 gikk det engelske pund fra gullet og blev fulgt av en hel rekke andre valutaer. Dermed var etterkrigstidens stabiliseringsforsøk definitivt brutt sammen. Årene fremover blev en periode med store svingninger på valutamarkedene, og en hel rekke av de vanskeligheter som verdensøkonomien har arbeidet under, kan direkte føres tilbake til disse svingninger. I mars 1933 gikk også dollaren fra gullet og kom derved etter noen måneders forløp under sin gamle paritet med engelske pund. Fra januar 1934 blev imidlertid dollaren igjen knyttet til gullet. I årene fremover ventet man stadig at de gjenværende gullvalutaer skulde gi etter for presset og depresieres. Denne begivenhet fant imidlertid ikke sted før i september 1936 da franske og sveitsiske francs, gulden og en rekke mindre valutaer forlot gullet. Før depresieringen av francen var det sluttet en tremaktsavtale som tok sikte på en øket valutastabilitet. Denne overenskomst blev senere tiltrådt av en rekke mindre land. Mange så derfor meget optimistisk på valutasisuasjonen høsten 1936 og mente, at når spenningsforholdene mellom de store valutaer var utløst, vilde det komme en periode med større stabilitet. Den senere utvikling har vist at dette ikke helt har slått til. Forholdene på de internasjonale valutamarkeder er ennå ikke falt til ro. Det er francen som er det svake punkt i systemet. Det skyldes ikke minst den indre politikk som er ført i dette land. Franske

francs blev i september 1936 devaluert til omtrent 70 pct. av sin tidligere gullverdi. Utover vårmånedene var imidlertid kursene fortsatt synkende. I juni 1937 blev francen igjen nedskrevet, denne gang til under 60 pct. av sin gullverdi. Francen var dermed kommet under sin tidligere paritet med pund og dollar. Utover høsten har francen fortsatt å falle temmelig raskt, og dens gullverdi er i de siste måneder kommet under 50. Francen hører dermed til de mere depresierte valutaer.

Ellers har det ikke vært store bevegelser på valutamarkedene. Forholdet mellom pund og dollar har således i 1937 ligget mer konstant enn i noe år siden 1931. Disse hovedvalutaers relasjon til gullet har imidlertid ikke vært tilsvarende stabilt. I de siste 7 år har gullet blandt de mange synkende valutaer av mange vært ansett som den sikreste av alle anbringelser. Selv da vareprisene i mars 1937 stod på sitt høieste, kom prisen ikke på noen viktig vare så høit op i forhold til 1929-nivået som for gullet. Men gullets høie pris er ikke i liten grad avhengig av den verdi det fikk i dollar ved dollarstabiliseringen i 1934. Da det derfor våren 1937 blev snakk om å opskrive dollarens gullinnhold for å bremse på prisstigningen, opstod nærmest panikkartede tilstander på gullmarkedet. Store mengder av de private «hoards» blev kastet på markedet. På samme tid var det en veldig utførsel av russisk gull. Fra september 1936 til mars 1937 steg verdens synlige gullbeholdninger utenfor Sovjet-Samveldet med ikke langt fra 700 millioner gamle gulldollar. Til sammenligning kan nevnes at i hele perioden desember 1932 til september 1936 var den tilsvarende tilvekst bare 1200 millioner gamle gulldollar.

Disse veldig mengder gull som blev kastet på markedet, blev helt absorbert av de forskjellige stabiliseringsfond. De Forente Stater gikk i den forbindelse til en sterilisering av de innstrømmende gullmengder. Det steriliserte beløp har vært adskillig over 1 milliard dollar. Under prisfallet i årets senere del er en del av det steriliserte gull blitt frigjort. Gullproblemet må i De Forente Stater sees sammen med det såkalte «hot money» problem. Til tross for De Forente Staters aktive betalingsbalanse har det i de senere år strømmet store mengder europeisk kapital til landet. Denne kapital er til dels fluktkapital som søker en sikrere valuta, og til dels spekuljonskapital som søker anbringelse i amerikanske verdipapirer, fordi kurssvingningene i Wall Street er større enn på de europeiske markeder. Fra et amerikansk standpunkt er denne tilstrømming av utenlandsk kapital mindre heldig, og det har vært diskutert en hel rekke foranstaltninger for å stanse bevegelsen.

En stor mengde av det gull som kom på markedet under gullpanikken i våres, gikk til det engelske stabiliseringsfond. Hittil har man visst svært lite om stabiliseringsfondets virksomhet, men fra juli 1937 gir det engelske fond halvårslige opgaver. Kapitalen blev samtidig forhøiet med 200 millioner pund, slik at den nu er 575 millioner pund. Av disse er 125 millioner pund avskrevet som tap, fordi fondet har overført gull som det har kjøpt til markedspris, til Bank of England til den lavere statuttmessige pris (pariverdien). Det engelske fond har opprinnelig fått hele sin kapital i kortsiktige statspapirer. Dets virksomhet har derfor fortrinnsvis gått ut på å anbringe disse papirer på markedet etter hvert som det har vært nødt til å kjøpe gull eller utenlandsk valuta for å holde prisen eller kursene oppe. På den måte opnår et stabiliseringsfond som det engelske å holde faste valutakurser uten at valutatransaksjonene behøver å få de følbare virkninger på det innenlandske marked som de fikk under førkrigstidens gullstandard. Man har kalt dette system en ny «monetary standard». De stabiliseringsfond som blev dannet i de tidligere gullland i september 1936, har fått sin kapital i gull og har ingen mulighet for å optre på denne måte.

I vårmånedene diskuterte man i enkelte land en opskrivning av den innenlandske valuta for å bremse på den raske prisstigning som hadde gjort sig gjeldende fra september 1936. Gullpanikken kan ikke i liten grad sees som et resultat av slike diskusjoner. Den senere prisutvikling har gjort spørsmålet om en eventuell konjunkturbremssning gjennom valutapolitiske foranstaltninger lite aktuell.

Prisnivået.

Konjunkturstigningen i årene 1925 til 1929 utmerket sig ved en usedvanlig bevegelse i prisnivået. I De Forente Stater sank således engrosprisnivået fra 148 i 1925 til 138 i 1929, til tross for at industriproduksjonen i samme tidsrum steg med 14 pct. Til tross for den store stabilitet i opsvingsperiodens siste år blev priset i den følgende depresjon, som bekjent, usedvanlig kraftig. Den samme indeks som i 1929 var oppe i 138, var 3 år senere kommet ned i 93. Så utpreget som i De Forente Stater har prisbevegelsen ikke vært i de fleste andre land, men hovedtendensen er allikevel den samme. Fra det usedvanlig lave bunnpunkt i 1932 arbeidet prisene sig i første år av opsvinget bare langsomt opover. Inntil midten av 1936 hadde det bare vært én eneste periode med noen mer betydelig prisstigning, nemlig siste

halvdel av 1935. Høsten 1936 kommer det imidlertid fart i prisstigningen. Dette raske opsving, som varte til mars 1937, var så kraftig at man i mange land begynte å diskutere offentlige tiltak for å hemme prisstigningen. Det var råvarene som steg sterkest i pris. Disse varer hadde under hele depresjonen ligget lavt i forhold til prisene på ferdigprodukter. Ennu i midten av 1936 var det her et påtagelig misforhold, bedømt etter tilstanden før 1929. Under den raske prisstigningen fra midten av 1936 innhentet imidlertid de mere lettbevegelige råvarepriser det almindelige prisnivå. For en rekke varegrupper blev forholdet det at gruppeindeksene kom til å ligge høiere i forhold til de almindelige prisindekser enn de hadde gjort i siste omslagsår, nemlig 1929, Spenningsforholdene i prisstrukturen var således blitt det omvendte av hvad de hadde vært under depresjonen. Det samme gjelder også i stor utstrekning jordbruksvarer som prismessig lå dårligere an gjennom alle depresjonsårene. Også her har prisstigningen fra midten av 1936 endret forholdene.

Board of Trade's engrosprisindeks Gruppeindekser.

	1936 Nov.	1937 Nov.
I. Korn	112,0	130,7
II. Kjøtt, fisk og egg	82,5	87,9
III. Andre matvarer og tobakk	97,5	100,9
I alt — matvarer og tobakk .	96,7	104,5
IV. Kull	108,2	129,2
V. Jern og stål	108,9	141,4
VI. Andre metaller	102,0	98,0
VII. Bomull	94,0	87,3
VIII. Ull	114,2	111,3
IX. Andre tekstilvarer	74,3	73,8
X. Kjemikalier og oljer	94,6	97,7
XI. Forskjellig	95,3	107,5
I alt — industrielle råvarer og fabrikkvarer	99,1	110,4
I alt — alle varer	98,3	108,5
Råvarer	104,9	110,4
Mellemprodukter	97,2	108,6
Ferdige industrivarer	100,4	114,4
Bygningsmaterialer	99,3	105,0

Basis 1930 = 100.

Ser man på de enkelte priser og de enkelte grupper av priser, vil man finne at de misforhold som opstod i depresjonsårene, og som bare langsomt bedret sig i årene frem til 1935, hovedsakelig var forsvunnet som følge av den raske prisstigning i slutten av 1936 og begynnelsen av 1937. Relativt sett var altså prisforholdene på dette tidspunkt mere lik de som hadde vært gjeldende i 1929 enn i noe annet år siden depresjonen begynte. Ser man imidlertid på den absolutte høide av prisnivåene i 1929 og i begynnelsen av 1937, vil man finne at det bare er i få land at man på det sistnevnte tidspunkt er kommet tilbake til 1929-nivået. Det gjelder fortrinsvis de nordiske land og enkelte av sterlinglandene. Men for Storbritannia, De Forente Stater, Frankrike og Tyskland ligger prisnivåene i 1937 ikke høiere enn fra noen og nitti pct. ned til noen og seksti pct. av 1929-nivået. Det foreligger ingen samlet engrosprisindeks for verden under ett, men regner man med en prisindeks for de varer som går inn i verdenshandelen, vil man også finne at nivået i 1937 ligger ikke ubetydelig under det i 1929. Regner man med gullverdier, kommer prisindeksen for verdenshandelen i første halvdel av 1937 helt ned i 47 pct. av 1929-nivået. Selv regnet i sterling vil procenten ikke bli mer enn 79.

Den raske prisstigning, som 1937 overtok fra det foregående år, fikk en bratt avslutning i mars. Enkelte spekulativt betonte råvarer var da i løpet av 6 måneder steget til det dobbelte. Høsten 1937 er de igjen kommet ned mot det nivå de hadde før den kraftige prisstigning satte inn. Nedgangen fra begynnelsen av april måned har imidlertid ikke på noen måte vært jevn. I april måned falt råvareprisene meget sterkt og fallet varte helt ut i juni måned. På dette tidspunkt setter det inn en ikke ubetydelig bedring på varemarkedene, og vareprisene stiger

slik at de i august ikke er langt fra topp-punktet i mars måned. Et nytt kraftig fall bringer imidlertid igjen varenoteringene i vei nedover, og med små, nærmest teknisk betonte tilbakeslag, har nedgangen fortsatt helt frem til den siste tid. For de mest bevegelige varepriser, nemlig for de børsnoterte råvarer kan altså prisstigningen i 1937 opsummeres på følgende måte: rask stigning i årets 3 første måneder, kraftig omslag som varer ut i juni måned, en 2 måneders midlertidig bedring som igjen avløses av en kraftig nedgående bevegelse. Ved årets utgang ligger prisene på råvarer stort sett lavere enn de gjorde ved utgangen av 1936, men ennå ikke lavere enn sommeren 1936 da den store prisstigning satte inn.

Vender man sig til de indekser som viser bevegelsen i engrosprisnivåene, leter man forgesves efter den rytme som her er skildret for råvareprisene. Selv omslaget fra stigende til fallende bevegelse er ikke alltid lett å påvise i engrosprisindeksene. I enkelte engrosprisindekser som i stor utstrekning bygger på råvarer, slik som Economist's for Storbritannia og Irving Fisher's for De Forente Stater, vil man kunne finne spor av den rytme som er beskrevet for råvareprisene selv om ikke utslagene tilnærmedesvis er så skarpe. Tar man imidlertid for sig en mer stabil engrosprisindeks, som f. eks. Board of Trade's for Storbritannia, vil man finne at tilbakeslaget i vårmånedene ikke har satt sitt preg på indeksen. Det samme gjelder engrosprisindeksene i de nordiske land. Ikke i noe tilfelle er det her større bevegelse enn 1 point fra måned til måned. Går man over til indeksene over leveomkostningene, vil man finne at denne stabilitet i ennå høiere grad gjør sig gjeldende. Det er her i det hele tatt vanskelig å påvise noe omslag i bevegelsen selv for de siste måneder.

Indekstall for engrospriser.

Omregnet til 1929 = 100.

	1931	1932	1935	1936	1937											
					Jan.	Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.
Norge	82	82	85	90	97	99	101	103	105	105	107	107	108	108	107	106
Sverige	79	78	83	86	92	94	97	99	99	99	100	100	100	99	98	—
Danmark	76	78	92	98	104	106	108	111	111	111	112	112	111	112	111	110
Storbritannia	77	75	78	83	90	91	94	95	97	97	98	98	97	97	95	—
Tyskland	81	70	74	76	77	77	77	77	77	77	78	78	77	77	77	—
Frankrike	80	68	54	66	86	85	88	88	88	89	93	96	101	100	99	—
Belgia	74	63	63	69	77	79	81	82	81	82	83	82	81	80	80	—
Nederland	77	65	62	64	73	74	76	77	77	77	78	78	77	77	77	—
De For. Stater	77	68	84	85	90	91	92	92	92	92	92	92	92	90	87	—

I de enkelte land har prisutviklingen ikke vært så forskjellig som den har vært for en rekke andre økonomiske serier i løpet av 1937, som f. eks. industriproduksjonen. I de fleste land følger prisnivåene slik som de gir sig uttrykk i engrosprisindeksene følgende hovedmønster: en ganske betydelig stigning i den første del av året, en periode med forholdsvis horisontal bevegelse og svake tegn til fall i løpet av høst-månedene. Utslagenes styrke vil ikke i liten grad være avhengig av hvor sterkt råvareprisene veier i indeksberegningen.

I De Forente Stater, hvor prisene på de børs-noterte varer er svinget sterkest, vil man finne at børsrytmen også lar sig spore i engrosprisindeksene. Bureau of Labor's indeks (1926 = 100) steg således fra 85,9 i januar til 88,0 i april. Den faller så først til 87,2 i juni, og så etter en liten bedring i juli til 81,5 i desember. Indeksen ligger altså ved dette tidspunkt lavere enn i samme måned i 1936. Nøiaktig på samme måte kan man karakterisere Irving Fisher's engrosprisindeks med den undtagelse at utslagene her er noe mer markerte.

I Storbritannia er rytmen den samme for Economist's engrosprisindeks. Det var her en stigning fra 111 i januar til 120 i mars (1913 = 100). Fallet avbrytes også her av en liten bedring i juli måned. Ved oktober er indeksen kommet ned på samme nivå som i januar for så å falle til årets laveste tall i november. Også her gjelder det at indeksen i desember ligger lavere enn i desember 1936. Ser man imidlertid på den mere stabile Board of Trade's engrosprisindeks, vil man finne at omslaget i vårmånedene helt mangler. Denne indeks steg uavbrutt fra 103 i januar til 112 i juli. Den påfølgende tilbakegang har ennå ikke beløpet sig til mere enn 3 points.

I Tyskland har bevegelsene i prisindeksene liten betydning, fordi prisdannelsen her ikke lenger kan sies å være helt fri. I den grad prisindeksene gir reelt uttrykk for bevegelsen i prisnivåene, utmerker de sig ved en relativ stabilitet i perioden etter midten av 1936. I Frankrike faller også prisutviklingen utenfor den almindelige rytme. Med små tilbakeslag er engrosprisindeksen her steget fra 538 i januar til 630 i september. Selv om det senere har vært en tilbakegang til 622 i november er det ikke mange land hvor nettostigningen i engrosprisnivået er så stor i løpet av 1937.

I de nordiske land har våromslaget i råvareprisene ikke gitt sig annet utslag i engrosprisindeksene enn ved 1 points nedgang i Danmark og Finland. I Norge og Sverige er det ikke noe tilbakeslag i prisstigningen før i høst-månedene, og det er selv da ikke snakk om mer enn 2 points bevegelse nedover fra årets topp-punkt. Det sier sig derfor selv at prisnivåene tiltross for den svake sluttendens i de siste måneder, ligger ikke ubetydelig høiere enn ved begynnelsen av året. Hvor stor stigningen procentvis blir for de enkelte land, fra januar til siste måned man har tall for, vil man se av følgende sammenstilling:

Norge	9 pct.
Danmark	6 »
Finland	6 »
Sverige	8 »

I Nederland finner man stort sett den samme bevegelse i engrosprisindeksen som i de nordiske land. I en viss utstrekning gjelder det samme for Belgia, men utviklingen her er mere ujevn.

For å gi et inntrykk av årets siste uker har man nedenfor stillet sammen en rekke viktige ukeprisindekser.

U k e i n d e k s e r .

	November				Desember			
	1. uke	2. uke	3. uke	4. uke	1. uke	2. uke	3. uke	4. uke
Storbritannia (Fin. Times)	79,4	79,0	78,2	77,0	77,1	77,3	77,4	77,8
Tyskland (Stat. Reichsamt)	105,9	105,5	105,6	105,5	105,6	105,6		
Frankrike (Stat. Gén.)	604	604	595	590				
De Forente Stater (Fisher)	87,9	87,1	86,1	85,1	84,6	84,3	83,9	83,2

1926 = 100 for Storbritannia og De Forente Stater.

1913 = 100 for Tyskland.

Juli 1914 = 100 for Frankrike.

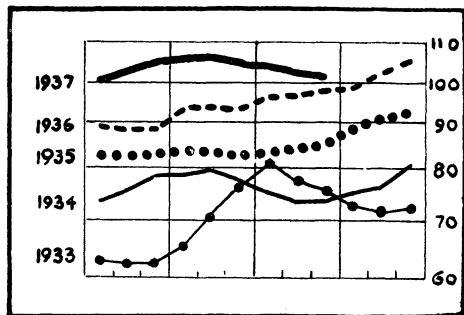
Den industrielle verdens- produksjon.

Da utviklingstendensen i den industrielle verdensproduksjon slo om i 1929, var det etter en periode med en ganske sterk stigning. I

årene 1925 til 1929 var produksjonsmengden steget med gjennomsnittlig 4,4 pct. i verden under ett (Sovjet-Samveldet ikke medregnet). Fallet i de følgende år var enda kraftigere. Man kan i de 3 år fra 1929 til 1932 regne med en gjennomsnittlig fallprocent på 21. Produk-

sjonsnivået var derfor i 1932 kommet helt ned i 63 pct. av hvad det hadde vært i 1929. I årene etter 1932 har verdensindustrien arbeidet sig langsomt opover fra dette bunnpunkt i bølgedalen. Relativt sett har imidlertid fremgangen vært ganske betydelig fra år til år. Man kan sette den procentvise stigning til 13 pct. i 1933, 9 pct. i 1934, 12 pct. i 1935 og 1936 og endelig omtrent 6 pct. i 1937. Selv i 1936 var det imidlertid ingen nettostigning i produksjonsmengden sammenlignet med 1929. I virkeligheten lå indekstallet for verdensproduksjonen (Sovjet-Samveldet ikke medregnet) ennå i det år 5 pct. under 1929. Regner man med Sovjet-Samveldet, kommer man til et noe bedre resultat, idet det da i løpet av disse 7 år var en stigning på 10 pct. i produksjonsmengden. Ser vi på verden under ett, fortsatt fra regnet Sovjet-Samveldet, vil vi derfor finne at det først er i 1937 at verdensproduksjonen er kommet op i nye rekordtall. Det er ennå for tidlig å si nøyaktig hvad produksjonen vil bli i 1937, men etter de foreløbige opgaver kan man som en første orientering sette produksjonsindeksen en procent eller to høyere enn i 1929. Hvis man tar i betraktning at denne minimale nettostigning egentlig skulde fordele sig over 8 år, blir farten i fremgangen ikke særlig imponerende. Det kan i denne forbindelse nevnes at den såkalte «normale» stigning på 3 pct. pr. år vilde bragt indekstallet for 1937 op i 127.

Fig. 1. Industriell verdensproduksjon. Eksklusive Sovjet-Samveldet. 1929 = 100.

Hentet fra «Monthly Bulletin of Statistics».

Selv om produksjonsnivået i 1937 ikke på noen måte kan sies å ha vært overdrevent høyt, når man tar i betraktning en viss langtidsvekst, er det allikevel mange tegn som tyder på at den oppgangsperiode som har gjort sig gjeldende siden sommeren 1932 har nådd sin avslutning i løpet av året. Den månedlige produksjonsindeks for verdensindustrien har nemlig tydelig vært på vei nedover siden mai måned. Nu er tilbakeslaget i den månedsvise indeks i og for sig ikke noe betenkelig fenomen. Siden opsvinget begynte i 1932 har det hendt mer enn et halvt dusin ganger at månedsindeksen

over verdensproduksjonen har hatt større eller mindre tilbakeslag. De fleste har vært relativt små, men man har kunnet notere 11 pct. tilbakegang, fra juli til november 1933 og 8 pct. tilbakegang fra mai til september 1934 og 4 pct. tilbakegang fra desember 1936 til januar 1937. Inntil september måned har tilbakeslaget fra mai beløpet sig til 6 pct. Det er altså ikke selve utslagets størrelse som denne gang virker foruroligende. Kombinerer man imidlertid dette fenomen med andre økonomiske utviklingstendenser i den samme periode, kommer det siste tilbakeslag tydelig i en særstilling. Som det vil fremgå av andre avsnitt av denne oversikt, er det derfor vanskelig å undgå den konklusjon at den tilbakegang man har kunnet konstatere siden mai 1937 er innledningen til en større nedgang i produksjonsnivået. Det kan derfor ha interesse å se nærmere på månedsindeksens bevegelser i de 2 siste år.

Den månedsvise indeks over den industrielle verdensproduksjon steg meget raskt i den siste del av 1936. Fra 94 i juni (1929 = 100) gikk den nemlig op i 106 i desember. En 13 pct.s stigning i løpet av så få måneder må karakteriseres som meget sterk. Det er bare én gang i opsvingsperioden etter 1932 at farten i produksjonsøkningen har vært større og det var i vårmånedene 1933, da produksjonsindeksen fra mars til juli steg med næsten 30 pct. Det høye produksjonsnivå i desember 1936 holdt sig imidlertid ikke lenge, og produksjonsindeksen var allerede i januar 1937 igjen nede i 101. I de følgende måneder var det en jevn stigning frem til 107 i mai. Det er det høyeste tall som noen gang er nådd for denne indeks. Senere har produksjonsnivået for verden under ett vært på vei nedover fra måned til måned når man undtar et lite rykk i august. Fra september var indeksen allerede kommet lavere enn ved årets begynnelse. For oktober måned kan man gjøre regning med at produksjonsnivået også vil bli lavere enn for tilsvarende måned i 1936. De foreløbige tall tyder på at denne karakteristikk også kan gjøres gjeldende for de resterende måneder av 1937.

Den foregående fremstilling viser tydelig at analysen av verdensproduksjonen gir et dobbelt resultat. Ser man 1937 under ett, finner man rekordår for produksjonsmengden. Fremgangen fra foregående år er imidlertid ikke så sterk som den har vært i tiden etter 1932, og den kommer ikke på langt nær op mot den kraftige fremgang som gjorde sig gjeldende fra 1934 til 1936. Men fremgangen i totalproduksjonen må allikevel betegnes som betydelig.

Ser vi imidlertid på utviklingens retning, er resultatet ikke på langt nær så gunstig. Som tidligere nevnt har produksjonstakten for verden som helhet vært på retur siden mai. Det er

Produksjonsindeks.
1929 = 100.

Land	1932	1933	1934	1935	1936	1937										
						Jan.	Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.
Storbritannia ...	84	88	99	106	116	122,7			126,1			122,2			-	-
Sverige	-	-	109	119	129	135	136	138	140	140	143	143	144	145	146	-
Danmark	91	105	117	125	130	132	134	136	137	138	136	134	133	132	131	131
Finnland	83	96	117	125	133	150	152	141	155	138	135	148	148	155	-	-
Norge	93	94	98	108	115	118	128	128	120	125	133	114	132	126	129	-
Tyskland	53	61	80	94	106	106	107	112	117	118	118	117	119	123	124	-
Polen	54	56	63	66	72	80	84	83	85	86	85	87	88	86	86	-
Tsjekkoslovakia..	64	60	67	70	80	93	92	94	97	100	99	97	98	98	-	-
Frankrike	69	77	71	67	70	72	74	75	75	75	73	72	65	70	72	-
Nederland	62	69	70	66	72	92	94	94	97	98	98	103	93	83	76	-
Belgia	69	72	73	83	87	87	88	90	91	88	90	87	83	89	-	-
Sovjet-Samveldet	183	198	238	293	382	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Japan	98	113	129	142	151	158	162	174	173	174	171	173	-	-	-	-
De For. Stater ..	54	64	66	76	88	96	98	99	99	99	96	96	98	93	87	76
Canada	58	60	74	81	90	94	92	96	101	99	103	103	100	100	104	-
Verdensprod. ¹⁾ ...	63	71	77	85	96	101	103	105	107	107	104	104	103	101	-	-

¹⁾ Ikke medregnet Sovjet-Samveldet.

ennu ingen tegn som tyder på at denne tendens er i ferd med å slå om.

Bevegelsen i verdensproduksjonen er en resultat av høist forskjellig tendens i de ulike land. Ikke bare er farten i de enkelte land forskjellig, men tidspunktene for omslaget er også høist ulike. I mange land kan man ennå ikke snakke om noe utpreget omslag i produksjonsutviklingen i løpet av 1937.

Som i tidligere år har utviklingen trådt skarpest frem i De Forente Stater. Industriproduksjonen steg her meget sterkt fra juni til desember 1936. Produksjonsindeksen var da kommet op fra 87 pct. til 102 pct. (1929 = 100). Senere er den aldri igjen kommet op i dette høie nivå. Januar måned 1937 viste nemlig et kraftig tilbakeslag til 97. Som for verdensproduksjonen var det en påtagelig stigning utover i vårmånedene, men i De Forente Stater kom produksjonsindeksen aldri op i det tidligere rekordnivå, men lå i månedene mars til mai uforandret på 99. Med et rykk i august har produksjonsindeksen fortsatt nedover til 76 i november.

Ser man 1937 under ett, vil man på grunnlag av de 11 første måneder finne en stigning i produksjonen på 8 pct. fra 1936. For de tre første kvartaler i de to år blir stigningsprocenten betydelig større, nemlig 14 pct. Det

er således de siste måneder av året som trekker totalresultatet nedover. Ser man på indeksen for siste måned, november, i forhold til samme måned i 1936, vil man finne en nedgang på 21 pct.

Til tross for den større produksjon i de første måneder av 1937 i forhold til samme periode av 1936, er stillingen derfor ikke så god for den amerikanske industri som den var i 1936. Dette misforhold er betydelig skjerpet ved årets utgang.

Et ganske annet bilde får man av produksjonsutviklingen i Storbritannia. Fremgangen er her ikke så stor målt fra 1936. Basert på de 3 første kvartaler i begge år er det en stigning i produksjonsmengden på 8 pct. Men tendensen har i løpet av 1937 holdt sig bedre enn i De Forente Stater. Det foreligger ingen månedsvis produksjonsindeks for Storbritannia, men den kvartalsvise indeks viser bare en mindre nedgang som tildels er av sesongmessig karakter. I 3. kvartal 1937 ligger produksjonen ikke ubetydelig høiere enn i samme kvartal 1936. Forskjellen mellom produksjonsutviklingen i Storbritannia og De Forente Stater er særlig utpreget for enkelte industrier. I De Forente Stater er således stålindustrien i enkelte uker i desember kommet ned i en utnyttelsesprocent på 23 pct., mens man i sommer var

oppe i omtrent 90 pct. En tilsvarende nedgang finnes ikke i den engelske stålindustri. Riktignok er det en liten nedgang i stålproduksjonen fra september til oktober, men produksjonen i november viser igjen høiere tall enn i noen annen måned i 1937. For rujernsproduksjonen har man i oktober nådd op i et nytt rekordtall, 15 pct. høiere enn i tilsvarende måned i 1936.

Til tross for at tendensen i den engelske produksjonsutvikling har vært betydelig bedre enn det den amerikanske industri kan opvise, kan man ikke undgå å legge merke til en rekke svakhetstegn. Det er således en kjensgjerning at ordreservene i en rekke industrier er skrumpet sterkt inn i løpet av høsten. Man venter derfor at en tilbakegang i produksjonstakten også vil gjøre sig gjeldende i Storbritannia i de kommende måneder.

I Sverige har også industrien vist en stor motstandskraft mot de depresjonsfenomener som begynner å gjøre sig gjeldende. Produksjonsmengden i industrien er i dette land steget helt frem til oktober. Bare fra januar har det vært en nettostigning på 9 pct. Ser man 1937 under ett er Sverige et av de land som kan opvise størst produksjonsstigning. På grunnlag av opgaver for de 3 første kvartaler i begge år kan man sette stigningen fra 1936 til 1937 til 11 pct. Det er noe mer enn det man finner for Norge, hvor stigningsprocenten beregnet på samme måte blir 10 pct.

Med hensyn til produksjonsstigningen fra 1936 til 1937 kommer begge de andre nordiske land i samme klasse som Norge og Sverige. Stigningsprocenten ligger i alle 4 land temmelig nær op i 10, men mens man for Finnlands vedkommende kan notere topp-produksjon så

sent som i september, er det i Danmark en markert nedgang helt fra mai måned. Den danske produksjonsindeks var i denne måned oppe i 138, men den er siden falt uavbrutt til 131 i oktober.

I Tyskland kan produksjonsstigningen fra de tre første kvartaler av 1936 til tilsvarende periode 1937 settes til 10 pct. Det er her ingen tegn til omslag i tallene, idet den siste måned også her viser rekordtall. Fra januar har det vært en nettostigning på 17 pct. i produksjonsindeksen.

I de tidligere gull-land kan man finne høist forskjellig produksjonsutvikling. I Frankrike steg produksjonen etter devalueringen i september 1936 bare forholdsvis langsomt. Fra 67 i august var produksjonsindeksen ennu i desember ikke kommet høiere enn i 72. Etterat den i april var kommet op i 75, gjorde et ganske kraftig omslag sig gjeldende. I august var indeksen igjen nede i 65. Det er lavere enn den har vært noen gang i de foregående år. I september og oktober er det igjen en bedring slik at indeksen igjen kommer op i 72. Det er ennu ikke helt klart hvilken betydning man kan tillegge disse omslag. Resultatet av bevegelsen har vært at fremgangen fra 1936 til 1937 bare dreier sig om et par procent.

En ganske annen utvikling finner man i et annet av de tidligere gull-land, nemlig Nederland. Etter devalueringen i september 1936 satte produksjonsstigningen her inn med veldig kraft. Fra 63 i juli steg produksjonsindeksen til 93 i desember. I 1937 fortsatte opgangen slik at indeksen i juli var kommet op i 103. Det er en stigning på over 60 pct. i løpet av 12 måneder. Det er ikke ofte man kan opvise så voldsomme vekstperioder i den økonomiske

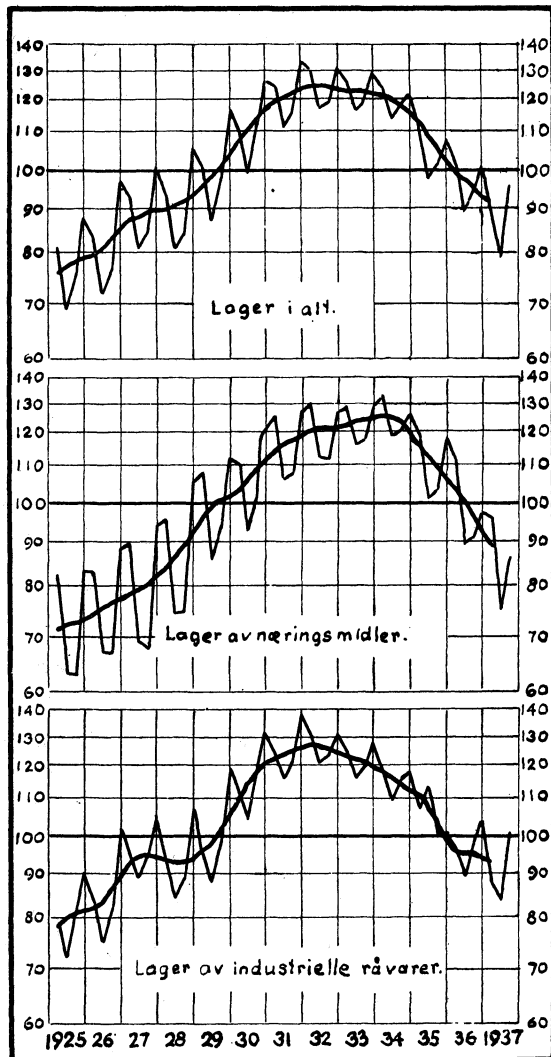
	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.
Tyskland (1929 = 100)											
Produksjonsmiddelindustri ..	106	106	116	126	130	130	129	130	133		
Forbruksvareindustri	98	101	101	103	97	98	101	106	113		
Herav: Tekstilindustri ...	100	110	110	114	101	104	101	105			
Frankrike (1929 = 100)											
Jern- og metallindustri	70	72	74	75	75	75	75	70	69	71	
Tekstilindustri	77	76	75	75	72	71	60	49	62	64	
De Forente Stater (1929 = 100)											
Produksjonsmiddelindustri ..	93	94	94	97	99	93	101	104	94		
Forbruksvareindustri	101	102	103	102	100	99	93	95	92		
Storbritannia (1929 = 100)											
Jern- og stålindustri	134		136			129					
Tekstilindustri	107		111			105					

utvikling i et økonomisk sett så viktig land. I de siste måneder er det kommet et kraftig tilbakeslag i produksjonsutviklingen i Nederland, og produksjonsindeksen er igjen falt til 76 i oktober.

I tabellen på forrige side har man stillet sammen indekser for produksjonsmiddelindustrien og forbruksvareindustrien i forskjellige land.

For å vise lagersituasjonen for råvarer har man hentet følgende tegning fra Folkeforbundets «Monthly Bulletin of Statistics».

Fig. 2. Verdenslager av råvarer. 1929 = 100.

— Kvartalstall.
— Sesongutjevnet.

Hentet fra «Monthly Bulletin of Statistics».

Arbeidsledigheten.

Internasjonalt synes arbeidsledigheten å ha nådd høidepunktet i de siste måneder av 1932. I løpet av 1933 sank arbeidsledigheten hur-

tig. Bedringen fortsatte i årene 1934, 1935 og 1936, tildels i et raskt tempo. Også i 1937 fortsatte nedgangen i ledigheten når man ser på året som en enhet. Men utviklingen i de forskjellige land har vært nokså uensartet, som det fremgår av tabellen øverst på side 14.

I Tyskland fortsatte den sterke nedgang i arbeidsledigheten i 1937. Hver måned i 1937 ligger betydelig under den tilsvarende i 1936. I november 1936 var antallet av arbeidsløse 1,2 million, i november 1937 0,6. Også i Storbritannia har arbeidsledigheten fortsatt å falle, men nedgangen var — bedømt etter arbeidsledighetsprocentene — betydelig mindre fra 1936 til 1937 enn fra 1935 til 1936. Fra november 1936 til november 1937 er det en nedgang i antall arbeidsledige fra 1,6 til 1,5 mill. Det er imidlertid i de siste måneder igjen tegn til en ugunstig utvikling i arbeidsledighetstallene. Mens således ledighetstallet i 1936 var like stort i september og november var det i 1937 en stigning på $\frac{1}{4}$ mill. mellom disse to måneder.

I Frankrike, Nederland og Sveits var det fra 1935 til 1936 tildels tendens til stigning i ledigheten, men det er i disse land nedgang fra 1936 til 1937.

I Belgia var det nedgang i ledigheten i begge år.

I De Forente Stater er det også nedgang i arbeidsledighetssituasjonen i første halvdel av 1937. Arbeidsledighetsprocentene er falt, likeså er antallet av registrerte arbeidssøkende ved arbeidskontorene og beskjeftigelsen i industrien steget.

I de siste måneder av året er det imidlertid også her et omslag. Arbeidsledighetstallene foreligger ikke lenger frem enn til september. Men beskjeftigelsesindeksen er falt fra 103 i juli til 94 i november. I 1936 var det i den samme periode en stigning i indeksen fra 93 til 96.

I de nordiske land har utviklingen vært uensartet i 1937. I Finland synes situasjonen nærmest å være uforandret. I Sverige er nedgangen fortsatt. I Danmark er det skjedd en vending i ugunstig retning. I Norge er situasjonen uklar, dels viser rekkene en svakere nedadgående bevegelse, dels i løpet av annet halvår 1937 stigning.

Jordbruket.

Fremgangen i jordbruket har fortsatt i 1937. Prisene har ligget høiere enn i de tidligere år og kjøpekraften er steget. Også her kan man i de senere måneder merke en forandring i forholdene, selv om omslaget ikke på noen måte er så merkbart som for de mere konjunkturbetonede næringer. På grunn av

Antall arbeidsløse i 1 000.

Land	1929		1933		1935			1936			1937			
	Jan.	Nov.	Jan.	Nov.	Jan.	Juli	Nov.	Jan.	Juli	Nov.	Jan.	Juli	Nov.	
Tyskland ¹⁾	-	2036	6014	3714	2974	1754	1984	2520	1170	1197	1853	563	570	
Storbritannia	1466	1326	2955	2309	2295	1973	1919	2160	1652	1624	1677	1386	1500	
Polen	161	125	267	265	499	306	309	472	284	339	536	277	263 ²⁾	
Frankrike	-	1	316	252	487	381	409	477	421	408	426	314	333	
Nederland	-	-	399	329	432	337	415	476	376	419	466	313	340 ³⁾	
Norge	24	21	41	40	40	26	39	40	22	35	35	19	32	
Sverige ⁴⁾	I	43	34	120	88	112	57	83	100	48	72	92	43	53 ⁴⁾
		II	-	-	189	171	93	43	54	61	22	29	34	10
Danmark ⁵⁾	I	76	36	141	90	111	49	85	112	50	83	140	66	84
		II	78	37	187	100	133	63	100	131	61	96	156	76
Finnland		5	9	23	20	12	3	9	10	2	5	7	2	4 ⁶⁾
De Forente Stater		-	-	-	-	6468	7332	8387	9010	6604	6832	6273	4939	4637 ⁷⁾

¹⁾ Fra juli 1933 ikke medregnet de som er beskjeftiget i arbeidstjeneste. Siden mars 1935 innbefattet Saar-området. ²⁾ Gjelder oktober - oktober 1936: 282. ³⁾ Gjelder oktober - oktober 1936: 394. ⁴⁾ Gjelder oktober - oktober 1936 henholdsvis 61 og 25. ⁵⁾ I. Antall ledige fagforeningsmedlemmer. II. Hjelpekøende iflg. Statens Arbeidsløshetskommissjon. Danmark registrerte arbeidssøkende. ⁶⁾ Gjelder oktober - oktober 1936: 5. ⁷⁾ Gjelder september - september 1936: 6837.

de store høstutbytter i 1937 er nemlig prisene på en rekke viktige landbruksvarer sunket merkbart. Det gjelder da først og fremst bomullsprisen, som er nede i halvparten av det den var i vårmånedene. Det gjelder også en om enn i mindre grad så viktig vare som hvete.

H v e t e.

Ar	Eksportabelt overskudd	Eksportable lagre ved utgang av høståret
	Mill. tonn	Mill. tonn
1931—32	35,9	14,0
1932—33	33,8	16,6
1933—34	30,1	15,3
1934—35	24,5	10,0
1935—36	19,6	6,7
1936—37	18,9	2,9
Anslått for 1937 —38	21,0	6,5

For begge disse varer har høstutbyttet i 1937 vært større enn forbruket. For hveten er det første gang på 4 år at dette hender. De eksportable lagre var imidlertid ved utgangen av høståret 1936—37 usedvanlig små. Som tabellen ovenfor viser, var de nemlig nede i under 3 millioner tonn mot 16,6 millioner tonn i høståret 1932—33. Ved utgangen av høståret 1937—38 beregnes de eksportable lagre å komme op i 6,5 millioner tonn. En slik størrelse på de eksportable lagre må karakteriseres som mindre enn vanlig. Overskuddsproduksjonen på hvete har derfor ikke

på noen måte bragt forholdene tilbake til hvad de var under jordbrukskrisens verste dager.

For å gi et inntrykk av verdenshandelen i hvete har man nedenfor stillet op en tabell over produksjon, import og forbruk av hvete i de europeiske importland. Som man vil se, er det en svak nedgang i importbehovet fra 1936—37 til 1937—38. Da eksporten fra de europeiske eksportland regnes å bli noe mindre i det siste år, er Europas samlede oversjøiske importbehov allikevel større i 1937—38 enn i det foregående år.

Produksjon og forbruk av hvete i europeiske importland.

Ar	Produk- sjon	Import	Beregnet forbruk
	Mill. tonn		
1931—32	26,5	16,7	43,2
1932—33	32,9	12,2	45,1
1933—34	35,1	10,7	45,8
1934—35	33,0	9,7	42,7
1935—36	32,4	9,6	42,0
1936—37	27,6	11,9	39,5
Anslått for 1937 —38	29,5	11,4	40,9

Produksjonen av de forskjellige kornsorter er gjengitt i følgende tabell. For alle kornsorter undtatt bygg er det en merkbar opgang i produksjonen fra 1936 til 1937. For hvete dreier stigningen sig om ikke mindre

enn 12 pct. Selv om man regner ut tall for 1937 i procent av produksjonen i femåret 1931—35, vil man få en stigning på 6 pct. Det er produksjonen i De Forente Stater som her gjør utslaget. Den er nemlig fra 1936 til 1937 steget med ikke mindre enn 40 pct. I Canada er derimot 1937-produksjonen bare vel 50 pct. av foregående års produksjon.

Produksjon.

	Antall land	1937		1936		1937 i pct. av gj.snitt 1931/35.	1937 i pct. av 1936
		Mill. tonn	Pct.	Mill. tonn	Pct.		
H v e t e:							
Europa ¹⁾	24	30,3	29,1	105,9	104,1		
Nord-Amerika	3	29,4	23,7	104,1	124,3		
Total ²⁾	40	84,7	76,0	105,8	111,6		
R u g:							
Europa ¹⁾	22	19,6	20,4	91,4	96,2		
Total ²⁾	26	21,6	21,6	94,7	99,8		
B y g g:							
Europa ¹⁾	27	11,6	12,4	94,5	93,9		
Nord-Amerika	2	6,9	4,8	112,9	145,4		
Total ²⁾	38	25,9	24,8	102,6	104,7		
H a v r e:							
Europa ¹⁾	24	21,7	21,3	96,9	102,0		
Nord-Amerika	2	21,0	15,6	107,8	133,9		
Total ²⁾	31	43,1	37,4	102,1	115,4		
Mais, total	31	—	74,4	—	—		
Poteter, total	23	138,9	125,6	116,0	110,6		
Bomull, total	8	5,3	4,0	150,0	134,0		

¹⁾ Ikke medregnet Belgia, Danmark, Irland, Spania og Sovjet-Samveldet. For hvete heller ikke Frankrike. ²⁾ Se note 1. Av ikke-europeiske land er Argentina, China, Japan og en rekke mindre land ikke regnet med.

Produksjonsstigningen for havre fra 1936 til 1937 er også meget sterk, nemlig 15 pct. Dette skyldes til dels at produksjonen i 1936 lå usedvanlig lavt. For bygg er stigningen fra 1936 til 1937 4,6 pct. Denne stigning faller helt på Nord-Amerika, idet produksjonen i Europa er gått tilbake med ikke mindre enn 6 pct. Bomullsproduksjonen viser en veldig oppgang i 1937. Det er igjen den amerikanske høst som gjør utslaget. Stigningen fra 1936 til 1937 er her 34 pct.

Verdenshandelen.

I løpet av årene 1936 og 1937 nådde og passerte de fleste serier som beskriver den verdensøkonomiske utvikling, nivået fra 1929. Dette gjelder også mengden av verdenshandelen

som i 2. kvartal 1937 nådde op i 100 pct. av 1929-nivået. Det er først og fremst den raske vekst i omsetningsmengden fra midten av 1936 som har bragt volumtallet så høyt op. Helt frem til dette tidspunkt lå det nemlig meget lavt både i forhold til 1929 og i forhold

Verdenshandelens volum:

1929.....	100
1932.....	75
1933.....	76
1934.....	78
1935.....	82
1936.....	86
1937.....	97 ¹⁾
1ste kvartal 1936.....	83
2net » ».....	83
3dje » ».....	85
4de » ».....	92
1ste kvartal 1937.....	93
2net » ».....	100
3dje » ».....	97

¹⁾ Beregnet.

til utviklingen i andre serier. For hele året 1936 var således mengden av verdenshandelen bare 86 pct. av hvad den var i 1929. Sammenligner vi med tallene for verdensproduksjonen, nemlig 95 pct. eksklusive Sovjet-Samveldet, 110 pct. inklusive Sovjet-Samveldet, får vi et tydelig inntrykk av i hvilken grad opsvinget inntil midten av 1936 har vært nasjonalt betonet.

Verdenshandelens verdi.

Absolutte tall:

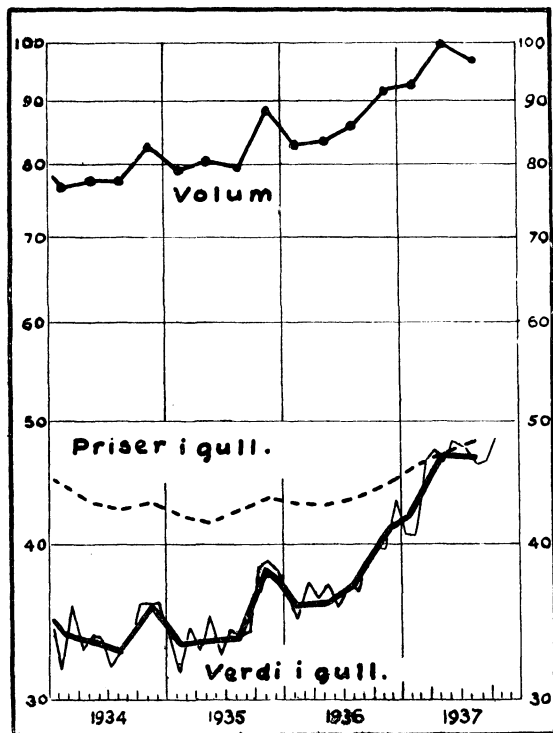
Ar	Mill. gamle guldollar	Mill. pund
1929.....	68 619	14 100
1932.....	26 854	7 659
1933.....	24 173	7 295
1934.....	23 283	7 747
1935.....	23 781	8 174
1936.....	25 621	8 710
1937.....	32 000 ¹⁾	—

Relative tall:

Ar	100	100
1929.....	100	100
1932.....	39	54
1933.....	35	52
1934.....	34	55
1935.....	35	58
1936.....	37	62
1937.....	47 ¹⁾	—

¹⁾ Beregnet.

Fig. 3. Verdenshandelen. 1929 = 100.

Hentet fra «Monthly Bulletin of Statistics».

Ser man på verdien av verdenshandelen, får man et ennå skarpere uttrykk for hvor lavt verdenshandelen ligger sammenlignet med 1929. Regnet i gamle gulldollar var nemlig verdien av verdenshandelen i 1936 bare 37 pct. av 1929. Fra bunnpunktet som for denne serie først blev nådd i 1934, er det bare en forholdsvis ubetydelig stigning på 3 points. Som for mengden i verdenshandelen er det først i midten av 1936 at det kommer fart i tallene. I 2. kvartal 1936 lå gullverdien av verdenshandelen ennå på 36 pct. av 1929. I 2. kvartal 1937 var den steget til 48 pct. Gjør man et anslag over den samlede verdi i 1937, vil man komme til en stigning fra foregående år på omtrent 25 pct. Det må karakteriseres som en meget sterk oppgang. Regnet kvartalsvis vil man imidlertid finne, at verdenshandelens verdi så vel som dens mengde var noe lavere i 3. kvartal enn i 2. kvartal 1937. Bevegelsen fra måned til måned vil fremgå av følgende tabell.

Verdien av verdenshandelen regnet i pund foreligger ennå ikke for 1937. Selvsagt har verdien i pund helt fra 1931 ligget bedre an i forhold til 1929-nivået enn verdien regnet i gull. For 1936 var prosenttallet oppe i 62. Også her kan man regne en kraftig bedring i løpet av 1937, men det er ikke sannsynlig at verdien av verdenshandelen i dette

Verdenshandelen i gamle gulldollar.

Innførsel og utførsel.

Foreløbige tall.

Måned	1936	1937
	Mill.	Mill.
Januar.....	1935	2213
Februar.....	1863	2209
Mars.....	1987	2537
April.....	1932	2586
Mai.....	1988	2540
Juni.....	1920	2613
Juli.....	1979	2569
August.....	1974	2501
September.....	2095	2526
Oktober.....	2158	2636

år kommer op i over 80 pct. av hvad den var i 1929.

Den sterke vekst i verdenshandelen fra midten av 1936 til i midten av 1937 har på visse felter gitt varebyttet en noe endret karakter. Den store efterspørsel etter råvarer i mesteparten av denne periode har bidratt til på mange felter å skape friere markeder. Varene har beveget sig lettere mellom landene enn før. I enkelte land har den relative vareknapphet bidratt til at enkelte restriksjoner er blitt ophevet. Man kan således nevne nedsettelse av tollene på stål i Storbritannia i begynnelsen av 1937 og nedsettelse av korntoller i Tyskland og Italia.

Efterspørsel etter visse råvarer har i enkelte tilfelle ført til en mindre restriktiv tendens i handelspolitikken. Men noen tendens til en mere liberal handelspolitikk kan man ikke snakke om, til tross for at ønsket om et mer uhindret varebytte mellom landene stadig kommer frem på internasjonale konferanser og ved traktatforhandlinger mellom enkelte land. Mesteparten av de restriksjonssystemer som er vokset frem siden 1931, er i full virksomhet. Dette gjelder således fullt ut clearing-systemene som i de senere år har bredt sig stadig videre. For Tyskland kan man regne med at 90 pct. av handelen dekkes av clearingavtaler. Selv om man har innført visse nyskapninger for å gjøre systemene mere smidige, har man ikke kunnet komme bort fra clearingens indirekte virkning, en tendens til bilateral utjevning av verdenshandelen. Fordi man i siste halvdel av 1936 og begynnelsen av 1937 for mange varer har hatt et «selgernes marked», har det igjen vært en svak tendens til øket mangesidig handel. Kommer det, som ventelig er; et til-

bakeslag i handelen i 1938, er det fare for at denne tendens ebber ut.

Helt siden innskrenkningene i verdenshandelen begynte i 1929, har det vært en merkbar relativ økning i handelen innen de store imperier. Handelen innen det britiske imperium er således steget fra 26 pct. til 35 pct. av totalen fra 1929 til 1935. For Frankrike finner man at den franske import fra oversjøiske franske territorier steg fra en andel på 12 pct. i 1929 til 29 pct. i 1936, mens utførselen fra Frankrike til disse områder steg fra 19 pct. i 1929 til 33 pct. i 1936. Det er ingen ting som tyder på at denne tendens er slått om i løpet av 1937.

Under hele depresjonsperioden og i de første år av opsvinget hadde en rekke debitorland vanskeligheter med å betale sin utenlandske gjeld. Det er derfor bemerkelsesverdig at disse forhold i de senere år er sterkt bedret. Det gjelder særlig de råstoffproduserende land hvor overskuddet på handelsbalansen er steget betraktelig i 1936 og iallfall i første halvdel av 1937. Denne tendens har også gitt sig pengemessige utslag, idet disse lands tilgodehavende i London er steget betraktelig i de siste år.

Som i de tidligere år har utenrikshandelen i de forskjellige land variert ikke så lite. Men det er i 1937 iallfall en ensartet retning for bevegelsen. I alle land har verdien av den utenrikske omsetning steget. Årsaken til stigningen er både at de transporterte mengder har vært større, og at prisene har vært høiere.

Det er derfor ganske rimelig at man finner den største stigning i verdien i de tidligere gulland. I Frankrike er således inn-

førselen steget med 72 pct. når man sammenligner de ti første måneder av de to år 1936 og 1937. For utførselen er den tilsvarende procent noe lavere nemlig 58. Innførselsoverskuddet er derfor nærmest doblet fra den ene periode til den annen.

I Nederland er det også en usedvanlig sterk stigning i utenrikshandelen. Innførsel og utførsel er imidlertid her steget i omtrent samme takt, idet stigningsprocentene er henholdsvis 61 og 62 pct. Av andre viktige land med stor økning i utenrikshandelen kan nevnes Japan. Den procentvise stigning i innførselen er dobbelt så sterk som for utførselstallene. Innførselsoverskuddet er dermed steget til det seksdobbelte i de to perioder som her behandles.

Det er verdt å merke at også Tyskland har kunnet øke sin utenrikshandel med omtrent $\frac{1}{4}$. De nøiaktige stigningsprocenter for de ti første måneder av de to år er 27 for innførselen og 24 for utførselen. Dette er mere enn det man vil finne for Storbritannia hvor procentene har vært 21 og 20. Disse tall er lave også sammenlignet med en rekke sterlingland. For Sverige er således stigningsprocenten for så vel innførsel som utførsel 27. I Norge har utførselen bare steget med 21 pct. men til gjengjeld er innførselen steget betydelig mere enn i de andre sterlingland. Stigningsprocenten er nemlig 43 fra den ene timånedersperiode til den annen. Det er mere enn det dobbelte av hvad man finner for Danmark hvor innførselen er steget med 18 pct. og utførselen med 14 pct.

I følgende tabell er det stillet sammen for en del viktigere land både absolutte og relative tall for innførsel og utførsel.

Utenrikshandel i forskjellige land i de 10 første måneder av 1936 og 1937.

Land	Verdi- enhet	Innførsel			Utførsel			Innførselsover- skudd + eller utførselsover- skudd ÷ 1936 — 1937	
		1936	1937	Procent- vis for- andring	1936	1937	Procent- vis for- andring	Mill.	Mill.
Norge	Norske kr.	728	1 044	+ 43	533	647	+ 21	+ 195	+ 397
Sverige	Svenske kr.	1 316	1 734	+ 32	1 210	1 603	+ 32	+ 106	+ 131
Danmark	Danske kr.	1 162	1 373	+ 18	1 108	1 261	+ 14	+ 54	+ 112
Storbritannia	Pund	640	775	+ 21	362	433	+ 20	+ 278	+ 342
Tyskland	Mark	3 495	4 456	+ 27	3 889	4 825	+ 24	÷ 394	÷ 369
Nederland	Gylden	802	1 294	+ 61	589	952	+ 62	+ 213	+ 342
Frankrike	Franc	19 676	33 846	+ 72	12 131	19 206	+ 58	+7545	+14640
De Forente Stater.	Dollar	1 983	2 594	+ 31	1 968	2 673	+ 36	+ 15	÷ 79
Japan	Yen	2 224	3 280	+ 47	2 112	2 615	+ 24	+ 112	+ 665

Sluttord.

I oversikten for foregående år blev det sagt om 1936 at det var et år med «megen fremgang i verdensøkonomien». En tilsvarende enkel dom kan man ikke felle om 1937. Riktignok blir resultatet fremgang om man føier året under ett inn i kjeden av år. I de fleste land har produksjonen vært større enn før, handel og transport livligere enn før. 1937 har derfor på mange felter vært et nytt rekordår. Men 1937 har også vært et år med store svingninger i de økonomiske faktorer. Det er et forhold som gjør sig sterkt gjeldende for kurser og priser. Men det har også gyldighet for produksjon og omsetning. Her ligger først og fremst forskjellen mellom det siste år og det foregående. 1936 var et år med ubrutt fremgang selv om farten i utviklingen i de forskjellige deler av året var ujevn. I 1937 konsentrerer fremgangen sig i første halvdel av året. Det kan diskuteres om i hvilken utstrekning man kan snakke om nedgang i annen halvdel av 1937. Men ett er hevet over enhver tvil. Det er at man i alle fall ikke kan snakke om noen fortsatt fremgang i denne periode. Selv i de land som har vært gunstigst konjunkturtelt stillet, nøier man sig med å søke å påvise at næringslivet har holdt stillingen i disse måneder.

Slik som utviklingen har vært i siste halvår med flere og flere tegn som tyder på stagnasjon og tilbakegang etter den tidligere nesten ubrutte fremgang, er det derfor sikrest å anse resultatene i 1937 for topptall i noen tid fremover.

Spørsmålet om fremgangen vilde fortsette har vært under debatt allerede lenge. Vi nevnte dette i oversikten for året 1936 hvor vi bl. a. pekte på den sterke prisstigning som hadde funnet sted i siste halvdel av 1936 og sa at «det er all grunn til å følge denne prisstigning med oppmerksomhet». Den raske opgang fra 1936 fortsatte i de første måneder av 1937. Med annet kvartal kom et meget sterkt omslag for de børsnoterte råvarer. Aksjekursene var også på dette punkt på vei nedover på de fleste børser. En midlertidig bedring i juni og juli gikk i august over i et nytt fall, som blev meget sterkt i september. I de senere måneder av året har nedgangen fortsatt, men i noe mere dempet tempo. I desember har det endog vært enkelte blaff opover. Nettoresultatet har vært at aksjekursene på de ledende børser er kommet lavere enn det de har vært både i 1937 og i 1936.

For produksjonsutviklingen har rytmen vært en noe annen. Men også her er nedgangen i siste halvdel av året klar. Omslaget kan her for verdensproduksjonen tidfestes til mai måned. Omslaget er altså her kommet noe senere enn i de lettbevegelige prisserier. Ved utgangen av året ligger verdensproduksjonen ikke ubetydelig lavere enn på tilsvarende tidspunkt 1936. En tilsvarende karakteristikkk gjelder særlig det land hvor nedgangen både i produksjon, priser og aksjekurser har gjort sig tydelig gjeldende, nemlig De Forente Stater. Gjennomgåelsen av utviklingen på de forskjellige felter viser at også de fleste andre økonomiske kjennetegn er svake i annet halvår.

I mange land — som hos oss — er denne nedgang ennu lite merkbar, og skulde virksomheten i 1938 stabiliseres på det nuværende nivå, som er relativt høit sett på bakgrunn av de siste år og også sett i forhold til 1929, vilde det være tilfredsstillende.

For verden som helhet vil nok også 1937 måtte betegnes som et meget godt år sett på bakgrunn av de år som ligger like forut. Dette gjelder derimot ikke om man sammenligner med året 1929. Vi må nemlig merke oss at verdensproduksjonen eksklusive Sovjet-Samveldet bare lå et par procent høyere i 1937 enn i foregående toppår 1929, og at volumet for verdenshandelen i 1937 ikke kommer op på høide med 1929-tallet. Nettofremgangen for verdensøkonomien i de 8 år fra 1929 til 1937 har derfor vært ubetydelig.

Hvordan året 1938 vil utvikle sig er ikke mulig å si. Dette beror ikke bare på de økonomiske faktorer, men også på politikken. Den økonomiske politikk spiller i våre dager en langt større rolle enn før, og skulde året 1938 vise større økonomisk tilbakegang, er det sannsynlig at autarkitendensene vil økes og dette igjen føre til nye vanskeligheter. Ennu har vårt næringsliv vært lite berørt av omslaget ute, men i en verden med aktivisert nasjonal politikk vil det norske næringsliv på grunn av sin spesielle oppbygning ha mange og store vanskeligheter.

1937 har vært et rekordår, men også et omslagsår. Det er derfor ikke grunn til å vente at 1938 skal gi tilsvarende gode resultater. Om nedgangen vil fortsette vet ingen med sikkerhet, for den økonomiske historie gjentar sig aldri uforandret. Men med det erfaringsgrunnlag man idag har, er det i alle fall sikrest å innrette sig på at virksomhetstakten i det økonomiske liv vil bli mindre i 1938.

Norge.

A k s j e m a r k e d e t.

Det norske aksjemarked har i 1937 vært tydelig preget av den internasjonale børsrytme som er skildret i et tidligere avsnitt. Selv om hovedtrekkene er de samme, er det imidlertid visse meget interessante modifikasjoner i den norske bevegelse. Ser man på en aksjeindeks som beregnes pr. 15 i hver måned, vil man finne at stigningen i Norge varer helt til april måned. Omslaget kom altså noe senere her hjemme enn på de store verdensbørser. Nedgangen blev også av kortere varighet, idet aksjeindeksen allerede i juni måned var på vei opover. I august var totalindeksen igjen kommet op i et nytt toppnivå, riktignok bare 1 pct. høiere enn den lå i april måned. Det er imidlertid bare i ganske få land at man i 1937 har kunnet notere toptall for aksjekursnivået så sent som i august måned. På de fleste markeder faller toptallene betydelig tidligere. Det viser tydelig den sterke tendens i det norske aksjemarked frem til dette tidspunkt. Fra september er bevegelsen på det norske aksjemarked, som praktisk talt alle andre aksjemarkeder, rettet tydelig nedover. Det er imidlertid først i desember at totalnivået er kommet lavere enn det var ved årets begynnelse.

Den rytme totalindeksen viser er ganske karakteristisk, men den dekker over ganske store forskjelligheter i de forskjellige grupper av aksjer. Bankaksjer og forsikringsaksjer, som hører til de mere stabile typer, har stort sett vært stigende helt frem til slutningen av året, og de ligger ennå i desember høiere enn ved årets begynnelse, til tross for at det også for disse grupper har vært en tydelig svakhet i disse måneder. Skarpest er rytmen kommet frem for skibsaksjer og hvalaksjer. Forskjellen mellom høieste og laveste månedsindeks i 1937 er her henholdsvis 32 pct. og 33 pct. For begge disse grupper stiger kursene sterkt i begynnelsen av året, særlig fra februar måned. Omslaget i månedsindeksen kommer også for begge i april måned, men mens bunnpunktet for skibsaksjer er å finne allerede i mai, fortsetter hvalaksjer nedover også den følgende måned. Det er også den forskjell mellom disse 2 grupper at indekstallet i august ligger høiere enn april-toppunktet for skibsaksjekursene, men ikke ubetydelig lavere for hvalaksjekursene. Tallet var nemlig henholdsvis 169 og 174 og 206 og 201. Hvalaksjene er derfor den aksjegruppe som nøiest har fulgt den internasjonale børsrytme på det norske marked. Etter august har både hvalaksjer og skibsaksjer beveget sig raskt nedover. Frem til 15 desember har fallet

vært 18 pct. i hvalaksjekursene og 16 pct. i skibsaksjekursene. Som nettoresultat for året regnet fra 15 januar til 15 desember har det for skibsaksjekursene vært en bedring på 11 pct., mens hvalaksjekursene er gått ned med 15 pct.

For industriaksjekursene finner man også det karakteristiske tilbakeslag i vårmånedene. Det er imidlertid for denne aksjegruppe ingen særlig stigning i kursene i årets første måneder. I alle de 4 første måneder ligger indeksen på omkring 105. Toppen i august er også flatere for industriaksjene enn for noen av de andre grupper. Siden august har kursene også for denne gruppe fulgt med i bevegelsen nedover, og aksjekursnivået er kommet betydelig lavere enn ved årets begynnelse. Fra januarindeksen til desemberindeksen er det således en nedgang på 12 pct.

Sett under ett har den uregelmessige bevegelse i aksjekursene i løpet av 1937 resultert i en liten nettonedgang. Det er første gang siden 1932 at det gjennomsnittlige kursnivå ligger lavere ved årets slutt enn ved årets begynnelse, men som det vil fremgå av ovenstående analyse, gjelder ikke denne karakteristikk alle grupper. Ikke for noen gruppeindeks er tallene ennå kommet ned i det nivå man hadde i midten av 1936. Sett i forhold til utviklingen på de fleste utenlandske børser, må dette resultat sies å være forholdsvis tilfredsstillende.

Omsetningen av aksjer har vært usedvanlig stor i 1937, særlig i vårmånedene. På Oslo Børs blev det i 1937 i alt omsatt aksjer til 64 mill. kr. mot 41 mill. kr. i 1936.

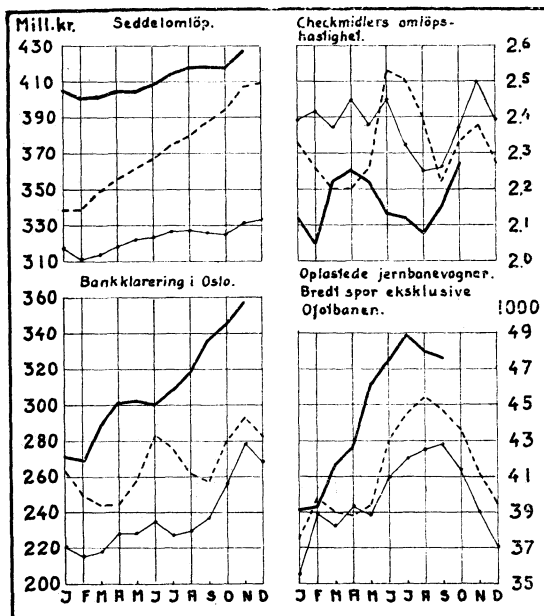
P e n g e - o g k r e d i t t m a r k e d e t.

På det innenlandske penge- og kredittmarked var det i slutten av 1936 visse tegn til en strammere tendens. Diskontoen blev således satt op fra 3½ til 4 pct. Det hadde også i hele 1936 vært en markert nedgang i bankenes innskuddsmasse. Det var imidlertid en hel rekke andre forhold som tydet på at situasjonen ikke ellers var den man vanligvis hadde i typiske strammingsperioder. Obligasjonskursene var således steget ganske betydelig fra august til november. Vi karakteriserte i oversikten for 1936 denne innenlandske kredittutvikling som eiendommelig og pekte på at den ikke stemte overens med tendensen på penge- og kredittmarkedet ute i verden. Det mest særpregede trekk ved denne eiendommelige utvikling var den usedvanlig sterke stigning i seddelmengden kombinert med en nedgang i bankenes innskuddsmasse.

I begynnelsen av 1937 kom reaksjonen etter den langvarige stigning i seddelmeng-

den. Fra siste uke i 1936 og ut februar falt seddelmengden med nesten 40 mill. kr. Senere har bevegelsen vært temmelig uregelmessig, men det har stort sett vært en langsom tendens opover. Helt frem til november ligger imidlertid tallene lavere enn ved årets begynnelse. I desember stiger imidlertid seddelomløpet langt sterkere enn det sesongbevegelsen skulde tilsi. Ved toppunktet pr. 22 desember ligger derfor omløpet oppe i 458 mill. kr., 23 mill. kr. høiere enn tilsvarende dag i 1936. For å skaffe dekning for denne store seddelmasse har Norges Bank måttet overføre 16 mill. kr. i gull fra den midlertidige beholdning til seddelreserven.

Fig. 4. Omsetning.
3 måneders bevegelig gjennomsnitt.

— 1937 - - - 1936 - · - 1935.

Kredittutviklingen i 1937 skiller sig også på andre felter ut fra den man hadde i 1936. Kredittmarkedet har således vært ganske anderledes rikelig. Det viser sig tydelig i Norges Banks utlån. Det var i 1936 store svingninger i denne serie, men nettotendensen opover var meget svak. I begynnelsen av 1937 foregår det imidlertid en sterk reduksjon av utlånene slik at disse på 2 måneder reduseres med over 50 mill. kr. Ut april måned er det så igjen en stigning i utlånene som igjen bringer tallene op i 200 mill. Fra dette tidspunkt setter en usedvanlig sterk nedgang inn, og den varer praktisk talt uten avbrytelse til i oktober. Utlånsmassen er da kommet ned i omtrent 120 mill. kr. og holder sig deromkring resten av året. En slik utlånsmasse må karakteriseres som usedvan-

lig lav selv absolutt sett. Man må tilbake til førkrigsårene for å finne tilsvarende lave tall. Ser man imidlertid utlånstallene f. eks. i relasjon til seddelomløpet, blir tallene helt abnormt lave. Andre tall for Norges Banks virksomhet tyder på at disse forhold må ses i forbindelse med den store tilstrømning av midler optjent i utlandet. De rummeligere kredittforhold som har vært resultatet av denne tilstrømning, har ikke bare gitt sig utslag i en reduksjon av utlånene i Norges Bank, men den har også på andre hold løst opp adskillige langsiktige anbringelser.

I de senere år har gull- og valutabeholdningen i Norges Bank i store trekk hatt en tendens opover. Året 1937 har imidlertid et tydelig særpreg i denne henseende. I første halvdel av året var det ingen vekst i gull- og valutabeholdningen. Denne utvikling må ses i forbindelse med den usedvanlig sterke stigning i innførselen i vårmånedene. Fra midten av året steg imidlertid gull- og valutabeholdningen på en måte som mangler side- stykke siden deflasjonsdagene.

I de senere år har Norges Banks valutabeholdning og seddelomløpet vist tydelige tegn til samvariasjon. Fra midten av 1937 viser imidlertid seddelomløpet ikke noen tegn til å følge valutabeholdningen i dens sterke vekst. De forandrede forhold på dette felt forklares i ikke liten utstrekning av den sterke nedgang i bankenes utlån. Det som er foregått i de siste måneder har således vært en substituering av valuta for rentebærende utlånspapirer slik at passivaposten hovedsakelig har vært uberørt av denne bevegelse.

At Norges Bank i 1937 ikke direkte har forsøkt å presse kredittvolumet ned, syner sig i tallene over beholdningen av norske obligasjoner. Det har her, bortsett fra en uregelmessighet i vårmånedene, vært en jevnt stigende tendens. Obligasjonsbeholdningen er i siste måned kommet op i 67 mill. kr. I årene før 1935 nådde den sjelden mer enn halvparten av denne størrelse. I forhold til andre tall i kredittstrukturen utgjør imidlertid obligasjonsbeholdningen ennå et så lite beløp, at den ikke kan være noen avgjørende faktor i kredittpolitikken.

Det er tidligere nevnt at til tross for at kredittgrunnlaget øket i løpet av 1936, sank bankenes og sparebankenes innskuddsmasse i alt over 100 mill. kr. I 1937 er bevegelsen i innskuddsmassen slått om og tallene har igjen vært stigende. De beregnede innskudd i alle banker og sparebanker steg fra 2 732 mill. kr. i januar til 2 791 mill. kr. i november. Stigningen beløp sig således ikke til mer enn 60 mill. kr., og den kan derfor trygt karakteriseres som lite betydelig. Stigningen

har heller ikke gjort sig gjeldende for alle typer av innskudd. I sparebankene har således innskuddene med små rykk fortsatt nedover. Nettonedgangen i løpet av 1937 har imidlertid ikke beløpet sig til mer enn 24 mill. kr. Den stigning som har vært i innskuddsmassen faller følgelig utelukkende på de private aksjebanker. Her er stigningen relativt sterkest i folioinnskuddene som fra januar til november er steget med 19 pct. For innskudd på tid har den tilsvarende stigningsprocent vært 9 pct.

Utlånene er også steget i 1937. For alle banker under ett dreier det sig om en oppgang på 40 millioner. Det er igjen de private aksjebanker som dominerer bevegelsen. Her steg utlånene fra 936 mill. kr. i januar 1937 til 1 004 mill. kr. i juli for så å falle til 994 i august. I de senere måneder har tallene igjen vært svakt stigende. For sparebankene har utlånstallene i 1937 nærmest ligget uforandret med litt nedgang i de siste måneder.

Helt siden 1933 har det i banktallene vært en tydelig tendens til reduksjon av beholdningen av verdipapirer, særlig da obligasjoner. Bevegelsen nedover var temmelig sterk i 1936. I 1937 har det vært et omslag på dette felt. De beregnede tall for alle banker viser en stigning fra 837 mill. kr. i januar 1937 til 876 mill. kr. i november 1937. I mai var tallet oppe i 883 mill. kr., men det har altså senere vært noen tilbakegang. Til tross for stigningen i verdipapirbeholdningen i løpet av 1937 ligger tallene allikevel lavt hvis vi ser dem i forhold til tidligere perioder. Gjennemsnittet for 1937 kommer således til å ligge lavere enn i noe annet etterkrigsår.

Også obligasjonsmarkedet har hatt en annen utvikling i 1937 enn i 1936. I begynnelsen av 1937 var det en merkbar stigning i obligasjonskursene, men stigningen stanset helt op i mars. Det var så en liten tilbakegang i mai. Først i høstmånedene setter det inn en kraftig stigning i obligasjonskursene. Indeksen for 4½ pct. statsobligasjoner, som ennå i mai lå i pari, var i november kommet op i 101,7. Mot slutten av året har obligasjonskursene fortsatt vært faste. De 4½ prosent-serier som ikke står for tur til å konverteres, er i desember kommet op i 3 pct. over pari og 4 pct. seriene nærmer sig sterkt pari. I det nye år har de passert dette punkt.

Det har vært adskillig virksomhet på obligasjonsmarkedet i 1937. Det gjelder både konverteringer og optagelse av nye lån. Staten har konvertert to lån — et 5 pct. dollarlån av 1928 og et 5 pct. kronelån av 1922 i henholdsvis et 4 pct. dollarlån på 29 mill. dollar til tegningskurs 98¼ og et 4½

pct. lån på 87 mill. kr. til pari. Staten har videre truffet avtale med et konsortium om et nytt 4 pct. lån på 110 mill. kr. for å kunne konvertere 4½ pct.-lånet av 1931 II, som vil bli opsagt til innløsning pr. 1 mai 1938. Det nye lån utlegges i januar 1938 til 98½ pct.

Av de offentlige banker har Småbruk- og Boligbanken konvertert tre 5 pct. lån i et 4½ pct. lån på 56 mill. kr. til pari kurs. Videre har banken underhånden optatt et 4½ pct. lån på 15 mill. kr. Hypotekbanken har likeledes underhånden konvertert sine to 5 pct. lån av 1927 i et 4½ pct. lån på 30 mill. kr. Endelig har Kommunalbanken utstedt en 4½ pct. låneserie på 25 mill. kr.

Blandt kommunene kan man merke sig Oslo kommune som har opsagt sitt 6 pct. lån av 1932 hvorpå det gjenstod nesten 17 mill. kr. og har optatt ikke mindre enn fem nye lån. Av lånene er et 5 pct. lån på 4¾ mill. kr., et 4½ pct. lån på 20 mill. kr. og et 4½ pct. lån på 12 mill. kr., det siste optatt i Amsterdam, lydende på norske kroner, mens to 4 pct. lån på henholdsvis 12 og 18 mill. kr. er optatt i svenske kroner til kurs henholdsvis 99 og 101¼.

Bergen kommune har for å kunne konvertere sitt 6 pct. lån av 1926 optatt et nytt 5 pct. lån på 5,4 mill. kr. til en kurs av 98 pct.

Enkelte store bedrifter har også vært aktive i lánemarkedet i 1937. Norsk Hydro har således opsagt alle sine lån, nemlig et 5½ pct. dollarlån av 1927, rest 12,6 mill. \$, et 5 pct. kronelån av 1933 gjenstående 1,8 mill. kr., et tilsvarende lån av 1935 rest 17 mill. kr. og et 5 pct. lån av 1933, til rest 11,4 mill. svenske kroner. Det er i alt utlagt tre nye lån på 4 pct. til kurs 96 pct. Størrelsen på de tre lån er 14 mill. floriner, 30 mill. sv. fr. og 18 mill. sv. kr. Lånene er optatt henholdsvis i Amsterdam, Basel og Stockholm.

Holmenkollbanen har optatt et 5 pct. lån på 4,4 mill. kr. For å konvertere sitt 6½ pct. lån av 1926 har Norsk Sprængstoffindustri optatt et 4½ pct. lån på 2½ mill. kr. Likeledes har Vamma Fossekompani optatt et 4½ pct. lån i norske kroner for å kunne konvertere sitt 5½ pct. dollarlån av 1927, hvorpå gjenstod 2½ mill. dollar. Belships Co. Ltd. Skibsaktieselskap har også innløst et utenlandsk lån ved å opta et 5 pct. lån på 2,6 mill. kr.

Som man vil se er det i 1937 som i 1936 først og fremst konverteringsoperasjonene som har satt sitt preg på obligasjonsmarkedet.

Omsetningen av obligasjoner som i de senere år har vært avtagende, kommer heller ikke i 1937 op i høide med foregående år. Ved Oslo Børs blev det således i 1937 om-

satt 16 mill. kr. obligasjoner mot 21 mill. i 1936 og 36 mill. i 1933.

Bedringen i betalingsforholdene har fortsatt i 1937 når man ser året under ett. For de første 11 måneder av 1937 er antallet av konkurser 269 mot 311 i tilsvarende periode 1936. Antallet av utleggsforretninger er også gått ned, fra 5 881 i 1936 til 5 277 i 1937. Ser man imidlertid på tallene fra kvartal til kvartal i 1937 er det en ubestridelig tendens til stigning i siste kvartal. Man finner derfor også på dette felt at det er tegn som tyder på at et omslag har funnet sted.

V a l u t a m a r k e d e t.

På valutamarkedet har 1937 vært et år med stor tilgang og stabile kurser. Som i de foregående år har Norges Bank holdt en fast pundkurs på 19,90. Kursene på de land som tilhører sterlingblokken har derfor vært konstante. Disse kurser har imidlertid ikke kunnet holdes uten aktive foranstaltninger fra centralbankenes side. Hadde markedet vært overlatt helt til sig selv, vilde sannsynligvis den store tilstrømning av inntekter fra utlandet ha drevet kursene nedover. De stabile valutakurser har således virket som en ekstra stimulans i opsvinget. I vårmånedene diskuterte man derfor ønskeligheten av å opskrive kronens internasjonale verdi for å bremse på konjunkturstigningen. Dette spørsmål vilde blitt særlig aktuelt hvis Sverige, hvor spørsmålet egentlig var reist, hadde gjennomført en slik aksjon. Den senere utvikling har imidlertid vist at en konjunkturbremssning på dette tidspunkt var helt unødig. Spørsmålet er nu ikke lenger aktuelt.

Da de viktigste valutakurser har vært holdt konstante, har den manglende balanse på valutamarkedet gitt sig utslag i mengdeforandringer. Norges Bank har hele året måttet kjøpe valuta. Beholdningen av gull og valuta i Norges Bank er derfor steget fra måned til måned i 1937. Denne stigende tendens gjorde sig kraftig gjeldende også i 1936. Fra august til desember dette år steg beholdningen av gull og valuta fra 285 til 321 mill. kr. I desember 1937 er tallet kommet over 400 mill. kr., d. v. s. at det i løpet av 1937 har vært en nettostigning i beholdningen på 93 mill. kr. Denne stigning er ubetydelig større enn den man hadde i 1936, da økningen var 90 mill. kr. Den er meget bemerkelsesverdig, fordi et par forhold ligger anderledes an i 1937 enn i 1936. For det første er innførseloverskuddet for de 11 første måneder på grunn av den usedvanlig store innførsel i vårmånedene 228 mill. kr. større i 1937 enn i 1936. For det annet har det i 1937 vært kjøpt hjem verdi-

papirer, mens landet under ett i de foregående 3 år til tross for den aktive betalingsbalanse har eksportert verdipapirer. I 1936 beløp denne eksport sig til 38 mill. kr. Om den kort-siktige gjeld til utlandet også er gått ned, kan man ikke uttale sig noe bestemt om før finansstillingen pr. 1 januar 1938 foreligger. Alt tyder imidlertid på at man også her har fått en bedring i forhold til utlandet.

De private aksjebankers balanse med utlandet sank i den første del av året. Det er rimelig å sette denne nedgang i forbindelse med de store krav som finansieringen av den usedvanlig store innførsel i vårmånedene måtte stille til bankene. Fra mai måned er igjen balansen gått raskt opover helt frem til september. I oktober og november har det vært noe nedgang, men i slutten av året ligger balansen ennu høiere enn til tilsvarende tid i 1936.

P r i s n i v å e t.

Engrosprisinivået i Norge nådde sitt lavpunkt under den siste nedgående konjunktur i september 1931. Byråets engrosprisindeks var da helt nede i 117 og lå i alt 22 pct. lavere enn i høikonjunkturåret 1929. I de 4 første år etter at konjunkturbedringen var begynt, steg prisene bare ganske svakt. Engrosprisindeksen lå i gjennomsnitt for 1931, 1932 og 1933 på 122, steg i 1934 til 124 og i 1935 til 127. I 1935 var stigningen størst i siste halvdel av året, da indekstallet gikk op fra 126 til 131. I første halvdel av 1936 var det bare 1 point stigning.

Fra sommeren 1936 setter stigningen inn for alvor og med større styrke enn i noen av de foregående år. Fra juli 1936 til juli 1937 steg Byråets engrosprisindeks med hele 21 pct., fra 132 til 160. Stigningen var særlig sterk fra november 1936 til og med mai 1937, da engrosprisindeksen gikk op 3 à 4 points for hver måned. I juni var det en foreløbig stillstand, mens julitallet steg 3 points igjen. I de siste måneder har prisstigningen stilnet av, og enkelte varegrupper som jern og metaller viser endog fallende tendens allerede fra august måned. I november gikk indekstallet ned 1 point — for første gang på 3 år — fra 161 til 160. Seks av engrosprisindeksens 11 grupper viste da fall, mens alle grupper steg eller var uforandret i tilsvarende måned året i forveien. Etter at denne oversikt er skrevet, foreligger også desemberberegningen. Denne viser at indekstallet går ned ytterligere 1 point — til 159. 7 grupper viste fall fra november til desember, 3 grupper var uforandret og 1 gruppe steg. I tilsvarende måned året i forveien steg 9 grupper og 2 var uforandret.

Private aksjebankers valutabalanse og Norges Banks beholdning av gull og valuta.

	1931	1932	1933	1934	1935 ¹⁾	1936 ¹⁾	1937 ¹⁾												
	aug.	aug.	aug.	aug.	aug.	aug.	nov.	jan.	febr.	mars	april	mai	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	des.
Mill. kroner.																			
Aktiva:																			
Utenl. sedler og mynter	0,6	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,8	0,6	0,6	0,5	
Utenl. banker — nostro .	33,3	22,8	27,9	18,0	32,8	29,2	34,4	37,7	33,6	27,7	26,9	21,7	28,6	30,7	31,5	35,2	32,1	26,8	
» » — loro	0,6	0,5	0,3	0,2	0,1	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2	0,3	0,4	0,2	1,0	0,1	0,4	
Debitorer i utenl. mynt	36,6	35,8	50,4	38,8	34,8	54,4	52,7	43,0	52,1	49,2	62,1	58,6	60,8	64,2	78,8	77,9	76,2	74,0	
Utenl. veksler og checker	16,3	8,9	10,8	8,3	9,6	9,2	8,9	10,6	9,4	9,8	9,2	7,1	8,0	7,9	8,6	10,5	10,3	10,8	
Løpende rembursar	10,7	9,3	11,0	10,9	11,2	11,6	15,6	19,2	22,0	22,3	21,6	20,4	19,0	17,2	16,1	15,1	16,0	17,1	
Tilsammen	98,1	77,6	100,7	76,6	88,9	105,2	112,3	111,4	117,9	109,8	120,5	108,5	117,3	121,0	136,0	140,3	135,3	129,6	
Passiva:																			
Utenl. banker — nostro .	6,0	5,6	3,2	4,1	1,4	1,2	2,6	4,6	4,3	3,3	3,0	4,0	3,3	3,0	1,9	3,3	1,7	3,5	
» » — loro	30,4	22,3	21,5	19,8	9,7	12,0	13,4	14,6	16,1	16,0	17,8	18,8	18,0	19,1	19,5	19,8	22,5	19,7	
Kreditorer i utenl. mynt	14,3	29,7	51,5	36,0	37,0	54,8	56,2	46,9	58,4	52,4	63,1	55,9	56,3	53,7	66,3	64,4	63,4	61,5	
Løpende rembursar	10,3	8,8	10,7	10,2	10,9	10,6	14,7	18,8	21,7	21,2	20,6	19,5	18,0	16,2	15,7	14,9	15,8	16,9	
Rediskontering, utenl. . .	0,2	1,2	0,7	0,5	0,3	0,2	0,2	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	
Tilsammen	61,2	67,6	87,6	70,6	59,3	78,8	87,1	85,3	100,8	93,1	104,7	98,4	95,9	92,2	103,7	102,7	103,7	101,9	
Saldo	+36,9	+10,0	+13,1	+ 6,0	+29,6	+26,4	+25,2	+26,1	+17,1	+16,7	+15,8	+10,1	+21,4	+28,8	+32,3	+37,6	+31,6	+27,7	
Mill. kroner.																			
Norges Banks beholdning av gull og valuta	189	156	183	143	218	285	304	324	308	315	318	319	324	342	355	378	390	402	414

¹⁾ Fra 1935 bare frie banker.

Prisstigningen i det siste år, fra november 1936 til november 1937, utgjør ca. 17 pct. Siden september 1931 — da nivået var på det laveste — har det i det hele vært en prisoppgang på ca. 37 pct.

Den siste prisstigningen har mer enn opveiet prisfallet i den siste nedgående konjunktur. Engrosprisinivået ligger således nu ca. 7 pct. høiere enn i høikonjunkturåret 1929.

I Danmark er engrospristallet for november 1937 10,8 pct. høiere enn gjennomsnittet for 1929, og i Finland 6 pct. høiere (i oktober 1937). I Sverige derimot ligger engrosprisinivået i november 1937 lavere enn i 1929 — ca. 2,1 pct., og i England og De Forente Stater henholdsvis 5 pct. og 13,2 pct. lavere. Ved denne sammenligning må man imidlertid ta i betraktning at valutaen er forskjellig deprimert i de forskjellige land. I november 1937 er kursene i pct. av deres gullparitet i 1929:

Danmark	49,2
Finland	51,7
Norge	55,3
Sverige	56,8
De Forente Stater	59,1
England	60,6

I de første år av den siste konjunkturopp- gang var prisbevegelsen svært ujevn. Varer som hadde hatt sterkt fall i depresjonstiden — som vegetabiliske matvarer, fôrstoffer og gjødning og jern og metaller — steg en del, mens varer som lå relativt høit — som trevarer, mursten og cement og glass og tremasse, cellulose og papir — fortsatte å gå ned og nådde lavpunktet først i henholdsvis 1933, 1934 og 1935.

Hvorledes prisbevegelsen har vært i de siste år for de forskjellige grupper sees av tabellen nedenfor.

Prisene på treforedlingsindustriens produkter, som kom sist med i prisstigningen, viser i alt den sterkeste stigning i de siste 2 år. Jern og metaller som har hatt stigende be- vegelse helt siden september 1931, hadde forholdsvis liten stigning i 1936, men er steget hele 31 pct. i 1937 — tross en del fall i de siste måneder. Verdensmarkedets priser på kobber, bly og sink er falt sterkt fra mars 1937 — gjennomgående 45—55 pct.

De vegetabiliske levnettsmidler, som fra november 1935 til november 1936 viste svak oppgang, er steget hele 16 pct. i det siste året.

	Nov. 1933— » 1934	Nov. 1934— » 1935	Nov. 1935— » 1936	Nov. 1936— » 1937
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Tremasse, cellulose og papir ...	÷ 2,3	÷ 0,8	12,1	39,6
Jern og metaller	÷ 0,8	6,2	4,4	30,8
Brensel og oljer	÷ 2,7	2,8	8,0	26,4
Vegetabiliske levnettsmidler	2,5	÷ 0,8	1,6	16,0
Huder, lær og skotøi	÷ 3,0	6,2	3,6	14,0
Fôrstoffer og gjødning	11,8	11,5	6,0	13,0
Trevarer	5,0	1,2	26,6	12,6
Animalske levnettsmidler	6,5	7,8	4,0	12,4
Kjemiske og tekniske varer ...	÷ 4,1	5,6	÷ 2,0	12,2
Tekstilvarer	1,8	1,2	2,4	9,9
Mursten, cement og glass	÷ 0,6	3,1	9,0	÷ 0,6
Generalindeks	3,3	3,2	5,4	16,8

	Indekstall		Stigning fra lavpunktet til nov. 1937
	Lavpunktet	Nov. 1937	
			Pct.
Jern og metaller	105 (sept. 1931)	187	78,1
Trevarer	145 (sept. 1932—juli 1933)	241	66,2
Tremasse, cellulose og papir	120 (juni 1935)	194	61,7
Fôrstoffer og gjødning	89 (sept. 1931)	139	56,2
Brensel og oljer	105 (sept. 1931)	153	45,7
Vegetabiliske levnettsmidler	101 (sept. 1931)	145	43,6
Animalske levnettsmidler	102 (juli 1933)	145	42,2
Huder, lær og skotøi	123 (okt. 1931)	163	32,5
Tekstilvarer	151 (sept. 1931)	189	25,2
Kjemiske og tekniske varer	141 (mars 1933)	165	17,0
Mursten, cement og glass	161 (jan. 1934—juni 1935)	180	11,8

Dette skyldes for en overveiende del melprisenenes stigning. Statens utsalgspris på hvete-mel steg fra november 1936 til november 1937 ca. 22 pct. og på rugmel ca. 32 pct. Den siste prisforhøielse fant sted i april iår. Siden den tid er verdensmarkedets kornpriser falt ganske betydelig, Chicago-noteringene på hvete ca. 32 pct. og på rug ca. 40 pct. Da Statens Kornforretnings priser ikke følger verdensmarkedets priser, men er mer utjevnet, har man ennå ikke fått noe fall i melprisene.

Efter det siste prisfall på kaffe i november iår ligger kaffeprisene nu gjennemgående lavere enn i november ifjor — ca. 3 pct. Sukkerprisene er derimot gått op 8—9 pct. Potetprisene ligger hele 44 pct. høiere nu enn i 1936.

Av de animalske matvarer er det prisene på kjøtt og ost som er steget mest. Fra november 1936 til november 1937 er prisen på nøkkelost gått op hele 64 pct., oksekjøtt 38 pct., spekalv 36 pct., gjøkalv 28 pct., sauekjøtt 20 pct., gaudaost 23 pct., geitost 21 pct., fiskeboller 17 pct., smør 15 pct., egg 10 pct., melk og fløte 8 pct. og margarin 3 pct.

Prisstigningen fra lavpunktet varierer for de forskjellige grupper fra 12 til 78 pct. Ordnet efter avtagende procenttall blir rekkefølgen for gruppene som tabellen side 24 viser.

Når undtas trevarer, er det de grupper som var falt mest da prisene snudde, som er steget mest og omvendt de grupper som var falt minst som også er steget minst. Man kan derfor ikke sammenholde de forskjellige gruppers stigningsprocenter uten samtidig å sam-

menligne gruppene stilling før stigningen begynte.

For de fleste gruppers vedkommende har prisstigningen i de siste år mer enn opveiet fallet i den foregående nedgangsperiode. Tabellen nedenfor viser de enkelte gruppers stilling i november 1937 i forhold til høikonjunkturåret 1929:

	Indekstall november 1937 1929 = 100
Jern og metaller	136
Trevarer.....	136
Brensel og oljer	128
Tremasse, cellulose og papir..	121
Huder, lær og skotøi	107
Tekstilvarer.....	103
Animalske levnettsmidler	102
Mursten, cement og glass	101
Førsto fer og gjødning	97
Vegetabiliske levnettsmidler ..	95
Kjemiske og tekniske varer ..	94
Generalindeks	107

Det er altså gruppene kjemiske og tekniske varer, vegetabiliske levnettsmidler og førstoffer som fremdeles ligger lavere enn i 1929, henholdsvis 6, 5 og 3 pct., mens jern og metaller og trevarer ligger hele 36 pct. høiere, brensel og oljer 28 pct. og tremasse, cellulose og papir 21 pct. høiere.

De to hovedgrupper — i den annen spaltning av prismaterialet — jordbruksprodukter og industrivarer i alt, har hatt følgende bevegelse i de siste år:

	Stigning i pct.			
	Nov. 1933— » 1934	Nov. 1934— » 1935	Nov. 1935— » 1936	Nov. 1936— » 1937
Jordbruksvarer:				
Vegetabiliske	4,1	1,6	6,9	26,6
Animalske	8,2	8,4	1,6	16,0
I alt	7,0	5,7	3,9	18,7
Industrivarer:				
Råvarer og halvfabrikata	÷0,8	4,0	11,5	27,4
Helfabrikata	0	2,9	4,3	10,3
I alt	0	3,0	7,4	17,1

Jordbruksvarene, som under den siste krise falt meget mer enn industrivarene, er altså i de siste år gjennemgående steget litt mer.

Forskjellen mellom disse rekkers indekstall, som i 1933 og 1934 var henholdsvis 18 pct. og 16 pct., blev mindre i 1935 og 1936, for så i et par måneder i 1937 å komme op igjen i vel

16 pct. I november iår er differansen nede i 7,5 pct.

De industrielle råvarer og halvfabrikata er i de siste år steget 2 å 3 ganger så meget som helfabrikata. Den samme bevegelse går igjen i alle land, om enn styrken har vært forskjellig og stigningen har satt inn til forskjellige

tider. I 1937 har imidlertid forholdet snudd om i enkelte land. I De Forente Stater f. eks. er råvarene falt 3 pct. fra januar til august i år, mens helfabrikata er steget 4,8 pct. I England er råvarene steget 1,7 pct. fra januar

til oktober, mens de ferdige produkter er steget 12,5 pct. I Tyskland har bevegelsen vært henholdsvis ÷ 2 pct. og + 2 pct.

Alt i alt har stigningen for industriprodukter og jordbruksprodukter vært:

	Indekstall		Stigning fra lavpunkt til nov. 1937 Pct.
	Lavpunkt	Nov. 1937	
Jordbruksvarer:			
Vegetabiliske	106 (okt. 1931)	176	66,0
Animalske	99 (juli 1933)	152	53,5
I alt	106 (juni 1933)	159	50,0
Industrivarer:			
Råvarer og halvfabrikata	119 (sept. 1931)	186	56,3
Helfabrikata	129 (sept. 1931)	161	24,8
I alt	125 (sept. 1931)	171	36,8

Prisene på jordbruksvarene, som lå nesten helt nede på førkrignivået da de snudde, er altså steget 50 pct., mens industrivarene, som snudde ved et indekstall på 125, er steget 37 pct. Fra september 1931 har stigningen for jordbruksproduktene vært den samme som for industrivarene — 37 pct.

I forhold til 1929 ligger jordbruksproduktenes pris nu i alt 5 pct. høiere — de vegetabiliske 12 pct. og de animalske 2 pct. høiere.

Industrivarene ligger 16 pct. høiere — råvarer og halvfabrikata 31 pct. og ferdige produkter 5 pct. høiere.

Kolonialvarene, som gikk ned i 1935 og 1936, er steget litt igjen i 1937, men ligger fremdeles ca. 23 pct. lavere enn i 1929.

Innførselsvarer i alt og innenlandske varer i alt har noenlunde fulgt hinannen i de siste år.

	Stigning i pct.			
	Nov. 1933— » 1934	Nov. 1934— » 1935	Nov. 1935— » 1936	Nov. 1936— » 1937
Innførselsvarer	1,7	2,4	4,0	17,6
Innenlandske varer	4,1	3,9	6,0	16,3

Innførselsvarene, som var gått sterkere ned i depresjonstiden enn de innenlandske varer, viser sterkere stigning fra lavpunktet enn de innenlandske varer — ca. 10 pct. Innførselsvarene er steget fra 105 (lavpunkt september 1931) til 154 eller ca. 46,7 pct., mens de innenlandske varer er steget fra 120 (lavpunkt mars—juli 1933) til 164 eller ca. 36,7 pct. Sammenlignet med 1929 er de to grupper noenlunde ens stillet, idet innførselsvarene nu ligger ca. 8 pct. høiere og de innenlandske varer 7 pct. høiere. (Se fig. 5, s. 28.)

Byråets indeks gir ikke noen opplysning om prisene på eksportvarer. Beregner man imidlertid en indeks for de viktigste utførselsartikler som fisk, trevarer, tremasse, cellulose og papir og kalksalpeter, har denne indeks steget betraktelig i de 2 siste år — fra

132 i desember 1935 til 156 i desember 1936 og 190 i november 1937. I 1929 var det tilsvarende tall 158.

Detaljprisnivået har hatt svakere bevegelse enn engrosprisnivået — både under den siste nedgangsperiode og den siste oppgangsperioden. Mens indekstallet for engrosprisene, som tidligere nevnt, bare lå 17 pct. over førkrignivået da oppgangen begynte, lå leveomkostningene hele 45 pct. høiere da detaljprisene snudde. Leveomkostningene fortsatte å falle vel 2 år etterat engrosprisene hadde begynt å stige (om enn langsomt) og nådde lavpunktet i månedene januar—mars 1934. Også for leveomkostningene har det meste av stigningen foregått i løpet av siste år og da særlig i første halvdel. Fra novem-

ber 1936 til november 1937 har indekstallet gått op fra 155 til 171 eller med ca. 10 pct. mot bare 1,3 pct. året i forveien. I de siste måneder er stigningen stilnet av. Desember-tallet — som er beregnet etterat denne oversikt er skrevet — er 171, det samme som for oktober og november. Fra lavpunktet i

januar—mars 1934 utgjør stigningen i det hele ca. 18 pct., og leveomkostningene ligger nu 3 pct. høiere enn i 1929.

Prisbevegelsen har vært temmelig forskjellig for de forskjellige hovedposter. Ordnet etter avtagende prosenttall blir rekkefølgen for gruppene:

	I n d e k s t a l l		Stigning fra lavpunkt til novbr. 1937 Pct.
	Lavpunkt	November 1937	
Kull, koks, ved og petroleum	136 (juni 1934)	200	47,1
Matvarer	128 (jan.—mars 1934)	164	28,1
Beklædning	142 (mars—sept. 1933)	162 ¹⁾	14,1 ¹⁾
Andre utgifter	187 (juni 1933)	201 ¹⁾	7,5 ¹⁾
Husleie	166 (sept. 1934—des. 1935)	174 ¹⁾	4,8 ¹⁾
Drikkevarer og tobakk.....	234 (juni 1929—juni 1931)	252 ¹⁾	7,7 ¹⁾
Gass og elektrisitet	131 (sept. 1935—sept. 1937)	131 ¹⁾	0,0 ¹⁾
Total.....	145 (januar—mars 1934)	171	17,9

¹⁾ September 1937.

Brenselsutgiftene, som lå relativt lavt da prisstigningen begynte, steg forholdsvis langsomt både i 1934 og 1935 for så å stige sterkt i de 2 siste år — i 1936 13,5 pct. og i de 11 første måneder av 1937 26,6 pct. I de siste måneder i år har stigningen stilnet av. Alt i alt ligger brenselsutgiftene nu ca. 47 pct. høiere enn på lavpunktet i begynnelsen av 1934 og ca. 24 pct. høiere enn i 1929.

Matvareutgiftene falt mest i nedgangstiden og er også den gruppe som er steget mest, når undtas brensel. Stigningen har vært størst i det siste året (fra november 1936—november 1937) med ca. 14 pct. mot bare 1,4 pct. i 1936

og 6 pct. i 1935. Fra lavpunktet januar—mars 1934 er matvarene i det hele steget 28 pct. og ligger nu ca. 4 pct. høiere enn i 1929.

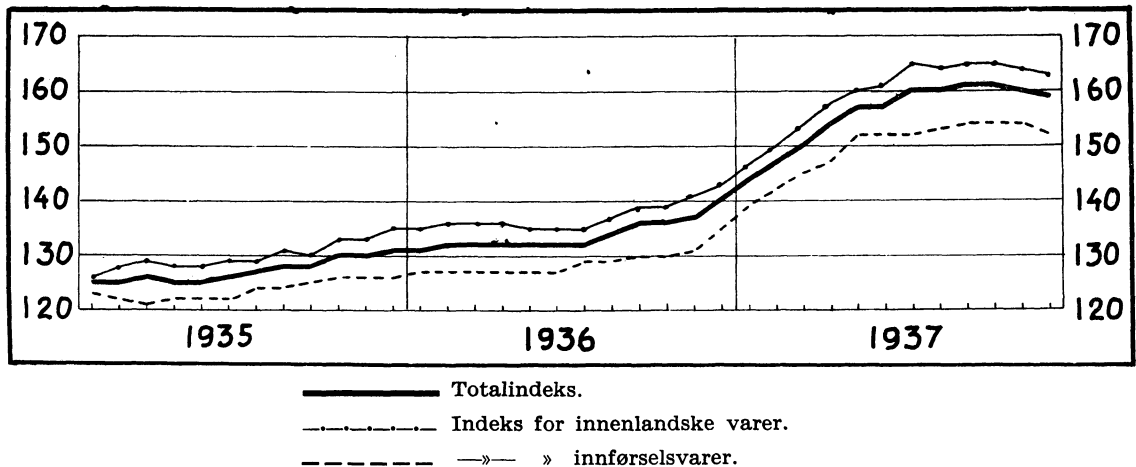
Hvorledes stigningen har vært for de forskjellige grupper av matvarer sees av sammenstillingen nedenfor. På grunn av sesongbevegelse for flere av matvarene har man tatt stigningen fra november 1933 istedenfor fra januar—mars 1934 (da de samlede matvareutgifter lå lavest). I november 1933 var matvaretallet 130, mot 128 i januar—mars 1934. Ordnet etter avtagende prosenttall blir rekkefølgen for de forskjellige grupper:

	I n d e k s t a l l		Stigning fra nov. 1933 til nov. 1937 Pct.
	Nov. 1933	Nov. 1937	
Kjøtt	119	179	50,4
Flesk.....	113	154	36,3
Mel, gryn, poteter o. l.	119	159	33,6
Brød	158	202	27,8
Melk, smør, ost og egg	131	162	23,7
Fisk	128	151	18,0
Kolonialvarer	130	128	÷ 1,5
I alt	130	164	26,2

Kjøttutgiftene er steget mer i det siste år alene enn i de 3 foregående år tilsammen, idet indeksen for denne gruppe fra november 1933 til november 1936 gikk op fra 119 til 147 og fra november 1936 til november 1937 fra 147 til 179. Fleskeprisene er derimot steget mest i 1935, 25 pct., hadde så svak stig-

ning i 1936 og er steget 10 pct. i 1937 (fra november 1936 til november 1937). Gruppen mel, gryn og poteter er gått op vel 20 pct. i det siste året og brød ca. 19 pct. Prisene på hvetemel ligger 21 pct. høiere i november 1937 enn i november 1936, rugmel 34 pct. høiere, poteter 31 pct. høiere, hodekål 20 pct. og gule-

Fig 5. Engrosprisindekser 1935—1937.

røtter 16 pct. høiere. For gryn, erter, bønner, svisker og rosiner har stigningen vært mindre.

Gruppen melk, smør, ost og egg steg ca. 6 pct. i 1935, 3 pct. i 1936 og 12 pct. i 1937. I denne gruppe er det osteprisene som er steget mest i det siste året — fra november 1936—november 1937 — kumysost med 27 pct., nøkkelost med 24 pct., gaudaost med 19 pct. og geitost med 15 pct. Melkeprisen er gått op med ca. 15 pct., smørprisen med ca. 12 pct., margarinprisene med ca. 7—10 pct. og eggprisen med ca. 8 pct. Gruppen kolonialvarer er gått litt op i det siste året, men er den eneste gruppe som viser nedgang i det hele. Kaffeprisene er så å si de samme i november 1937 som i november 1936, men sukkerprisene er steget 6 pct.

Også for beklædningsposten faller den alt overveiende del av stigningen i 1937. Indekstallet steg 6 points fra lavpunktet til desember 1936 og 14 points fra desember 1936 til september 1937. Posten «andre utgifter» steg fra 187 — på lavpunktet — til 193 i desember 1936 og 201 i september 1937.

Utenrikshandelen.

I de siste måneder av 1936 førte de større industrilands stadig økende efterspørsel etter forskjellige råvarer og halvfabrikata både til en betydelig prisoppgang for en rekke av disse varer og til en sterk økning i verdenshandelens volum. I første kvartal av 1937 fortsatte prisstigningen i økende tempo samtidig med at de omsatte mengder av råvarer og mindre bearbejdede varer og til dels også av mere bearbejdede varer øket meget sterkt. I begynnelsen av annet kvartal tok oppgangen i råvareprisene stort sett en brå slutt og fulgtes av sterkt prisfall. I tredje kvartal er verdenshandelen igjen noe lavere i volum.

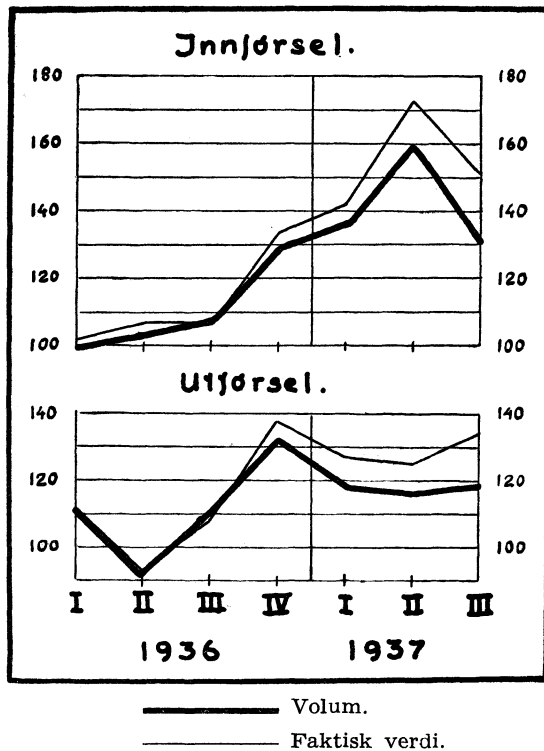
For vårt land viser innførsels- og utførsels-

mengdene i siste kvartal av 1936 en meget betydelig oppgang. Den akutte prisstigning i de første kvartaler av 1937 førte til en ikke ubetydelig forsering av innførselen særlig i annet, men også delvis i første kvartal. I tredje kvartal er det som for verdenshandelen, en viss avslapning i volumet. Denne avslapning synes å fortsette i oktober, mens derimot november igjen viser høiere tall. Da prisene gjennomgående har vært stigende etter siste kvartal 1936 har dette sammen med oppgangen i de innførte mengder (volumet) ført til en meget sterk stigning i verditallene. For januar—november 1937 kommer innførselen således op i en verdi av hele 1186 mill. kroner mot 832 mill. kroner for de samme måneder av 1936. Dette vil si en oppgang på hele 42,5 pct.

Oppgangen i utførselsvolumet i 1937 er ikke så sterk som for innførselen, men er allikevel meget betydelig både i første og i annet kvartal. Når man tar hensyn til de sterke sesongsvingninger finner man også her en avslapning i tredje kvartal. Både i oktober og i november ligger imidlertid utførselen høit. Utførselsvarene er også gjennomsnittlig steget i pris gjennom de tre første kvartaler av 1937, og verdien er derfor steget til 737 mill. kroner i januar—november fra 611 mill. kroner i samme tid i 1936. Oppgangen er her vel 20 pct. Man vil imidlertid gjøre oppmerksom på at salgene av hvalolje direkte fra feltene ikke er regnet med i verditallene. For hele 1937 er verdien av disse salg beregnet til 61 mill. kroner (ekskl. fangsten ved 2 kokerier bortleid til Tyskland) mot 56 mill. kroner i hele 1936.

For å gi tallmessige uttrykk for de omtalte bevegelser i innførsels- og utførselsvolumene har Byrået foretatt kvartalsvise volumberegninger for 1936 og de tre første kvartaler av 1937. Et gjennomsnittskvartal i 1935 er satt lik 100. Beregningene er foretatt som kjedeindeks. Dog er kjedetallene for enkelte grupper korrigerert

Fig. 6. Norges inn- og utførsel.
Kvartalsopgaver. Indekstall, 1935 = 100.

ved en direkte beregning med prisene i 1935 som grunnlag. Tallene viser betydelige sesongsvingninger. Da man ikke har foretatt noen sesongutjevning, må man sammenligne samme kvartal i 1936 og 1937 når man skal bedømme utviklingen.

Til volumtallene og til de følgende pristall som er avledet av volumtallene, må man imidlertid knytte visse reservasjoner. For det første kommer en ikke helt ubetydelig del av innførselen ikke med i beregningen fordi man mangler mengdeoppgaver for enkelte varer, særlig maskiner. Innførselen av ferdige varer og av fast produksjonskapital blir derfor ikke så fullstendig representert i beregningen som resten av innførselen. Videre har innførselens og utførselens fordeling på enkelte vareposter også en viss betydning. Ved kjedeberegningene er som kjent prissvingningene søkt eliminert ved å omberegne verdiene for de enkelte vareposter ved hjelp av foregående periodes priser. Men da enkelte vareposter omfatter en rekke forskjellige varer og da man som oftest ikke kan ta hensyn til kvalitetsforskjeller, er det ikke til å undgå at beregningene blir påvirket av forskyvninger i innførselen eller utførselen under de enkelte poster. En følge av dette er at volumberegningene ikke kan gi så nøyaktig resultat som en beregning hvor man tar hensyn til alle kvalitetsforskyvninger m. v. For 1937

er det sannsynlig at volumet ligger noe for høyt i forhold til 1936 og 1935, men det er ikke mulig å foreta noen korreksjoner da grunnmaterialet som man vil forstå ikke strekker til.

De nedenfor angitte pristall må, fordi man ikke kan ta hensyn til kvalitetsforskyvninger, ikke uten videre sidestilles med de ordinære prisindekser. Man søker ved disse pristall for innførselen og utførselen bare å gi et felles mål for bevegelsene i gjennomsnittsprisene for de enkelte vareposter uten hensyn til kvalitetsforskyvninger. På grunn av at det alltid vil gå en tid mellom kjøpet og levering av en vare, enkelte varer som f. eks. vår utførsel av papir selges jo på lang leveringstid, vil dessuten slike indekser for inn- og utførselspriser alltid ligge etter engrosprisindeksene og vil dessuten komme til å bli utjevnet i forhold til disse.

I den følgende tabell og i fig. 6 er innførselens og utførselens faktiske verdier og volumtall i 1936 og 1937 satt i forhold til 1935.

Faktisk verdi og volum i 1936 og 1937:

1935 = 100

Innførsel.

Kvartal	1936		1937	
	Faktisk verdi	Volum	Faktisk verdi	Volum
1. kvartal	102	99	142	136
2. »	107	103	173	159
3. »	107	107	151	131
4. »	134	129		
I alt jan.—sept.	105	103	155	142
I alt året	112	109		

Utførsel.

Kvartal	1936		1937	
	Faktisk verdi	Volum	Faktisk verdi	Volum
1. kvartal	112	111	127	118
2. »	93	91	125	116
3. »	108	110	134	118
4. »	138	132		
I alt jan.—sept.	104	104	129	117
I alt året	113	111		

For innførselen gjør som man ser, volumet et stort sprang i fjerde kvartal 1936 idet det stiger fra 107 til 129. I første kvartal 1937 ligger det så ca. 37 pct. høiere enn i samme kvartal 1936 og endel høiere enn i forrige kvartal. Annet kvartal viser en opgang på 55 pct. fra 1936. I tredje kvartal er opgangen gått ned til 18 pct. For alle tre kvartaler

under ett ligger innførselsvolumet 38 pct. høiere i 1937 enn i 1936, mens de faktiske verdier på grunn av prisstigningen viser en oppgang på 48 pct. For oktober og november foreligger dessverre ingen volumberegninger, men en foreløbig gjennomgåelse synes å tyde på en viss avslapning også for oktober. For november ser det imidlertid ut til at innførselen igjen er steget.

For utførselen finner man det samme sterke opsving som for innførselen i siste kvartal av 1936, med en oppgang fra 110 i juli—sept. til 132 i oktober—desember. Første kvartal 1937 ligger 6 pct. høiere enn samme kvartal i 1936, annet kvartal hele 27 pct. og tredje kvartal 7 pct. Også her er altså tredje kvartal forholdsvis lavere enn det foregående. For de tre første kvartaler av 1937 får man et volum på 117 mot 104 for 1936. Oppgangen er mellom 12 og 13 pct. mot 38 pct. for innførselen. De faktiske verdier stiger med 24 pct. Heller ikke for utførselens volum er det foretatt noen beregninger for oktober og november. En foreløbig gjennomgåelse tyder imidlertid ikke på at volumet ligger noe lavere enn i tredje kvartal, heller tvert imot.

Av volumtallene og de faktiske verditall kan man danne prisindekser for innførselen og utførselen. Slike tall gjengis i den følgende tabell:

Pristall for innførsel og utførsel, 1935 = 100.

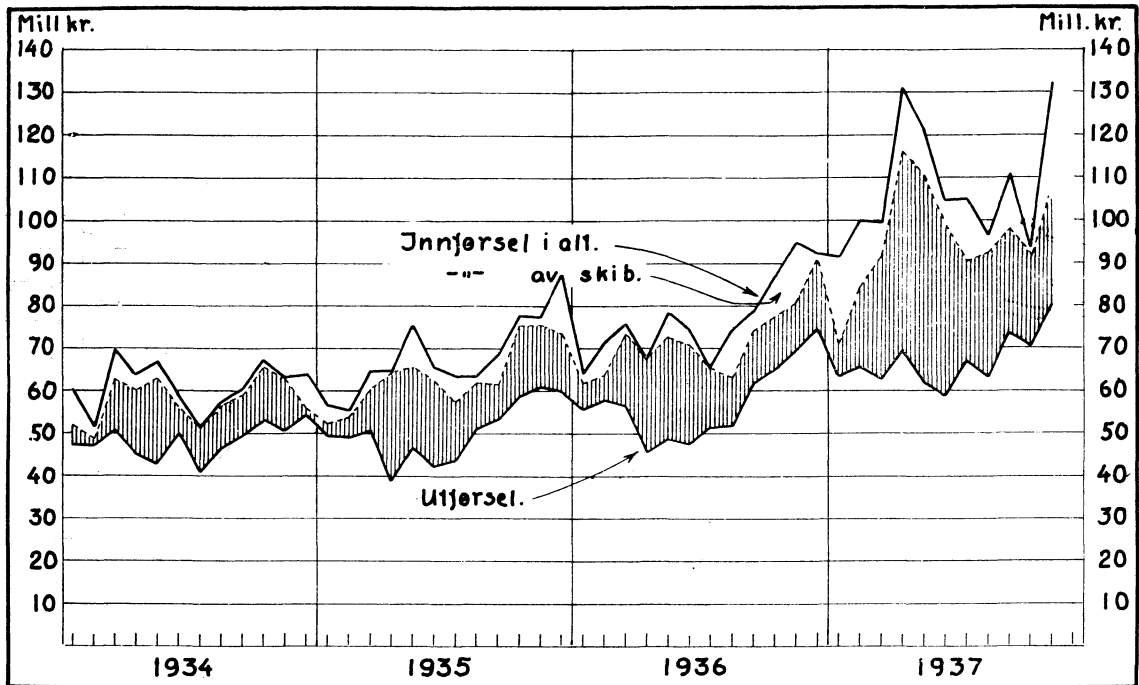
Kvartal	1936		1937	
	Innf.	Utf.	Innf.	Utf.
1. kvartal	101	101	105	107
2. »	102	102	108	109
3. »	99	99	115	113
4. »	104	105		
I alt jan.—sept..	101	101	109	110
I alt året	102	102		

Tallene gir som man ser, uttrykk for en stadig oppgang i prisene fra fjerde kvartal 1936, og denne oppgangen er meget likeartet for innførselen og utførselen. For utførselen kommer pristallet op i 113 i tredje kvartal og for innførselen op i 115. I gjennomsnitt for de tre første kvartaler skulde man ha en prisstigning på 8 pct. for innførselen og på 9 pct. for utførselen. Men disse pristallene er som nevnt ovenfor påvirket av kvalitetsforskyvninger m.v. Det er neppe tvil om at i alle fall for innførselen har slike forskyvninger funnet sted i 1937 slik at pristallene er trukket ned.

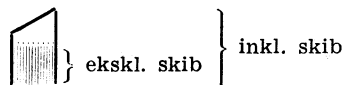
I den følgende tabell har man stilt sammen oppgaver over inn- og utførselsvolumene og volumet for verdenshandelen, med 1929 lik 100.

Mens verdenshandelen ennå i 1937 ligger litt

Fig. 7. Norges inn- og utførsel.

Innførselsoverskudd:

under 1929-nivået ser man at utførselen fra Norge allerede lå 2 pct. over 1929 i 1934 og innførselen 7 pct. over i 1935. For januar—september 1937 ligger innførselen 52 pct. høiere enn i 1929 og utførselen 24 pct.

Volumtall, 1929 = 100.

Ar	Norges		Verdenshandel
	innførsel	utførsel	
1929	100	100	100
1932	84	98	75
1933	86	99	76
1934	95	102	79
1935	107	106	82
1936	117	118	86
1. kvartal 1936..	106	118	83
2. —»— ..	110	96	83
3. —»— ..	117	116	85
4. —»— ..	138	140	92
1. kvartal 1937 .	145	125	93
2. —»— .	170	123	100
3. —»— .	140	125	97

For å gi en nøiere oversikt over innførselsvolumet i 1937 har man spaltet dette på forbruksvarer på den ene side og produksjonsmidler på den annen side. Den siste gruppe er videre spaltet på flytende kapital (råstoffer, hjelpestoffer o. l.) og fast kapital (maskiner, skib o. l.). Ved fordelingen på disse varekategorier har man fulgt en gruppering som er foretatt av Folkeforbundets ekspertkomite for økonomisk statistikk. I grupperingen er korn, tobakksblad, kakaobønner og lignende regnet som råvarer. Som forbruksvarer er regnet varer som for en vesentlig del selges direkte i detalj til vedkommende forbrukere.

Volumtall for innførsel av forbruksvarer og produksjonsmidler; 1935 = 100.

Kvartal	I alt		Forbruksvarer		Produksjonsmidler	
	1936	1937	1936	1937	1936	1937
1. kvartal	99	136	96	113	100	141
2. »	103	159	113	150	101	162
3. »	107	131	102	120	108	134
4. »	129		129		129	
I alt jan.						
—sept.	103	142	104	128	103	148
I alt året	109		110		110	

For de tre første kvartaler av 1937 i alt ligger volumtallet for produksjonsmidler adskillig høiere enn for forbruksvarene, for de første er volumtallet 148 og for de siste 128. Men også forbruksvarene ligger meget høit, i alt omtrent

Volumtall for innførsel av produksjonsmidler; 1935 = 100.

Kvartal	Produksjonsmidler i alt		«Flytende kapital»		«Fast kapital»	
	1936	1937	1936	1937	1936	1937
1. kvartal	100	141	103	121	85	247
2. »	101	162	104	152	85	205
3. »	108	134	104	124	129	179
4. »	129		122		174	
I alt jan.						
—sept.	103	148	104	132	100	210
I alt året	110		108		118	

23 pct. høiere enn i januar—september 1936. Spaltningen av produksjonsmidlene viser en fordobling av innførselen av fast produksjonskapital fra 1936 til 1937 og en oppgang på 27 pct. for råstoffene. For den siste gruppen er altså oppgangen ikke stort større enn for forbruksvarene. Det er å merke at tallene for fast kapital bare omfatter en liten del av maskiner og at den nærmest gir et uttrykk for skibsimporten.

Man nevnte ovenfor at verdien av innførselen i januar—november var gått op fra 832 til 1186 mill. kroner. Av tabellen neste side vil man se hvorledes verdiene fordeler sig på enkelte viktigere varegrupper.

Det er her sterk oppgang over hele linjen selv om oppgangen selvfølgelig svinger fra varegruppe til varegruppe. Mest iøynefallende er kanskje oppgangen i skibsinnførselen som er steget fra 61,7 til 133,2 mill. kroner, og innførselen av kornvarer som har en verdi av 49,4 mill. kroner i januar—november 1936 mot 85,8 mill. kroner i samme måneder av 1937. Imidlertid kan denne tabellen ikke gi noen oversikt over oppgangen i de innførte mengder da prisstigningen har vært meget forskjellig for de forskjellige grupper.

I tabellen side 32 er verdien av utførselen i januar—november 1936 og 1937 fordelt på hovedgrupper av varer. Utviklingen er mere forskjellig enn for innførselen. Utførselen av papirmasse og papir er gått adskillig op i mengde, mens prisene samtidig er øket med omkring 15 pct. Oppgangen gjelder først og fremst utførselen til Storbritannia, men også oversjøiske land som China og Brasil har øket sin innførsel av papir i betydelig grad. I verdi utgjør utførselen av papirmasse 100,3 mill. kroner i januar—november 1937 mot 76,9 mill. kroner i samme tid i 1936. For papir og papp er verditalleene henholdsvis 79,9 og 60,0 i 1937 og 1936. Rå og halvbearbejdede metaller når op i 130,7 mill. kroner mot 103,2 mill. kroner i 1936. Prisstigningen er ikke så stor for denne gruppe sett under ett, men til gjengjeld er det en meget betydelig oppgang i de

	Jan.—nov.	
	1937	1936
Innførsel i alt	Mill. kr. 1 186,4	Mill. kr. 832,2
Herav:		
Kornvarer	85,8	49,4
Frukt, grønnsaker m. v. ...	37,7	31,5
Kolonialvarer	43,6	36,4
Spirituosa og andre prod. av gjæring	13,3	12,1
Frø og førstoffer	28,4	18,1
Spinnestoffer. Garn og tråd, repslagerarb. m. v.	53,0	43,0
Manufakturvarer av spinne- stoffer m. v.	102,6	84,6
Hår, fjær, skinn, ben o. a. dy- riske stoffer	23,1	16,1
Fett, olje, tjære, gummi og lign. stoffer	87,3	64,5
Mineraler, rå og halvforar- beidet	130,7	91,4
Mineraler, fabrikater	42,2	32,0
Metaller, rå og halvforarbeidet	76,7	52,7
Metaller i arbeide	88,6	62,5
Skib	133,2	61,7
Maskiner	83,6	61,3
Motorvogner, motorsykler og deler	36,8	27,5
Andre varer	119,8	87,4

	Jan.—nov.	
	1937	1936
Utførsel i alt	Mill. kr. 737,0	Mill. kr. 610,8
Herav:		
Sild og fisk	85,9	71,2
Hermetikk	33,9	30,2
Førstoffer, dyriske	6,4	11,3
Fett m. v.	29,1	21,6
Fete oljer, dyriske	18,8	22,0
Skinn og huder	35,5	26,4
Trelast	15,2	11,8
Papirmasse	100,3	76,9
Papir og papp	79,9	60,0
Mineraler, rå og halvforar- beidet	48,4	44,2
Mineraler, fabrikater	65,8	66,4
Metaller, rå og halvforarbeidet	130,7	103,2
Skib	25,5	13,8
Andre varer	61,6	51,8

utførte mengder av de fleste råmetaller. Verd å merke er også den betydelige oppgang i verdien av utførselen av sild og fisk, ialt fra 71,2 mill. kroner til 85,9 mill. kroner. Oppgangen skyldes her først og fremst den sterke oppgang i utførselen av tørrfisk til Italia og dernest til Vest-Afrika. Ellers kan nevnes at utførselen av skinn og huder, vesentlig på grunn av utførselen av sølvrevskinn, er øket med 9 mill. kroner fra 26,4 mill. kroner til 35,5 mill. kroner.

Nedgang i utførselsverdien finner man for utførselen av førstoffer hvor silde- og fiskemel er gått ned til omtrent det halve kvantum av 1936, noe som skyldes at fisket har vært dårligere, videre for utførselen av dyriske oljer hvor nedgangen skyldes noe mindre utførsel av hvalolje fra Norge. Nedgangen er av mindre betydning idet storparten av hvaloljen som kjent i det hele tatt ikke kommer hjem til Norge og derfor ikke blir tatt med i statistikken. Endelig må nevnes at utførselen av forarbeidede mineraler er gått ned. Årsaken er nedgang i utførselen av kunstgjødning. For de andre gruppene viser utførselen oppgang i 1937.

De følgende tabeller gir en oversikt over verdien av utenrikshandelen med de forskjellige verdensdeler og enkelte viktigere land og landenes prosentvise andeler av de samlede innførsels- og utførselsverdier i januar—november 1937.

Den meget sterke og gjennomgående stigning i innførselsverdiene gjenspeiler sig som rimelig kan være, i verditallene for de aller fleste land. Størst er kanskje oppgangen for enkelte av de oversjøiske korn- og råvareproduserende stater. Men også innførselen fra de større industriland, Storbritannia, Tyskland og De Forente Stater m. fl. er gått betydelig op i verdi. At oppgangen er størst for de råvareproduserende land har for en stor del som årsak prisutviklingen i 1937. Som anført ovenfor er det først og fremst korn og råvarer som er steget i pris, mens de ferdige varer stort sett viser liten prisstigning.

Mest iønefallende er kanskje oppgangen for Argentina, hvor verdien stiger fra 23,2 mill. kroner til 47,0 mill. kroner. Årsaken er her først og fremst at vår korninnførsel fra Argentina var forholdsvis liten i 1936, vesentlig på grunn av at høsten slo feil. I 1937 er innførselen igjen steget sterkt i kvantum, og da dessuten prisene er gått adskillig op, finner man en samlet verdi for innførselen av korn fra Argentina på 33 mill. kroner i januar—november 1937 mot 12 mill. kroner i samme måneder av 1936. Av råvareeksporterende land vil man videre nevne Britisk Vest-Afrika, Britisk India, Nederlandsk India og Australia, som alle viser en meget betydelig stigning i innførselsverdien. Men dessuten er det sterk stigning i innførselen fra en rekke mindre land som ikke er spesifisert i tabellene.

Handelsomsetningen med de viktigste land jan.—nov. 1937.
Absolutte tall.

Land	Innførsel jan.—nov.				Utførsel jan.—nov.			
	Produksjonsland		Innkjøpsland		Forbruksland		Salgsland	
	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
Alle land	1186,4	832,2	1186,4	832,2	737,0	610,8	737,0	610,8
Europa	873,5	619,6	971,5	689,4	552,7	450,6	581,4	464,2
Afrika	17,1	12,6	5,4	4,6	27,4	24,2	15,5	16,2
Amerika	218,9	145,8	187,2	122,0	106,3	99,7	98,6	98,3
Asia	73,6	52,7	21,3	15,3	42,4	28,4	34,1	24,8
Australia.....	3,3	1,5	1,0	0,9	8,2	7,9	7,4	7,3
Belgia	52,6	35,3	49,0	31,9	30,3	21,2	25,6	19,4
Danmark	¹⁾ 52,8	²⁾ 34,1	¹⁾ 71,2	²⁾ 46,8	³⁾ 27,5	⁴⁾ 27,9	³⁾ 28,6	⁴⁾ 28,8
Finnland	17,7	5,3	17,1	5,0	⁵⁾ 14,7	⁶⁾ 9,6	⁵⁾ 14,7	⁶⁾ 9,6
Frankrike	⁷⁾ 38,8	⁸⁾ 26,6	⁷⁾ 44,0	⁸⁾ 32,0	⁹⁾ 37,4	¹⁰⁾ 35,7	⁹⁾ 45,8	¹⁰⁾ 38,6
Island	7,1	4,1	7,1	4,0	3,9	2,3	3,7	2,2
Italia	13,5	3,1	13,3	3,0	18,9	6,1	19,0	6,0
Nederland.....	29,7	21,6	38,0	¹¹⁾ 31,3	¹²⁾ 25,0	15,6	¹²⁾ 27,1	17,0
Polen og Danzig.....	21,6	18,7	21,4	18,1	9,3	8,8	8,8	8,0
Portugal.....	5,6	5,1	5,7	5,2	9,8	9,0	9,7	9,1
Sovjet-Samveldet....	12,0	10,9	11,6	10,6	1,6	1,9	1,2	1,4
Spania.....	7,4	12,6	6,6	10,6	4,9	11,4	3,9	11,0
Storbritannia og Nord-								
Irland	¹³⁾ 220,8	¹⁴⁾ 154,2	¹⁵⁾ 296,9	¹⁶⁾ 205,0	¹⁷⁾ 178,7	¹⁸⁾ 138,8	¹⁷⁾ 205,2	¹⁸⁾ 155,7
Sverige	¹⁹⁾ 128,8	²⁰⁾ 97,5	¹⁹⁾ 134,9	²⁰⁾ 102,9	²¹⁾ 61,3	49,0	²¹⁾ 65,3	51,1
Tsjekkoslovakia.....	28,0	17,2	26,4	16,0	13,1	9,1	9,4	7,1
Tyskland	²²⁾ 196,4	²³⁾ 145,4	²⁴⁾ 189,8	²⁵⁾ 142,8	²⁶⁾ 94,1	82,7	²⁶⁾ 94,1	81,5
Britiske områder i								
Vest-Afrika	7,3	4,2	—	0,1	8,4	5,2	0,7	0,3
De Forente Stater ...	99,6	68,5	110,0	77,6	75,0	74,4	70,7	71,0
Canada	35,6	29,7	20,5	18,6	2,4	2,5	2,2	7,1
Argentina	47,0	23,2	35,4	15,0	10,0	8,7	9,2	7,8
Brasil	4,4	4,2	3,1	3,3	6,3	3,3	5,6	2,5
China.....	3,5	2,7	2,1	1,7	7,1	2,6	6,0	2,0
Japan	14,3	9,7	8,0	5,2	22,9	17,1	19,7	16,2
Britisk India.....	11,4	9,1	5,4	4,8	6,0	5,0	4,1	4,0
Nederlandsk India....	19,3	12,9	0,9	0,6	1,7	1,0	0,9	0,5
Andre land	111,2	76,3	68,0	40,1	66,7	61,9	55,8	52,9

¹⁾ Herav skib 18,3. ²⁾ Herav skib 7,6. ³⁾ Herav skib 1,7. ⁴⁾ Herav skib 1,4. ⁵⁾ Herav skib 1,9.
⁶⁾ Herav skib 1,5. ⁷⁾ Herav skib 1,9. ⁸⁾ Herav skib 0,8. ⁹⁾ Herav skib 1,0. ¹⁰⁾ Herav skib 2,4.
¹¹⁾ Herav skib 2,9. ¹²⁾ Herav skib 4,3. ¹³⁾ Herav skib 29,4. ¹⁴⁾ Herav skib 5,1. ¹⁵⁾ Herav skib 37,9.
¹⁶⁾ Herav skib 10,7. ¹⁷⁾ Herav skib 4,9. ¹⁸⁾ Herav skib 1,2. ¹⁹⁾ Herav skib 44,1. ²⁰⁾ Herav skib 34,3.
²¹⁾ Herav skib 2,5. ²²⁾ Herav skib 29,3. ²³⁾ Herav skib 13,9. ²⁴⁾ Herav skib 20,5. ²⁵⁾ Herav skib 5,5.
²⁶⁾ Herav skib 3,9.

Verdistigningen er som nevnt også stor for land som Storbritannia, Tyskland og De Forente Stater. Men ser man på landenes andel av den samlede innførsel, viser bare De Forente Stater oppgang, nemlig fra 8,2 pct. til 8,4 pct. Storbritannias andel er uforandret 18,6 pct., mens Tysklands andel er sunket fra 17,5 pct. til 16,5 pct. Innførselen fra Frankrike er steget meget sterkt i verdi. Årsaken er her delvis at det er foregått en viss omplasing

av innførselen fra Spania hvis utførsel til Norge er gått sterkt ned på grunn av borgerkrigen. Til gjengjeld har man for en del dekket sitt behov for sydfrukter, olivenolje m. v. i andre land, hvoriblandt for olivenolje m. v. i Frankrike. Men dessuten utgjør også råvarer som sinkmalm, alumina og halvfabrikater av jern og stål en betydelig andel av innførselen fra Frankrike. Disse varer viser en betydelig verdioppgang. Ellers vil man nevne at Oslo-konvensjonens

Handelsomsetningen med de viktigste land jan.—nov. 1937.
Procenttall.

Land	Innførsel jan.—nov.				Utførsel jan.—nov.			
	Produksjonsland		Innkjøpsland		Forbruksland		Salgsland	
	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Alle land	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Europa	73,6	74,5	81,9	82,8	75,0	73,8	78,9	76,0
Afrika	1,4	1,5	0,5	0,6	3,7	4,0	2,1	2,7
Amerika	18,5	17,5	15,7	14,7	14,4	16,3	13,4	16,0
Asia	6,2	6,3	1,8	1,8	5,8	4,6	4,6	4,1
Australia.....	0,3	0,2	0,1	0,1	1,1	1,3	1,0	1,2
Belgia	4,4	4,2	4,1	3,8	4,1	3,5	3,5	3,2
Danmark	4,5	4,1	6,0	5,6	3,7	4,6	3,9	4,7
Finnland	1,5	0,6	1,4	0,6	2,0	1,6	2,0	1,6
Frankrike	3,3	3,2	3,7	3,8	5,1	5,8	6,2	6,3
Island	0,6	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5	0,4
Italia	1,1	0,4	1,1	0,4	2,6	1,0	2,6	1,0
Nederland.....	2,5	2,6	3,2	3,8	3,4	2,6	3,7	2,8
Polen og Danzig.....	1,8	2,2	1,8	2,2	1,3	1,4	1,2	1,3
Portugal	0,5	0,6	0,5	0,6	1,3	1,5	1,3	1,5
Sovjet-Samveldet	1,0	1,3	1,0	1,3	0,2	0,3	0,2	0,2
Spania	0,6	1,5	0,6	1,3	0,7	1,9	0,5	1,8
Storbritannia og Nord-								
Irland	18,6	18,6	25,0	24,6	24,2	22,7	27,8	25,5
Sverige	10,9	11,7	11,4	12,4	8,3	8,0	8,9	8,4
Tsjekkoslovakia.....	2,4	2,1	2,2	1,9	1,8	1,5	1,3	1,2
Tyskland	16,5	17,5	16,0	17,2	12,7	13,5	12,7	13,3
Britiske områder i								
Vest-Afrika	0,6	0,5	—	—	1,1	0,9	0,1	—
De Forente Stater ...	8,4	8,2	9,3	9,3	10,2	12,2	9,6	11,6
Canada	3,0	3,6	1,7	2,2	0,3	0,4	0,3	1,2
Argentina	4,0	2,8	3,0	1,8	1,4	1,4	1,2	1,3
Brasil	0,4	0,5	0,3	0,4	0,9	0,5	0,8	0,4
China.....	0,3	0,3	0,2	0,2	1,0	0,4	0,8	0,3
Japan	1,2	1,2	0,7	0,6	3,1	2,8	2,7	2,7
Britisk India	1,0	1,1	0,4	0,6	0,8	0,8	0,6	0,6
Nederlandsk India ...	1,6	1,6	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
Andre land	9,3	9,1	5,7	4,8	9,1	10,1	7,5	8,6

stater, Danmark, Finland, Sverige, Belgia og Nederland viser en meget sterk oppgang i innførselsverdiene. For Finland skyldes den største del av verdistigningen øket innførsel av kubb. Oppgangen i innførselen fra Danmark og Sverige skyldes delvis skibsimporten. Men innførselen av en rekke andre varer er også steget adskillig i verdi. Den betydelige stigning i innførselen fra Belgia skyldes delvis at rå og ubearbejdede varer utgjør en betydelig andel av den samlede innførsel. Man vil til slutt nevne innførselen fra Italia. Denne er steget fra 3,1 mill. kroner til 13,5 mill. kroner. Men på grunn av sanksjonene var innførselen meget liten i 1936.

Nedgang i innførselen viser ytterst få land. Viktigst er nedgangen i innførselen fra Spania, som man har nevnt ovenfor. Innførselsverdien synker her fra 12,6 mill. kroner til 7,4 mill. kr.

Når man skal bedømme vår utførsel til de forskjellige land, må man ta hensyn til at den hvalolje som leveres direkte fra feltene ikke kommer med i utførselsoppgavene. Dette spiller særlig rolle for utførselen til Storbritannia, Tyskland, Nederland og Danmark.

Prisstigningen på råvarer og halvfabrikata i 1936 og 1937 har i vesentlig grad tjent til å bedre de råvareeksporterende lands økonomiske stilling med en dermed følgende økning

i disse lands innførsel hvoriblandt også fra Norge. Således viser vår utførsel til en rekke uteneuropeiske land en sterk oppgang i verdi i 1937. En særegenhet ved oppgangen er imidlertid at denne for de fleste av disse land hovedsakelig gjelder utførselen av papir eller papirmasse.

Man vil spesielt nevne Syd-Amerika hvor praktisk talt alle land har en betydelig økning i sin innførsel av papir. Utførselen til Brasil er ialt gått op til 6,3 mill. kroner i januar—nov. 1937 mot 3,3 mill. kroner i samme måneder av 1936. Utførselen til Argentina viser en oppgang fra 8,7 mill. kroner til 10,0 mill. kroner og for de andre stater i Syd-Amerika ialt (ikke spesifisert i tabellene) er tallene 5,1 mill. kroner for januar—november 1937 mot 2,5 mill. kroner for samme tid av 1936.

Den samme sterke stigning i utførselen av papirindustriens produkter finner man for flere asiatiske land. Utførselen til China når en verdi av hele 7,1 mill. kroner i 1937 mot bare 2,6 mill. kroner i 1936, til tross for at konflikten mellom China og Japan har ført til et sterkt avbrekk i utførselen i de senere måneder av 1937. Man nevner dessuten utførselen til Britisk India og Nederlandsk India, begge disse land har øket sin innførsel av papir meget betydelig i 1937.

For landene i Afrika har utførselen av treforedlingsprodukter liten betydning når undtas utførselen til Syd-Afrika-Sambandet. Denne er gått sterkt op. Derimot er vår utførsel av tørrfisk til Vest-Afrika meget betydelig og viser dessuten en meget kraftig oppgang i 1937. Den samlede utførsel dit når en verdi av 8,4 mill. kroner i 1937 mot 5,2 mill. kroner året før. For Afrika under ett blir imidlertid verdioppgangen forholdsvis liten på grunn av en sterk nedgang i utførselen av kunstgjødning til Egypt. Også agrarstatene i det østlige Europa viser stigning i innførselen fra Norge i 1937.

Oppgangen innskrenker sig imidlertid ikke til de råvareproduserende land. Bortsett fra en stillstand i utførselen til De Forente Stater som trekker Amerikas andel av utførselen ned, er det større eller mindre oppgang i utførselen til de fleste industriland.

Utførselen til Japan viser betydelig oppgang for cellulose og papir, men dessuten er utførselen av nikkel adskillig over fordoblet.

I motsetning til de fleste andre land viser som nevnt De Forente Stater liten oppgang i utførselen i 1937. Verdien er 75,0 mill. kroner i 1937 og 74,4 mill. kroner i 1936. Som følge herav er det en kraftig nedgang i De Forente Staters andel av den samlede utførsel. Denne går ned fra 12,2 til 10,2 pct.

Det er bare små forandringer i de utførte mengder av viktigere varer når man undtar ut-

førselen av hermetikk. Denne er gått så sterkt ned at prisstigningens virkninger elimineres.

Utførselen til praktisk talt alle land i Europa er som nevnt steget i 1937 om enn i forskjellig grad. Utviklingen karakteriseres ved en meget sterk oppgang i utførselen til Storbritannia, til Oslo-konvensjonens stater med undtagelse av Danmark, til Island og til Italia. Adskillig oppgang finner man også for utførselen til Tsjekkoslovakia, mens utførselen til Tyskland og Frankrike viser forholdsvis liten oppgang. For flere av disse land, nemlig Belgia, Nederland, Frankrike og sist, men ikke minst Storbritannia viser utførselen av papirmasse og papir en sterk oppgang, men oppgangen er her ikke av den avgjørende betydning som ved utførselen til de fleste uteneuropeiske land. Ved siden av oppgangen for treforedlingsproduktene finner man dessuten en meget sterk oppgang i utførselen av rå metaller.

Nedgang i utførselen finner man for Spania, Danmark og Sovjet-Samveldet. Nedgangen for Spania har sin naturlige forklaring i borgerkrigen og gjelder først og fremst utførselen av kunstgjødning. Nedgangen for Danmark gjelder særlig utførselen av kunstgjødning og tran.

Man nevnte ovenfor den sterke oppgang i utførselen til Storbritannia. For januar—nov. utgjorde verdien av utførselen i 1936 138,8 mill. kroner og i 1937 178,7 mill. kroner samtidig med at Storbritannias andel av den samlede utførsel stiger fra 22,7 pct. til 24,2 pct. Oppgangen fordeler sig på en rekke varer, men er størst for utførselen av papirmasse og metaller.

Utførselen til Tyskland viser mindre oppgang. Verditalleene er for 1936 82,7 mill. kroner og for 1937 94,1 mill. kroner. Tysklands andel av utførselen går ned fra 13,5 pct. til 12,7 pct.

En gjennomgåelse av oppgavene over de utførte mengder viser en betydelig oppgang i utførselen av rå metaller og av rå mineraler. Videre er det særlig oppgang for utførselen av skinn og for fett. Men til gjengjeld er utførselen av silde- og fiskemel gått meget sterkt ned i 1937.

Som det fremgår av oversikten foran viser handelsbalansen et betydelig større underskudd i 1937 enn året før fordi innførselen er steget sterkere enn utførselen. Det er selvsagt ikke mulig nu å gjøre op b e t a l i n g s b a l a n s e n men på grunn av våre økede skibsfartsinntekter, økningen av inntekt av hvalfangst m. m. er betalingsbalansen positiv og overskuddet i Norges favør etter alt å dømme større enn i 1936.

Jordbru k e t.

Produktmengden i jordbru k e t påvirkes relativt lite av konjunkturvekslingene. Produksjonen er underkastet sesongmessige svingninger etter årstidene, den preges av

de mere eller mindre gode årganger og viser ellers en svakt stigende langtidsbevegelse. Selve produksjonsgrunnlaget vil ikke, eller bare i uvesentlig grad, bli påvirket av konjunktursvingningene. Det økonomiske resultat av driften er derimot selvsagt i høi grad avhengig av de konjunkturmessige bevegelser i prisene, både på produktene og produksjonsmidlene.

Bruttoverdien av landbruksproduksjonen på produsentens hånd var for 1929 av Byrådet beregnet til 465 mill. kr. inklusive pelsdyravlen (15 mill.). Med de sterkt fallende priser i de følgende år sank produksjonsverdien med vel 100 mill. kr. til 359 mill. kr. i 1932. Med den senere prisstigning og samtidige produksjonsøkning var verdien i 1936 igjen kommet op på høide med 1929 — 468 mill. kr., herav 33 mill. kr. for pelsdyravlen. Høstutbyttet i 1937 er meget godt over hele landet og da samtidig prisene er steget sterkt vil verdien av landbruksproduksjonen i 1937 bli meget større. Den kan anslås til vel 500 mill. kr. Samtidig er dog også prisene på produksjonsmidlene og livsfornødenhetene steget og arbeidslønningene er gått op. Det er dog all grunn til å tro at driftsåret 1937—38 vil vise et bedre økonomisk sluttresultat enn de foregående år.

Høstutbyttet i 1937 må betegnes som meget godt for hele landet, Finnmark fylke undtatt. Sannsynligvis er årets avling under ett den største vi noengang har hatt her i landet, samtidig som kvaliteten er jevnt god, for korn meget god.

Kornavlingen er efter de foreløbige anslag beregnet til ca. 415 000 tonn mot knapt 365 000 tonn i 1936. Kornet blev delvis noe småfallent, men ellers blev kvaliteten meget god. Avlingen av hvete, rug, bygg, havre og blandkorn er angitt til henholdsvis 106, 99, 103, 107 og 103 pct. av middelsåret. Da gjennomsnittet for en årrekke av de tall som angir kornavlingen i forhold til et middelsår, ikke er 100, men 90—92, er årets kornavling i realiteten betydelig over et gjennomsnittsårs.

Potetavlingen blev satt tilbake av tørken i august og avlingene blev nokså ujevne. For hele landet under ett er procenten efter de endelige beregninger 81 pct. av middelsåret. Optakingen foregikk under gunstige værforhold, men det var adskillig tørråte. Avlingen av førnepe blev 90 pct. av et middelsårs, av kålot 86 pct.

Høiavlingen er efter alt å dømme den største vi noengang har hatt her i landet, vel 2,9 mill. tonn eller 9,3 pct. over middelsåret, 600 000 tonn større enn i 1936 og 280 000 tonn større enn i 1935. Særlig stor blev høi-

avlingen over Østlandets flatbygder, men ellers fikk hele det sønnenfjelske betydelig over middelsårs høiavling. Nordenfjells var det delvis for tørt på forsommeren, så mengdeutbyttet blev noe under et middelsårs. Til gjengjeld var høiets kvalitet her utmerket, mens den sønnenfjells var mere ujevn. Beite-ene gav stort sett et meget godt utbytte.

Fruktavlingen blev ujevn, særlig for pærene. Epleavlingen er for riket beregnet til ca. 24 000 tonn eller 11,3 pct. over et middelsårs; Østlandet og Sørlandet fikk omkring et middelsårs epleavling, Oplandene, Vestlandet og Trøndelagen betydelig over. For Hedmark, Rogaland, Sogn og Fjordane og Sør-Trøndelag er det opgitt 50 pct. over middelsårsavling. Pæreavlingen blev liten på Østlandet og Sørlandet, mens Vestlandet, hvorfra salgsfrukten særlig kommer, hadde 20—25 pct. over middelsårs pæreavling. Plommer og kirsebær gav under middelsårs utbytte, bæravlingen blev omtrent et middelsårs. For grønnsaker ligger procentene for riket mellem 90 og 100.

Den innveiede melkemengde ved meieriene var de enkelte måneder mellem 1 og 10 pct. høiere enn i 1936. De 11 første måneder viser under ett en stigning på 5,8 pct. Man må dog ikke ta økningen i meierileveransen som et uttrykk for en tilsvarende stigning i den samlede melkeproduksjon. En vesentlig del av økningen må tilskrives øket tilslutning til meieriene.

Smørproduksjonen ved meieriene var i årets første halvdel adskillig større enn i 1936, senere har den i enkelte måneder vært noe mindre enn i 1936. Tilsammen for årets 11 første måneder er smørproduksjonen øket med 6,6 pct.

Osteproduksjonen var i de første måneder av 1937 mindre enn i 1936, i de siste måneder derimot betydelig større. For månedene januar—november under ett er det noe økning i fetostproduksjonen, nedgang i produksjonen av magerost. Sterkest stigning er det for blandet geitmysost og annen fet mysost, 5 pct.

Antallet av kontrollerte slakt ved rikets kjøttkontrollstasjoner var i de 10 første måneder av 1937 for storfe, svin og sau henholdsvis 151 050, 254 120 og 266 641 mot 159 111, 237 669 og 289 646 i de samme måneder i 1936. Tilførselen av svineslakt var i de fleste måneder større enn i 1936. Av storfe var det større tilførsel enn vanlig i høstmånedene 1936 på grunn av det dårlige forår i store deler av landet, mens det motsatte var tilfelle i 1937.

Innførselen av kraftfôr i de 11 første måneder av 1937 viser, sammenlignet med sam-

me tidsrum i 1936, en økning i innførselen av mais fra 112 500 tonn til 141 900 tonn, for olje- og eggehviterike planteførstoffer en økning fra 41 700 til 65 900 tonn og for tapiokamel en økning fra knapt 2 000 tonn til 16 500 tonn. Innførselen av kli gikk ned fra 67 600 tonn til 35 900 tonn. Innførselen av råstoff for oljemøllene (soyabønner, kopra m. v.) var noe større enn i 1936.

Den representative undersøkelse over landbruksareal og husdyrhold pr. 20 juni 1937 viste at det dyrkede areal i siste år ved nydyrking var øket med vel 83 000 dekar. Både det samlede åkerareal og arealet av eng på dyrket jord var øket. Kornarealet var øket med vel 20 000 dekar, vesentlig ved økning av hvetearealet. Potetarealet var øket med 3 000 dekar. Opgavene for husdyrholdet viste stigning for hest, melkekyr, svin og fjærfe, nedgang for «annet storfe», sau og geit. Etter de oppgaver som foreligger til bedekningsstatistikken synes svineholdet igjen å stå foran en periodisk nedgang.

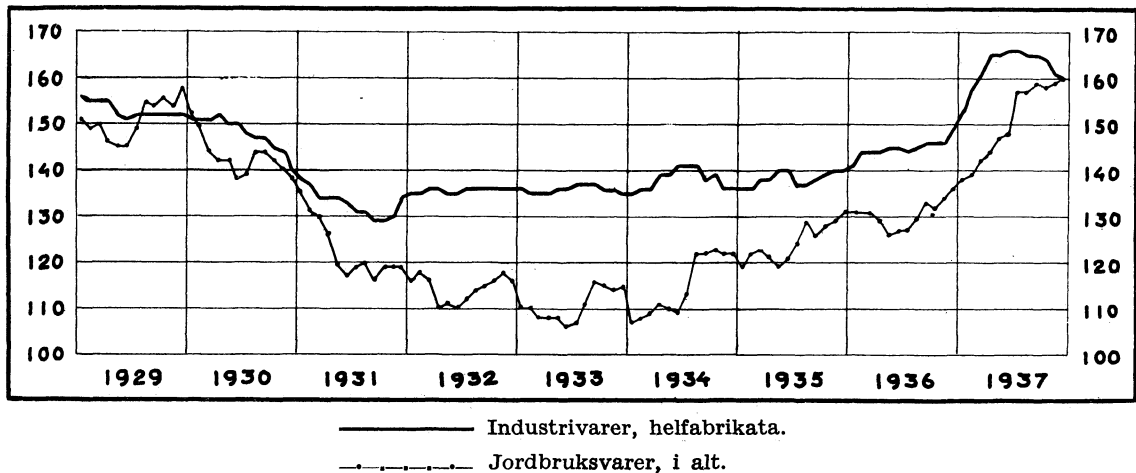
Byråets prisindeks for jordbruksvarer lå på lavpunktet første halvår 1933 — mellom 106 og 110; steg så, med noe tilbakeslag i første halvår 1934 og 1935, til 131 i desem-

ber 1935. Dette nivå var uforandret i de tre første måneder av 1936, med nedgang igjen til 126 i mai og derefter stigning til 136 i desember. Stigningen fortsatte i 1937 til september, da indekstallet var 159. Oktober viste 1 point nedgang, november og desember igjen hver 1 point stigning. Prisstigningen i 1937 har således vært betydelig og omfatter både de vegetabiliske og de animalske jordbruksvarer. De vegetabiliske er fra et indekstall på 148 i desember 1936 steget til 177 i desember 1937 (juli 179), de animalske fra 130 i desember 1936 til 152 i desember 1937.

I de senere år har det ofte vært trukket sammenligning mellom indeksene for jordbruksvarer og helfabrikata av industrivarer. Til tross for at det er mange forbehold som må tas mot en slik direkte sammenligning mellom disse to indekser har man gjengitt bevegelsen for begge rekker i følgende grafiske fremstilling. Avstanden var som man vil se særlig stor i 1932, 1933 og første halvår 1934. I desember 1937 var indekstallet 160 både for jordbruksvarer og for helfabrikata.

Prisbevegelsen vil ellers belyses av de mere detaljerte oppgaver nedenfor.

Fig. 8. Engrosprisindekser 1929—1937.

Som omtalt i forrige årsoversikt lå statens innkjøpspriser på norsk korn høsten 1936 av flere årsaker noe lavere enn verdensmarkedets kornpriser skulde tilsi. Ved innkjøps-sesongens begynnelse høsten 1936 var prisen kr. 24 pr. 100 kg for hvete, kr. 21,25 for rug, kr. 18,50 for bygg og kr. 15,50 for havre. Disse priser ble imidlertid flere ganger forhøiet, siste gang 2 april 1937 da prisen for hvete ble satt til kr. 27,50 pr. 100 kg, rug kr. 22, bygg kr. 21,75 og havre kr. 17,50. Verdensmarkedets kornpriser har i det siste halvår stort sett hatt en fallende tendens, men med den utjevning i prisene både ved

oppgang og nedgang som Statens Kornforretning foretar, har denne nedgang ikke ført til noen nedsettelse av prisene herhjemme. Statens innkjøpspriser for korn av 1937-års avling blev satt overensstemmende med de som gjaldt ved utgangen av forrige sesong, bortsett fra havren, som blev forhøiet til kr. 18. Denne pris er senere ikke forandret. For hvete, bygg og havre er det således en betydelig forhøielse av prisen sammenlignet med første del av foregående innkjøps-sesong, for rug er forskjellen mindre.

Potetprisen lå i de fem første måneder av 1937 gjennomgående lavere enn i 1936, siden

har prisen ligget betydelig høiere, for november således kr. 9,30 pr. 100 kg mot kr. 6,43 i 1936.

For høiprisen er det motsatte tilfelle. Det knappe fôrår 1936 bevirket at høiprisen gikk adskillig op; gjennom hele første halvår 1937 var den betydelig høiere enn samme tidsrum i 1936. Med årets store høiavling falt prisen igjen og var i november 1937 kr. 6,85 pr. 100 kg mot kr. 8,34 i november 1936.

Norske Melkeprodusenters Landsforbunds notering for utsalgspriser for melk og fløte blev forhøiet fra 1 januar 1937 med 2 øre pr. liter for nysilt melk og 10 øre pr. liter for fløte og ytterligere med de samme beløp fra 1 mai 1937.

Prisene på meieriprodukter som i 1936 viste små endringer er i 1937 steget betydelig. Smør således fra kr. 2,56 i januar til kr. 2,87 i november, helfet gaudaost fra kr. 1,33 til kr. 1,65, halvfet nøkkelost fra kr. 1,05 til kr. 1,38, blandet geitmysost fra kr. 1,21 til kr. 1,50 og mysost fra kr. 0,38 til kr. 0,52, alt gjelder januar til november.

Meerienes utbetalingspriser til melkeprodusentene blev forhøiet med ca. 1 øre pr. kg fra 1935 til 1936 og er etter de foreliggende oppgaver ytterligere forhøiet i 1937.

Prisen på oksekjøtt falt litt fra de siste måneder av 1936 til de første måneder av 1937, men lå dog høiere enn tilsvarende tid i 1936. I februar 1937 var prisen kr. 1,36 mot kr. 1,31 i februar 1936. Utover sommeren gikk kjøttprisene sterkt op, i august 1937 var prisen på oksekjøtt således oppe i kr. 1,92 pr. kg mot kr. 1,37 i august 1936. Siden er den falt litt og var i november kr. 1,88.

Også fleskeprisen har vært høiere i 1937 enn i 1936.

Eggprisen lå i årets to første måneder lavere enn i 1936, siden har den vært høiere, i november således kr. 2,05 pr. kg mot kr. 1,87 i 1936.

Også prisen på huder og skinn har vært betydelig høiere i 1937 enn i 1936. De siste måneder har imidlertid bragt et tilbakeslag i skinnprisene.

Det er således alt i alt en betydelig stigning i prisene på jordbruksproduktene i 1937, den eneste undtagelse er høiet, som spiller forholdsvis liten rolle som salgsvare.

Også jordbrukets produksjonsmidler er steget i pris.

Kraftfôrprisene reguleres fra 24 juni 1935 ved hjelp av den kraftfôravgift som Stortinget har vedtatt. Satsene for denne er forskjellig for de forskjellige slags kraftfôr og skal variere etter markedsforholdene, slik at den gjennomsnittlige førenhetspris skal ligge på et bestemt nivå, oprinnelig satt til 14½ øre pr. f.e. fra 2 november 1936 forhøiet til

15 øre og ved stortingsbeslutning 14 mai 1937 ytterligere forhøiet til 17 øre pr. f.e. Avgiften er inkludert i de senere noteringer. Reguleringen foregår gruppevis, og de enkelte fôrslags pris vil kunne variere både over og under gjennomsnittsprisen.

De først fastsatte avgifter lå mellom kr. 2,25 og kr. 3 pr. 100 kg. Ved utgangen av 1935 var avgiften for mais oppe i kr. 4 pr. 100 kg, for de andre grupper kr. 2 til kr. 3,50. Med den stigende kraftfôrpris på verdensmarkedet sank avgiften etterhvert gjennom hele 1936 og første del av 1937, til den fra 8 april til 14 mai 1937 var kommet ned i 50 øre pr. 100 kg for alle grupper. Etter den ovenfor omtalte forhøielse av prisleiet fra 15 til 17 øre, blev avgiften fra 14 mai satt til fra kr. 1 til kr. 2,50 pr. 100 kg for de forskjellige grupper. Fra 10 desember blev avgiften for mais satt ned fra kr. 2,50 til kr. 1,50, ellers uforandret.

For tilbakebetaling av avgiften for det avgiftsfrie kvantum gjaldt for 1935—36 en sats på kr. 2,90 pr. 100 kg, for 1936—37 kr. 1,30 pr. 100 kg.

Bortsett fra denne prisforhøielse i mai viser kraftfôrprisene små endringer i 1937, med undtagelse av sildemelet som er steget sterkt i pris.

Prisene på kunstgjødsel lå våren 1937 litt høiere enn våren 1936 for kvelstoff- og fosforsyre-gjødsel, litt lavere for kaligjødsel. Fra høsten 1936 til høsten 1937 er det prisstigning, særlig for superfosfat.

Også for maskiner og redskap noteres det noen prisstigning.

Arbeidslønnen i jordbruket viste fra 1935—36 til 1936—37 en stigning på 7 pct. for menn og 6 pct. for kvinner. Etter oppgaver fra Oslo arbeidskontors landbruksavdeling synes det å ha vært en noe sterkere stigning i lønningene høsten 1937 sammenlignet med høsten 1936.

Efter den prisindeks for jordbruksprodukter og produksjonsmidler som professor Borgedal beregner, lå totalindekstallet for jordbruksvarer i årets 5 første måneder litt under indekstallet for tekniske produksjonsmidler, siden har det ligget over, i oktober således 164 mot 158.

Den stigning i eiendomsprisene som gjorde sig gjeldende fra 1933 til 1934 har fortsatt. Fra 1934 til 1935 var stigningen 10,3 pct., fra 1935 til 1936 8,9 pct. Indekstallet for eiendomsprisene var i 1936 i forhold til 1913 191 mot 148 i 1932, da prisene var på det laveste.

Noen holdepunkter til å dømme om forholdet mellom det økonomiske resultat av de forskjellige driftsår gir de gårdsregnskaper som blir bearbejdet ved Selskapet for Norges

Vel. Disse regnskaper har i de senere år vist en påtagelig bedring i driftsresultatet. Driftsåret 1935—36 lå med et godt avlingsutbytte og en gunstig prisutvikling meget godt an. For 1936—37 var avlingsresultatet ikke fullt så godt og prisutviklingen heller ikke så gunstig. En foreløbig opgave for driftsåret 1936—37, som sluttet 31 mars 1937, viser dog litt fremgang i lønnsomheten, men fremgangen er meget beskjeden og gjelder ikke for alle landsdeler. Sammenligner man nettoavkastningen for en del bruk fra hele landet under ett, er det en økning i nettoavkastningen pr. dekar fra kr. 10,19 til kr. 11,52 og en opgang i forrentningsprocenten fra 3,4 til 3,7 pct. Den største gruppe, Østlandsbrukene, har dog en forrentningsprocent på over 5. Med det gode høstutbytte i 1937 og den tidligere omtalte prisutvikling er det grunn til å tro at driftsåret 1937—38 vil vise ytterligere bedring i driftsresultatet.

Den pelsdyrtelling som blev holdt høsten 1936 viste en betydelig økning i pelsdyrbeholdningen. Antallet av pelsdyrgårder var øket fra vel 10 000 i 1934 til næsten 17 000 og antallet av sølvrev fra 214 000 til 391 000 (voksne og hvalper — før pelsingen). Videre var det økning i antallet av blårev og mink, men nedgang i antallet av rødrev, korsrev, ilder, nutria m. fl. Verdien av avlsdyrbeholdningen høsten 1936 blev beregnet til ca. 25 mill. kr., anleggenes verdi var opgjitt til ca. 15 mill. kr.

Verdien av produksjonen i 1936 inklusive besetningsøkningen var beregnet til 33 mill. kr. regnet etter produsentpriser. Førutgiftene var vel 15 mill. kr., for den vesentligste del betaling for produkter av norsk jordbruk og fiske.

De opgaver tellingen gav over tilgang og avgang, avdyt på en ytterligere betydelig utvidelse av avlen og man beregnet at antallet av sølvrevhvalper i 1937 vilde bli over 300 000 og totalbeholdningen av sølvrev høsten 1937 før pelsingen 480—500 000 sølvrev. Den lange varme høst viste sig uheldig for pelsutviklingen. Av de skinnpartier som var frembudt på novemberauksjonene var det meget av dårlig kvalitet. Samtidig var kjøperne på grunn av de usikre konjunkturer tilbakeholdne med sine kjøp så det blev meget igjen usolgt og de opnådde gjennomsnittspriser lå betydelig lavere enn ved de tilsvarende auksjoner i 1936. Ved desemberauksjonene var kvaliteten av de frembudte skinnpartier langt bedre og salget gikk forholdsvis lett. Det er ennå for tidlig å gjøre sig op en mening om hvad årets skinnsalg vil innbringe.

Da pelsdyropdrettet for størstedelen er knyttet sammen med jordbruket som en ny gren av husdyrholdet, har tilgangen på kon-

tanter fra pelsdyrnæringen i mange strøk av landet bidratt vesentlig til å bedre den økonomiske stilling for gårdbrukerne, samtidig som fôrforbruket i revegårdene i høi grad har holdt f. eks. kjøttprisene oppe.

S k o g b r u k e t.

Vekslingene i omfanget av skogsdriften viser sig tydeligst i fløtningsoppgavene. For hele landet var det anmeldt til fløtning i 1929 og 1930 ca. 5,3 mill. m³. I 1931 og 1932 var det anmeldt bare henholdsvis 2,7 og 2,0 mill. m³. Det gikk i 1934 og 1935 igjen op til nesten normalt kvantum på litt over 4 mill. m³ for i 1936 å synke ned til 3,4 mill. m³, men vi må merke oss at det blev transportert betydelig større kvanta med jernbane i 1936 enn i 1935. Opgavene for 1937 er ennå ikke bearbejdet. De opplysninger som foreligger, viser at de anmeldte kvanta i 1937 var betydelig større enn i 1936. Nedgangen i fløtning i 1936 henger sammen med spesielle forhold for treforedlingsindustrien.

Tømmerprisene som i driftsårene 1933—34 til 1935—36 hadde forholdsvis små svingninger, steg sterkt i driftsåret 1936—37, og stigningen har fortsatt i inneværende driftsår. De beregnede gjennomsnittspriser pr. m³ var for skurtømmer i 1935 kr. 12,36 og i 1936 kr. 15,36. For sliperi- og celluloseømmer av gran var gjennomsnittsprisen pr. m³ i 1935 kr. 11,54 og i 1936 kr. 14,11. De prisavtaler som blev sluttet høsten 1937, viser en stigning fra foregående driftsår på noe over 50 pct. for sliperi- og celluloseømmer av gran, og ca. 40 pct. for skurtømmer av furu. I ikke liten utstrekning har det i 1937 foregått salg til faste priser før prisforhandlingene mellom organisasjonene foregikk; til dels også til høiere priser enn de som blev fastsatt ved forhandlingene mellom disse. Prisen på cellulosekubb blev det ikke opnådd enighet om. I slutten av mai 1937 sendte derfor fabrikkene ut tilbud om kr. 16,50 pr. m³ løst mål oplesset jernbane. Men med denne pris fikk man ikke nok kubb. Prisen blev derfor i juli 1937 forhøiet til kr. 17,85 pr. m³ løst mål (uten forskudd) og med kr. 1,50 i tillegg ved levering til fabrikk.

For sliperi- og celluloseømmer går prisavtalene ut på en basispris for gran på kr. 22,00 pr. m³ og for furu kr. 13,00. Dette er en stigning fra 1936 av kr. 7,75 pr. m³ svarende til ca. 54 pct. for gran og kr. 3,50 pr. m³ svarende til ca. 45 pct. for furu. For skurtømmer viser de hittil foreliggende avtaler en stigning i prisen fra 1936 til 1937 på ca. 40 pct. Salg til disse priser er avsluttet i Glomma-, Drammens-, Lågens- og Skiensvass-

draget. For det sistnevnte vassdrag dog med den forskjell at prisene her gjelder uten forskudd, mens det ellers gjelder med vanlig forskudd. På Sørlandet er salgene skjedd til omtrent samme priser som i Østlandsvassdragene. I grensevassdragene og i Trøndelagen er stigningen derimot noe mindre.

For 1937 er det gitt nye regler for klasseinndeling for sliperi- og cellulose-tømmeret med adgang for selger til å velge mellom de nye og de gamle regler. De nye regler senker dimensjonsgrensene for de enkelte klasser. Da basisprisen er den samme for begge klasseinndelinger, skulde en senkning av dimensjonsgrensene automatisk bety stigning av gjennomsnittsprisen pr. m³. Imidlertid er det samtidig foretatt endringer i de procenttillegg til og -fradrag fra basisprisen som benyttes ved beregning av prisene i de andre dimensjonsklasser. Det er derfor på det nuværende tidspunkt umulig å avgjøre betydningen av disse endringer.

Det foreligger ennå ikke fullstendige oppgaver over årets driftskvanta. Men de opplysninger man allerede har, viser at tømmerdriften i 1937—38 blir meget stor. De mengder som er innmeldt til salgsforeningene er således til dels betydelig større enn treforedlingsindustrien kan avta. Det blir derfor reduksjon av de planlagte skogsdrifter. En hovedårsak til denne reduksjon ligger i at skogeierne mener at tømmerprisene i år er på «toppen». For å utnytte de høie priser søker man å få levert mest mulig tømmer. De små skogeiere som bare driver med års mellomrum setter selvfølgelig også drift igang når prisene er høiest. Innmeldelsene til salgsforeningene blir derfor som i høikonjunkturår betydelig større enn vanlig.

I de 10 første måneder av 1937 blev det innført ca. 500 000 m³ kubb. Det er vanskelig å avgjøre om dette har hatt noen betydning for reduksjonen i tømmerdriften. Følgende forhold tyder på at kubbimporten har hatt lite å bety i denne henseende. Som det tidligere er oplyst, blev det i 1936 anmeldt til fløtning omtrent 3,4 mill. m³. Dette er ca. 650 000 m³ mindre enn i 1935, da det heller ikke var overskudd i fløtningskvantum. Da det så på grunn av prisutviklingen viste sig vanskelig å få nok tømmer høsten 1936, samtidig som det var lett å få solgt treforedlingsproduktene, måtte det for enkelte bedrifter stille sig som en nødvendighet for å kunne utnytte produksjonskapasiteten å sikre sig endel råstoff ved innførsel. Går man ut fra at stigningen i utførsel av papirmasse og papir motsvarer produksjonsstigningen i 1937, så trengtes til utgangen av oktober omtrent det halve av kubbinnførselen til dekning

av tømmerforbruket ved denne stigning. Hvorvidt resten av den innførte kubb er mere enn nødvendig for å holde produksjonen av papirmasse oppe til det nye tømmer kommer frem, har man ikke materiale til å dømme om.

Den stigning i arbeidslønningene i skogbruket som har funnet sted siden vendepunktet i 1933—34 har fortsatt i sterkere grad enn tidligere. I gjennomsnitt for riket gikk således daglønnen for skogskjøring (mann og hest) op fra kr. 6,76 i 1935—36 til kr. 7,29 i 1936—37 eller med 7,8 pct. Daglønnen for skogsarbeide på egen kost i vinterhalvåret steg i samme tid fra kr. 4,03 til kr. 4,44 eller med 10 pct. og hugstprisen pr. m³ tømmer steg fra kr. 1,66 til kr. 1,81 eller med 9 pct. Den 22 september 1937 blev det vedtatt nye tariffavtaler i skogbruket. Etter disse får man i inneværende driftsår 1937—38 en stigning i driftsutgiftene på ca. 50 pct. for hugsten og litt mere for kjøringen.

Året 1937 har vært et meget godt år for arbeidslivet i skogdistriktene. Det har vært stadig og jevnt arbeide. Til dels har det i enkelte bygder vært mangel på nødvendig arbeidshjelp i den travleste hugstsesong. Sommerhugst av kubb har foregått omtrent i samme omfang som i 1936. Av kulturarbeider har det vært utført noe mindre enn i 1936. Dels skyldes dette mangel på arbeidshjelp, dels skyldes det stigende arbeidsutgifter.

De små sagbrukene har hatt stor virksomhet i driftsåret 1936—37 og på grunn av forholdsvis tidlig tømmerkjøp til rimelige priser og senere stigende trelastpriser har det økonomiske utbytte vært godt. Trelastprisene nådde dog sitt maksimum i april—mai 1937 og har i annet halvår 1937 gått noe ned. Det er sannsynlig at dette sammen med de høie tømmerpriser vil bremse endel på sagbruksvirksomheten i driftsåret 1937—38.

Jernbanenes transportoppgaver for skogsprodukter viser meget sterk stigning fra 1935—36 til 1936—37 for rund last. Transporten er gått op fra 319 390 tonn til 483 391 tonn. Det er kubbforsendelsen som her gjør sig mest gjeldende. For de andre grupper av skogsprodukter, skåret last og ved og skogsavfall er transportmengden omtrent uforandret fra 1934—35 til 1935—36.

Fløtningen i 1937 har i det store og hele gått tilfredsstillende. På grunn av rått vær fikk man dog dårlig tørk på tømmeret. Det er derfor mere søkketømmer enn vanlig.

I 1937 har det ikke vært arbeidskonflikter av større omfang i skogbruket eller ved fløtningen.

Skogsdriften foregikk høsten 1937 under meget gunstige værforhold, men da prisavtalene ikke blev vedtatt før i slutten av novem-

ber og til dels først i desember, blev en del av driftene satt igang svært sent. I slutten av november kom det over hele landet store snemengder. Dette kommer til å volde betydelige vanskeligheter for tømmerdriften, særlig for det tømmer som ikke var lunnet da sneen kom.

Vekstforholdene for skogen har i 1937 vært meget gode over det meste av landet. Særlig gode var forholdene i det sønnenfjelske.

Frøsetningen har i 1937 for granskogen vært middels i Trøndelagen og på Helgeland. Ellers har det gjennomgående vært liten frøsetning på barskogen. For bjørk har det vært middels til god frøsetning over hele landet. Det har vært en del stormskade på skogen i den sydøstlige del av Østlandet, men heldigvis over ganske begrensede områder. På Vestlandet har det vært en rekke større lynbrander. Større skader har ellers ikke forekommet.

F i s k e r i e n e.

Fiskeribedriften har nu i mange år arbeidet under meget vanskelige forhold. Årsakene til dette er mange, men særlig har selvsagt de uhyre vanskelige avsetningsforhold på det utenlandske marked, spesielt i de siste år, spilt en stor rolle. Fiskeriene gir et så dårlig utbytte at de står i en særstilling blandt våre næringer, og staten har derfor måttet gi støtte i de siste år. De bedre konjunkturer er bare i mindre utstrekning kommet denne næring tilgode. I 1937 er verdiutbyttet gått op, men fiskernes fortjeneste er fremdeles meget liten. ¶

Den opfiskede mengde i 1937 svarer omtrent til et middelsår. Mengden var noe mindre enn i 1936, da den var større enn gjennomsnittet for de senere år.

Prisene på første hånd har gjennomgående vært endel høiere enn i 1936 og også for en stor del høiere enn i årene nærmest forut. Særlig gjelder dette prisen på vintersild. Gjennomsnittsprisen i 1937 var kr. 5,31 pr. hl. mot kr. 3,33 i 1936 og kr. 3,60 i 1935. Gjennomsnittsprisen på torsk var i 1937 ca. 51 øre pr. stk. mot ca. 48 øre i 1936 og ca. 52 øre i 1935. Også prisen på fetsild og småsild, brisling m. v. har gjennomgående vært høiere enn i 1936.

Tross nedgangen i opfisket kvantum i 1937 har de bedre priser ført til at verdiutbyttet er blitt større enn på flere år. Førstehåndsverdien av fiskeriene er av Fiskeridirektøren foreløbig beregnet til ca. 81,6 mill. kr. mot ca. 73 mill. kr. i 1936, ca. 67 mill. kr. i 1935 og ca. 59 mill. kr. i 1934.

Denne verdi gjelder bare fiskeriene. Fangsten av hval og bottlenose er ikke med, heller ikke verdien av det daglige fiske og hjemmefisket.

Samtidig som bruttoverdien er gått op er også utgiftene øket og forholdene er derfor fremdeles vanskelige. Staten har også i 1937 ydet støtte på forskjellig vis. Av Stortingets krisebevilgning blev det i terminene 1936—37 og 1937—38 bevilget til fordel for fiskeribedriften henholdsvis kr. 10 350 000 og kr. 8 640 000. Det ydes bidrag til innkjøp av fiskeredskap, nedskrivningsbidrag til anskaffelse av nye motorbåter, lån til reparasjon og fornyelse av fiskeflåten, lån til salteplasser og tørkeplasser for fiskere, bidrag til fremme av samvirke m. v. Staten har også ydet bidrag til ishuse og fryse- og kjøleanlegg. For torskefiskeriene er det også i 1937 gitt støtte i form av minstepriser til fiskerne og en garantiordning mot tap for tilvirkere og eksportører. Det er beregnet at denne støtteordning kostet ca. 2,9 mill. i 1936 og ca. kr. 4,9 mill. kr. i 1937.

Avsetningsforholdene på de utenlandske markeder har fremdeles skapt vanskeligheter på grunn av innførselsrestriksjoner og mangel på valuta, likesom borgerkrigen i Spania har redusert vår klippfiskutførsel til dette land i de to siste år. Videre nevnes at man på det syd-amerikanske klippfiskmarked merker øket konkurranse fra Island. Allikevel har den samlede verdi av utførselen av sild og fisk vært større i 1937 enn i de nærmest foregående år. For månedene januar—november var den samlede utførselsverdi av sild og fisk ca. 85,9 mill. kr., mot 71,2 mill. kr. i 1936 og 70,4 mill. kr. i 1935. Det er særlig tørrfiskutførselen som har tatt sig godt op i 1937. Denne gikk betydelig ned i de nærmest foregående år. Særlig i 1936 var nedgangen merkbar, vesentlig fordi Italia-markedet sviktet. Da samtidig tilvirkningen og lagrene var store og prisene lave, var stillingen særlig vanskelig dette år. Imidlertid er det både i 1936 og i 1937 avsluttet en byttehandel med Italia, — fisk mot skib. To bergensrederier har bestilt skib i Italia mot at en del av kjøpesummen skulde betales i fiskeprodukter. Da en stor del av det fiskeparti som skulde leveres efter avtalen i 1936 (ca. 7 100 tonn) først er utført i 1937, har det vært en sterk stigning i tørrfiskutførselen til Italia i 1937. Av det parti som skulde leveres efter avtalen i 1937 (ca. 4 500 tonn) blev en del utført i desember, mens resten skibes i 1938. Også på enkelte andre markeder har utførselen av de forskjellige fiskesorter delvis tatt sig op i 1937, som det vil fremgå av den efterfølgende oversikt.

Nedenfor gis enkelte opplysninger om de enkelte fiskerier:

Torskefiskeriene gav et større fangstutbytte enn i 1936, som igjen gav et bedre utbytte enn i 1935. Utbyttet er dog fremdeles mindre enn i tidligere gode år, som f. eks. 1929.

Det blev i 1937 opfisket 159 500 tonn mot 137 100 tonn i 1936, 116 700 tonn i 1935 og 143 900 tonn i 1934. Opgangen skyldes en sterk økning i utbyttet av Lofotfisket. I Lofotens opsynsdistrikt blev det således fisket 82 500 tonn mot 52 800 tonn i 1936 og 55 100 tonn i 1935. Finnmarksfisket, som var særlig godt i 1936, var noe mindre i 1937. Utbyttet var 49 000 tonn i 1937 mot 65 100 tonn i 1936 og 46 200 tonn i 1935. Både vinter- og vårfisket gav mindre utbytte i 1937 enn i 1936.

Prisene på fiskeplassene lå i 1937 litt høiere pr. stk. enn i foregående år. Gjennomsnittsprisen var således ca. 51 øre pr. stk. mot 48 øre i 1936. Som følge av den større mengde og den høiere gjennomsnittspris blev verdiutbyttet av de samlede torskefiskerier noe større enn i 1936, nemlig ca. 24,7 mill. kr. mot ca. 20,5 mill. kr. i 1936 og ca. 18,0 mill. kr. i 1935. Prisene har også i 1937 vært holdt oppe ved den tidligere omtalte ordning med minstepriser for torsken, dessuten har minsteprisen vært 1 øre høiere pr. kg. i 1937 enn i 1936.

Av det samlede fangstutbytte i de siste år er følgende kvanta hengt til tørrfisk og saltet til klippfisk:

Ar	Opfisket i alt 1 000 tonn	Hengt til tørrfisk 1 000 tonn	Saltet til klippfisk 1 000 tonn
1937.....	159,5	68,7	77,7
1936.....	137,1	66,7	56,0
1935.....	116,7	43,7	62,2
1934.....	143,9	64,4	69,4
1933.....	140,6	54,7	77,4

Mens det i 1936 blev tilvirket et betydelig større kvantum tørrfisk enn klippfisk, var forholdet i 1937 det motsatte. Det blev tilvirket 77 700 tonn klippfisk (mot 56 000 tonn i 1936) og 68 700 tonn tørrfisk (mot 66 700 tonn i 1936). I årene 1933—35 var også, som i 1937, det saltede kvantum større enn det hengte.

Både for tørrfisk og klippfisk har prisene vært høiere i 1937 enn i 1936. Således var prisnoteringen i høstmånedene (omkring midten av måneden): for almindelig hollender kr. 16 pr. vekt (20 kg.) mot kr. 14,50 à kr. 15 i 1936, og for samfengt (italiener) kr. 15 mot kr. 13,50 i 1936. For klippfisk var noteringer i Kristiansund i gjennomsnitt for året ca. kr. 11 pr. vekt mot ca. kr. 10 i 1936.

Utførselen av tørrfisk og klippfisk i de 11 første måneder av årene 1934—37 fremgår av følgende tabeller.

Tørrfisk utførselen, som i flere år gikk betydelig ned, har som nevnt tatt sig op i 1937, — 30 800 tonn mot bare 17 600 tonn i 1936. Da tilvirkningen bare var litt større enn i 1936, skulde de store lagre man hadde ifjor,

Utførsel av tørrfisk.

Land	Januar—november			
	1934	1935	1936	1937
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
Italia	9 704	6 151	2 716	10 827
Sverige	1 613	1 600	1 657	1 546
Tyskland ...	402	214	301	420
Br. Vest-Afrika	6 565	9 827	9 072	13 630
De For. Stater	972	888	988	894
Andre land .	2 359	2 257	2 859	3 496
Tilsammen	21 615	20 937	17 593	30 813

Utførsel av klippfisk.

Land	Januar—november			
	1934	1935	1936	1937
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
Italia	1 439	635	62	1 344
Portugal og Madeira...	11 060	9 598	15 836	15 609
Spania	11 624	11 589	7 289	8 345
Argentina ..	1 366	3 277	2 147	1 878
Brasil	2 904	1 468	1 471	1 860
Cuba	2 707	3 570	2 348	2 280
Andre land .	1 595	1 933	2 766	3 361
Tilsammen	32 695	32 070	31 919	34 677

være blitt sterkt redusert. Det er særlig utførselen til Italia som har tatt sig op i 1937. Størsteparten av det parti som skulde leveres ifølge byttehandelen av 1936 er først utført i 1937. Utførselen til Italia er således øket fra 2 700 tonn i 1936 til hele 10 800 tonn i 1937. I 1936 var utførselen til dette land skrumpet sterkt inn som følge av kontingentering og sanksjonspolitikken. Utførselen til Vest-Afrika, som i de siste år har vært den største avtager av tørrfisk, er også øket betydelig i 1937.

Klippfisk utførselen har holdt sig mere stabil i de senere år. Til tross for den betydelige økning i tilvirkningen er utførselen bare øket forholdsvis lite, fra 31 900 tonn i 1936 til 34 700 tonn i 1937. Utførselen til Spania, som i 1936 gikk sterkt tilbake på grunn av betalingsvanskeligheter og borgerkrig har tatt sig litt op igjen i 1937, men er fremdeles mindre enn i årene 1934 og 1935. Vårt viktigste marked, Portugal, som tok sig godt op i 1936, har på det nærmeste holdt stillingen i 1937. Videre nevnes at utførselen til Italia, som skrumpet inn til næsten intet i 1936 er øket i 1937.

Å merke er at utførselen av salt fisk har steget sterkt i 1937. Det blev i januar—november utført i alt 8 400 tonn mot 2 400 i 1936 i samme

tid. Fisken har hovedsakelig gått til Hellas og Italia. Det har vært stor efterspørsel fra disse markeder etter saltet fisk og det betyr iallfall delvis en omlegning fra tørrfisk og klippfisk til salt fisk.

Utførselen av dampmedisintran fremgår av følgende tabell:

Land	Januar—november			
	1934	1935	1936	1937
	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.
Belgia	2 034	2 547	1 656	2 187
Frankrike ..	6 692	6 431	7 426	5 142
Hellas	2 108	2 025	1 965	2 183
Italia	13 737	9 001	6 414	10 027
Nederland... .	4 265	3 717	4 526	4 372
Polen og				
Danzig ...	1 861	346	3 749	6 620
Storbritannia	7 077	6 229	6 034	3 807
Tyskland ...	10 053	5 950	8 502	8 069
Canada	1 836	2 031	3 746	2 738
De For. Stater	34 952	35 242	41 400	40 195
Andre land .	13 500	16 054	18 580	19 411
Tilsammen	98 115	89 573	103 998	104 751

Utførselen, som steg sterkt i 1936, er ytterligere steget litt i 1937. For vårt viktigste marked, De Forente Stater, er det en svak nedgang. Utførselen til Frankrike, Storbritannia og Canada er også gått tilbake i 1937. Derimot er utførselen til flere andre land øket i siste år, det gjelder særlig Belgia, Italia og Polen og Danzig.

Vintersildfisket gav i 1937 et meget mindre fangstutbytte enn i 1936, og også en del mindre utbytte enn i 1935. Året 1936 var imidlertid rekordår.

I de senere år har det opfiskede kvantum av vintersild vært:

1937: 3 369 000 hl.
1936: 5 062 000 »
1935: 4 200 000 »
1934: 1 103 000 »
1933: 3 298 000 »
1932: 3 648 000 »

Tallene varierer sterkt fra år til år. I 1934 sviktet fisket sterkt.

På grunn av den sterke nedgang i fisket er det gått meget mindre til sildoljefabrikkene i 1937. Alt i alt tok disse fabrikker 1,6 mill. hl. mot 3,8 mill. hl. i 1936.

Det isede og saltede kvantum er omtrent uforandret.

Prisene har gjennemgående vært meget høiere enn i 1936, således i gjennomsnitt kr. 5,31 pr. hl., mot kr. 3,33 i 1936 og kr. 3,60 i 1935. I 1934 var gjennomsnittsprisen derimot oppe i kr. 5,38. Til tross for den mindre fangstmengde blev

verdiutbyttet derfor noe større enn i 1936, nemlig ca. 17,9 mill. kr. mot ca. 17,1 mill. kr. i 1936.

Utførselen av fersk og salt sild er gått litt ned i 1937.

Utførsel av fersk sild.

Land	Januar—november			
	1934	1935	1936	1937
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
Belgia	809	1 293	1 435	1 421
Frankrike ..	1 019	515	755	868
Nederland... .	358	556	762	853
Polen og				
Danzig ...	1 733	3 118	3 514	3 255
Storbritannia	16 313	26 033	20 299	18 022
Sverige	959	2 962	3 273	2 130
Tsjekkoslo-				
vakia	—	1 347	3 363	3 282
Tyskland ...	40 947	58 579	66 554	63 520
Andre land .	580	697	400	367
Tilsammen	62 718	95 100	100 355	93 718

Utførsel av salt sild.

Land	Januar—november			
	1934	1935	1936	1937
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
Belgia	427	954	1 323	667
Danmark	1 225	1 647	1 201	1 758
Frankrike	2 223	1 821	3 713	2 640
Nederland	1 439	1 663	1 583	1 327
Polen og Danzig .	4 332	3 734	8 049	8 053
Sovjet-Samveldet .	4 981	2 104	5 727	1 589
Sverige	14 148	10 983	16 243	15 020
Tsjekkoslovakia..	601	1 273	1 550	1 809
Tyskland	7 971	4 455	7 226	6 965
De For. Stater ..	938	1 854	3 737	4 420
Andre land	1 622	2 903	1 630	2 206
Tilsammen	39 907	33 391	51 982	46 454

Den største avtager av fersk sild er Tyskland som tar omtrent $\frac{2}{3}$ av den hele utførsel. Dernæst kommer Storbritannia som tar omtrent $\frac{1}{5}$; etter den sterke stigning i 1935 er utførselen falt endel av i de siste to år. Ellers merker man sig at utførselen til Sverige gikk betydelig tilbake i 1937.

Den største avtager av salt sild er Sverige, som tar omtrent $\frac{1}{3}$ av den hele utførsel. Dernæst kommer Polen og Danzig som fra 1936 er gått forbi Tyskland som vårt næst viktigste marked. Sovjet-Samveldet som tidligere var et viktig marked, har sviktet sterkt.

I forbindelse med sildefisket skal man også nevne sildemelindustrien, som er sterkt avhengig av sildefiskeriene.

På grunn av det rike fiske i 1936 var det en stor produksjon i dette år; men i 1937 er det sterk nedgang fordi fisket som nevnt foran gav meget mindre utbytte.

Utførselen av sildemel og fiskemel som steg meget sterkt i 1936, er derfor gått voldsomt tilbake i 1937, fra 71 300 tonn i 1936 til bare 31 000 tonn i 1937.

Utførsel av silde- og fiskemel.

Land	Januar—november			
	1934	1935	1936	1937
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
Belgia	633	720	4 196	886
Danmark	642	105	1 656	659
Finnland	925	1 179	1 187	981
Nederland	4 880	1 283	7 631	3 271
Tsjekkoslovakia..	50	354	1 695	2 524
Tyskland	46 615	49 040	46 436	14 072
Østerrike	341	1 413	3 645	2 091
De For. Stater ..	1	10	1 868	4 354
Andre land	1 295	1 180	2 995	2 186
Tilsammen	55 382	55 284	71 309	31 024

Det viktigste marked er Tyskland; utførselen til dette land er gått særlig sterkt tilbake, fra 46 400 tonn i 1936 til 14 100 tonn i 1937. Også for de fleste andre land ser man at utførselen har skrumpet inn i 1937. Derimot er utførselen til Tsjekkoslovakia og De Forente Stater fortsatt øket sterkt også i 1937. Særlig gjelder dette sistnevnte land, som i løpet av de to siste år er rykket op til å bli vårt næst viktigste marked for silde- og fiskemel.

Fetsild- og småsildfisket slo også i 1937 meget dårlig til. I alt blev opfisket bare 1,26 mill. hl., mot 1,47 mill. hl. i 1936, 1,76 mill. hl. i 1935 og 2,35 mill. hl. i 1934. Prisene har dog fortsatt steget i 1937, så at verdiutbyttet ikke er blitt så meget mindre enn i 1936. Gjennomsnittsprisen var i 1937 kr. 4,60 pr. hl., mot 4,36 i 1936, kr. 4,18 i 1935 og kr. 3,04 i 1934. Verdiutbyttet var i 1937 ca. 5,8 mill. kr., mot ca. 6,5 mill. kr. i 1936, ca. 6,7 mill. kr. i 1935 og ca. 6,5 mill. kr. i 1934.

Av fangsten i 1937 gikk ca. 760 000 hl. til sildoljefabrikkene mot 800 000 hl. i 1936, ca. 85 000 blev iset (i 1936 149 000 hl.), ca. 130 000 hl. blev saltet (i 1936 132 000 hl.) og ca. 200 000 hl. gikk til hermetikkfabrikkene (i 1936 232 000 hl.).

Det norske sildefiske ved Island var også i 1937 meget rikt. Det blev i alt hjemført ca. 245 800 tønner, som bare er ubetydelig mindre enn i 1936, som var rekordår, da det blev hjemført ca. 248 000 tønner.

For 1935 og 1934 var tallene henholdsvis ca. 72 000 tønner og ca. 160 000 tønner. Prisene har imidlertid i 1937 såvel som i 1936, vært lave. Den samlede verdi av dette fiske¹⁾ er beregnet til ca. 4,2 mill. kr., mot ca. 4,4 mill. kr. i 1936 og ca. 3,4 mill. kr. i 1935.

Brislingfisket gav litt mindre mengdeutbytte enn i 1936, men adskillig større enn i 1935 og 1934. Mengden var i 1937 ca. 88 000 hl. mot ca. 94 000 hl. i 1936, ca. 64 000 hl. i 1935 og ca. 54 000 hl. i 1934. Prisene har vært noe høiere, nemlig gjennomsnittlig kr. 27,15 pr. hl. i 1937, mot kr. 22,23 i 1936, så at verdiutbyttet til tross for det mindre kvantum er blitt ca. 2,4 mill. kr., mot ca. 2,1 mill. kr. i 1936 og ca. 1 mill. kr. i 1935. Brislingen går som bekjent til hermetikkfabrikkene, som omtales under indusrien.

Torske- og sildefiskeriene er våre viktigste fiskerier. Men også flere av de andre fiskerier, som omfatter mange forskjellige slag, er av ganske stor betydning. Man skal her nevne noen av de viktigste som man har opgave for.

Kystmakrellfisket gav i 1937 et godt utbytte. Det blev opfisket ca. 9 000 tonn mot ca. 6 800 tonn i 1936 og ca. 5 800 tonn i 1935. Verdiutbyttet var i 1937 ca. 1,85 mill. kr., mot ca. 1,4 mill. kr. i 1936 og ca. 1,3 mill. kr. i 1935.

Seifisket gav i 1937 et utbytte av ca. 26 000 tonn, mot ca. 29 000 tonn i 1936 og ca. 22 000 tonn i 1935. Verdien er beregnet til ca. 2,1 mill. kr. i 1937, mot ca. 2 mill. kr. i 1936. Videre nevnes kveitefisket, som har fått en øket betydning på grunn av den nye fangstmetode (garnfiske). Dette garnkveitefiske begynte i 1936; men deltagelsen er øket enormt i år og fangsten er også meget større enn i 1936. Verdien av dette fiske var i 1937 2,2 mill. kr. For å beskytte bestanden har man måttet innføre fredningsbestemmelser.

Flyndrefisket er også øket gjennom årene; men man har ingen tall for siste år.

Laksefisket var noe større enn i 1936 ca. 1 200 tonn mot 1 070 tonn. Verdien var 2,3 mill. kr.

Størstedelen av de sistnevnte fiskesorter utføres i fersk tilstand. Dessuten utføres også fersk torsk.

Det er særlig utførselen av ferskfisk som har fått en stigende betydning gjennom årene. I de siste år har dog utviklingen vært sterkt hemmet av innførselsrestriksjoner; men litt stigning har det også vært i de siste par år. Opgangen i 1937 er dog ubetydelig.

¹⁾ Innbefattet verdien av sild solgt på Island og sild ført direkte til utenlandske havner (men med fradrag av utgifter til tønner og salt).

Utførselen av fersk fisk.

Land	Januar—november			
	1934	1935	1936	1937
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
Belgia	873	1 480	1 623	1 627
Finnland	636	1 252	910	788
Frankrike	373	578	803	1 097
Italia	2 246	248	43	237
Nederland	800	622	727	694
Storbritannia ...	11 520	11 454	11 658	11 025
Sverige	1 739	2 339	2 905	3 000
Tyskland	3 738	3 333	5 392	5 746
Andre land	695	838	1 021	1 324
Tilsammen	22 620	22 144	25 082	25 538

Storbritannia er fremdeles vårt viktigste marked for ferskfisken. Bort i mot halvparten av utførselen går dit, men tallet holder sig omtrent konstant på grunn av kvoteordningen. På den annen side ser man at utførselen til Frankrike og Tyskland er øket i de siste år. Utførselen til Belgia og Sverige som øket sterkt i 1935 og 1936, har holdt stillingen i 1937. Italia, som næsten forsvant som marked i 1935 og 1936, har også i 1937 bare tatt et forholdsvis beskjedent kvantum.

Fisket av skaldyr spiller også en betydelig rolle i visse distrikter. Særlig har rekefisket gått frem i de senere år, men utførselen er dog gått tilbake i 1937. Hummerutførselen er derimot omtrent som i 1936.

Fiskeriene har således gitt et større verdiutbytte enn i de nærmest foregående år. Bruttoinntekten er steget med ca. 9 mill. kr. fra 1936 etter de foreløbige beregninger av fiskeridirektøren, men samtidig er også utgiftene øket og det økede verdiutbytte har derfor ikke kunnet fjerne de vanskeligheter bedriften kjemper med.

Hvalfangsten.

Fangsttiden i Sydishavet var sterkt begrenset i sesongen 1936—37. Etter overenskomst med Storbritannia var fangsttiden for de norske og de fleste engelske selskap satt til 89 døgn, fra 8 desember 1936 til 7 mars 1937, og samtidig var antallet av hvalbåter pr. kokeri begrenset til 7, 6 eller 5 etter kokerienes størrelse. Ellers hadde man ingen produksjonsavtale med fangstkvoter for de enkelte selskap.

Oljeproduksjonen i hele sesongen 1936—37 (inklusive sommersesongen 1937) blev ca. 1 191 000 fat. Herunder er tatt med fangsten fra de 2 kokerier «C. A. Larsen» og «Skytteren» som var utleid til Tyskland. Disse to kokeriers fangst var ca. 134 000 fat. Den samlede norske fangst blir derfor ca. 1 057 000 fat.

I foregående sesong 1935—36 var den samlede oljeproduksjon 1 163 000 fat.

Verdiutbyttet av hvalfangsten i sesongen 1936—37 blev dog betydelig større enn i foregående sesong på grunn av stigning i oljeprisen. Fangsten i 1936—37 blev solgt til gjennomsnittlig ca. £ 20 pr. tonn. Den samlede verdi blev ca. 79,6 mill. kr., Gjennomsnittsprisen for oljen fra sesongen 1935—36 var ca. £ 17 og den samlede verdi 69,4 mill. kr.

Trekker man fra fangsten for de to kokerier som er nevnt ovenfor blir verdiutbyttet av den norske fangst ca. 70,7 mill. kr. i sesongen 1936—37.

Norges andel i verdensproduksjonen av hvalolje er gått sterkt ned i de senere år. Av den samlede verdensproduksjon falt således på ekspedisjoner under norsk flagg i

sesongen 1932—33.....	50,7	pct.
— 1933—34.....	48,7	»
— 1934—35.....	46,0	»
— 1935—36.....	40,5	»

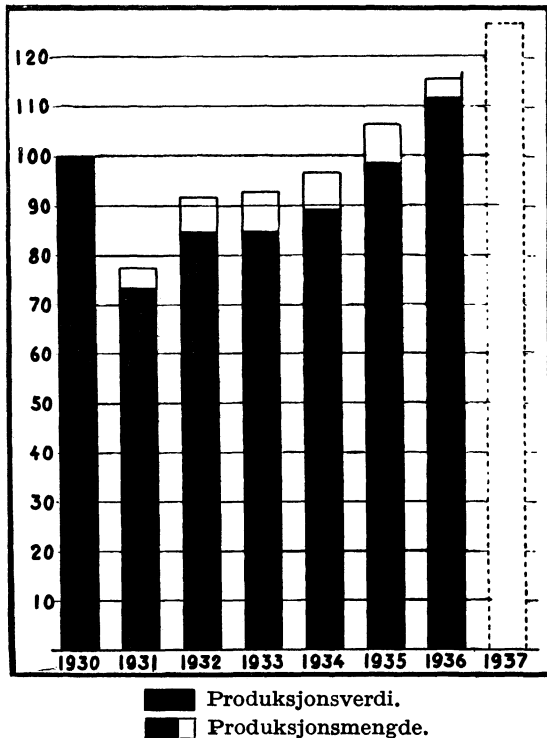
For sesongen 1936—37 foreligger ennå ikke oppgaver over den samlede oljeproduksjon for feltene utenfor Antarktis. Av oljeproduksjonen i Antarktis i 1936—37 falt på ekspedisjoner under norsk flagg 43,6 pct. Tilsvarende procenttall for sesongen 1935—36 var 45,8. For inneværende sesong 1937—38 vil procenttallet for norsk produksjon gå ytterligere ned, da det nu deltar et større antall utenlandske ekspedisjoner enn noen gang tidligere.

Efter internasjonal overenskomst er fangsttiden i Sydhavssesongen 1937—38 forlenget med én uke, og varer fra 8 desember 1937 til 15 mars 1938. Ellers står selskapene helt fritt både med hensyn til fangstmateriell og produksjon. Norge deltar denne gang med 3 flytende kokerier mindre enn i foregående sesong. Japan og Tyskland har derimot henholdsvis 2 og 3 ekspedisjoner mer enn i sesongen 1936—37. Alt i alt anvendes denne gang 257 hvalbåter mot 196 i foregående sesong.

Industrien.

Sett under ett må året 1937 karakteriseres som meget godt for norsk industri med større produksjon enn noe tidligere år og priser som gjennomsnittlig har ligget adskillig høiere enn i 1936. Byråets månedlige produksjonsindeks viser således en stigning for hele industrien på ca. 11 pct. fra 1936 til 1937 når man sammenligner gjennomsnittstallene for månedene januar—november. I 1936 var produksjonen ifølge Byråets årlige indeks hele 16 pct. større enn i toppåret 1930, det vil altså si at produksjonsnivået i

Fig. 9. Industriell produksjon. 1930 = 100.

1937 skulde ligge over 27 pct. høiere enn i 1930.

Den økede virksomhet i 1937 kommer også tilsyne i Byråets beskjeftigelsesindeks som viser at det gjennomsnittlige antall ar-

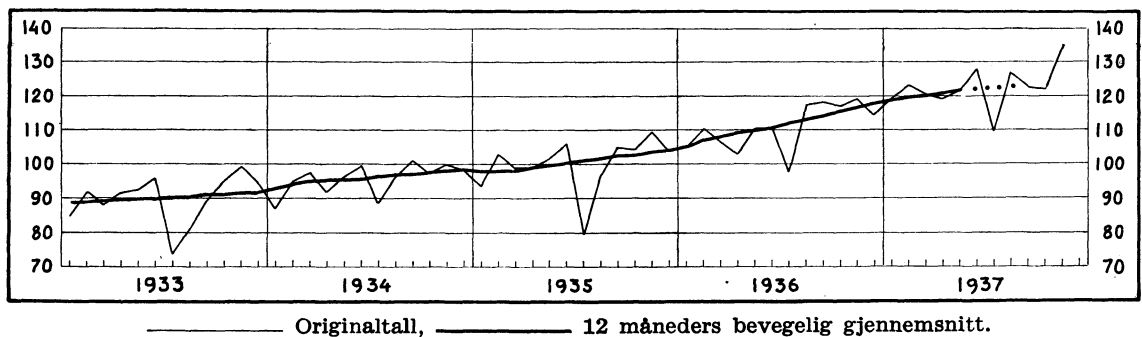
beidere i de tre første kvartaler er øket med nesten 7 pct. og utførte timeverk med vel 4 pct.

Da prisene på de fleste industriprodukter som allerede nevnt gjennomgående har ligget noe høiere i 1937 enn i 1936, vil året utvilsomt vise bedre regnskapsmessige resultater enn det foregående år til tross for lønnsforhøielse og prisstigning på råstoffer.

Sett under ett kan året 1937 altså betegnes som bedre for hele industrien enn det foregående år, men utviklingen i løpet av de 2 år har vært forskjellig. Utviklingen i 1937 har nemlig ikke vært så gunstig som i 1936. I 1936 steg produksjon, priser og beskjeftigelse stadig fra måned til måned. I 1937 var gangen slik: økende virksomhet og stigende priser i vårmånedene, avtagende oppgang i sommermånedene med tegn til stagnasjon eller nedgang i enkelte industrigrener. Denne tendens var tydeligere og mer almindelig i september og oktober. Indekset for november steg derimot ganske sterkt. Om denne stigning bare er forbigående lar sig ikke avgjøre før man har tall for senere måneder.

Arbeidsledighetstallene gir også uttrykk for en større ledighet i høstmånedene 1937 enn i 1936, og beskjeftigelsestallene viser en avtagende stigning i årets løp. Det er å merke at arbeidsledighetstallene foreligger bare til og med oktober og beskjeftigelsestallene til og med september.

Fig. 10. Månedlig produksjonsindeks for industrien. 1935 = 100, utjevnet for det varierende antall arbeidsdager.

Den månedlige produksjonsindeks som er gjengitt i tabellen side 47 viser at virksomheten i produksjonsmiddelindustrien har øket betydelig sterkere enn i konsumsjonsindustrien fra 1936 til 1937, særlig sterk er økningen ved den produksjonsmiddelindustri som arbeider for hjemmemarkedet. Dette skyldes i første rekke jern- og metallindustrien, men man må i denne forbindelse ikke glemme at verkstedsindustrien var sterkere rammet av krisen

enn andre industrier. Selv i 1930 var kapasiteten ved jern- og metallindustrien langt fra å være utnyttet. Opgangen fra 1936 gir sig utslag i indeksen for hele hjemmeindustrien som viser en adskillig større produksjonsøkning enn eksportindustrien samlet. Følgende sammenstilling gir et inntrykk av utviklingen ved hele industrien og forskjellige grupper av industrier.

Månedlig produksjonsindeks, redusert etter antall arbeidsdager.
Basis 1935 = 100.

Måned	Hele industrien			Eksport-industri			Hjemme-industri			Produksjons-middelindustri			Konsumsjons-industri		
	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937
Januar	93,6	105,2	119,1	103,9	118,0	112,0	88,1	98,2	116,2	96,8	109,6	123,5	88,1	97,3	99,2
Februar	103,0	110,1	122,9	115,8	123,9	122,0	96,1	102,6	123,3	102,2	108,3	126,8	104,6	113,4	116,0
Mars	98,9	106,6	120,6	101,0	104,0	112,4	97,7	107,8	125,1	98,2	107,0	122,4	100,1	105,9	117,5
April	98,9	102,8	118,9	97,5	95,9	104,4	99,7	106,6	126,7	100,9	105,6	121,5	95,4	97,9	114,2
Mai	101,7	110,3	121,5	102,5	105,5	112,0	101,3	113,0	126,7	101,7	110,6	127,4	101,6	110,0	111,1
Juni	105,9	110,5	127,8	100,3	111,5	125,2	109,1	109,9	129,1	104,1	106,2	130,3	109,4	118,2	123,3
Juli	79,5	97,5	109,6	73,4	98,8	113,6	84,3	96,7	108,5	82,1	100,8	118,0	77,4	91,4	96,6
August	96,6	117,2	126,8	89,7	111,6	112,5	100,3	120,3	134,5	97,8	123,9	131,7	94,5	105,5	118,1
September ...	104,9	117,9	122,7	95,7	110,3	102,7	109,9	122,1	133,5	103,4	119,5	122,3	107,7	115,2	123,4
Oktober	104,3	117,0	121,9	99,3	110,9	105,1	106,9	120,4	131,0	101,6	120,1	123,2	108,9	111,6	119,6
November ...	109,4	119,1	136,0	115,4	113,1	136,7	106,1	122,4	135,6	106,3	121,1	135,8	114,9	115,6	136,2
Desember ...	104,1	114,2		103,8	111,3		104,2	115,8		104,5	114,3		103,2	114,1	

Gjennemsnitt av de månedlige indekstall.

	1933	1934	1935	1936	Jan-nov. 1937
Hele industrien	89,8	95,7	100	110,7	122,5
Produksjonsmiddelindustri:					
i alt	88,7	97,7	100	112,3	125,7
for eksportmarked	91,6	102,2	100	110,2	113,8
» hjemmemarked	86,5	94,5	100	113,8	134,4
Konsumsjonsindustri:					
i alt	91,8	92,0	100	108,0	115,9
for eksportmarked	93,4	83,3	100	107,7	116,5
» hjemmemarked	91,3	94,6	100	108,1	115,8
Eksportindustri i alt	92,0	97,8	100	109,6	114,4
Hjemmeindustri i alt	88,6	94,5	100	111,3	126,4
Malm- og metallutvinning	82,8	99,0	100	111,0	118,2
Jern- og metallindustri	85,5	91,6	100	122,1	147,6
Kjemisk og elektrokjemisk industri	96,3	93,8	100	102,1	103,9
Tremasse-, cellulose- og papirindustri	92,7	102,4	100	108,5	121,0
Tekstilindustri	90,3	101,4	100	108,7	115,5
Skotøifabrikker	91,4	95,2	100	103,0	112,4
Hermetikkfabrikker	99,9	63,7	100	118,4	114,4
Annen nærings- og nydelsesmiddelindustri	93,2	95,4	100	107,6	112,2
Andre grupper	89,1	96,5	100	110,6	117,5

Man gjør her opmerksom på at denne indeks bygger på oppgaver fra et utvalg av større bedrifter. Antall utførte timeverk i disse bedrifter utgjør ca. 54 pct. av det samlede antall timeverk i de bedrifter den årlige produksjonsstatistikk omfatter. Man kan derfor ikke vente at månedsindeksen skal vise hel

overensstemmelse med den årlige produksjonsindeks som bygger på et langt mer omfattende materiale. Selve beregningsmåten er også noe forskjellig for de 2 serier. Følgende sammenstilling av de årlige indekstall viser utviklingen fra 1929 for de enkelte hovedgrupper av industrier.

Produksjonsindeks (1930 = 100).

Industrigrupper	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Bergverk og metallfremstilling ...	75,7	89,5	100,0	77,4	86,3	98,2	106,7	113,0	123,0
Jord- og stenindustri	93,2	98,0	100,0	78,2	76,8	73,4	88,0	92,5	105,7
Jern- og metallindustri	84,9	102,6	100,0	70,4	78,6	81,1	89,3	105,0	124,5
Kjemisk og elektrokjemisk industri	70,0	68,2	100,0	79,6	74,8	91,2	77,4	95,9	91,0
Olje- og fettindustri	90,9	102,3	100,0	85,0	102,4	110,8	98,0	121,7	126,1
Gassverk	105,6	102,0	100,0	105,9	103,8	103,4	101,7	102,5	107,7
Treindustri	99,8	100,9	100,0	76,2	82,3	78,3	87,3	99,0	107,6
Papirindustri	95,4	104,4	100,0	57,7	98,8	94,6	103,8	105,0	113,0
Lær- og gummivareindustri	100,4	92,0	100,0	80,9	102,5	110,7	119,2	131,2	136,2
Tekstilindustri	79,0	91,0	100,0	85,1	110,0	111,3	122,7	125,7	134,5
Beklædningsindustri	88,0	92,9	100,0	79,2	90,5	90,1	95,5	102,0	110,8
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	97,9	113,6	100,0	95,0	103,0	98,8	97,5	108,3	118,1
Polygrafisk industri	93,3	96,4	100,0	82,9	100,0	99,1	100,9	109,0	115,3
Hele industrien	88,9	99,0	100,0	77,6	91,8	92,9	96,8	106,6	115,8

Man skal senere omtale utviklingen ved de forskjellige industrigrupper i 1937. I følgende tabell finner man de årlige indekstall for

eksport- og hjemmeindustrien, produksjonsmiddel- og konsumsjonsindustrien.

Produksjonsindeks (1930 = 100).

	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Eksportindustri	90,3	101,5	100,0	71,2	96,8	99,8	98,0	109,1	114,5
Hjemmeindustri	88,5	97,6	100,0	81,0	89,5	89,6	96,2	105,5	116,5
Produksjonsmiddelindustri	85,5	94,1	100,0	70,5	83,1	87,6	92,3	102,6	113,2
Konsumsjonsindustri	92,8	104,2	100,0	85,3	101,5	98,7	101,5	110,8	118,4
Hele industrien	88,9	99,0	100,0	77,6	91,8	92,9	96,8	106,6	115,8

Når en skal dømme om utviklingen innen disse grupper på grunnlag av indekstallene må en være klar over at stigningen i høi grad beror på det år som er basis for indeksen. Følger vi de tall årsindeksen viser, finner vi at eksportindustrien hadde en noe sterkere utvikling fra 1930 til og med 1935 bortsett fra storkonfliktåret 1931, og 1934. I 1936 derimot øker virksomheten i hjemmeindustrien sterkere enn i eksportindustrien, og som nevnt foran under omtalen av månedsindeksen har denne utvikling fortsatt også i 1937. Ifølge månedstallene viser produksjonen i hjemmeindustrien en økning på ca. 15 pct. fra 1936 til 1937 mens eksportindustrien bare har hatt en oppgang på ca. 4,5 pct.

Produksjonsmiddelindustrien blev rammet langt sterkere av krisen enn konsumsjonsindustrien, men fra 1932 er veksten sterkst for den første gruppe, en utvikling

som ifølge månedsindeksen også har fortsatt i 1937. Dette skyldes som allerede nevnt den sterke økning i jern- og metallindustrien. Sett i forhold til 1929 — toppåret ute i verden — er indekstallet for produksjonsmiddelindustrien adskillig høiere enn for konsumsjonsindustrien i 1937, men man skal igjen understreke at produksjonsmiddelindustrien ikke utnyttet sin fulle kapasitet i 1929. Det var ikke et toppår her i landet i samme grad som f. eks. i De Forente Stater.

Til ytterligere belysning av virksomheten i industrien tjener den kvartalsvise indeks for beskjeftigelsen. Sett under ett har beskjeftigelsen i de 3 første kvartaler vært større i 1937 enn året før, men retningen i bevegelsen har stort sett vært en annen enn i 1936. I følgende tabell er beskjeftigelsestallene for de forskjellige hovedgrupper av industrier stillet sammen.

Grupper	Indeks for arbeiderantall. Basis sept. 1935 = 100							Indeks for utførte timeverk. Basis sept. 1935 = 100						
	1936				1937			1936				1937		
	Mars	Juni	Sept.	Des.	Mars	Juni	Sept.	Mars	Juni	Sept.	Des.	Mars	Juni	Sept.
<i>Industri</i>	98	105	106	108	106	111	113	101	107	110	113	110	110	111
Malm- og metallutvinning..	102	107	111	113	114	125	131	101	106	111	115	118	112	86
Jord- og stenindustri	83	110	106	101	85	116	104	83	110	112	103	87	117	102
Jern- og metallindustri	102	110	112	110	114	121	121	103	112	115	113	119	125	125
Kjemisk og elektrokj. industri	110	111	114	106	112	116	114	111	112	111	114	121	125	103
Olje- og fettindustri	137	104	96	100	125	110	105	133	101	95	101	121	98	99
Gassverk	94	97	97	104	101	99	94	95	93	94	103	100	95	95
Elektrisitetsverk	85	100	101	91	85	97	96	85	103	104	89	85	100	96
Treindustri	89	105	101	100	97	105	110	89	105	104	105	99	104	113
Tremasse-, cell.- og papirind.	102	105	103	102	105	113	115	102	104	104	107	108	113	118
Lær- og gummivareindustri.	102	98	107	102	105	106	109	98	98	107	103	106	87	109
Tekstilindustri	103	103	104	112	110	112	113	103	102	105	116	111	101	111
Beklædnings- og grensningsind.	103	102	106	107	110	111	114	105	97	108	108	112	102	113
ind. undtagen hermetikkind.	98	102	102	101	99	103	104	98	100	102	106	103	103	94
Hermetikkindustri	77	105	120	188	109	82	111	126	174	197	307	181	136	185
Polygr. ind. og bokbinderier	104	104	105	108	108	110	110	104	102	106	113	108	109	110
<i>Byggevirksomhet</i>	86	108	121	111	91	95	112	81	107	119	106	89	85	105
<i>Stats anleggs- og vedl.h.arb.</i>	46	82	103	61	59	87	104	45	—	—	—	—	—	—
Statsbanene	43	103	119	60	53	105	112	42	101	124	64	51	112	120
Veivesenet	46	75	98	60	63	80	100	46	—	—	—	—	—	—
Havvesenet	48	93	119	73	36	86	95	44	92	121	67	34	80	91
Telegraf og telefon	47	76	100	69	51	94	101	45	74	101	70	54	95	105

Disse indekser både for beskjeftigelse og produksjon gir selvsagt tilnærmede uttrykk for industriens utvikling, men en må ikke glemme at småindustrien faller utenfor det område de belyser. I denne forbindelse gjør man oppmerksom på at det i de senere år er startet en rekke små bedrifter, men man har ikke noen nøyaktig opgave over deres antall. Som en indikasjon på dette nevnes at det til

Industriarbeidertrygden blev anmeldt 1 899 nye varige bedrifter i 1937 mot 1 804 i 1936 og 1 386 i 1935. Det tilsvarende antall ny-anmeldte kortvarige bedrifter var henholdsvis 5 396, 4 520 og 3 884. Selv om disse tall ikke bare omfatter industribedrifter, men også lager, transport o. s. v. gir de likevel uttrykk for økning i bedriftstallet.

Hverken den årlige eller månedlige produk-

	Netttilveksten av beboelsesrum (kjøkken medregnet) i byer med over 5 000 innb. og Aker										
	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933 ¹	1934	1935	1936	1937
1. kvartal	1 279	1 522	1 987	2 649	3 359	3 484	3 075	3 707	3 459	4 518	6 971
2. ———	1 165	1 367	2 462	2 128	1 800	3 917	2 869	2 849	5 650	5 968	6 804
3. ———	1 096	1 805	3 555	3 953	2 197	3 734	3 113	4 525	3 051	5 788	3 517
4. ———	2 089	3 529	3 914	3 703	4 893	6 096	4 746	4 947	6 056	8 690	
Hele året	5 629	8 223	11 918	12 433	12 249	17 231	13 803	16 028	18 216	24 964	
1.—3. kvartal	3 540	4 694	8 004	8 730	7 356	11 135	9 057	11 081	12 160	16 274	17 292

¹ Oslooppgavene for 1933 (1., 2. og 3. kvartal) er korrigeret.

sjonsindeks omfatter byggevirksomheten, og de oppgaver Byrået har til belysning av denne viktige industri er meget sparsomme. Etter de oppgaver som foreligger viser byggevirksomheten en meget sterk økning i 1936. I de 3 første kvartaler av 1936 var det således i alle byer med over 5 000 innbyggere og i Aker en nettotilvekst i beboelsesleiligheter på tilsammen 16 274 rum mot 12 160 rum i samme tid 1935. I 1937 var tallet 17 292 rum, altså en stigning for de 3 kvartaler sett under ett, men nedgang fra kvartal til kvar-

tal. Således var nettotilveksten bare 3 517 rum i tredje kvartal 1937 mot 5 788 i samme tid året før. Beskjeftigelsesstatistikken viser dessuten at arbeidertallet i byggeindustrien er gått ned med over 8 pct. fra september 1936 til september 1937. Utførte timeverk er samtidig gått ned med ca. 12 pct.

Den endrede kurs i utviklingen trer også tydelig frem i de tall man har til belysning av arbeidsledigheten. Antall arbeidssøkende ved arbeidskontorene fremgår av følgende tabell:

Antall arbeidssøkende menn ved arbeidskontorene.

Måned	Alle fag									Industri								
	1929	1930	1931	1932 ¹	1933	1934	1935	1936	1937	1929	1930	1931	1932 ¹	1933	1934	1935	1936	1937
Jan.	24 835	22 788	29 420	35 164	38 420	39 559	38 693	38 107	33 224	6 720	5 620	7 694	9 054	10 178	9 756	8 576	7 934	6 435
Febr.	23 544	22 151	28 372	36 449	38 166	38 963	38 616	37 628	31 502	5 988	5 154	7 174	9 165	9 632	9 279	8 478	7 625	5 815
Mars	22 959	21 910	28 831	36 710	37 863	37 312	39 048	37 607	31 582	5 769	5 056	7 380	9 532	9 484	8 746	8 386	7 458	5 787
April	21 704	19 556	27 844	34 957	36 388	35 746	38 140	34 871	30 788	5 234	4 526	7 319	8 787	8 861	8 284	8 301	6 723	5 738
Mai	17 764	16 617	24 577	30 988	32 698	31 392	32 177	29 227	25 541	4 309	3 673	6 044	7 932	8 025	7 378	6 775	5 468	4 911
Juni	15 222	15 262	22 595	28 237	28 621	27 952	28 649	25 150	22 657	3 629	3 418	5 800	7 446	7 047	6 520	5 855	4 703	4 463
Juli	13 919	13 937	21 971	26 816	26 520	26 011	27 710	22 807	20 790	3 461	3 226	5 606	7 270	6 658	6 253	5 852	4 441	4 091
Aug.	15 171	15 663	23 637	28 763	28 752	28 435	28 949	24 544	23 443	3 666	3 766	5 934	7 824	7 367	6 746	6 055	4 889	4 945
Sept.	17 200	18 786	27 771	31 595	31 243	30 230	31 997	27 554	27 646	4 052	4 638	6 826	8 207	7 810	6 767	6 612	5 161	5 995
Okt.	19 387	21 689	29 479	34 016	33 879	33 952	35 178	30 682	30 186	4 484	5 222	6 783	8 416	8 065	7 437	7 210	5 743	6 416
Nov.	21 267	24 801	32 673	37 544	37 881	37 303	37 179	33 846		4 854	5 743	7 445	9 296	8 833	8 192	7 265	6 357	
Des.	21 265	26 277	33 734	38 450	38 729	36 948	37 833	33 476		5 156	6 710	8 110	10 018	9 412	8 078	7 750	6 592	

¹ I 1932 49 kontorer, i 1933 og 1934 45 kontorer. Omregning foretatt p. g. a. forandringer ved opphør av kontorer. I 1935 og 1936 alle 47 arbeidskontorer, i 1937 48 kontorer.

Man legger merke til at tallene for industrien i månedene til og med juli er lavere i 1937 enn året før, men fra og med august er antall arbeidssøkende noe større enn i samme tid 1936. Arbeidsledighetsprocentene innen 10 fagforbund gir et ennå tydeligere uttrykk for denne bevegelse, noe som for

endel henger sammen med at byggeindustriens stilling har større innflydelse på disse tallene enn på arbeidskontorenes tall. I månedene januar—mars var procentene lavere enn i første kvartal 1936, fra og med april har de vært større i 1937 enn året før.

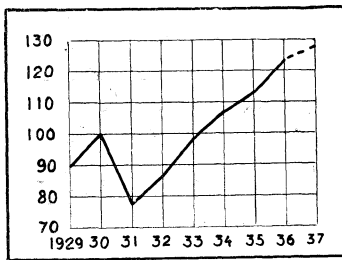
Arbeidsledighetsprocent innen 10 fagforbund.

Måned	1921	1922	1925	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Januar	14,7	23,9	11,9	30,2	25,9	22,2	19,0	26,3	30,4	39,3	40,6	34,2	28,0	23,2
Februar	15,4	25,4	12,0	31,1	25,9	21,0	18,9	25,8	30,6	40,4	38,5	32,6	26,7	23,1
Mars	16,5	25,4	11,0	28,2	24,4	20,0	17,8	24,9	32,5	38,5	36,6	31,3	24,6	23,2
April	17,7	23,4	10,2	27,4	22,8	17,0	15,8	(22,8)	30,7	35,7	33,4	30,6	21,0	21,8
Mai	18,4	17,9	9,5	25,8	18,0	12,5	12,2	(19,5)	28,3	30,9	28,7	25,5	15,7	18,1
Juni	20,6	15,6	8,9	22,5	14,4	11,3	10,8	(18,8)	26,2	27,2	27,2	21,2	12,8	15,6
Juli	17,9	12,5	8,3	20,9	13,6	10,2	10,8	(19,4)	25,9	26,0	24,7	19,1	12,5	15,2
August	17,4	11,5	10,1	20,6	13,9	10,7	13,4	(19,7)	26,9	28,4	24,6	19,7	13,2	15,6
September	17,3	11,0	13,5	22,3	15,5	12,1	15,7	(20,2)	29,3	30,9	25,6	19,8	14,2	17,0
Oktober	17,1	11,3	16,4	23,4	16,1	14,0	18,0	19,6	31,3	31,3	27,1	21,2	16,8	
November	19,1	11,8	19,9	24,8	17,4	15,4	21,4	22,8	34,2	33,4	29,1	22,0	18,8	
Desember	23,4	15,1	26,1	28,9	22,1	18,9	25,5	27,2	42,4	39,2	32,8	26,0	21,7	

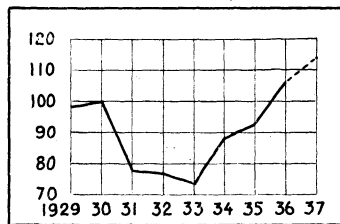
Omsetningen i utviklingen og de mindre sikre utsikter for industrien i siste halvdel av 1937 har også gitt sig utslag i kursene på industriaksjer. Byråets aksjeindeks som steg uavbrutt i 1935 og 1936 fortsatte å stige helt til april 1937. Den var da kommet opp i 105,7.

I mai gikk den ned til 100,3 for derefter å gå opp igjen til 104,4 i august. Siden har indeksen sunket betydelig og var i desember kommet ned i 91,6.

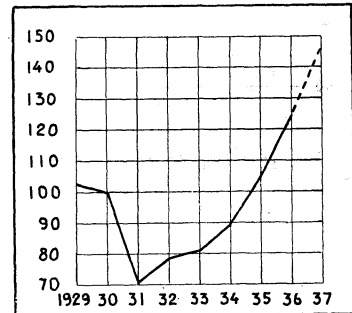
Man skal i det følgende gi en kort oversikt over de enkelte industrigrener i 1937.

Fig. 11. Produksjonsindeks
(1930 = 100).

Malm- og metallutvinning.

Fig. 12. Produksjonsindeks
(1930 = 100).

Jord- og stenindustri.

Fig. 13. Produksjonsindeks
(1930 = 100).

Jern- og metallindustri.

For de foregående år henvises til tabellen side 48.

Ved bergverkene er virksomheten øket i de senere år, som ventelig kan være under en periode med stigende behov for råstoffer til produksjonsmidler. Året 1936 kunde karakteriseres som godt, og bortsett fra arbeidsstansen ved en rekke gruber i mai må 1937 betegnes som et ennå bedre år for grubedriften. Både pris- og avsetningsforhold har vært gunstige, og som følge derav er virksomheten øket. Prisene på de viktigere produkter steg således raskt i slutten av 1936 og i begynnelsen av 1937. Særlig sterk var oppgangen i sink- og kobbermalmprisene. Imidlertid kulminerte prisstigningen i mars og fulgtes av et betydelig fall. Men gjennomsnittlig har prisene ligget adskillig høiere i 1937 enn året før.

Efter de oppgaver som foreligger har jernmalmproduksjonen vært rekordmessig i 1937 og vil antagelig for hele året komme op i over 1 mill. tonn, mot 847 000 tonn i det foregående år. Når utvinningen av svovelkis i 1937 neppe vil bli større enn i 1936, skyldes det arbeidsstansen i mai på grunn av konflikt. Ser man på eksport-tallene for disse to viktigste produkter ved norsk grubedrift, finner man at de utførte mengder i de 11 første måneder av året har vært litt mindre i 1937 enn i 1936, mens verdiene er steget som følge av prisoppgangen. Det blev således eksportert 896 000 tonn jernmalm til en verdi av 13,11 mill. kr. i månedene januar—november 1937 mot 909 000 tonn til en verdi av 12,50 mill. kr. i de tilsvarende måneder 1936. Utførselsmengde og -verdi av svovelkis var i de samme måneder henholdsvis 616 000 tonn og 10,91 mill. kr. i 1937 mot 680 000 tonn og 10,30 mill. kr. året før.

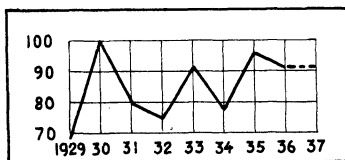
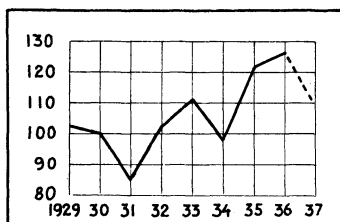
Utførselen av kobbermalm, kobberkonsentrat og sinkmalm er øket betydelig i 1937. Derimot viser eksporttallene for molybdenglans og titanmalm adskillig nedgang. Verdien av hele malmutførselen i månedene januar—november 1937 beløp sig til 34,7

mill. kr. mot 32,0 mill. kr. i den tilsvarende tid i 1936.

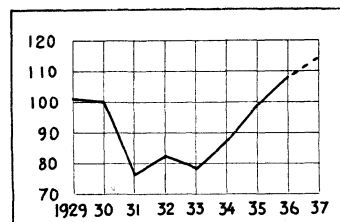
Alt i alt kan man si at verdiutbyttet av malmutvinningen vil bli betydelig større i 1937 enn året før, uten at de produserte mengder sett under ett vil vise en tilsvarende økning.

Den elektrometallurgiske industri har også arbeidet under gode vilkår i 1937. Avsetningsforholdene har vært lettere enn i 1936, og prisene har gjennomsnittlig ligget betydelig høiere. Den produksjonsøkning som har funnet sted ved denne industri i de senere år, har også fortsatt i 1937 til tross for arbeidsstansen ved en rekke bedrifter i september og til dels i oktober. Ifølge den månedlige produksjonsindeks, som Byrået utarbeider, var produksjonen ved den elektrometallurgiske industri i de 11 første måneder av året 13,5 pct. større enn i de tilsvarende måneder av 1936. Den økede virksomhet kommer også til syne i eksporttallene. I månedene januar—november blev det således utført 108 200 tonn ferrolegeringer, 20 400 tonn aluminium, 23 500 tonn rujern og 6 230 tonn nikkel, mot henholdsvis 91 600, 14 100, 21 900 og 5 670 tonn i de tilsvarende måneder 1936. Man legger særlig merke til den sterke økning i aluminiumeksporten. Utførselen av sink og kobber er derimot gått noe ned, henholdsvis fra 40 400 til 32 700 tonn, og fra 7 410 til 6 310 tonn. Eksportverdiene er dog, som følge av de langt høiere priser på disse to produkter, øket. For de andre metaller gjelder det også stort sett at utførselsverdiene er steget sterkere enn eksportmengdene. Alt i alt blev det i de 11 første måneder av året utført rå- og halvforarbeidede metaller for 130,7 mill. kr. mot 103,2 mill. kr. i den tilsvarende tid i 1936.

For bergverkene og den elektrometallurgiske industri sett under ett viser den månedlige produksjonsindeks en stigning på 6 pct. fra 1936 til 1937 når en sammenholder gjennomsnittstallene for de 11 første måneder. Ved den elektrometallurgiske industri var det

Fig. 14. Produksjonsindeks
(1930 = 100).Kjemisk og elektrokjemisk
industri.Fig. 15. Produksjonsindeks
(1930 = 100).

Olje- og fettindustri.

Fig. 16. Produksjonsindeks
(1930 = 100).

Treindustri.

streik i september, og dette har selvsagt hatt adskillig innflydelse på produksjonstallene for 2. halvår.

De vanskelige forhold st e n i n d u s t r i e n har arbeidet under i de senere år har ikke bedret sig vesentlig i 1937. Den inngåtte avtale med Sverige i 1935 om kvotefordeling av produksjonen gjelder fremdeles, og eksporten er regulert ved særskilt lov. Dette har bevirket noe stabilere pris- og produksjonsforhold. Produksjonen av gatesten er neppe øket i 1937, heller tvert imot. Eksporten er således gått ned fra 56 000 tonn i de 11 første måneder av 1936 til 43 700 tonn i de tilsvarende måneder av 1937. Utførselen av kantsten og fortlågsheller viser derimot noen stigning, nemlig fra 22 300 til 24 700 tonn. Sett under ett vil produksjonen ved stenbruddene i 1937 sannsynligvis bli omtrent som i 1936.

Ifølge Byråets månedlige produksjonsindeks var produksjonen ved c e m e n t f a b r i k k e n e vel 13 pct. større i månedene januar—november 1937 enn i de tilsvarende måneder 1936. Eksporten har imidlertid fortsatt å synke også i 1937. I årets 11 første måneder blev det således utført 39 300 tonn mot 41 900 tonn i samme tid året før. Den livlige bygge- og anleggsvirksomhet har bevirket større avsetning av cement innenlands i de senere år.

Produksjonen ved p o r s e l e n s - o g f a j a n s e f a b r i k k e n e er øket endel i 1937, og ved g l a s s v e r k e n e har det foregått en meget sterk utvidelse av fabriksjonen.

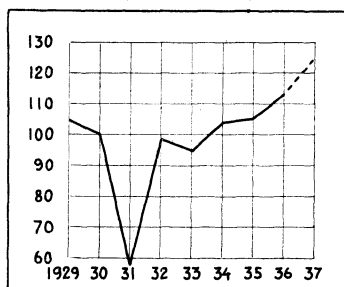
J e r n - o g m e t a l l i n d u s t r i e n har øket virksomheten sterkt i 1937. De fleste oppgaver tyder på dette, men de tyder også på at virksomheten har vært noe avtagende i løpet av de siste måneder. Antall utførte timeverk ved de bedrifter som er tilsluttet de Mekaniske Verksteders Landsforening viser en stigning på ca. 25 pct. når man sammenligner tallene for de 11 første måneder i 1936 og 1937. Men følger man oppgavene fra måned til måned viser det sig at mens produksjonen stort sett har øket gjennom hele 1936

har en tilsvarende tendens ikke gjort sig gjeldende i 1937.

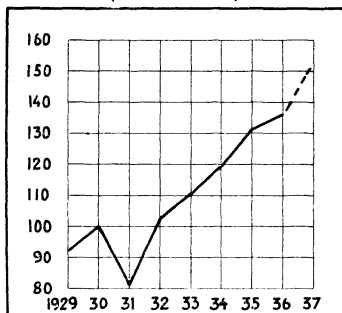
Beskjeftigelsesstatistikken viser en oppgang i timeverkene på 8—9 pct. fra september 1936 til september 1937. Tallene for de to første kvartaler i 1937 viser en noe sterkere stigning fra 1936. Innførselen av jern- og metallhalvfabrikater, som er verkstedsindustriens viktigste råstoffer, er tildels steget meget sterkt. Arbeidsledighetstallene for Jern- og metallarbeiderforbundet og Formerforbundet gir derimot ikke et så gunstig bilde som de andre oppgaver da ledighetsprocenten i 1937 tildels er høyere enn i 1936. Tallene er imidlertid noe påvirket av tilgangen på nye medlemmer. I Jern- og metallarbeiderforbundet har man høieste ledighetsprocent i januar—februar, som i 1936 og 1937 var henholdsvis 17,6 og 12,8. De laveste procenter har man i mai—juli med 9,3 og 10,0 henholdsvis i 1936 og 1937.

Man må antagelig helt tilbake til årene under verdenskrigen for å finne et år med like stor virksomhet i jern- og metallindustrien som i 1937. Særlig har virksomheten ved skibsverftene vært stor. Det var ved årsskiftet ifjor under bygging skib på i alt 20 000 br.tonn, mens tallet i år var 37 000 br.tonn.

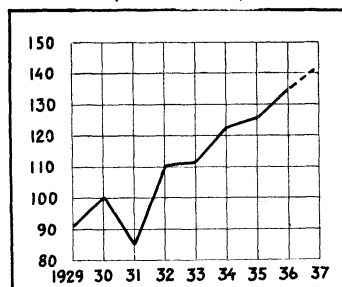
Ved den k j e m i s k e o g e l e k t r o k j e m i s k e i n d u s t r i som bl. a. omfatter fyrstikk-, sprengstoff-, svovelsyre-, karbid- og salpeterfabrikker var produksjonen sett under ett for alle bedrifter litt mindre i 1936 enn i 1935 som forresten var et år med sterk økning. Etter de oppgaver som foreligger har produksjonen i 1937 vært omtrent som året før, kanskje litt større, til tross for at denne industri blev rammet av stans i september og delvis oktober på grunn av konflikt. Norsk Hydro var dog utenfor konflikten. Eksporten av flere viktige produkter ved denne industri viser adskillig stigning, således blev det utført 29 000 tonn natriumnitrat i månedene januar—november 1937 mot 19 400 tonn i de tilsvarende måneder året før. Utførselen av kalciumkarbid og cyanamid er også øket henholdsvis fra 30 700 tonn til

Fig. 17. Produksjonsindeks
(1930 = 100).

Tremasse-, cellulose- og papirindustri.

Fig. 18. Produksjonsindeks
(1930 = 100).

Lær- og gummivareindustri.

Fig. 19. Produksjonsindeks
(1930 = 100).

Tekstilindustri.

34 200 tonn og fra 24 000 til 30 500 tonn, når en sammenholder opgavene for de 11 første måneder i de 2 år. Derimot er eksporten av kalksalpeter gått betydelig ned, nemlig fra 398 000 tonn til 327 000 tonn.

Produksjonstallene og eksporttallene er forresten ikke direkte jevnførbare da lagerbeholdningene kan variere betydelig.

I 1936 nådde produksjonen ved olje- og fettindustrien en høide som aldri før. I 1937 vil produksjonen gå sterkt tilbake. Dette skyldes utelukkende sildolje- og sildemelfabrikkerne, som hadde en sterkt redusert produksjon fordi fisket var meget mindre enn i 1936. Inntil midten av desember var tilførselen av sild til fabrikkene i 1937 omtrent det halve av tilførselen i 1936. Utførselen av sildemel var bare 21 450 tonn i de 11 første måneder av 1937 mot 55 100 tonn i de samme måneder året før. Produksjonen ved olje- og fettraffineriene og ved såpefabrikkene er øket noen få prosent fra 1936 til 1937. Utførselen av herdet fett er steget sterkt, nemlig fra 46 000 tonn i januar—november 1936 til 53 700 tonn i samme tidsrum 1937.

De foreløbige opgaver tyder på at produksjonen ved sagbrukene og høvleriene har øket noe også i 1937. Etter de vanskelige pris- og avsetningsforhold denne industri arbeidet under i 1934—35, tok utviklingen en relativt gunstig retning i 1936. Prisene steg betydelig særlig i siste halvår, og denne oppgang fortsatte til ut på sommeren 1937, men fulgtes så av et mindre fall.

Det samarbeide som 8 eksportland (ekskl. Norge) fikk i stand i slutten av 1935, har utvilsomt vært en medvirkende årsak til de bedrede forhold i denne industri sammen med den almindelige konjunkturoppgang. Avtalen gikk som bekjent ut på en regulering av produksjon og eksport i 1936 og 1937.

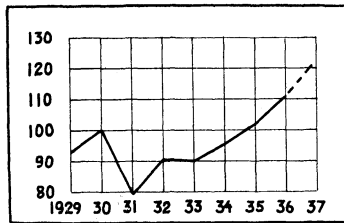
Omsetningen av trelast på det innenlandske marked har i den største del av 1937 vært

god, men noe avtagende i slutten av året på grunn av innskrenkning i byggevirkomheten. Eksporten som nu spiller en forholdsvis liten rolle er gått ytterligere litt ned. Således blev det utført 146 000 m³ høvlet last inklusive kassebord i januar—november 1937 mot 149 000 m³ i de samme måneder året før. Eksporten av skåret last var omtrent like stor i de 11 første måneder av de to år, nemlig 27 000 m³. Derimot er utførselen av rundlast øket fra 69 000 m³ til 98 000 m³. De høiere priser bevirker at eksportverdien for trelast blir større i 1937 enn året før.

Ved tresliperiene har det i 1937 vært produsert så meget som vannføringen har tillatt, og tilvirkningen for salg i årets 11 første måneder er øket med omtrent 9 pct. sammenholdt med produksjonen i den tilsvarende tid av 1936. Vannforholdene har imidlertid hemmet virksomheten ved mange bruk og vil sannsynligvis også gjøre det denne vinter.

Det samarbeide som blev etablert fra begynnelsen av 1936 mellom de svenske, finske og norske tremasseprodusenter, har sammen med den almindelige konjunkturoppgang bedret markeds- og prisforholdene. Avtalen gikk som man vil huske, ut på en regulering av eksporten. Prisene for våt tremasse steg raskt i høstmånedene 1936, og stigningen fortsatte i 1937. De amerikanske noteringer, som i begynnelsen av 1936 var \$ 21 pr. long ton fob., var ved årsskiftet 1936—37 \$ 30 og i tiden juli—november 1937 \$ 36,8. De svenske priser viser en oppgang fra kr. 100 pr. long ton i desember 1936 til kr. 151 i juni 1937. Noteringene holdt sig så på det nivå til og med oktober, men da slo bevegelsen om og noteringene i november var gjennomsnittlig kr. 145 pr. long ton.

Som produksjonen er også eksporten av tremasse øket i 1937, nemlig fra 492 000 tonn i januar—november 1936 til 544 000 tonn i de samme måneder av 1937. Lagrene har i

Fig. 20. Produksjonsindeks
(1930 = 100).

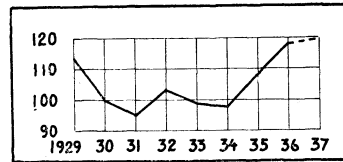
Beklædningsindustri.

hele året vært langt under det normale, massen er blitt skibet så fort den har kunnet produseres.

Også ved cellulosefabrikkene fortsatte tilvirkningen å øke i 1937. Etter de foreløbige opgaver blev det således produsert til salg 12 pct. mer i januar—november 1937 enn i de tilsvarende måneder året før. Utførselen av cellulose viser en oppgang fra 292 000 tonn i 1936 til 323 000 tonn i 1937 når en sammenholder opgavene for de 11 første måneder i de to år. Eksportreguleringen, som den europeiske sulfittorganisasjon gjennomførte i 1936 med bestemte kvoter for hvert land, blev ophevet for 1937, slik at alle europeiske fabrikker — altså også de norske — kunde produsere helt etter eget ønske. Celluloseprisene steg uavbrutt fra januar 1936 til sommermånedene 1937. Spesielt var stigningen sterk i begynnelsen av siste år. De svenske noteringer for sulfitt, som i slutten av 1936 var kr. 9,40 pr. long ton cif., var i juni 1937 kr. 15 og i august—september kr. 15,50. De amerikanske noteringer viser en tilsvarende stigning. Således var prisen for lettbleket sulfitt gått op fra \$ 2,55 i desember 1936 til \$ 3,63 i juni 1937, og var i månedene juli—september \$ 3,75. I høstmånedene slo imidlertid bevegelsen om. Den amerikanske notering var således kommet ned i \$ 3,50 i november og den svenske i kr. 14,60 pr. long ton.

Størsteparten av produksjonen i 1937 var solgt ved årsskiftet 1936—37, og fabrikkene har derfor ikke i noen nevneverdig grad kunnet utnytte sommerens toppriser. Leveransene har stort sett gått bra, og celluloselagrene ved årsskiftet er derfor relativt små. Men prisetallet og kjøpernes mer reserverte holdning gjør utsiktene mindre sikre.

Papirfabrikkenes produksjon er ifølge den månedlige indeks øket med ca. 13 pct. fra 1936 til 1937 når en sammenholder opgavene for de første 10 måneder i de to år. Eksporttallene viser også en betydelig oppgang. Det blev således utført 82 900 tonn pakkpapper i månedene januar—november 1937 mot 76 800 tonn i de samme måne-

Fig. 21. Produksjonsindeks
(1930 = 100).

Nærings- og nytelsesmiddelindustri.

der året før. Utførselen av papp og kartong er samtidig øket fra 17 800 tonn til 21 200 tonn og avisepapir fra 144 000 tonn til 162 000 tonn.

Den prisoppgang for papir som begynte ut på sommeren 1936, fortsatte på en del markeder til mars—april 1937. Imidlertid fikk industrien ikke utnyttet prisoppgangen i tilstrekkelig grad da den vesentlige del av produksjonen var solgt på forhånd, og til dels var det ingen betydelig prisstigning i de største forbruksland som De Forente Stater og England. I U. S. A. utgjorde prisstigningen fra 1936 til 1937 bare omkring 1 \$ pr. short ton.

Året 1937 kan dog stort sett betegnes som meget godt både for tremasse-, cellulose- og papirindustrien med større produksjon enn i noe tidligere år og med gode priser. Da produksjonen i stor utstrekning forhåndsselges, har disse industrier imidlertid ikke kunnet nyttiggjøre sig årets toppnoteringer.

Ved garveriene og i gummivareindustrien tyder både de månedlige produksjonsoppgaver og beskjeftigelsesindeksen på at produksjonen er gått adskillig op i 1937.

Den produksjonsøkning som har gjort sig gjeldende i tekstilindustrien i de senere år, har også fortsatt i 1937. Ifølge den månedlige produksjonsindeks er tilvirkningen ved ullvarefabrikkene steget vel 4 pct. og ved bomullsvarefabrikkene 7 pct. fra 1936 til 1937 når en sammenholder opgavene for de 11 første måneder i de to år. De opgaver man har tyder også på en mindre økning i produksjonen ved trikotasje-fabrikkene til tross for arbeidskonflikt. Den økede virksomhet i tekstilindustrien som disse opgaver gir uttrykk for, bekreftes av en større innførsel av viktige råstoffer som ull, bomull, lin og hamp. Beskjeftigelsesindeksen viser også oppgang. Men i de siste måneder av året er det inntrådt et tilbakeslag i utviklingen ved tekstilindustrien. Flere fabrikker har gått til å innskrenke driften.

I konfeksjonsindustrien gir også de opgaver man har for et utvalg av be-

drifter, uttrykk for at produksjonen har vært større i 1937 enn året før.

Produksjonen ved skotøifabrikkeneser ut til å bli omtrent den samme som i 1936.

De fleste brancher innen nærings- og nydelsesmiddelindustrien har øket virksomheten i 1937. Produksjonen av øl og mineralvann er steget henholdsvis 9 og 20 pct. fra 1936 til 1937, omsetningen av sjokolade og tobakk er øket med henholdsvis 13 og 12 pct. Margarinfabrikkenes var i 1937 delvis rammet av arbeidskonflikt, men har antagelig allikevel oprettholdt sin produksjon. Møllene har derimot hatt noe mindre produksjon i 1936 enn i 1937. Hermetikkfabrikkene har antagelig hatt ikke langt fra samme produksjon som i 1936 til tross for arbeidskonflikt. Dette gjelder både brislingpakkingen og nedlegningen av småsild. Fabrikkene blev tilført litt mindre brisling i 1937 enn i 1936. Av småsild fikk fabrikkene ca. 1 mill. skjegger mot ca. 1,1 mill. skjegger i 1936. Hermetikkutførselen steg ubetydelig fra 1936 til 1937. Det blev således i de 11 første måneder i 1936 og 1937 utført henholdsvis 33 600 og 33 800 tonn hermetikk, mens verdien er gått op fra 30 mill. kr. i 1936 til 34 mill. kr. i 1937.

Foruten de industrier som er nevnt foran er virksomheten i forskjellig annen industri som man ikke har opgaver over, større i 1937 enn i 1936. Det gjelder f. eks. møbelfabrikkenes og andre snekkerier, trykkerier og bokbinderier o. s. v.

Skibsfarten.

1937 har vært et meget godt år for norsk skibsfart. Fraktene har størstedelen av året ligget meget høit, og beskjeftigelsen har vært usedvanlig god. Oplegg av skib har så å si ikke forekommet.

Fremgangen for skibsfarten var liten i de første opgangår efter 1932. Først fra 1933 og 1934 gjorde det sig gjeldende en stigende efterspørsel efter tonnasje, som efterhvert reduserte de store oplegg. Fraktene var derimot lave og viste ingen tegn til bedring før i slutten av 1935. Fra sommeren 1936 har imidlertid stillingen for skibsfarten endret sig fullstendig. Den store stigning i behovet for tonnasje i siste halvdel av 1936 og i 1937 har ikke bare absorbert all ledig tonnasje, men også ført til sterk fraktstigning.

Opsvinget i skibsfarten skyldes dels økningen i det internasjonale varebytte. Efter Folkeforbundets statistikk var indekstallet for verdenshandelens volum (1929 = 100) kommet ned i 74,1 i 1932. I de følgende opgangsår

steg det igjen, men veksten var meget svak. Fra midten av 1936 har dog verdenshandelen tatt sig bemerkelsesverdig op. Indekstallet, som for 2net kvartal 1936 ikke var høiere enn 83,3 var i 2net kvartal 1937 kommet op i 99,0 eller praktisk talt på samme nivå som i 1929, en stigning i løpet av et år på ca. 19 pct.

Økningen av den beskjeftigede verdensflåte har ikke holdt skritt med veksten i verdenshandelen siden midten av 1936 (se følgende tabell).

Ar	Verdensflåte pr. 1 juli	Gj.snittlig oplagt tonnasje	Gj.snittlig verdenstonnasje i fart
	1000 br.tonn	1000 br.tonn	1000 br.tonn
1932	69 734	13 524	56 210
1933	67 920	12 757	55 163
1934	65 576	8 667	56 909
1935	64 886	6 157	58 729
1936	65 064	4 537	60 527
1937	66 286	2 386	63 900

Den samlede verdenstonnasje i fart var lavest i 1933 med 55,2 mill. br. tonn. I de følgende år steg den omtrent parallelt med verdenshandelen til 60,5 mill. br. tonn i 1936. Fra 1936 til 1937 var stigningen ganske stor, ca. 6 pct., men adskillig mindre enn stigningen i verdenshandelens volum på ca. 19 pct. Den oplagte verdenstonnasje kunde ikke reduseres ytterligere i 1937. I siste halvdel av 1937 utgjorde denne bare ca. 1,8 mill. br. tonn, vesentlig ubrukbare skib.

Den langt sterkere vekst i omsetningsmengden enn i den disponible tonnasje har ført til tonnasjeknapphet og fraktstigning. Dertil kommer at hovedtyngden av stigningen i verdenshandelen siden midten av 1936 faller på råvarer, og råvarene har sannsynligvis øket transportbehovet i sterkere grad enn deres verdi har øket verdenshandelens verdibeløp. De forcerte skrapjern- og malmtransporter i siste år har således vært av stor betydning for skibsfarten.

Opgangen i fraktene siden midten av 1936 vil ses av tabellen på side 56 som gir fraktindeksene fra måned til måned i de siste år.

Som ovenfor nevnt hadde man under konjunkturopgangen siden 1932 ingen bedring i fraktene før høsten 1935. Som det vil ses av indekstallene falt fraktene igjen en del i begynnelsen av 1936, men holdt sig allikevel gjennom første halvdel av året på et høiere nivå enn i 1935. Chamber of Shippings indekstall for løsfrafter holdt sig i 1936 temmelig stabilt på vel 20 fra mars og helt

Indekstall for frakter.

Ar og måned	Chamber of Shipping of U.K. (1920 = 100)		Economist (1913 = 100)
	Løsfrakter	Timecharter	
Januar 1935.....	18,6	13,1	72
Februar »	17,2	12,3	70
Mars »	17,7	13,1	71
April »	18,2	13,6	72
Mai »	17,9	14,6	72
Juni »	17,8	14,9	72
Juli »	18,8	14,9	71
August »	18,3	14,9	71
September »	18,7	15,7	74
Oktober »	22,0	25,4	84
November »	21,0	23,5	82
Desember »	22,5	19,4	82
Januar 1936.....	21,2	17,9	81
Februar »	19,7	15,9	78
Mars »	20,9	14,6	77
April »	20,1	14,3	77
Mai »	20,7	16,4	76
Juni »	20,6	16,4	78
Juli »	20,7	15,7	79
August »	22,0	19,0	84
September »	24,3	21,7	86
Oktober »	25,9	26,9	91
November »	26,1	29,9	97
Desember »	31,7	32,3	110
Januar 1937.....	32,6	34,4	117
Februar »	32,6	31,2	116
Mars »	32,9	35,6	118
April »	34,4	42,6	129
Mai »	36,1	42,6	133
Juni »	34,0	41,8	135
Juli »	34,3	47,1	133
August »	38,2	57,5	139
September »	42,8	56,2	145
Oktober »	39,8	47,8	141
November »	33,9	33,8	126
Desember »	—	—	—
Gj.snitt 1937.....	¹⁾ 35,6	¹⁾ 42,8	130
» 1936.....	22,6	19,3	85
» 1935.....	19,0	15,9	74
» 1934.....	18,9	14,6	74
» 1933.....	18,1	14,5	73
» 1932.....	18,8	13,3	75

¹⁾ Gjennemsnitt for månedene januar—november.

frem til august. Fra august steg det måned for måned. Indekstallet steg således fra 20,7 i juli til 25,9 i oktober og 31,7 i desember, en stigning fra juli til desember på 53

pct. Ennu sterkere var stigningen for timecharterfrakter i siste del av 1936. Indekstallet for disse gikk op fra 15,7 i juli til 32,3 i desember, en stigning på hele 106 pct. Economist's indeks (basis 1913 = 100), som i årene 1932—35 lå på gjennomsnittlig ca. 74 var i desember 1936 kommet op i 110, eller 10 pct. høiere enn i 1913.

I de første måneder av 1937 var efterspørselen etter tonnasje fortsatt meget fast og stigende, og fraktene som ved begynnelsen av året var kommet op på et meget høit nivå, holdt sig stabile. Den sterke kornskibning fra La Plata fortsatte i det nye år og kulminerte i februar. Konjunkturopgangen med den sterke prisstigning på varemerkene og store opkjøp av varer begynte også for alvor å gjøre sig merkbar for skibsfarten, og fraktene steg ytterligere utover våren og sommeren. Indekstallet for løsfrafter steg fra 31,7 i desember til 32,6 i januar 1937 og holdt sig på dette nivå til og med mars. I april steg det til 34,4 og i mai til 36,1. Etter en nedgang i juni steg det igjen temmelig sterkt på eftersommeren og kulminerte med 42,8 i september. Man må helt tilbake til november 1926 for å finne et høiere indekstall for løsfrafterne. For timecharterfraktene var oppgangen ennu sterkere. Indekstallet for disse steg fra 32,3 i desember til 34,4 i januar 1937 og — etter en kort nedgang i februar — til 42,6 i april. Derefter holdt det sig forholdsvis stabilt til juli, da det steg til 47,1 og i august var det helt oppe i 57,5. Economist's fraktindeks gikk jevnt opover helt til september da den kulminerte med et tall på 145.

Fra oktober har dog utviklingen på fraktmarkedet vært mindre gunstig. I de siste måneder er fraktene falt sterkt. Men de ligger ennu på samme høie nivå som i begynnelsen av året, og transportvirksomheten er fremdeles stor. Indekstallet for løsfrafter gikk ned fra 42,8 i september til 39,8 i oktober og 33,9 i november. For timecharter var nedgangen temmelig voldsom, fra 57,5 i august til 47,8 i oktober og 33,8 i november. I de siste uker av året har det dog særlig for tankfarten gjort sig gjeldende en stramning i fraktene.

Ser man på hele året under ett har fraktene i 1937 gjennomsnittlig ligget ganske betraktelig høiere enn i 1936. For løsfrafter var gjennomsnittsindeksen for de første 11 måneder i 1937 35,6 mot 22,6 i 1936, og for timecharterfrakter 42,8 mot 19,3 i 1936, det vil si en stigning på henholdsvis 58 pct. og 122 pct. Economist's fraktindeks viser en stigning fra gjennomsnittlig 85 i 1936 til 130 i de første 11 måneder av 1937, en stigning på 53 pct.

Det økede tonnasjebehov og bedringen i

fraktene i siste halvdel av 1936 skapte en sterk optimisme omkring skibsfarten, og før den egentlige oppgang begynte for alvor hadde de norske redere i stor utstrekning foretatt nykontrahering av skib og innkjøp av eldre skib fra utlandet. På grunn av den voldsomme stigning i byggeprisene utover året 1937 er dog nykontraheringene nu så godt som ophørt.

Efter det norske Veritas' opgaver var det pr. 1 januar 1938 under bygging og bestilt for norsk regning en tonnasje på i alt 525 000 br. tonn mot 605 000 br. tonn pr. 1 januar 1937 og 248 000 br. tonn pr. 1 januar 1936.

Den norske flåte er nu større og mer moderne enn noensinne. Den samlede tilgang i 1937 var 482 000 br. tonn, hvorav 290 000 br. tonn bestod av nybyggede motorskib og 118 000 br. tonn av eldre motorskib innkjøpt fra utlandet. Avgangen utgjorde i alt 144 000 br. tonn og denne skyldtes vesentlig ophugging og salg til utlandet av eldre dampskib. Netto-økningen var 338 000 br. tonn eller 8,0 pct. av flåten ved begynnelsen av året. I 1936 hadde flåten en økning på 130 000 br. tonn og i 1935 på 84 000 br. tonn. Pr. 1 januar 1938 utgjorde flåten i alt 4 539 000 br. tonn. Vel halvparten eller ca. 58 pct. av denne tonnasje består av motorskib, hvorav størstedelen er forholdsvis nye og moderne skib, anskaffet til rimelige priser.

Skibsfartens bruttoinntekter i 1937 vil bli meget høiere enn i foregående år da bruttofraktene i alt utgjorde 496,2 mill. kr. Flåten har hatt en sterk tilvekst, og størstedelen av denne tilvekst kom i fart i 1ste halvdel av året. Flåten har dessuten vært fullt beskjefitiget. Timechartermarkedet har vært meget livlig hele året og en rekke norske skib er sluttet for lengere perioder til lønnsomme frakter. På tankmarkedet som nu er av så stor betydning for norsk skibsfart har forholdene vært særlig gunstige i 1937. Tankfraktene var ledende under frakttoppgangen, og de har også holdt sig godt i de siste måneder av året. Da det var knapt om passende tonnasje i sommermånedene blev også en større del av vår hvalkokeriflåte satt i almindelig tankfart.

Når man skal forsøke anslagsvis å beregne skibsfartens bruttofortjeneste i 1937 må det imidlertid tas i betraktning at mange av våre båter og særlig tankskib var sluttet for lengere tidsrum før fraktstigningen i 1937 satte inn. Disse har måttet seile til adskillig lavere frakter enn notert på markedet i 1937. Hvor stor del av vår flåte dette gjelder for, har man imidlertid ikke oversikt over.

Rent anslagsvis har man kalkulert de optjente bruttofrakter i 1937 til omkring 800 mill. kr. Noen opgave over skibsfartens utgifter i utlandet foreligger ennå ikke for 1937, men man må gå ut fra at disse også er steget men neppe så sterkt som fraktene.

I forbindelse med den gunstige utvikling for skibsfarten siden midten av 1936 har skibsaksjemarkedet vært omfattet med stor interesse. Kursene på de fleste skibsaksjer har gått voldsomt op — til dels sterkt stimulert av spekulasjonen, og aksjeomsetningen har vært stor. Det har også vært adskillige nyemisjoner innen skibsfarten. Efter Byråets aksjeindeks gjengis nedenfor kursindekstallene for skibsaksjer i de siste år:

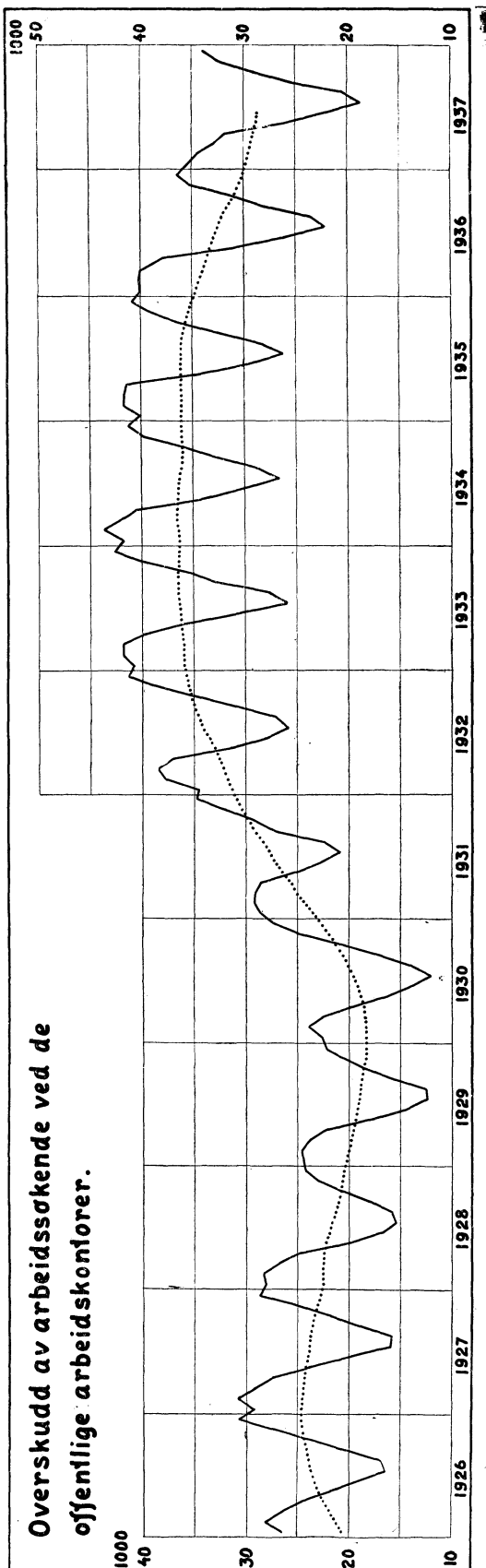
	1935	1936	1937
Januar	60,7	83,5	132,2
Februar.....	60,8	85,6	132,9
Mars	59,7	84,2	147,2
April	60,8	84,6	168,7
Mai	61,8	85,5	153,6
Juni	62,7	86,4	157,4
Juli	62,4	89,3	163,6
August	69,8	90,3	174,2
September	77,1	93,4	171,2
Oktober	84,1	103,9	159,5
November.....	80,4	116,0	147,0
Desember	80,1	120,3	146,6

Fra sommeren 1935 kan det konstateres en jevn oppgang i kursene inntil høsten 1936, da kursstigningen satte inn med stor styrke. I de siste måneder av 1936 steg således kursindeksen fra 93,4 i september til 120,3 i desember. I januar 1937 steg den til 132,2 og holdt sig omtrent på dette nivå også i februar. I mars satte det imidlertid inn en kraftig hausse-bølge, som bragte indekstallet op til 147,2 i mars og 168,7 i april. Efter omslaget på de utenlandske vare- og aksjebørser i slutten av mars fikk man så et temmelig sterkt tilbakeslag i mai, til tross for at fraktene holdt sig ganske stabile. Indekstallet falt plutselig til 153,6 i mai, men tok sig jevnt op igjen i sommermånedene og kulminerte med 174,2 i august. Utover høsten har kursene igjen falt adskillig særlig i oktober og november slik at indekstallet i årets siste måned er kommet ned i 146,6.

Arbeidsledigheten.

Fra lavpunktet 1929 steg arbeidsledigheten i løpet av hvert år til 1933. Arbeidsledigheten fortsatte således å stige efterat konjunkturomslaget var kommet i 1932. Fra høsten 1933 merkes det en tendens til bedring som blir mere utpreget i 1934. Men først høsten 1935

Fig. 22.

blev det en mere absolutt vending i utviklingen. I 1936 var det et sterkt fall i arbeidsledigheten. — Jevnført med den internasjonale bevegelse i arbeidsledigheten varte det lengere tid her i landet før en tydelig bedring gjorde sig gjeldende. Arbeidsledigheten holdt sig på noenlunde samme nivå i årene 1932 til 1934, mens disse år internasjonalt sett viser en utpreget bedring.

Bedringen er i løpet av 1937 mindre bestemt. Den er i en del fag — særlig i årets annen halvdel — slått om.

Totaltallene for arbeidssøkende menn ved månedens utgang ved arbeidskontorene ligger i alle månedene i 1937 undtagen september¹⁾ under de tilsvarende i 1936, men forskjellen som i årets første måneder var meget stor, er blitt stadig mindre. (Se tabellen side 50.)

Utviklingen i de forskjellige erhvervsgrupper har vært svært forskjellig når man bygger på de ti måneder man har opgaver for.

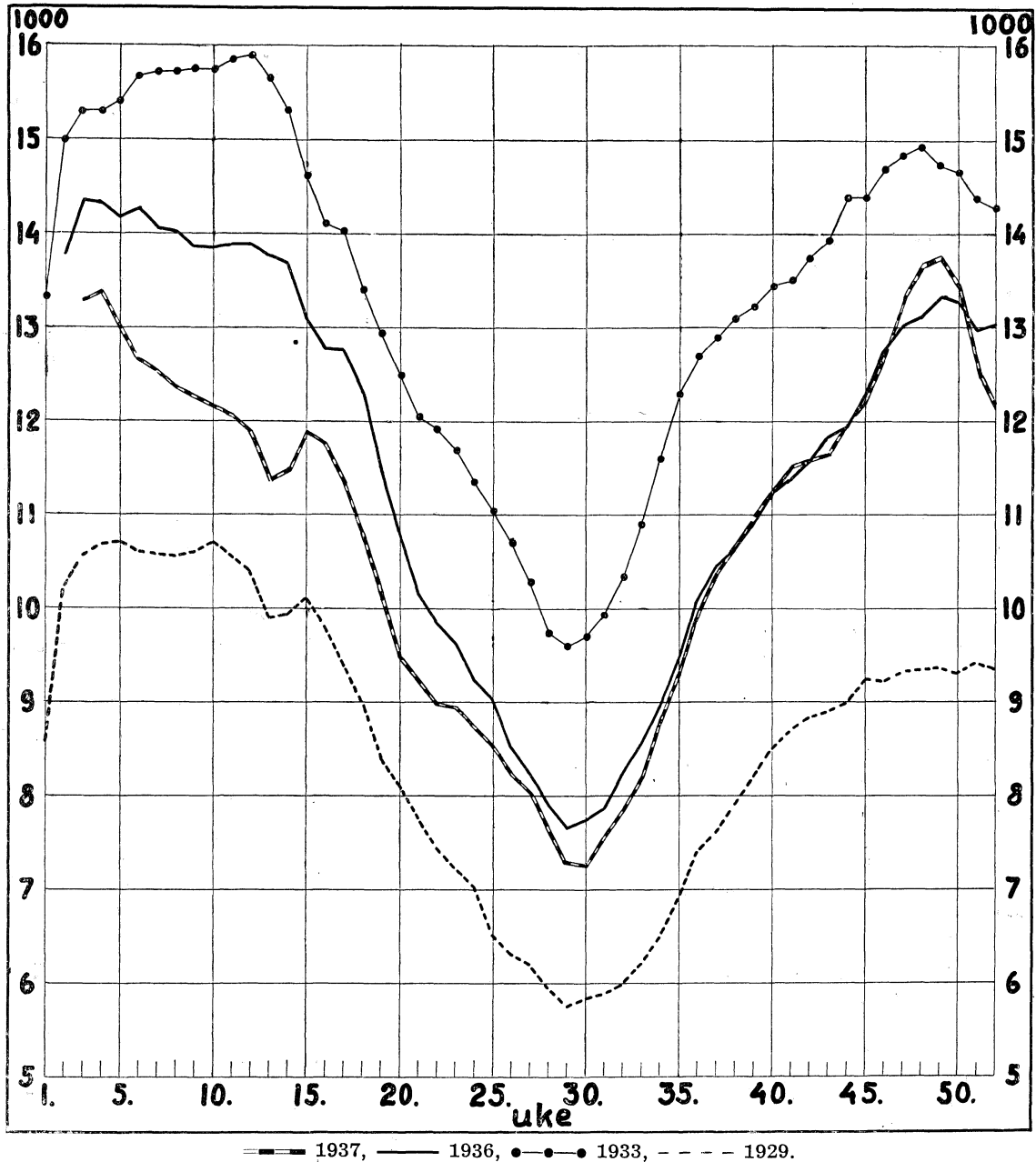
Industrien viser gjenemgående lavere tall i 1937 enn i 1936, men månedene august—oktober viser høiere tall. Samme utvikling finner vi på få undtagelser nær igjen i jord-, sten- og cementindustri, metall- og maskinindustri, skibsbygningsindustri og trevareindustri. I nærings- og nytelsesmiddelindustri, grafisk industri og beklædningsindustri derimot ligger tallene lavere i 1937 i alle måneder. I den elektrokjemiske industri er utviklingen noe uregelmessig på grunn av konflikt høsten 1937. Utenom den egentlige industri viser byggevirksomheten allerede fra våren 1937 en ugunstig utvikling, likeså med noen undtagelser anleggsvirksomheten. Men i handel, transport, sjøfart og ulært arbeide ligger arbeidsledigheten i 1937 under 1936, tildels meget under.

Situasjonsrapportene fra arbeidskontorene viser i alle måneder 1937 lavere tall enn i 1936.²⁾ Utviklingen var særlig gunstig i årets første måneder. Fra forsommeren har differansen i overskuddet vært fallende. Mens den i årets første måneder var mellom 4 og 6 000, en enkelt måned 7 000, har den i høstmånedene vært mellom 2 og 3 000. Regner man ut for hver måned 1937 den procentvise bedring fra den tilsvarende måned foregående år viser tallene en sterk økning fra januar til mars, derefter litt tilbakegang, men nok så uforandret 15 à 16 pct. fra april til august. Men i høstmånedene var nedgangen i forhold til 1936 meget mindre.

¹⁾ Septembertallet og delvis oktobertallet ligger for høit, da et arbeidskontor (Odda) hadde tatt med et stort antall arbeidere i konflikt som arbeidssøkende (således i september 1252).

²⁾ Arbeidssøkende arbeidere i konflikter er skilt ut av situasjonsrapportene.

Fig. 23. Arbeidsledighet.
Oslo Arbeidskontor: Ukerapporter. Ledigmeldte ved ukens slutt.

Bedringen fra tilsvarende måned foregående år i procent var følgende:

Januar	11,8
Februar	14,5
Mars	17,6
April	15,7
Mai	15,0
Juni	15,7
Juli	16,1
August	14,6
September	9,6
Oktober	7,2
November	8,2

Det må i arbeidskontorenes tall regnes med endel strukturforandring ved jevnføring av tallene på forskjellige tidspunkter. Men da det her er så mange fag representert, spiller dette en mindre rolle. Betydningen av de forskjellige gruppeforskyvninger kan delvis opheve hinannen.

Opgavene over arbeidsledigheten i 10 fagforbund, som viste en svært gunstig utvikling i 1936, viser for våren 1937 et omslag således at totaltallene fra april av ligger høiere i 1937 enn i 1936. Også i disse tall er det

særlig bygningsfagene som viser en ugunstig utvikling og som på grunn av sitt omfang preger totaltallene. Også innen jern- og metallindustrien er det tendens til stigning fra våren 1937, men forskjellen mellom de to år og de enkelte måneder er ubetydelig. September og oktober 1937 er dog lavere enn 1936. I treindustri, høvleriindustri, skotøiindustri og grafisk industri er det adskillig bedring i arbeidsledigheten fra 1936 til 1937.

Jevnføres etter disse fagforeningstall utviklingen for lengere tidsrum er det av ikke liten betydning at det har funnet en struktureforandring sted. Det har i de senere år vært en stor vekst i antallet av organiserte arbeidere. Denne spiller en forskjellig rolle i de forskjellige erhverv. Ved en jevnføring av f. eks. lavpunktet 1929 med 1937 for de 10 forbund som er med i denne arbeidsledighetsstatistikk må man være opmerksom på at byggefagene etter medlemstallet spiller en forholdsvis meget større rolle nu. I september 1929 var bygningsarbeiderne i disse 10 fag ca. $\frac{1}{4}$ av medlemsbestanden, i september 1937 ca. $\frac{1}{3}$. En ugunstig utvikling i byggefagene må derfor i forsterket grad prege utviklingen i totaltallene og gi et noe for mørkt bilde.

Ukerapportene for arbeidskontoret i Oslo viste at arbeidsledigheten i Oslo vinteren og våren 1936 lå på et lavere nivå enn de 3 foregående år. Bedringen tiltok og fra forsommeren 1936 lå den også under nivået fra 1932 og 1931, om den enn lå langt høyere enn nivået i 1929 og 1930. I høstmånedene kom det imidlertid et tilbakeslag.

I løpet av 1937 har arbeidsledigheten i Oslo vist en meget forskjelligartet bevegelse. Inntil påske var utviklingen usedvanlig gunstig. Nivået var meget lavere enn i årene 1932—36. Ukene etter påske kom det et tilbakeslag, som dog senere rettet sig. Men fra juni og utover har utviklingen vært mindre gunstig. I løpet av sommeren og tidlig på høsten lå dog tallene fremdeles under de tilsvarende i 1936, men avstanden mellom de 2 år avtok stadig. Og fra slutten av august er arbeidsledighetstallene i de to år omtrent falt sammen inntil sist i november, fra hvilket tidspunkt utviklingen i 1937 viser et avgjort ugunstigere forløp enn i 1936.

Bevegelsen i årets siste måneder er alltid vanskelig å dømme etter da sesongen spiller så sterkt inn. I 1937 har også de store snefall påvirket beskjeftigelsen.

Offentlige finanser.

Kommunenes finanser er bedret adskillig i de 2—3 siste år. Staten har som kjent ydet store beløp til støtte for kommunene, både direkte ved tilskudd til budgettene og indirekte ved forskjellige bevilgninger, vesentlig til avhjelp av arbeidsledigheten. Kommunenes gjeldsbyrde er også lettet adskillig. I de tre budgettårene 1934—35 til 1936—37 har 196 kommuner fått gjeldsakkord, og mange kommuner har kunnet utnytte det gunstige lånemarked til fordelaktige konverteringer. Men den viktigste årsak til bedringen i de kommunale finanser er de opadgående konjunkturer i de senere år. Den antatte inntekt for hele riket ifølge den kommunale skatteligning for budgettåret 1935—36 (inntektsåret 1934) var 1 954 mill. kr., for 1936—37 (1935) 2 076 mill. kr. og for 1937—38 (1936) — ifølge foreløbige opgaver — 2 286 mill. kr. Skatteøret har derfor gått litt ned, selv om utligningsbeløpene er øket. De samlede kommunale skatter og avgifter utgjorde for budgettåret 1934—35 252 mill. kr., for 1935—36: 258 mill. kr. og for 1936—37 277 mill. kr. Det gjennomsnittlige skattøre var for de samme år henholdsvis 16,88 pct., 16,69 pct. og 16,39 pct. For 1937—38 er ikke alle innberetninger om skatteligningen kommet inn, men de foretatte beregninger viser at den gjennomsnittlige skattøre også for dette år har gått ned sammenlignet med året før.

Samtidig med at utligningsbeløpet er steget og skattøret gjennomgående har gått litt ned, har skattene gått bedre inn. Årets skatterestanser beregnet i procenter av utlignet skatt for vedkommende år utgjorde i budgettårene 1934—35 til 1936—37 henholdsvis 20,0 pct., 18,5 pct., 17,6 pct. og 15,5 pct.

Kommunenes lånegjeld er betydelig redusert i de senere år — fra 1 507 mill. kr. i 1926, da den var på det høyeste — til 1 228 mill. kr. i 1937. En stor del av denne nedgangen skyldes imidlertid gjeldsakkordene. I budgettåret 1936—37 fikk således 66 kommuner akkord med en samlet nedgang i lånegjelden på 42,7 mill. kr. Bortsett fra akkordene gikk lånegjelden samme år ned i nesten halvdel av kommunene med tilsammen 18,0 mill. kr.; men på den annen side øket den i 196 kommuner med tilsammen 17,6 mill. kr. Nettonedgangen i lånegjelden — 43,1 mill. kr. — skyldes altså nesten bare gjeldsakkordene. Det samme var tilfellet i budgettåret 1935—36.

Kommunenes forvaltningsgjeld (restanser på fylkesskatt, refusjonskrav og varegjeld,

restanser til sykehus, funksjonærer m. v.) utgjorde i 1926 26,4 mill. og i 1937 21,0 mill. kr.

Som man ser viser tallene adskillig bedring i kommunenes finanser, men det er fremdeles en stor del av våre kommuner hvor skatten må sies å være for høi. I inneværende budgettår (1937—38) har henimot halvdel av kommunene en skattøre på ca. 18 med normaltabellens skattefrie beløp nedsatt med 40—50 pct. Forholdsregler til fortsatt skatteutjevning og lettelse av kommunenes budgetter er derfor under overveielse.

Statistisk regnskapet for 1936—37 viser etter den statistiske oppstilling (sidene 84 og 85) et stort overskudd, nemlig 58,5 mill. kr., mens overskuddet i det foregående budgettår var 28,2 mill. kr. Selve budgettrengskapet er gjort op med et overskudd på 57,2 mill. kr. i 1936—37. Forskjellen skyldes at Byrået i sin statistikk har tatt med en del beløp som er holdt utenfor budgettrengskapet men er ført på kapitalforskyvningskonto. (I Byråets oppstilling er bl. a. inntektsført godskrevne renter av grunnfondene i de statsgaranterte banker 2,5 mill. kr. og utgiftsført tap på utlån og utestående fordringer 1,5 mill. kr.)

Overskuddet betegner her det beløp hvorved de samlede inntekter iberegnet de lånemidler som er opført på budgettet overstiger de samlede utgifter, og betyr derfor i virkeligheten at man har brukt så meget mindre av lånemidler.

Tar man hensyn til endringene i summen av de utgiftsbevilgninger som årligårs føres over til rådighet i neste termin, blir nettooverskuddet ifølge budgettrengskapet i 1936—37 46 mill. kr. De overførte utgiftsbevilgninger viser nemlig en stigning på 11,2 mill. kr.

Overskuddet i 1936—37 skyldes vesentlig at inntektene er steget. Den ordinære skatt på formue og inntekt oversteg således anslaget med 6,6 mill. kr. og forbruksskattene innbragte hele 38,5 mill. kr. mer enn budgettert. Av denne merinntekt utover bevilgningene faller 12,5 mill. kr. på tollene, 2 mill. kr. på Vinmonopolets drift, 4,6 mill. kr. på brennevinsavgifter, 1,8 på ølavgift, 1,2 på chokolade- og sukkervareavgift, 3,2 på tobakkstempelavgift, 5,7 på den almindelige omsætningsavgift, 1,4 på bevertningsskatten og 3,9 mill. kr. på veiavgifter.

De andre skatter og avgifter innbragte 7,5 mill. kr. mer enn anslått hvorav 2,7 mill. kr. faller på arveavgift og 2,8 mill. kr. på stempelavgift av dokumenter.

I alt innbragte skatter og avgifter 53 mill. kr. mer enn budgettert og efterbevilget i 1936—37.

Statsgjelden er øket med 11,5 mill. kr. — fra 1 481,8 til 1 493,3 mill. kr. På den annen side viser statens nettokapital en stigning på 69,1 mill. kr. i terminen 1936—37.

Regnskapet for 1. kvartal 1937—38 viser et underskudd på 3,8 mill. kr. mens det i samme kvartal forrige termin var hele 16,8 mill. kr. Når resultatet er så meget bedre i 1937—38 enn forrige budgettår skyldes det for en stor del at inntektene er øket og har gått bedre inn. De samlede driftsinntekter var i alt 128,9 mill. kr. eller omtrent 20 mill. kr. større enn i 1. kvartal forrige termin. Herav innbragte statsskatten 25,1 mill. kr. eller 5 mill. kr. mer enn i 1. kvartal 1936—37. Økningen skyldes for en del den nye kriseskatt til ekstraordinære forsvarsforanstaltninger. Tollintradene utgjorde 36,4 mill. kr. mot 29,7 mill. kr. i 1. kvartal 1936—37 og veiavgiftene innbragte henholdsvis 8 mill. kr. og 5,7 mill. kr. De andre større inntektsposter viser også opgang fra 1. kvartal forrige termin med undtagelse av arveavgiften.

Driftsutgiftene beløp sig til 116,3 mill. kr. eller 6 mill. kr. mer enn i 1. kvartal 1936—37.

Av kapitalutgiftene er 14,1 mill. kr. gått til statens anlegg m. v. mot 16,2 mill. kr. i 1. kvartal forrige budgettår, og til avdrag på statsgjelden er anvendt 12,3 mill. kr. De samlede kapitalutgifter, 26,4 mill. kr., er delvis dekket av driftsoverskuddet, 12,6 mill. kr., delvis av innbetalte bidrag og avdrag, 0,6 mill. kr., mens det til resten, 13,2 mill. kr. er brukt andre kapitalmidler. Av disse er inntektsført $\frac{1}{4}$ av bevilgningen for hele terminen eller 9,4 mill. kr., slik at det blir underskudd i regnskapet på 3,8 mill. kr.

Inntektene har fortsatt å gå bra inn også i månedene oktober og november. Ifølge Finansdepartementets månedspgjør løp det således inn på en del større inntektsposter 45,5 mill. kr. i oktober og 46,4 mill. kr. i november mot henholdsvis 45,0 og 36,9 mill. kr. i de samme måneder 1936. Det er særlig inntektsskatten og tollintradene som er øket.

Sluttord.

Det samlede resultat av virksomheten i 1937 har vært meget godt. Dette resultat kommer til syne på de fleste av næringslivets felter, slik som nærmere er lagt tilrette ovenfor, og vi kan gå ut fra at realinntekten regnet pr. individ vil vise sig å være høiere i 1937 enn i noe tidligere år i Norge. Dette kommer også til uttrykk i den ikke ubetydelige stigning i arbeidslønningene i løpet av 1937. I dette år var det tariffrevisjon for de fleste store tarif-

fer. Aprilfagene opnådde under denne et lønns-tillegg på 8 pct. med indeksregulering. Maifagene opnådde et tillegg på 10 à 12 pct. Høstfagene opnådde 13—17 pct. Dessuten har landarbeiderne på Østlandet, skogsarbeiderne m. fl. opnådd ikke ubetydelig lønnsforhøielser. Ser man det hele under ett, tyder dette på at reallønnen i gjennemsnitt er steget, selv om stigningen av reallønnen i gjennemsnitt for enkelte av fagene ikke har vært stor. Man må også merke sig at det gjennemgående har vært adskillig flere folk i arbeide i 1937 enn i 1936, selv om utviklingen utover høsten ikke viser den samme fortsatte nedgang i arbeidsledigheten som før.

En av de store vanskeligheter i året har vært de relativt mange konflikter. Store konflikter som har omfattet mange fag, har det riktignok ikke vært, men til gjengjeld har konflikten vært mange og tildels langvarige. Den konflikt som har hatt størst innflytelse på den økonomiske stilling, er konflikten i den elektrokjemiske industri, hvis virkninger er meget merkbare både i vår utenrikshandel og i vår industriproduksjon.

Den stigning i realinntekten som er nevnt ovenfor, gir sig selvsagt utslag i omsetningen herhjemme. Den nye indeks for omsetningen i detalj viser for sommermånedene 1937 i forhold til sommermånedene 1936 en stigning på 13 pct. i omsetningsverdi, eller 4 à 5 pct. i volum. Det gir m. a. o. uttrykk for at kjøpeevnen er steget ikke ubetydelig i løpet av 1937.

Uavhengig av tidene har befolkningen fortsatt å vokse, men tilveksten av den erhvervsdyktige befolkning kulminerte i 1935. Befolkningen mellom 15 og 64 år tiltok i dette år med 34 143 mennesker og tilveksten var i 1937 sunket til 27 764. Dette er vel 6 000 mindre enn i 1935. I 1938 vil tilveksten antagelig være nede i ca. 26 000. Dette betyr at det etter hvert blir færre og færre unge som melder sig til arbeide. Dette gjør sig ennu ikke gjeldende med så stor styrke som tallene skulde tyde på, fordi en meget stor del av denne tilvekst ennu finnes i aldersklassene under 18 år. Men i løpet av meget få år vil dette forhold forandre sig og da vil den avtagende vekst av den erhvervsdyktige befolkning bli følbare.

Mens det samlede resultat for 1937 var usedvanlig godt, tyder bevegelsen i løpet av året på at den opgang som vi nu har hatt i flere år, holder på å stagnere. De tegn på en stagnasjon som allerede begynte å vise sig ute i verden etter utløpet av 1ste kvartal 1937, blev i løpet av året, særlig fra høsten av, flere og flere og mere samstemmige, og meget utpregede i enkelte land. Hos oss har tegnene på omslag vært meget svake, men man kan også her spore en tendens til at disse tegn blir mere utpregede utover høstmånedene.

Hvordan dette vil utvikle sig i 1938 er ikke mulig å si, men det er mange ting som tyder på at 1938 ikke vil bli et så godt år som 1937.

Det Statistiske Centralbyrå, Oslo 10 januar 1938.

Gunnar Jahn.

Erling Petersen.

Tabeller.

I. Valutakurser og prisnivå (forts.).

Ar og måneder	b) Prisenivå i Norge (forts.)			c) Prisenivå i forskjellige land										a) Renten	
	Ind. f. eng. p.	Indeks for leveomkostn.		Indeks for engrospriser					Indeks for leveomkostninger ⁵⁾					Norges Banks veksel-diskonto ¹⁾	Effektiv rente på obligasjoner ²⁾
		Økon. Revues indeks	Uten skatt	Mat-varer	Sve-rige	Dan-mark	Storbri-tannia	Frank-rike	De Forente Stater	Sve-rige	Dan-mark	Storbri-tannia	Frank-rike		
1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	9)	10)	11)	12)	13)	14)	15)	16)
1913	100	—	—	100	100	100	100	100	—	—	—	—	—	5,50	—
1914	115	100	100	108	—	98	—	98	100	100	100	100	—	5,10	—
1921	298	277	295	222	250	197	—	140	236	237	219	307	103	6,76	—
1922	233	231	231	173	179	158	—	139	190	199	184	302	97	5,53	—
1923	233	218	217	163	201	159	—	144	174	204	169	334	100	5,81	5,19
1924	269	239	250	162	226	166	—	141	171	214	171	366	102	6,95	5,54
1925	251	243	256	161	210	159	—	148	176	219	173	390	104	5,71	5,46
1926	196	206	197	149	163	148	695	143	172	184	170	485	104	5,38	5,24
1927	160	186	173	146	154	142	642	137	169	176	164	525	102	4,58	5,10
1928	155	¹⁰⁾ 173	168	148	153	140	645	140	173	176	165	519	101	5,50	5,14
1929	148	166	158	140	150	137	627	138	169	173	163	556	100	5,54	5,21
1930	138	161	152	122	130	120	554	123	164	165	155	572	97	4,54	5,05
1931	123	153	139	111	114	104	502	102	158	154	147	589	87	4,65	5,01
1932	125	149	134	109	117	102	427	93	156	154	143	535	78	4,63	5,02
1933	124	147	131	107	125	101	398	94	153	160	138	516	75	3,67	4,95
1934	126	148	132	114	132	104	376	107	155	166	141	511	79	3,50	¹²⁾ 4,67
1935	132	151	138	116	134	106	339	115	156	173	143	469	83	3,50	4,44
1936	138	155	144	120	142	113	411	116	158	174	146	504	85	3,54	4,52
1937	161	166	158	—	160	—	—	123	162	180	155	630	89	4,00	4,47
1935															
Jan.	128	148	133	115	135	106	350	113	155	169	142	—	81	3 1/2	4,43
Feb.	129	149	134	115	135	105	343	114	—	—	141	494	82	3 1/2	4,43
Mars ...	130	149	135	115	132	104	335	114	—	—	139	—	82	3 1/2	4,48
April ...	130	149	135	115	132	105	336	115	155	170	139	—	83	3 1/2	4,41
Mai	131	150	136	115	131	105	340	115	—	—	140	490	83	3 1/2	4,40
Juni ...	132	150	138	116	130	106	330	114	—	—	143	—	83	3 1/2	4,40
Juli	133	151	140	116	131	105	322	114	156	173	143	—	82	3 1/2	4,42
Aug.	133	152	141	115	134	106	330	115	—	—	143	469	82	3 1/2	4,41
Sept. ...	133	152	140	115	136	107	332	116	—	—	145	—	83	3 1/2	4,46
Okt. ...	134	153	142	117	139	109	342	115	157	172	147	—	83	3 1/2	4,50
Nov. ...	134	153	142	118	139	109	348	116	—	—	147	478	83	3 1/2	4,46
Des.	134	153	142	118	139	109	354	116	—	—	147	—	84	3 1/2	4,47
1936															
Jan.	134	153	142	118	139	110	359	116	158	173	147	—	84	3 1/2	4,45
Feb.	135	153	143	118	139	110	372	116	—	—	146	486	84	3 1/2	4,47
Mars ...	135	154	144	118	139	110	376	114	—	—	144	—	83	3 1/2	4,47
April ...	135	155	145	118	139	110	371	114	158	173	144	—	83	3 1/2	4,47
Mai	135	155	144	118	139	110	374	112	—	—	144	497	84	3 1/2	4,49
Juni ...	135	155	145	118	138	111	378	113	—	—	146	—	85	3 1/2	4,52
Juli	136	155	145	119	140	113	391	115	158	174	146	—	85	3 1/2	4,58
Aug.	138	154	142	120	142	114	403	117	—	—	147	504	86	3 1/2	4,61
Sept. ...	139	155	143	122	143	115	420	117	—	—	151	—	86	3 1/2	4,59
Okt. ...	140	155	143	123	147	118	471	116	157	174	151	—	86	3 1/2	4,58
Nov. ...	142	155	144	124	148	118	492	118	—	—	151	540	86	3 1/2	4,49
Des.	146	157	145	126	150	121	519	120	—	—	151	—	86	4	4,53
1937															
Jan.	150	158	148	129	151	124	538	123	158	175	151	—	87	4	4,51
Feb. ...	155	159	150	132	155	125	533	123	—	—	151	581	87	4	4,49
Mars ...	160	161	152	136	158	128	550	126	—	—	151	—	88	4	4,49
April ...	161	163	155	138	161	131	552	126	161	178	152	—	88	4	4,49
Mai	162	163	156	139	162	133	550	125	—	—	152	606	89	4	4,50
Juni ...	163	166	157	139	161	133	557	125	—	—	155	—	89	4	4,50
Juli	165	168	161	140	163	134	582	126	162	180	155	—	89	4	4,50
Aug. ...	165	168	161	140	163	133	603	125	—	—	155	630	89	4	4,48
Sept. ...	164	170	163	140	162	133	630	125	—	—	158	—	89	4	4,43
Okt. ...	163	171	164	139	163	133	628	121	165	183	160	—	90	4	4,43
Nov. ...	163	171	164	137	161	131	622	119	—	—	160	—	—	4	4,43
Des.	163	171	164	—	160	—	—	116	—	—	—	—	—	4	4,44

¹⁾ Basis desember 1913—juni 1914 = 100. Tallene til og med 1918 gjelder desember måned i hvert år. ²⁾ Basis juli 1914 = 100. ³⁾ Kommerskollegiet. 1914—1919 Silverstolpes indeks. ⁴⁾ Det Stat. Dept. (1915—1924 Finanstidendes indeks). Fra 1936 basis 1931 = 100 omregnet til 1913 = 100. ⁵⁾ Board of Trade. Fra 1936 basis 1930 = 100 omregnet til 1913 = 100. ⁶⁾ Statistique Générale. ⁷⁾ Bureau of Labor's nye indeks omregnet på basis 1913 = 100. ⁸⁾ Arsoppgavene er juni- eller juliindekstallet i hvert år. I Danmark og Sverige er skatter tatt med i beregningen over leveomkostningene. ⁹⁾ Ny indeks. 1923 = 100. ¹⁰⁾ Ny beregning. Etter den gamle beregning var gjennemsnittet for 1928 179. ¹¹⁾ I gj.snitt pr. år og ved utgangen av hver måned. ¹²⁾ Til 1933 gj.snitt av 5 pct. statsobl. 1915 I og II, 1922 og hypotekb.obl. 1915/16/17; fra 1934 gj.snitt av 4 1/2 pct. statsobl. 1931 I og II, 1933, hypotekb.obl. 1914 og kom.b.obl. 1933.

II. Penger og kreditt.

År og måneder	b) Norges Bank								c) Bank-klarering Oslo	d) Private aksjebankers og sparebanker			
	Seddelomløp		Follo-innskudd		Utlån		Renteb. verdipapirer, norske ¹⁾	Beh. av gull og valuta		Beregnete tall for alle banker			
	Ultimo-tall	Gjennemsnitts-tall	Ultimo-tall	Gjennemsnitts-tall	Ultimo-tall	Gjennemsnitts-tall	Ultimo-tall	Ultimo-tall		Innskudd	Utlån ekskl. pantelån	Egne verdipapirer	I kasse og i Norges Bank
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.		Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
1913	107,6	102,5	12,6	8,7	78,9	70,9	—	—	—	²⁾ —	²⁾ —	²⁾ —	²⁾ —
1921	409,8	415,2	143,3	104,6	468,6	432,9	—	—	6 443	—	—	—	—
1922	384,7	377,3	164,8	142,0	464,0	443,2	—	—	6 068	—	—	—	—
1923	395,9	384,1	115,9	132,9	451,5	465,7	—	—	4 861	—	—	—	—
1924	391,4	378,7	108,0	108,3	389,0	424,2	—	—	5 258	—	—	—	—
1925	362,8	368,5	100,0	99,5	309,7	335,4	—	—	9 329	—	—	—	—
1926	337,2	332,3	306,8	192,3	445,5	345,7	—	—	8 506	—	—	—	—
1927	330,9	320,9	94,6	153,9	260,5	327,9	16,0	204	5 202	—	—	—	—
1928	315,5	313,0	92,2	100,0	272,3	277,0	8,9	191	3 398	4 000	2 241	1 085	93,9
1929	317,7	306,2	87,9	91,6	239,7	257,2	19,4	213	2 998	3 890	2 248	1 067	73,4
1930	311,6	304,6	63,9	70,6	200,0	219,5	16,2	218	3 208	3 738	2 144	1 084	53,1
1931	334,4	291,4	66,6	65,0	225,8	192,2	31,7	176	2 883	3 304	2 006	1 096	63,6
1932	314,5	307,5	74,4	83,1	256,1	261,2	26,5	175	2 339	3 097	1 949	994	80,3
1933	326,7	300,3	63,0	77,8	274,0	231,2	29,1	148	2 550	3 024	1 839	1 031	68,7
1934	333,1	316,5	82,0	70,5	262,9	265,6	33,0	175	2 396	2 834	1 771	953	60,7
1935	347,9	322,8	79,8	76,6	223,3	212,6	28,2	231	2 853	2 829	1 731	917	57,6
1936	428,6	371,9	104,9	96,3	221,5	206,7	43,7	321	3 185	2 757	1 706	888	53,0
1937	448,9	412,4	102,4	100,8	122,9	158,8	66,8	414	3 737	—	—	—	—
1935													
Jan.	312,5	314,1	81,5	81,4	237,4	241,9	32,4	178	242	2 815	1 730	910	68
Feb.	311,5	307,1	75,8	78,7	226,7	229,9	29,6	181	187	2 823	1 722	908	65
Mars	322,8	312,4	79,2	84,7	232,4	230,9	29,4	186	217	2 819	1 730	901	59
April	321,7	323,4	78,9	80,5	220,9	223,9	27,1	197	250	2 846	1 729	920	69
Mai	321,6	318,4	68,0	74,1	212,0	215,6	27,6	200	217	2 832	1 723	921	54
Juni	331,8	323,6	71,5	70,2	206,7	209,6	28,5	213	216	2 833	1 724	916	53
Juli	330,5	328,5	73,7	74,6	200,2	202,9	28,7	217	271	2 834	1 723	915	61
Aug.	330,5	326,7	72,9	73,2	196,9	196,1	29,7	218	193	2 831	1 721	920	61
Sept.	331,0	325,3	65,5	71,4	190,6	191,1	28,9	221	225	2 836	1 719	923	59
Okt.	328,9	326,4	78,5	72,7	202,6	191,8	27,2	229	292	2 818	1 741	922	62
Nov.	330,6	323,4	76,3	84,1	203,0	203,3	27,8	229	251	2 810	1 752	926	55
Des.	347,9	344,4	79,8	73,4	223,3	213,8	28,2	231	292	2 852	1 752	917	86
1936													
Jan.	339,1	331,1	79,8	77,4	201,9	200,1	30,2	232	262	2 829	1 749	914	47
Feb.	346,4	338,5	82,8	86,7	202,6	202,5	31,5	237	235	2 821	1 735	913	52
Mars	357,0	346,9	74,7	82,9	202,2	200,5	31,8	241	251	2 813	1 720	908	48
April	363,6	360,1	89,2	87,9	195,3	204,6	30,5	269	247	2 815	1 732	919	46
Mai	365,8	359,1	83,1	94,4	189,6	191,8	33,4	264	234	2 801	1 721	912	42
Juni	375,9	365,9	76,1	85,8	189,6	186,9	34,1	268	293	2 784	1 708	897	61
Juli	382,1	376,0	118,5	118,5	222,5	219,2	34,7	285	321	2 729	1 710	895	49
Aug.	387,1	381,2	110,0	119,5	217,2	219,1	37,5	285	214	2 714	1 700	882	49
Sept.	390,2	382,8	104,6	111,5	214,3	213,0	38,1	286	250	2 712	1 672	869	58
Okt.	409,0	392,9	93,2	94,7	218,9	214,8	35,0	297	308	2 682	1 680	859	52
Nov.	406,2	400,6	97,0	100,6	212,1	212,6	38,3	304	281	2 668	1 675	856	48
Des.	428,6	421,8	104,9	95,4	221,5	215,1	43,7	321	289	2 713	1 667	837	84
1937													
Jan.	401,2	404,3	95,3	98,2	179,6	185,1	44,9	324	275	2 732	1 675	837	50
Feb.	399,0	393,8	91,7	100,9	168,8	172,4	60,2	308	248	2 746	1 677	850	46
Mars	409,7	404,8	90,0	92,7	173,8	175,3	53,1	315	284	2 753	1 690	852	55
April	411,4	406,0	117,1	103,9	200,1	183,7	53,9	318	336	2 738	1 712	856	59
Mai	403,0	402,1	108,9	114,4	185,3	188,3	53,2	319	283	2 753	1 725	883	46
Juni	414,6	404,3	92,7	104,8	180,1	181,5	56,0	324	288	2 754	1 727	877	56
Juli	423,6	418,6	92,6	95,7	164,2	167,5	59,8	342	328	2 768	1 737	869	62
Aug.	422,1	418,8	89,1	92,5	147,1	153,2	58,0	355	307	2 772	1 723	868	56
Sept.	423,4	415,7	100,0	100,0	128,8	134,6	64,2	378	318	2 787	1 723	872	67
Okt.	424,7	420,3	90,4	98,2	118,6	122,1	64,8	390	383	2 792	1 724	864	54
Nov.	421,6	417,7	106,7	108,0	121,8	120,7	62,8	402	334	2 791	1 716	876	58
Des.	448,9	442,7	102,4	99,7	122,9	121,2	66,8	414	353	—	—	—	—

¹⁾ 1927—1930 rentebærende verdipapirer i innenlandsk mynt. ²⁾ Arsoppgavene er gjennomsnitt av månedsoppgavene.

II. Penger og kreditt (forts.).

Ar og måneder	d) Private aksjebanker og sparebanker (forts.)													
	Private aksjebanker							Sparebanker						
	Innskudd			Utlån ekskl. pantobl. og re-diskont.	Pant-obliga-sjoner	I regning med utenl. banker ⁵⁾	Re-diskon-teringer (innen-lands)	Likvide midler				Inn-skudd	Utlån ekskl. pant-obliga-sjoner	Pant-obliga-sjoner
	I alt		Folio					Kasse-behold-ning	I Norges Bank	Ihende-haver-obliga-sjoner	Aksjer			
Alle banker	Frie banker	Mill. kr.		Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.					Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
1913.....	592	—	—	643	68,0 ÷ 1,7	—	17,3	—	—	—	61,8	607	374	192
1921.....	2 982	—	162	3 611	52,2 ÷ 18,5	—	144,9	—	—	—	511,5	2 296	1 406	393
1922.....	2 697	—	137	3 121	51,3 ÷ 68,2	—	141,9	—	—	—	637,5	2 439	1 386	426
1923.....	2 261	—	139	2 541	59,9 ÷ 85,7	—	44,7	55,2	—	595,8	—	2 528	1 381	475
1924.....	²⁾ 2 065	—	115	2 233	90,5 ÷ 91,7	265,0	39,2	56,9	439,7	122,8	—	2 555	1 314	491
1925.....	1 994	1 196	142	1 981	87,6 ÷ 155,8	211,9	36,1	46,2	³⁾ 434,3	113,2	—	2 541	1 284	521
1926.....	1 993	1 141	173	1 615	93,0 ÷ 169,5	157,7	33,6	208,5	403,9	87,2	—	2 527	1 179	549
1927.....	1 765	941	126	1 394	100,0 ÷ 84,6	124,3	24,4	41,7	348,9	73,4	—	2 423	1 106	564
1928.....	1 646	974	119	1 249	98,3 ÷ 8,4	99,9	28,1	40,0	282,8	70,4	—	2 352	1 037	565
1929.....	1 596	1 019	129	1 220	100,1 ÷ 25,4	88,6	25,0	34,4	278,0	59,5	—	2 287	992	555
1930.....	1 498	1 025	132	1 127	97,5 ÷ 10,0	54,8	25,3	34,0	298,2	61,1	—	2 234	935	557
1931.....	1 373	948	116	1 077	98,4 ÷ 10,2	57,7	28,9	20,4	244,4	54,5	—	2 150	892	566
1932.....	1 246	852	101	1 007	88,9 ÷ 3,4	40,5	21,2	33,3	217,6	58,7	—	2 114	878	566
1933.....	1 137	801	84	966	92,0 ÷ 5,5	36,4	23,5	24,1	216,3	48,8	—	2 051	810	571
1934.....	1 048	799	100	921	92,6 ÷ 12,1	31,3	27,9	28,6	171,1	41,4	—	1 980	782	578
1935 ⁶⁾	—	864	119	963	93,3 ÷ 16,6	2,0	26,4	22,1	173,1	31,9	—	1 990	759	588
1936.....	—	840	128	946	99,9 ÷ 20,1	1,5	28,1	20,9	155,2	29,8	—	1 863	712	595
1935	⁴⁾	⁴⁾	⁴⁾	⁴⁾	⁴⁾	⁴⁾	⁴⁾	⁴⁾	⁴⁾	⁴⁾	⁴⁾	⁴⁾	⁴⁾	⁴⁾
Jan.	1 065	768	91	929	86,2 ÷ 9,5	34,9	16,7	13,2	165,4	43,8	—	1 611	607	405
Feb.	1 063	775	88	927	86,0 ÷ 12,2	31,3	15,0	10,9	165,1	40,0	—	1 613	603	406
Mars	1 059	771	88	935	86,5 ÷ 11,2	31,0	14,9	11,2	159,5	39,7	—	1 613	603	407
April	1 065	796	100	931	84,7 ÷ 16,5	31,2	18,0	18,4	173,7	39,7	—	1 617	602	406
Mai	1 052	791	91	926	84,7 ÷ 13,3	29,7	16,0	9,4	174,1	39,8	—	1 610	600	409
Juni	1 060	800	98	925	85,1 ÷ 20,7	29,2	16,7	7,7	174,2	39,4	—	1 602	602	410
Juli	1 058	798	98	934	85,0 ÷ 18,6	28,6	15,9	7,2	170,6	39,3	—	1 605	594	409
Aug.	1 056	801	99	933	85,0 ÷ 16,1	28,8	14,7	10,4	171,7	39,3	—	1 601	593	410
Sept.	1 056	816	109	928	85,0 ÷ 17,9	27,8	17,0	7,8	174,8	39,3	—	1 595	595	410
Okt.	1 043	803	108	951	85,3 ÷ 7,1	27,7	15,0	5,2	175,3	39,0	—	1 592	594	409
Nov.	980	803	108	976	85,0 ÷ 3,0	6,0	19,5	5,4	171,9	39,0	—	1 590	598	409
Des. ⁶⁾	—	830	117	948	81,7 ÷ 16,6	2,3	25,4	22,0	168,7	30,7	—	1 610	605	408
1936	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.	—	817	110	941	81,0 ÷ 13,7	2,1	15,6	5,2	166,6	31,6	—	1 603	602	408
Feb.	—	817	112	935	81,7 ÷ 20,1	2,8	15,9	7,8	170,7	31,5	—	1 595	596	407
Mars	—	815	109	931	81,8 ÷ 16,3	2,7	16,4	4,9	168,2	31,7	—	1 590	588	410
April	—	820	111	944	81,8 ÷ 10,4	3,1	16,4	8,6	180,2	32,0	—	1 588	587	410
Mai	—	817	114	938	81,7 ÷ 11,3	2,9	16,7	5,2	170,5	32,1	—	1 579	585	411
Juni	—	822	116	929	84,0 ÷ 22,9	3,4	20,6	12,9	163,9	32,1	—	1 561	583	411
Juli	—	789	105	941	84,3 ÷ 18,1	4,4	14,6	6,7	162,0	31,7	—	1 545	576	411
Aug.	—	790	108	938	85,7 ÷ 16,5	3,7	15,5	2,8	158,9	31,9	—	1 532	571	412
Sept.	—	795	114	924	88,4 ÷ 17,6	2,7	18,8	8,1	158,1	32,1	—	1 524	572	412
Okt.	—	790	125	933	86,0 ÷ 15,8	3,4	19,0	4,6	154,2	31,1	—	1 505	572	413
Nov.	—	785	120	931	85,6 ÷ 18,7	3,1	21,1	5,7	147,9	30,6	—	1 496	571	413
Des.	—	806	125	924	87,4 ÷ 20,4	1,5	27,1	20,7	151,0	29,1	—	1 516	571	414
1937	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.	—	820	127	936	87,5 ÷ 18,8	1,5	17,8	9,1	145,1	28,9	—	1 519	569	413
Feb.	—	835	131	945	88,0 ÷ 13,6	1,7	16,5	4,7	154,9	29,5	—	1 517	564	413
Mars	—	846	134	958	88,1 ÷ 8,8	1,8	21,3	9,7	154,4	29,4	—	1 514	564	414
April	—	834	126	977	90,1 ÷ 6,3	3,4	19,1	10,8	152,7	30,0	—	1 513	566	415
Mai	—	857	142	987	91,8 ÷ 0,9	5,2	18,9	4,8	167,4	30,1	—	1 505	568	416
Juni	—	868	139	990	92,0 ÷ 7,7	2,8	22,5	10,1	157,7	31,2	—	1 497	567	418
Juli	—	877	143	1 004	93,6 ÷ 9,0	3,9	18,2	13,0	156,3	31,8	—	1 501	564	419
Aug.	—	887	154	994	95,0 ÷ 10,3	4,3	19,1	9,4	156,8	31,7	—	1 495	560	421
Sept.	—	907	162	995	92,5 ÷ 13,1	3,4	23,0	21,9	158,1	32,1	—	1 490	560	422
Okt.	—	905	152	997	92,4 ÷ 8,0	3,8	20,2	6,0	161,0	32,3	—	1 496	560	423
Nov.	—	906	151	999	92,7 ÷ 4,0	1,7	20,7	4,0	160,0	33,3	—	1 495	552	424
Des.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Tallene til og med 1923 omfatter delvis rediskonteringer. ²⁾ Det sammenlignbare tall med 1925 og følgende år er 2 158. ³⁾ Opgavene over obligasjoner omfatter fra januar 1925 delvis også statsveksler og gjeldsbeviser. ⁴⁾ Månedstallene refererer sig til de større banker. De omfatter 97 pct. av forvaltningskapitalen i aksjebanker og 82 pct. i sparebanker. ⁵⁾ + = norske bankers tilgodehavende hos utenlandske banker, ÷ = gjeld. ⁶⁾ Fra desember 1935 bare frie banker.

II. Penger og kreditt (forts.).

III. Vareomsetning.

Ar og måneder	f) Betalingsforhold					Utenrikshandelen ²⁾					
	Konkurser	Akkordforhandlinger	Antall eksekusjoner ¹⁾		Vekselprotester	I alt		Innførselsoverskudd	Innførsel av skib	Innførselsoverskudd ekskl. innf. skib	Innførselstoll
			i bygder	i byer		Pct.	Innførsel				
	Antall	Antall				Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
1913.....	395	162	—	—	—	552,3	392,6	159,7	29,9	129,8	51,1
1920.....	386	98	3 487	2 450	—	3 033,2	1 246,7	1 786,5	371,3	1 415,2	102,8
1921.....	1 030	411	9 379	5 268	—	1 463,6	638,0	825,6	274,0	551,6	59,4
1922.....	966	305	12 665	5 008	—	1 313,9	787,4	526,5	95,9	430,6	76,2
1923.....	910	294	13 155	4 583	—	1 342,9	830,9	512,0	35,3	476,7	99,6
1924.....	866	319	12 575	4 055	—	1 536,7	1 065,7	471,0	55,4	415,6	123,3
1925.....	889	325	13 481	4 044	—	1 378,5	1 048,3	330,2	103,9	226,3	118,1
1926.....	1 317	525	16 080	4 057	—	1 093,2	811,9	281,3	112,5	168,8	115,5
1927.....	1 292	417	15 614	3 274	—	976,6	684,7	291,9	79,7	212,2	116,4
1928.....	1 017	339	12 187	2 848	—	1 023,4	683,0	340,4	99,0	241,4	109,2
1929.....	822	228	10 352	2 166	—	1 072,6	752,0	320,6	107,5	213,1	111,4
1930.....	723	185	8 006	2 007	2,5	1 065,0	674,7	390,3	198,4	191,9	110,7
1931.....	621	210	7 694	2 080	2,7	861,4	466,5	394,9	149,7	245,2	106,8
1932.....	755	333	8 936	2 339	2,6	690,4	568,6	121,8	22,0	99,8	97,1
1933.....	583	200	7 373	2 155	2,0	665,2	557,9	107,3	23,1	84,2	102,1
1934.....	482	158	5 470	1 668	1,6	737,2	578,3	158,9	39,2	119,7	111,5
1935.....	387	169	4 653	1 639	1,4	825,1	605,1	220,0	55,3	164,7	120,9
1936.....	337	115	4 314	1 567	1,3	927,0	685,2	241,8	65,7	176,1	131,5
1937.....	—	—	3 734	1 543	—	—	—	—	—	—	150,2
Jan.—nov. 1936....	311	108	—	—	—	832,2	610,8	221,4	61,9	159,5	124,1
Jan.—nov. 1937....	269	80	—	—	—	1 186,4	737,0	449,4	133,2	316,2	142,7
1935											
Jan.	41	16	1 111	357	1,3	56,7	49,5	7,2	4,3	2,9	15,0
Feb.	24	19			1,2	55,0	49,0	6,0	1,1	4,9	4,9
Mars	38	16	1 244	400	1,5	64,7	50,8	13,9	4,4	9,5	5,9
April	26	16			1,4	64,8	38,9	25,9	0,2	25,7	17,2
Mai	36	19	1 060	443	1,5	75,3	46,7	28,6	9,7	18,9	6,4
Juni	28	12			1,5	65,1	42,2	22,9	2,5	20,4	5,6
Juli	30	17	1 238	439	1,5	63,6	43,7	19,9	6,0	13,9	17,7
Aug.	42	5			1,4	63,6	51,1	12,5	1,7	10,8	5,9
Sept.	35	11	1 037	374	1,3	68,7	53,3	15,4	7,1	8,3	6,3
Okt.	30	13			1,3	77,7	58,8	18,9	2,1	16,8	22,9
Nov.	33	14	1 037	374	1,4	77,5	61,0	16,5	2,1	14,4	6,9
Des.	24	11			1,3	87,4	60,1	27,3	14,1	13,2	6,1
1936											
Jan.	38	9	1 136	417	1,2	64,1	55,5	8,6	2,1	6,5	16,6
Feb.	21	11			1,2	71,1	57,9	13,2	7,4	5,8	5,8
Mars	38	12	1 073	380	1,3	75,9	56,4	19,5	2,6	16,9	7,2
April	31	8			1,3	67,5	45,5	22,0	0,1	21,9	18,1
Mai	27	16	1 068	396	1,3	78,4	48,7	29,7	5,7	24,0	7,3
Juni	28	9			1,4	74,9	47,5	27,4	4,0	23,4	6,4
Juli	27	7	1 037	374	1,3	65,1	51,5	13,6	—	13,6	17,3
Aug.	27	8			1,3	74,4	51,8	22,6	11,3	11,3	7,4
Sept.	22	12	1 037	374	1,2	78,8	61,8	17,0	4,9	12,1	7,9
Okt.	24	10			1,2	87,0	65,0	22,0	9,6	12,4	22,6
Nov.	28	6	1 037	374	1,1	94,9	69,1	25,8	14,2	11,6	7,5
Des.	26	7			1,2	94,9	74,5	20,4	3,8	16,6	7,4
1937											
Jan.	23	6	918	391	1,1	91,7	63,3	28,4	20,6	7,8	17,4
Feb.	15	9			1,1	100,2	65,7	34,5	15,9	18,6	7,4
Mars	22	7	954	405	1,3	99,8	62,9	36,9	8,3	28,6	8,5
April	32	9			1,2	130,8	69,6	61,2	14,7	46,5	21,5
Mai	33	12	883	349	1,3	121,0	61,9	59,1	10,3	48,8	9,0
Juni	32	8			1,1	104,8	58,9	45,9	5,7	40,2	9,2
Juli	22	5	883	349	1,2	105,1	67,0	38,1	14,7	23,4	20,2
Aug.	14	4			1,2	96,6	63,3	33,3	4,3	29,0	8,0
Sept.	19	6	979	398	—	110,8	73,7	37,1	13,0	24,1	8,7
Okt.	29	9			—	93,4	70,5	22,9	1,3	21,6	24,1
Nov.	28	5	979	398	—	132,2	80,2	52,0	24,4	27,6	8,7
Des.	—	—			—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Creditreforms kvartalstall over tinglyste eksekusjoner. Disse utgjør ca. 60—70 pct. av totaltallet. Byråets fullstendige statistikk er ophørt. ²⁾ Mere detaljerte oppgaver over utenrikshandelen er gitt i tabellavdelingen for de enkelte næringsveier.

VI. Jordbruk og skogbruk.

a) Arealet av dyrket jord i rikets bygder												
År	Hvete	Rug	Bygg	Havre	Bland-korn	Erter	Til-sammen korn og erter	Poteter	Annen åpen åker og have	I alt åker og have	Eng på dyrket jord	I alt dyrket jord
Dekar												
1917	86 644	107 912	473 971	1 028 769	83 530	21 250	1 802 076	457 978	300 696	2 560 750	4 436 934	6 997 684
1929	119 524	74 129	534 577	966 084	55 313	11 288	1 760 915	463 073	502 772	2 726 760	5 027 619	7 754 379
1930	123 297	77 289	544 279	967 968	55 422	11 236	1 779 491	472 218	512 577	2 764 286	5 059 317	7 823 603
1931	116 095	61 723	559 789	958 338	54 659	10 536	1 761 140	471 101	525 242	2 757 483	5 141 087	7 898 570
1932	112 628	66 015	553 648	949 704	55 732	10 741	1 748 468	498 685	525 317	2 772 470	5 202 511	7 974 981
1933	113 751	63 516	573 780	980 575	58 148	10 753	1 800 523	485 311	521 602	2 807 436	5 253 383	8 060 819
1934	187 762	58 717	594 813	915 039	50 368	10 047	1 816 746	486 157	536 174	2 839 077	5 306 254	8 145 331
1935	237 814	62 156	620 299	871 836	45 129	10 087	1 847 321	495 900	533 907	2 877 128	5 360 475	8 237 603
1936	301 725	59 261	604 367	851 679	43 884	9 885	1 870 801	515 916	528 374	2 915 091	5 415 075	8 330 166
1937	320 346	59 239	602 583	854 322	44 835	9 642	1 890 967	519 093	529 023	2 939 083	5 474 232	8 413 315

Det dyrkede areals procentvise fordeling:												
1917	1,24	1,54	6,77	14,70	1,20	0,30	25,75	6,54	4,30	36,59	63,41	100,00
1929	1,54	0,96	6,89	12,46	0,71	0,15	22,71	5,97	6,48	35,16	64,84	100,00
1932	1,41	0,83	6,94	11,91	0,70	0,13	21,92	6,25	6,59	34,76	65,24	100,00
1933	1,41	0,79	7,12	12,17	0,72	0,13	22,34	6,02	6,47	34,83	65,17	100,00
1934	2,31	0,72	7,30	11,23	0,62	0,12	22,30	5,97	6,58	34,85	65,15	100,00
1935	2,89	0,76	7,53	10,58	0,55	0,12	22,43	6,02	6,48	34,93	65,07	100,00
1936	3,62	0,71	7,26	10,22	0,53	0,12	22,46	6,19	6,34	34,99	65,01	100,00
1937	3,81	0,70	7,16	10,15	0,53	0,12	22,47	6,17	6,29	34,93	65,07	100,00

b) Høstutbyttet av korn, poteter, førnepe og høi												
År	Hvete	Rug	Bygg	Havre	Bland-korn	Erter	Til-sammen korn og erter	Poteter	Førnepe og kålrot	Høi	Til-sammen i før-enheter ¹⁾	
Tonn												
1911/15 gj.sn.	10 994	21 864	75 228	171 135	12 369	4 560	296 150	693 691	276 605	2 221 041	1 463 090	
1916/20 "	19 118	19 950	106 005	226 401	19 003	4 205	394 682	842 096	322 201	2 124 578	1 575 340	
1925	13 345	15 588	112 773	174 878	15 810	2 212	334 606	938 952	532 428	2 428 391	1 652 366	
1926	15 961	16 433	111 584	193 514	15 242	2 212	354 946	894 585	526 901	2 325 566	1 622 366	
1927	16 479	15 390	101 728	183 830	12 411	1 830	331 667	605 061	479 002	2 485 503	1 598 304	
1928	21 728	12 627	111 770	184 048	13 109	1 912	345 194	950 724	555 619	2 081 133	1 545 307	
1929	20 422	13 660	98 686	176 296	10 710	1 890	321 664	900 020	713 458	2 347 452	1 616 475	
1930	19 596	14 111	107 161	197 705	11 570	2 045	352 187	765 952	685 557	2 680 581	1 753 202	
1931	16 106	9 607	91 587	137 807	8 101	1 409	264 617	774 321	625 300	2 540 479	1 598 594	
1932	20 390	13 257	118 297	193 452	11 854	2 011	359 262	1 035 007	807 774	2 453 161	1 738 942	
1933	20 542	11 130	100 080	180 223	11 307	1 796	325 078	976 776	701 600	2 037 921	1 501 456	
1934	32 765	10 028	115 548	176 293	9 482	1 624	345 740	800 543	722 291	2 592 509	1 722 871	
1935	50 871	12 277	123 392	181 898	9 807	1 924	380 169	916 458	706 507	2 621 220	1 801 703	
1936	57 003	10 790	114 800	171 234	9 118	1 760	364 705	945 847	717 633	2 301 681	1 665 575	
1937 ²⁾ ...	68 691	11 809	129 905	193 246	9 777	1 836	415 264	860 551	719 985	2 901 428	1 934 000	

Høstutbyttet pr. dekar i forhold til middelsåret. Middelsår = 100.												
1925	83	89	99	89	101	94	93	105	100	107	102	
1926	98	89	95	99	102	97	97	97	94	101	98	
1927	90	84	83	94	88	84	89	64	82	107	96	
1928	103	88	91	92	93	89	92	99	90	89	92	
1929	93	94	91	91	94	90	91	102	100	96	96	
1930	85	93	96	101	100	99	98	84	92	108	102	
1931	74	79	80	71	71	72	74	86	84	102	93	
1932	97	102	105	100	102	102	102	108	104	98	100	
1933	97	89	85	91	93	91	89	105	92	80	85	
1934	94	87	95	95	91	89	95	86	92	101	97	
1935	106	98	96	99	103	99	99	91	85	101	98	
1936	88	84	87	93	96	90	90	80	88	87	89	
1937 ²⁾ ...	106	99	103	107	103	99	105	81	89	109	104	

c) Nydyrking		1917—1929	^{1/2} 1929— ^{1/2} 1937
Dekar	.....	732 518	658 936

¹⁾ Halm medregnet. ²⁾ Foreløbige tall for korn.

VI. Jordbruk og skogbruk (forts.).

Ar	d) Husdyrhold i rikets bygder							e) Meierier, ysterier og kondenseringsfabrikker				
	Hester	Storfe	Svin	Sau	Geit	Til- sammen i kyrslag	Fjørfe	Ar	Antall anlegg	Innveiet melke- mengde	Utbet. øre pr. kg. melk	
											Ved alm. meierier	Ved kondens- ringsfa- brikkene
										Tonn		
1907	163 621	1 087 918	307 165	1 390 421	295 767	1 493 108	1 411 101	1913	677	308 153	11,51	10,60
1917	202 365	1 149 526	237 921	1 294 906	238 641	1 567 664	1 883 718	1927	614	380 765	17,96	17,17
1929	177 169	1 224 182	289 039	1 533 015	323 677	1 615 230	2 929 440	1928	645	393 457	17,66	16,90
1930	176 898	1 250 672	338 859	1 588 186	333 141	1 661 515	3 098 184	1929	650	408 900	16,47	17,05
1931	176 823	1 309 656	317 343	1 692 406	344 352	1 715 973	3 323 991	1930	643	427 676	15,87	17,08
1932	179 068	1 341 787	303 966	1 735 932	342 525	1 743 901	3 503 001	1931	638	460 552	13,74	15,78
1933	180 183	1 339 833	420 000	1 764 050	343 042	1 795 214	3 543 658	1932	639	483 169	12,57	14,49
1934	181 325	1 294 497	550 000	1 697 698	337 697	1 789 702	3 512 716	1933	632	500 526	12,03	14,01
1935	182 614	1 328 239	410 000	1 736 687	334 015	1 774 958	3 436 544	1934	633	522 931	12,67	14,41
1936	185 468	1 348 446	410 000	1 748 600	331 350	1 797 409	3 471 933	1935	621	536 145	13,99	14,34
1937	189 583	1 343 245	445 000	1 739 029	321 655	1 813 127	3 481 373	1936	634	602 904	15,10	14,67

Ar	f) Innveiet melkemengde ved meierier og ysterier. Tonn.											
	Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktober	Novbr.	Desbr.
1930....	29 392	27 651	31 119	31 817	36 126	32 332	28 441	24 986	26 356	26 190	25 901	29 148
1931....	34 027	31 955	35 679	37 376	38 276	38 868	35 230	28 937	29 287	29 538	29 923	33 243
1932....	37 241	36 330	37 309	40 684	40 563	40 445	34 634	32 511	31 737	31 782	32 127	36 557
1933....	39 635	37 632	42 607	41 103	47 598	41 051	34 756	33 198	33 338	32 935	32 762	35 249
1934....	40 616	37 807	41 954	44 599	47 764	45 074	37 999	35 623	34 250	34 692	32 412	35 368
1935....	40 254	38 581	43 689	46 060	49 879	45 299	44 604	38 142	34 344	35 186	35 365	38 223
1936....	44 938	44 323	49 845	52 468	58 690	56 320	47 930	43 521	43 501	43 536	41 437	45 027
1937....	47 481	45 338	50 932	58 220	60 377	59 919	51 792	47 934	46 996	44 473	44 265	—

Ar	g) Arbeidslønnen i jordbruk og skogbruk										
	Årslønn (hertil kost og losji)		Daglønn i sommerhalvåret på egen kost						Daglønn for skogs- arbeide i vinter- halvåret		Gj.snittlig dagsfortje- neste for skogskjør- ing (mann og hest)
	Tjeneste- gutter	Tjeneste- jenter	Vårønn		Slåtønn		Skurønn		På arbeids- giverens kost	På egen kost	
			Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner			
Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.	
1915/16	391	202	3,64	2,12	4,00	2,35	3,64	2,22	2,39	3,69	11,03
1920/21	1 355	703	12,50	7,09	13,64	7,67	12,71	7,44	8,94	13,68	29,40
1928/29	531	361	5,09	3,40	5,51	3,60	5,01	3,47	3,13	4,77	7,87
1929/30	519	352	4,95	3,31	5,37	3,50	4,87	3,39	3,16	4,73	7,84
1930/31	491	338	4,72	3,15	5,14	3,37	4,71	3,29	2,99	4,51	7,42
1931/32	455	319	4,34	2,93	4,72	3,15	4,35	3,02	2,73	4,11	6,88
1932/33	428	304	4,03	2,75	4,40	2,94	4,04	2,85	2,60	3,87	6,57
1933/34	412	291	3,93	2,66	4,26	2,85	3,90	2,74	2,48	3,77	6,38
1934/35	412	291	3,92	2,68	4,27	2,89	3,95	2,79	2,63	3,89	6,61
1935/36	429	298	4,06	2,75	4,38	2,96	4,08	2,87	2,75	4,03	6,76
1936/37	460	317	4,29	2,92	4,63	3,13	4,31	3,05	3,04	4,44	7,29

Ar	h) Priser på kraftfôr, kunstgjødsel, maskiner og redskap											
	Kraftfôr ¹⁾				Kunstgjødsel ¹⁾			Maskiner og redskap				
	Maisgrøp	Jordnett- mel	Ruggriis	Sildemel	Kalk- salpeter (15,5% N ²⁾)	20 % super- fosfat	40 % kali- gjødsel	Plog (Norsk 11'')	Harv (9 t.)	Slå- maskin (2 h.)	Arbeids- kjerre ³⁾	Høi- vogn ⁴⁾
Kr. pr. 100 kg.							Kr. pr. stk.					
1913.....	12,16	15,33	11,29	15,28	16,60	6,30	12,80	—	42,00	210,00	88,00	122,00
1926.....	20,04	26,65	16,53	34,47	25,50	10,20	20,10	—	80,00	420,00	235,00	322,00
1927.....	17,31	24,04	14,22	32,53	18,95	17,40	16,20	125,40	71,00	350,00	185,50	283,00
1928.....	19,95	25,33	16,23	30,91	17,65	6,80	15,40	125,40	71,00	350,00	185,50	278,00
1929.....	19,58	24,65	13,56	26,14	16,00	6,60	13,70	125,40	65,00	350,00	180,00	270,00
1930.....	13,86	17,40	9,65	29,10	17,70	7,60	13,70	125,40	60,00	320,00	180,00	250,00
1931.....	10,01	15,65	8,43	25,52	17,55	6,40	13,45	125,40	54,00	300,00	160,00	235,00
1932.....	10,97	18,50	9,47	20,73	13,40	6,00	15,50	132,00	57,00	295,00	135,00	210,00
1933.....	10,39	15,39	9,01	19,39	14,65	6,22	15,00	132,00	57,00	290,00	135,00	210,00
1934.....	11,70	14,46	8,50	22,25	13,40	6,16	13,20	132,00	63,00	4)350,00	135,00	210,00
1935.....	13,66	17,82	10,70	22,91	13,20	6,10	8,15	140,00	74,00	4)375,00	145,00	220,00
1936.....	15,64	19,46	12,16	20,90	13,90	6,12	13,60	151,00	79,00	4)385,00	155,00	240,00
1937	16,25	19,75	14,30	24,00	14,20	6,34	13,40	160,00	84,00	4)395,00	170,00	265,00
nov.	18,90	21,00	14,80	27,50	14,40	8,00	13,20	—	—	—	—	—

¹⁾ Den anførte årspris er for kraftfôr gjennomsnittspris av noteringene i «Samvirke»; for kunstgjødsel prisen om våren angjeldende år. ²⁾ Fra 1913 til 1929 Norgesalpeter. ³⁾ Fra og med 1932 netto- priser. ⁴⁾ Ny forbedret modell. ⁵⁾ Fra 1 juli 1935 er kraftfôravgift inkludert i prisen.

VI. Jordbruk og skogbruk (forts.).

Ar og måneder	i) Jordbrukets prisindeks ¹⁾		Ar og måneder	j) Gjennomsnittspriser på en del viktigere landbruksprodukter												
	Jordbruksprodukter	Produksjonsmidler		Partisalg fra produsent, prima vare, levert avsetningsstedet. (Landbrukets Priscentral)							Opnådd gjennomsnittspris ved engrossalg fra meleriene					
				Havre	Høi	Poteter	Egg	Oksekjøtt	Flesk	Ferskehuder	Smør	Hel-fet gauda-ost	Halv-fet nøkk-ost	Bl. geit-mys-ost	Mys-ost	
				Kr. pr. 100 kg.	Kr. pr. 100 kg.	Kr. pr. 100 kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	
1909/14....	100	100	1913 ²⁾ ..	10,39	6,21	4,13	1,47	0,98	1,14	—	—	—	—	—	—	—
1923/24....	275	245	1923....	27,87	16,90	12,33	3,36	2,77	2,37	1,67	—	—	—	—	—	—
1924/25....	339	285	1924....	34,87	19,74	18,75	3,52	3,43	2,85	2,41	—	—	—	—	—	—
1925/26....	280	235	1925....	32,60	12,50	21,57	3,06	3,48	3,18	1,98	5,25	3,14	2,60	2,86	0,79	—
1926/27....	189	171	1926....	22,71	8,94	9,23	2,34	2,29	1,92	1,07	3,83	1,98	1,39	2,02	0,52	—
1927/28....	187	162	1927....	20,41	8,98	11,90	2,05	1,80	1,38	1,20	3,45	1,95	1,26	1,91	0,47	—
1928/29....	178	161	1928....	20,83	9,01	14,64	1,98	1,74	1,62	1,51	3,39	1,89	1,38	1,66	0,45	—
1929/30....	154	151	1929....	18,65	10,01	7,46	1,81	1,70	1,53	0,95	3,12	1,57	1,07	1,44	0,41	—
1930/31....	138	130	1930....	13,04	7,76	7,24	1,54	1,80	1,21	0,83	2,72	1,56	1,05	1,42	0,40	—
1931/32....	123	123	1931....	11,82	5,76	8,48	1,35	1,38	0,97	0,57	2,31	1,17	0,77	1,10	0,32	—
1932/33....	113	127	1932....	14,35	5,97	6,80	1,18	1,01	1,02	0,40	2,25	1,11	0,73	1,14	0,31	—
1933/34....	112	119	1933....	13,39	8,36	5,43	1,10	1,01	0,96	0,49	2,17	1,09	0,76	1,12	0,32	—
1934/35....	121	122	1934....	11,86	8,30	5,95	1,10	1,30	0,89	0,62	2,40	1,23	0,83	1,16	0,32	—
1935/36....	138	133	1935....	14,35	7,85	8,71	1,25	1,34	1,11	0,71	2,48	1,31	1,03	1,28	0,35	—
1936/37....	142	144	1936....	15,18	8,15	7,51	1,41	1,35	1,23	0,78	2,54	1,29	1,01	1,21	0,37	—
1937			1937													
Jan.	145	148	Jan.	16,50	8,81	7,32	1,31	1,37	1,34	0,87	2,56	1,33	1,05	1,21	0,38	—
Feb.	147	151	Feb.	16,50	9,57	7,91	1,27	1,36	1,30	0,88	2,62	1,37	1,11	1,29	0,39	—
Mars	148	149	Mars ...	16,50	9,66	8,16	1,52	1,37	1,23	0,90	2,67	1,43	1,14	1,36	0,41	—
April	147	149	April ...	17,47	10,72	8,17	1,32	1,41	1,19	0,99	2,73	1,49	1,22	1,43	0,45	—
Mai	151	153	Mai	17,50	9,99	7,93	1,13	1,48	1,20	1,01	2,73	1,50	1,20	1,45	0,47	—
Juni	157	154	Juni	17,50	9,46	8,20	1,12	1,63	1,25	0,94	2,77	1,53	1,23	1,45	0,48	—
Juli	167	154	Juli	17,50	8,91	11,65	1,32	1,90	1,36	0,93	2,80	1,56	1,27	1,45	0,49	—
Aug.	167	156	Aug.	17,50	8,19	9,66	1,43	1,92	1,39	0,99	2,81	1,58	1,30	1,45	0,50	—
Sept.	164	156	Sept. ...	18,00	7,64	9,08	1,69	1,91	1,41	1,01	2,81	1,63	1,37	1,46	0,52	—
Okt.	164	158	Okt.	18,00	6,95	9,09	1,97	1,89	1,40	0,94	2,82	1,66	1,41	1,50	0,52	—
Nov.	—	—	Nov.	18,00	6,85	9,30	2,05	1,88	1,40	0,82	2,87	1,65	1,38	1,50	0,52	—
Des.	—	—	Des.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Ar	k) Innførsel av kraftfôrstoffer							l) Forbruket av kunstgjødsel ³⁾							
	Majs og maismel	Kli	Olje- og eggehvit-rike plan-tefôr-stoffer	Sildemel, fiskemel, kjøttfôr-mel	Melasse, alle slags	Andre kraftfôr-stoffer ⁴⁾	Verdi (i alt)	Råstoff for olje- og kraftfôr-produk-sjon ⁵⁾	Kvelstoff-gjødsel (omregnet til 18%)	Fosforsyre-gjødsel (omregnet til 20%)	Kali-gjødsel (omregnet til 20%)				
												Tonn	Mill. kr.	Tonn	Tonn
												Tonn	Mill. kr.	Tonn	Tonn
1913 ...	29 135	2 036	30 122	360	7 094	215	8,1	19 111	5 615	31 725	17 425				
1922 ...	90 826	3 869	19 872	1 605	4 321	737	26,6	18 365	18 423	25 715	24 765				
1923 ...	98 905	21 888	38 464	2 773	6 008	466	41,8	25 985	22 878	40 950	25 650				
1924 ...	78 131	43 059	53 695	1 731	4 442	178	54,7	32 136	21 000	50 750	38 720				
1925 ...	97 466	31 194	45 186	2 328	5 968	3 499	49,8	33 465	24 231	43 650	39 715				
1926 ...	108 110	29 841	39 423	1 205	4 566	1 394	32,3	35 819	22 301	45 630	38 000				
1927 ...	152 421	22 024	48 269	1 932	7 135	4 509	37,9	30 853	22 238	44 000	36 500				
1928 ...	115 221	22 423	48 570	3 117	7 094	53 364	42,6	37 328	26 654	52 175	40 000				
1929 ...	81 943	22 711	33 834	1 556	3 714	36 230	29,1	40 950	34 323	48 180	45 850				
1930 ...	136 562	33 332	43 164	2 733	3 854	12 363	27,2	55 613	39 650	55 179	52 500				
1931 ...	201 702	40 540	67 486	5 852	6 430	20 726	31,9	55 081	38 938	49 250	47 190				
1932 ...	154 074	28 322	36 362	3 667	6 361	17 497	24,9	58 864	39 423	48 900	34 750				
1933 ...	177 077	62 103	35 819	2 326	4 669	9 989	25,6	64 327	43 177	49 000	36 885				
1934 ...	132 086	122 474	38 151	10 451	4 670	680	28,2	76 809	46 200	57 605	44 170				
1935 ...	125 620	88 130	52 014	5 680	4 508	713	26,5	81 314	55 384	64 245	74 000				
1936 ...	131 002	74 346	46 676	5 508	4 580	2 916	26,0	88 648	61 308	73 850	65 145				
1937 ...	—	—	—	—	—	—	—	—	72 308	76 500	77 500				
Jan. nov.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
1936 ...	112 464	67 623	41 739	5 094	4 190	1 891	—	83 579	—	—	—				
1937 ...	141 850	35 903	65 871	14 027	3 898	16 512	—	87 352	—	—	—				

¹⁾ Etter prof. Borge-dals beregning. Fra juli 1935 er kraftfôravgiften medregnet. ²⁾ Oppgavene for 1913 er Oslo markedspriser. ³⁾ Etter oppgave fra Landbruksdepartementet. ⁴⁾ Fra 1925 vesentlig tapiokamel (manioka). ⁵⁾ Kopro, linfrø, soiabønner, arachidnøtter og palmekjerner.

VI. Jordbruk og skogbruk (forts.).

Ar	m) Salg av faste eiendommer i rikets landdistrikter		n) Gjennemsnittlig skyldmarksverdi
	Alle salg		
	Antall	Salgsbeløp 1 000 kr.	
1913	15 209	86 842	2 664
1921	21 731	224 729	7 124
1922	21 990	214 130	6 551
1923	23 810	229 340	6 341
1924	21 038	215 311	6 536
1925	20 293	200 340	6 470
1926	18 084	151 789	5 621
1927	17 643	181 800	5 141
1928	16 758	138 574	5 100
1929	17 214	151 115	4 930
1930	17 306	133 201	4 543
1931	17 371	125 022	4 239
1932	18 243	122 049	3 936
1933	18 920	139 227	3 971
1934	20 132	129 761	4 247
1935	20 986	144 890	4 683
1936	23 698	164 115	5 099

Ar	o) Tømmerfløtning	
	Antall stokker	Antall m. ³
1914	—	5 300 000
1921	Ca. 38 110 000	6 499 534
1922	8 893 399	1 507 507
1923	17 770 952	2 779 763
1924	29 275 339	4 840 935
1925	28 299 835	4 682 866
1926	24 985 735	4 047 522
1927	26 402 996	4 256 601
1928	25 637 262	4 202 248
1929	31 889 236	5 262 015
1930	33 359 594	5 320 816
1931	18 097 781	2 736 004
1932	13 314 248	2 016 422
1933	21 178 685	3 332 156
1934	26 118 259	4 144 754
1935	25 754 780	4 022 301
1936	21 692 274	3 372 237

Ar	p) Priser på tømmer og ved						
	Barskogvirke			Løvskogvirke			
	Skurtømmer	Sliperi- og celluloselast		Ved	Tømmer	Ved	
		Gran	Furu			Bjerk, eik og bok	Annen løvved
Kr. pr. m. ³		Pr. favn à 2,4 m. ³		Pr. m. ³	Pr. favn à 2,4 m. ³		
1913	—	12,50 ¹⁾	—	—	—	—	
1920	47,59	47,01	—	47,97	39,35	53,11	
1921	24,73	20,50	—	35,84	29,87	42,89	
1922	22,31	18,40	—	29,06	25,15	34,07	
1923	28,52	25,07	19,58	29,67	28,40	36,43	
1924	23,86	26,30	19,22	32,46	33,28	38,80	
1925	23,38	20,84	16,99	27,67	35,88	36,37	
1926	17,97	17,67	13,96	22,29	28,31	31,69	
1927	15,59	14,37	11,45	20,37	26,10	29,17	
1928	15,78	15,04	12,42	18,69	23,07	24,69	
1929	16,23	15,38	11,97	15,48	21,61	22,70	
1930	14,26	13,76	9,75	14,80	22,00	21,74	
1931	12,44	11,78	8,15	14,96	20,16	20,17	
1932	11,61	10,55	7,70	13,60	20,86	19,15	
1933	11,77	11,18	8,01	13,15	23,47	17,84	
1934	12,30	11,64	7,81	11,66	21,71	17,32	
1935	12,36	11,54	7,74	13,81	22,25	18,45	
1936	15,66	14,11	9,58	15,80	23,32	20,90	

VII. Fiskeri og hvalfangst.

Ar	a) Mengde og verdiutbytte av alle saltvannsfiskerier		b) Opfisket mengde av de viktigste fiskeslag					
			Torsk			Storsild	Vårsild	
	1000 tonn	Mill. kr.	Mill. st.	Herav:				
				Hengt Mill. st.	Saltet Mill. st.	1000 hl.	1000 hl.	
1905-14	492	45,9	61,9	21,6	39,7	285	941	
1923	571	77,5	52,1	23,7	26,9	416	1911	
1924	617	132,1	69,9	32,3	35,0	714	1245	
1925	622	129,5	58,9	23,5	34,0	702	1801	
1926	799	94,9	89,5	42,2	43,5	802	1748	
1927	792	69,5	66,4	27,9	36,1	730	2087	
1928	894	81,6	65,2	27,9	35,0	947	2059	
1929	976	88,9	231,6	86,5	137,4	3435		
1930	994	89,9	194,6	48,6	135,7	4750		
1931	740	63,9	127,7	56,4	61,7	3054		
1932	910	61,2	169,4	79,9	78,5	3648		
1933	1055	69,5	140,6	54,7	77,4	3298		
1934	683	67,2	143,9	64,4	69,4	1103		
1935	924	77,1	116,7	43,7	62,2	4200		
1936			137,1	66,7	56,0	5062		
1937			^{a)} 159,5	68,7	77,7	3369		

Ar	b) Opfisket mengde				c) Priser på fiskeplassene, gjennomsnitt		
	Fetsild	Småsild	Islandsild	Brisling	Torsk uslølet	Storsild	Vårsild
	1000 hl.	1000 hl.	1000tnr.	1000 hl.	Pr. st.	Pr. hl.	Pr. hl.
1910-14	^{a)} 504	^{a)} 460	—	—	Kr. 0,37	Kr. 7,89	Kr. 2,97
1923	263	340	92	125	0,54	6,09	3,95
1924	148	556	83	127	0,83	10,17	7,65
1925	170	424	164	176	1,04	11,20	6,95
1926	167	1038	89	121	0,52	5,80	3,66
1927	253	1109	185	204	0,31	4,48	3,20
1928	1248	1173	147	42	0,45	4,13	3,96
1929	841	1338	101	211	0,39	3,94	
1930	418	1116	138	27	0,49	4,33	
1931	129	1175	238	32	0,47	4,10	
1932	413	1551	194	134	0,36	2,52	
1933	1785	2190	145	126	0,41 ^{1/2}	3,33	
1934	2350		160	54	0,53 ^{1/2}	5,38 ^{1/2}	
1935	1757		72	64	0,52	3,60	
1936	1500		248	94	0,48	3,33	
1937	1263		246	88	0,51	5,31	

Ar	c) Priser på fiskeplassene, gjennomsnitt				d) Hvalfangsten	
	Fetsild	Småsild	Islandsild	Brisling	Olje-produksjon	Verdi av oljer etc.
	Pr. hl.	Pr. hl.	Pr. tne.	Pr. hl.	Tusen fat ⁴⁾	Mill. kr.
1910-14	Kr. 7,29	Kr. 2,99	Kr. 6,99	Kr. 13,40	436	26,6
1923	11,93	9,28	24,61	38,76	440	66,0
1924	31,90	11,96	49,27	48,67	378	65,0
1925	22,32	7,02	29,34	18,36	615	94,0
1926	18,03	5,09	39,98	14,70	656	79,0
1927	10,24	4,83	11,52	25,87	689	58,0
1928	4,74	5,01	17,78	28,69	846	72,0
1929	5,39	3,88	18,61	29,75	1210	108,5
1930	8,42	3,66	18,98	23,96	1796	133,0
1931	8,49	2,95	8,77	24,16	2317	149,6
1932	5,85	2,06	5,64	21,61	29	1,2
1933	2,89		16,00	19,92	1317	53,9
1934	3,04		18,00	20,25	1253	41,9
1935	4,18		40,00	22,56	1239	51,0
1936	4,36		—	22,23	1163	69,4
1937	4,60		15,45	27,15	ca. 1191 ⁵⁾	ca. 79,6

¹⁾ Beregnet. ²⁾ Antallet av torsk opfisket i 1937 var i alt 48,7 mill., hvorav 21,8 mill. blev hengt og 23,0 mill. saltet, i 1936 henholdsvis 42,8 mill., 21,8 mill. og 16,0 mill. ³⁾ Gjennomsnitt 1905—1914. ⁴⁾ Fat = ¹/₆ eng. tonn. ⁵⁾ Herunder er tatt med fangsten fra de 2 flytende kokerier «C. A. Larsen» og «Skytteren» som var bortleid til Tyskland. Trekket disses fangst fra, blir den samlede olje-produksjon av norske kokerier ca. 1 057 000 fat til verdi ca. 70,7 mill. kr.

VII. Fiskeri og hvalfangst (forts.).

Ar og måneder	e) Utførselsmengde						Utførselsverdi av sild og fisk, i alt	f) Prisnoteringer				
	Sild, fersk	Fisk, fersk	Tørr-fisk	Klipp-fisk	Sild, saltet	Saltet fisk ellers		Rundfisk ¹⁾		Klipp-fisk ²⁾	Stor-sild, ³⁾ eksport, pakket	Vår-sild, ³⁾ eksport, pakket
								Almin-delig hol- lender	Samfengt (italiener)			
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn		Mill. kr.	Kr. pr. vekt (20 kg.)		Kr. pr. tønne (110 kg.)	
1913	81 474	6 798	26 867	57 078	84 062	41 207	91,3	15,46	10,14	10,25	³⁾ 13,80	³⁾ 10,00
1920	60 115	1 786	14 957	36 751	257 366	4 855	160,3	—	—	—	—	—
1921	56 099	3 224	20 762	27 348	148 894	11 072	109,3	—	—	—	—	—
1922	61 170	3 317	19 901	22 747	159 477	14 773	111,4	—	—	—	—	—
1923	86 470	4 663	25 726	36 873	150 672	11 227	116,2	⁴⁾ 21,17	⁴⁾ 15,00	⁴⁾ 17,47	⁴⁾ 22,00	⁴⁾ 15,64
1924	81 003	7 497	35 030	45 158	103 629	11 117	186,0	29,00	26,48	27,92	32,20	11,70
1925	95 989	6 563	21 440	38 300	97 321	6 818	144,9	31,60	26,58	25,04	18,80	14,38
1926	107 626	9 324	30 908	47 579	85 157	3 473	111,5	19,87	15,01	13,52	16,83	14,94
1927	89 642	11 838	32 636	46 927	87 813	5 867	91,6	14,65	10,88	10,84	16,38	13,50
1928	102 769	14 767	37 034	40 965	82 494	4 236	99,2	16,23	14,28	14,51	16,58	14,50
1929	121 045	17 482	38 069	48 537	94 300	13 321	111,3	15,31	14,24	13,14	13,78	—
1930	111 399	20 389	31 821	45 945	110 726	8 842	107,0	16,50	14,45	10,89	16,10	15,42
1931	75 673	23 291	21 754	30 218	77 987	5 140	71,5	16,28	13,90	8,26	16,10	10,67
1932	74 570	27 512	32 774	40 174	69 677	7 180	76,7	12,38	9,36	7,70	13,80	14,91
1933	110 651	26 268	26 484	32 642	60 445	4 707	75,3	14,02	11,15	9,57	12,94	10,28
1934	63 359	24 921	22 761	36 039	41 728	5 773	70,2	15,11	13,22	9,64	—	10,69
1935	98 440	24 097	22 042	35 021	35 185	4 708	75,3	—	15,20	9,86	13,45	11,30
1936	102 430	26 639	19 815	36 053	54 026	2 623	77,1	—	—	10,00	—	14,58
1937	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11,00	—	—
Jan.-nov. 1936	100 355	25 082	17 593	31 919	51 982	2 374	71,2	—	—	—	—	—
Jan.-nov. 1937	93 718	25 538	30 813	34 677	46 454	8 396	85,9	—	—	—	—	—
1935	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.	23 580	2 110	2 329	3 835	6 149	213	9,3	—	12,75	10,00	—	10,00
Feb.	22 906	2 795	1 110	2 419	3 169	288	7,0	—	12,75	9,48	12,50	12,00
Mars	20 083	2 300	1 519	3 013	3 055	241	6,7	15,00	12,75	10,22	12,50	11,50
April	9 784	2 643	1 129	2 010	1 614	355	4,8	15,00	13,00	10,50	13,00	11,50
Mai	7 393	1 795	1 187	2 185	1 426	249	4,5	—	13,75	9,25	13,75	11,50
Juni	2 435	1 602	634	3 416	2 590	466	4,9	—	—	⁶⁾ 9,55	14,50	—
Juli	1 988	1 630	1 081	3 127	1 381	265	4,7	—	—	⁶⁾ 9,92	14,50	—
Aug.	1 604	1 224	2 714	2 563	2 009	319	5,6	21,00	18,00	9,95	—	—
Sept.	1 264	1 424	3 943	2 239	4 754	707	7,9	21,75	18,50	9,80	—	—
Okt.	1 541	1 910	3 185	3 209	5 013	651	8,4	21,75	18,50	9,95	—	—
Nov.	2 522	2 711	2 106	4 054	2 231	198	6,7	21,00	17,00	9,90	—	—
Des.	3 340	1 953	1 105	2 951	1 794	756	4,8	—	—	9,85	—	—
1936	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.	24 237	3 206	1 196	2 568	7 197	155	8,7	—	—	9,75	—	—
Feb.	30 274	2 806	1 111	2 609	8 120	108	8,8	—	—	9,65	15,50	—
Mars	22 629	2 253	1 075	2 181	4 623	104	6,8	—	—	⁷⁾ 9,67	16,00	13,50
April	4 213	1 731	1 005	2 194	3 161	59	4,5	—	—	9,90	15,50	13,00
Mai	2 897	2 368	1 010	1 969	3 218	121	4,6	—	—	10,00	—	13,50
Juni	2 330	2 067	737	2 808	957	124	4,6	—	—	10,15	15,50	13,50
Juli	2 736	1 923	755	3 360	2 581	156	4,8	—	—	10,15	—	15,50
Aug.	2 607	1 504	721	2 359	5 899	194	4,9	—	—	10,15	—	18,50
Sept.	2 395	1 765	2 373	3 339	8 745	344	7,4	15,00	13,50	10,15	—	—
Okt.	2 965	2 413	4 746	3 763	4 692	522	8,5	15,00	13,50	10,15	—	—
Nov.	3 072	3 046	2 864	4 769	2 789	487	7,6	14,50	13,50	10,15	—	—
Des.	2 075	1 557	2 222	4 134	2 044	249	5,9	14,50	12,50	10,15	—	—
1937	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.	26 381	4 010	2 201	2 011	7 238	123	11,1	14,50	12,50	10,15	—	—
Feb.	33 519	4 154	4 223	2 221	5 513	47	12,0	—	—	10,33	17,50	—
Mars	18 343	2 854	2 894	2 395	3 033	1 152	8,5	—	—	10,33	18,00	—
April	5 115	2 495	2 091	3 198	1 815	233	6,0	—	—	10,33	—	—
Mai	4 267	1 652	617	2 320	620	1 617	4,4	—	—	10,33	—	—
Juni	2 450	2 138	2 099	1 788	661	2 022	5,6	—	—	11,50	—	—
Juli	1 561	1 790	2 598	4 318	1 570	132	6,5	—	—	11,50	—	—
Aug.	1 111	1 680	1 228	5 091	6 017	707	6,7	—	—	11,50	—	—
Sept.	38	1 377	4 459	2 287	8 672	1 554	8,6	16,00	15,00	11,50	—	⁸⁾ 14,50
Okt.	93	1 494	4 324	4 911	6 755	632	8,8	16,00	15,00	11,50	—	14,75
Nov.	840	1 894	4 079	4 137	4 560	177	7,7	16,00	15,00	11,50	—	14,25
Des.	—	—	—	—	—	—	—	16,00	14,50	11,50	—	—

¹⁾ Bergens Børs. ²⁾ Kristiansunds Børs. ³⁾ Gjennomsnitt 1908—14. ⁴⁾ Noteringen for 1923 omfatter bare 2net halvår. ⁵⁾ Haugesunds Børs. ⁶⁾ Lofoten. ⁷⁾ Fra og med mars 1936 gjelder noteringene Lofots klippfisk. ⁸⁾ Fra og med sept. 1937 gjelder noteringene vårsild, eksportpakket, ganet. Tidligere gjaldt noteringene vårsild, eksportpakket, mindre merker, ganet.

VIII. Industri. Hovedoversikt.

År	Alle grupper	Main- og metall-utvinning	Jord- og steinindustri	Jern- og metallindustri	Kjemisk og elektrokjemisk industri	Olje- og fettindustri	Gassverk	Treindustri	Tremasse-, cellulose- og papirindustri	Lær- og gummivareindustri	Tekstilindustri	Bekledningsindustri	Nærings- og nytelsesmiddelindustri	Polygrafisk industri og bokbinderer
----	--------------	---------------------------	------------------------	-------------------------	------------------------------------	-----------------------	----------	-------------	--	---------------------------	-----------------	---------------------	------------------------------------	-------------------------------------

a) Utførte timeverk i alt, mill.¹⁾

1930	260	22	16	62	10	5	2	21	36	5	23	20	26	12
1931	200	16	12	44	8	4	2	18	22	4	19	17	25	9
1932	232	16	12	49	7	5	2	18	33	5	25	20	29	11
1933	232	18	12	51	9	5	1	17	32	5	24	20	27	11
1934	247	20	15	55	8	5	1	19	34	6	26	21	25	12
1935	267	21	14	63	9	6	1	22	34	6	26	23	30	12
1936	296	24	16	74	9	6	2	25	36	7	29	25	31	13

b) Verdi av bruttoproduksjon²⁾, mill. kr.¹⁾

1930	1566	130	45	231	116	95	9	105	253	28	100	83	327	44
1931	1155	98	33	156	89	63	9	79	135	23	80	65	288	37
1932	1326	108	35	177	85	73	9	75	210	26	103	72	310	43
1933	1330	127	33	184	93	77	9	72	192	25	103	71	302	42
1934	1400	137	39	211	75	67	8	83	215	28	113	75	307	42
1935	1547	149	42	245	98	88	9	91	212	32	119	82	335	45
1936	1765	171	49	306	98	102	9	108	239	38	133	92	372	49

c) Bearbeidelsesverdi³⁾, mill. kr.¹⁾

1930	759	58	34	143	65	20	6	34	92	11	41	38	187	30
1931	589	38	25	100	56	15	6	26	51	10	38	31	167	26
1932	664	45	26	112	51	19	6	28	83	11	45	35	173	30
1933	665	55	25	112	54	20	6	28	77	11	43	35	170	29
1934	686	58	29	124	38	18	6	32	84	12	46	37	172	30
1935	761	66	31	142	59	22	6	33	83	15	48	41	183	32
1936	864	76	37	176	58	26	6	42	97	18	54	45	195	34

d) Produksjonsindeks.⁴⁾

1930	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1931	77,6	77,4	78,2	70,4	79,6	85,0	105,9	76,2	57,7	80,9	85,1	79,2	95,0	82,9	82,9
1932	91,8	86,3	76,8	78,6	74,8	102,4	103,8	82,3	98,8	102,5	110,0	90,5	103,0	100,0	100,0
1933	92,9	98,2	73,4	81,1	91,2	110,8	103,4	78,3	94,6	110,7	111,3	90,1	98,8	99,1	99,1
1934	96,8	106,7	88,0	89,3	77,4	98,0	101,7	87,3	103,8	119,2	122,7	95,5	97,5	100,9	100,9
1935	106,6	113,0	92,5	105,0	95,9	121,7	102,5	99,0	105,0	131,2	125,7	102,0	108,3	109,0	109,0
1936	115,8	122,9	105,7	124,5	91,0	126,1	107,7	107,6	113,0	136,2	134,5	110,8	118,1	115,3	115,3

e) Månedlig produksjonsindeks.⁵⁾ Basis 1935 = 100.

	Hele industrien			Konsumsjonsindustrien			Produksjonsmiddelindustrien			Hjemmeindustrien			Eksportindustrien		
	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937
Jan.	93,6	105,2	119,1	88,1	97,3	99,2	96,8	109,6	123,5	88,1	98,2	116,2	103,9	118,0	112,0
Feb.	103,0	110,1	122,9	104,6	113,4	116,0	102,2	108,3	126,8	96,1	102,6	123,3	115,8	123,9	122,0
Mars	98,9	106,6	120,6	100,1	105,9	117,5	98,2	107,0	122,4	97,7	107,8	125,1	101,0	104,0	112,4
April	98,9	102,8	118,9	95,4	97,9	114,2	100,9	105,6	121,5	99,7	106,6	126,7	97,5	95,9	104,4
Mai	101,7	110,3	121,5	101,6	110,0	111,1	101,7	110,6	127,4	101,3	113,0	126,7	102,5	105,5	112,0
Juni	105,9	110,5	127,8	109,4	118,2	123,3	104,1	106,2	130,3	109,1	109,9	129,1	100,3	111,5	125,2
Juli ⁵⁾	79,5	97,5	109,6	77,4	91,4	96,6	82,1	100,8	118,0	84,3	96,7	108,5	73,4	98,8	113,6
Aug. ⁵⁾	96,6	117,2	126,8	94,5	105,5	118,1	97,8	123,9	131,7	100,3	120,3	134,5	89,7	111,6	112,5
Sept.	104,9	117,9	122,7	107,7	115,2	123,4	103,4	119,5	122,3	109,9	122,1	133,5	95,7	110,3	102,7
Okt.	104,3	117,0	121,9	108,9	111,6	119,6	101,6	120,1	123,2	106,9	120,4	131,0	99,3	110,9	105,1
Nov.	109,4	119,1	136,0	114,9	115,6	136,2	106,3	121,1	135,8	106,1	122,4	135,6	115,4	113,1	136,7
Des.	104,1	114,2	—	103,2	114,1	—	104,5	114,3	—	104,2	115,8	—	103,8	111,3	—

¹⁾ Omfatter stort sett bedrifter hvor det blev utført minst 12 000 timeverk i året. ²⁾ Verdi av produksjon for egen regning (også av halvfabrikata som garn, cellulose, skurlast) + godtgjørelse for reparasjons- og leiarbeide. ³⁾ Verdi av bruttoproduksjon fratrukket verdi av råstoffer, brensel og hjelpestoffer, emballasje, elektrisk kraft og bortkontrahert arbeide. ⁴⁾ Omfatter 96 pct. av produksjonsmengden i bedrifter med minst 12 000 timeverk i året. ⁵⁾ Redusert for antall arbeidsdager, men ikke eliminert for sesongbevegelse. Denne spiller særlig en stor rolle for månedene juli og august.

IX. Grubedrift og stenindustri.

X. Elektro-metallurgisk industri.

Ar	a. Produksjon						a. Produksjon					
	Svovelskis	Jernmalm	Kobbermalm	Gatesten	Kantsten og fortagsheller	Cement	Ferrolegeringer	Aluminium, rå	Nikkel	Sink	Kobber	Rujern
	1000 tonn						1000 tonn					
1927.....	617	328	2,5	107,7	50,6	269,4	107,1	20,8	0,03	5,5	0,01	3,4
1928.....	739	531	15,3	115,6	56,0	317,7	122,2	24,8	0,59	—	0,79	4,4
1929.....	740	746	28,6	103,7	64,2	319,3	133,5	29,1	0,44	5,5	2,40	19,9
1930.....	731	772	25,0	122,5	72,7	321,5	122,7	27,4	1,08	34,6	5,15	22,2
1931.....	360	575	14,6	93,7	49,2	220,2	106,0	21,4	2,94	39,5	4,35	12,9
1932.....	727	374	18,4	62,4	27,5	235,4	84,0	17,8	3,13	39,4	5,42	19,1
1933.....	865	474	22,1	66,2	36,3	222,4	83,4	15,4	4,17	44,9	6,69	29,3
1934.....	961	567	23,4	111,5	67,0	249,5	97,2	15,3	5,30	45,0	7,99	29,8
1935.....	894	765	25,8	74,5	42,4	263,1	98,3	15,0	5,89	45,0	8,44	32,4
1936.....	1 032	874	27,2	80,6	32,6	300,7	134,6	15,4	6,11	45,0	8,37	32,7
Ar	b. Utførselsmengde						b. Utførselsmengde					
	Svovelskis	Jernmalm	Kobbermalm og kobberkoncentrat	Gatesten	Kantsten og fortagsheller	Cement	Ferrolegeringer	Aluminium, rå	Nikkel	Sink	Kobber rått	Svovel
	1000 tonn						1000 tonn					
1913.....	426	569	0,1	156,3	43,1	6,3	8,0	2,2	0,54	10,5	2,64	—
1922.....	443	285	0,2	63,0	9,5	90,0	11,2	6,2	0,15	9,4	0,18	—
1923.....	350	359	0,1	94,7	17,1	109,7	19,3	12,8	0,06	1,8	—	—
1924.....	389	525	0,1	68,0	24,0	199,2	61,0	19,3	—	2,8	0,07	—
1925.....	539	425	0,8	37,1	28,9	174,0	74,6	20,5	—	2,3	—	—
1926.....	583	128	1,3	57,4	46,1	29,1	99,1	22,1	—	5,2	0,23	—
1927.....	603	380	6,2	87,3	42,8	148,9	104,6	22,1	0,03	5,7	—	—
1928.....	646	546	7,1	79,9	55,0	160,4	113,6	16,8	0,46	2,1	0,51	—
1929.....	657	735	17,2	102,2	62,9	164,3	121,0	29,6	0,40	3,1	1,90	0,6
1930.....	640	632	2,8	84,4	68,8	137,1	84,8	23,7	0,71	27,1	4,78	1,4
1931.....	392	348	5,4	75,3	53,5	83,5	65,5	24,4	2,29	45,4	3,38	6,5
1932.....	475	343	13,1	59,4	30,4	61,9	51,1	13,6	4,09	37,8	4,07	46,9
1933.....	576	481	13,2	62,0	43,5	60,9	68,6	15,2	3,43	45,7	5,46	59,9
1934.....	657	683	14,7	80,7	71,0	66,3	70,7	14,1	5,63	42,3	6,48	64,8
1935.....	601	786	14,4	41,2	36,4	46,8	86,3	14,6	5,77	42,1	6,73	66,2
1936.....	746	995	18,1	63,0	25,5	42,7	99,4	15,1	6,04	43,2	7,48	64,8
Jan.- nov. 1936	680	909	16,0	56,0	22,3	41,9	91,6	14,1	5,67	40,4	7,41	60,3
» 1937	616	896	19,7	43,7	24,7	39,3	108,2	20,4	6,23	32,7	6,31	87,0
Ar	c. Utførselsverdi						c. Utførselsverdi					
	Svovelskis	Jernmalm	Alle utførte malmer	Gatesten	Kantsten og fortagsheller	Cement	Ferrolegeringer	Aluminium, rå	Nikkel	Sink	Kobber rått	Svovel
	Mill. kr.						Mill. kr.					
1913.....	10,22	7,34	18,46	1,88	0,69	0,14	1,7	2,6	1,8	5,8	3,31	—
1922.....	16,57	7,29	25,40	2,02	0,44	6,07	3,8	12,2	0,6	6,4	0,25	—
1923.....	12,79	10,59	25,39	3,11	0,92	6,87	6,4	33,0	0,2	1,8	—	—
1924.....	14,73	14,62	31,51	3,66	1,67	12,01	23,7	62,8	—	3,0	0,15	—
1925.....	19,61	10,54	32,66	1,93	1,86	10,27	28,9	61,6	—	2,2	—	—
1926.....	17,17	2,30	21,53	1,89	2,37	1,28	29,3	47,7	—	3,9	0,30	—
1927.....	13,55	5,33	21,24	2,21	1,84	4,76	23,8	38,3	0,1	3,5	—	—
1928.....	13,90	7,48	24,38	1,83	2,21	5,00	27,8	27,1	1,4	1,4	0,63	—
1929.....	15,25	10,07	31,09	2,34	2,44	4,89	31,7	44,9	1,1	1,0	2,68	0,04
1930.....	12,95	8,70	24,49	2,29	3,11	4,16	22,7	35,1	2,0	8,2	4,70	0,11
1931.....	6,41	4,61	13,09	1,96	2,44	2,19	16,1	33,3	6,6	10,4	2,34	0,70
1932.....	7,10	4,59	15,76	1,38	1,22	1,50	9,9	21,9	15,7	11,0	2,26	4,96
1933.....	8,33	6,43	19,98	1,13	1,48	1,43	17,3	25,1	12,8	15,0	3,38	5,49
1934.....	9,17	8,94	23,32	1,41	2,26	1,31	17,5	23,6	18,8	12,5	3,82	4,57
1935.....	8,64	10,80	27,37	0,78	1,24	0,86	23,3	24,2	20,4	12,5	4,34	5,08
1936.....	11,26	13,63	35,09	1,35	1,11	0,77	26,3	25,3	21,8	13,5	5,70	4,73
Jan.- nov. 1936	10,30	12,50	32,01	1,20	0,96	0,76	24,2	23,6	20,5	12,6	5,64	4,40
» 1937	10,91	13,11	34,74	0,95	1,12	0,75	32,4	29,6	20,6	16,0	7,17	6,01

XI. Kjemisk og elektrokjemisk industri.						XII. Hermetikkindustri.		XIII. Olje- og fettindustri.					
Ar	Produksjon					Produksjon		Produksjon			Ar og måneder	Prisnoteringer Bergens Børs ¹⁾	
	Kalksalpeter m. v. ²⁾	Natrium-nitrat ²⁾	Kal-sium-karbid	Cyana-mid	Spreng-stoff og fyr-stikker	Herme-tikk i alt	Herav brisling og små-sild	Silde-mel	Sild-olje	Såpe i alt		Uklaret damp-tran, nord-landsk	Prima kold-klaret damp-tran
	1000 tonn					1000 tonn		1000 t.	1000 hl.	1000 t.		Kr. pr. tonne	Kr. pr. kg.
1928.....	174	37,8	68,7 ³⁾	57,2	7,0	42,8	30,0	50,1	157,4	15,1	1913....	66,00	0,68
1929.....	153	26,7	74,0 ³⁾	71,5	8,1	58,5	42,9	62,5	187,6	15,8	1923....	128,00	1,31
1930.....	452	37,5	68,4 ³⁾	49,8	7,4	28,5	12,2	56,4	125,1	15,5	1924....	135,58	1,44
1931.....	398	26,8	35,1 ³⁾	18,9	5,6	35,1	22,4	38,1	96,0	17,4	1925....	159,05	1,70
1932.....	304	54,7	36,2 ³⁾	26,4	5,0	48,5	36,3	63,2	153,1	16,1	1926....	99,00	1,09
1933.....	392	83,2	38,3 ³⁾	20,2	5,8	42,1	27,9	86,1	237,9	16,4	1927....	119,40	1,76
1934.....	312	34,7	29,4	31,3	5,9	33,4	17,8	44,4	89,1	16,4	1928....	126,29	1,32
1935.....	430	37,8	34,2	35,0	7,2	49,8	29,7	76,5	263,5	18,1	1929....	79,42	0,88
1936.....	404	11,7	36,1	34,3	7,3	52,4	30,1	77,9	293,9	17,2	1930....	73,34	0,82
											1931....	75,50	0,84
											1932....	64,17	0,73
											1933....	77,75	0,84
											1934....	72,67	0,77
											1935....	70,42	0,76
											1936....	69,96	0,78
											1937....	80,46	0,89
Ar	Utførselsmengde					Utførselsmengde		Utførselsmengde			Ar og måneder	Uklaret damp-tran, nord-landsk	Prima kold-klaret damp-tran
	Kalksalpeter m. v.	Natrium-nitrat	Kal-sium-karbid	Cyana-mid	Spreng-stoff og fyr-stikker	Herme-tikk i alt	Herav brisling og små-sild	Silde-mel	Tran ekskl. hvalolje	Herdet fett			
	1000 tonn					1000 tonn		1000 t.	1000 hl.	1000 t.			
1913.....	71	2,0	66,9	22,1	5,5	31,0	—	—	268,3	6,5	1935		
1922.....	158	32,4	21,0	3,9	2,7	22,1	18,5	15,6	176,9	25,4	Jan. ...	70,00	0,76
1923.....	147	22,3	28,9	—	3,5	21,4	16,0	7,1	211,8	36,4	Feb. ...	66,00	0,71
1924.....	131	19,5	33,5	—	3,9	40,2	33,2	7,1	228,1	39,2	Mars ...	66,00	0,73
1925.....	157	31,1	29,5	6,5	4,0	29,5	23,5	15,9	184,1	47,4	April ...	74,00	0,79
1926.....	174	28,2	26,0	10,5	3,2	37,2	31,0	27,3	290,9	42,0	Mai ...	72,00	0,77
1927.....	137	33,9	30,5	32,2	3,8	37,6	32,1	34,4	250,7	32,3	Juni ...	72,00	0,77
1928.....	112	34,6	25,3	54,2	3,5	35,9	29,2	31,3	284,2	37,9	Juli ...	70,00	0,75
1929.....	208	28,3	31,9	65,6	4,1	36,7	30,2	56,9	376,5	41,7	Aug. ...	70,00	0,75
1930.....	367	28,1	23,5	48,5	2,9	30,5	24,2	48,3	272,9	32,3	Sept. ...	72,00	0,75
1931.....	292	18,7	23,9	14,5	1,6	27,1	22,2	29,6	261,3	23,9	Okt. ...	72,00	0,76
1932.....	312	63,6	22,7	24,2	1,0	33,1	27,9	43,1	369,6	39,5	Nov. ...	72,00	0,78
1933.....	398	59,2	24,3	17,2	1,3	30,1	24,2	71,0	366,0	42,7	Des. ...	69,00	0,76
1934.....	389	48,6	29,3	23,5	1,5	28,1	21,8	40,5	362,8	38,1			
1935.....	354	28,1	33,4	34,5	1,4	34,7	26,6	55,1	403,3	53,1	1936		
1936.....	428	19,7	33,3	29,8	1,6	37,8	27,8	56,7	478,3	51,7	Jan. ...	67,00	0,74
Jan.-nov. 1936	398	19,4	30,7	24,0	1,6	33,6	24,1	55,1	448,6	46,0	Feb. ...	63,00	0,70
— 1937	327	29,0	34,2	30,5	1,9	33,8	24,1	21,4	368,2	53,7	Mars ...	64,00	0,72
Ar	Utførselsverdi					Utførselsverdi		Utførselsverdi			Ar og måneder	Uklaret damp-tran, nord-landsk	Prima kold-klaret damp-tran
	Kalksalpeter m. v.	Natrium-nitrat	Kal-sium-karbid	Cyana-mid	Spreng-stoff og fyr-stikker	Herme-tikk i alt	Herav brisling og små-sild	Silde-mel	Tran ekskl. hvalolje	Herdet fett			
	Mill. kr.					Mill. kr.		Mill. kr.					
1913.....	13,0	0,32	8,56	3,54	2,28	25,69	—	—	11,3	3,7	1937		
1922.....	38,7	10,21	6,94	0,63	5,08	39,87	35,57	4,7	12,9	29,2	Jan. ...	84,00	0,92
1923.....	38,9	7,16	8,52	—	5,97	37,82	31,47	2,4	18,1	42,7	Feb. ...	75,00	0,84
1924.....	41,6	7,35	10,50	—	8,50	82,30	73,32	3,3	24,6	50,0	Mars ...	71,00	0,80
1925.....	45,6	10,03	9,51	1,18	9,05	49,07	42,25	5,7	21,3	67,3	April ...	70,00	0,80
1926.....	35,2	6,86	6,47	1,64	4,65	51,22	45,74	7,5	21,4	43,2	Mai ...	72,50	0,82
1927.....	20,8	6,51	6,37	3,53	4,66	49,45	45,28	9,3	18,1	26,0	Juni ...	79,00	0,89
1928.....	16,7	5,95	4,59	4,73	3,60	41,59	36,93	7,7	19,1	30,2	Juli ...	81,00	0,91
1929.....	30,2	4,53	5,76	5,72	3,67	45,92	41,17	11,9	21,6	32,1	Aug. ...	84,00	0,94
1930.....	53,1	4,25	4,32	3,63	2,90	35,47	30,72	10,7	15,6	21,7	Sept. ...	90,00	0,97
1931.....	37,8	2,89	3,88	1,07	1,57	27,83	24,11	6,1	12,9	12,7	Okt. ...	89,00	0,95
1932.....	35,9	10,11	3,65	1,93	1,24	32,11	28,49	7,2	15,5	20,0	Nov. ...	87,00	0,93
1933.....	49,2	8,59	3,92	1,53	1,47	26,67	22,09	12,0	15,7	17,5	Des. ...	83,00	0,89
1934.....	44,0	5,77	4,68	2,26	1,81	25,91	20,58	7,8	15,8	13,6			
1935.....	39,2	3,71	5,23	3,25	2,02	33,20	27,08	10,2	16,7	20,2			
1936.....	47,9	2,42	5,27	2,73	2,15	35,27	28,01	8,3	21,6	23,6			
Jan.-nov. 1936	44,5	2,38	4,86	2,24	2,12	30,23	23,32	8,1	20,1	20,9			
— 1937	37,2	3,17	5,29	2,98	3,12	33,86	26,40	4,1	18,3	28,5			

1) Prisene for 1913 er hentet fra Bergens Børs' Arbok; ellers er kilden «Fiskets gang.»

2) Driftsårene 1 juli 1926—30 juni 1927 etc. 3) Inklusive karbid til cyanamidproduksjon.

XIV. Sagbruksindustri.

Ar	Produksjon			Ar og måneder	S. C. B.'s engros-prisindeks	Priser på høvellast. Oslo Børs		Arb.-ledige medlemmer i Norsk Høvleri- arb.-forb.	
	Skåret last		Høvlet last ¹⁾			Gran	Furu		
	I alt	Herav til salg							
	1000 m. ³					£ pr. stdr.			Pct.
1927 ...	663	395	752	1913 ..	100	—	—	—	
1928 ...	871	576	810	1920 ..	—	—	—	3,4	
1929 ...	813	544	864	1921 ..	—	—	—	18,1	
1930 ...	791	536	804	1922 ..	—	—	—	14,5	
1931 ...	628	422	646	1923 ..	266	—	—	17,1	
1932 ...	527	327	651	1924 ..	269	15,92	18,08	13,7	
1933 ...	517	321	585	1925 ..	261	15,29	15,87	18,8	
1934 ...	682	427	591	1926 ..	218	14,72	14,70	24,6	
1935 ...	735	492	636	1927 ..	197	14,62	15,02	35,2	
1936 ...	721	464	742	1928 ..	2) 191	13,92	14,92	27,2	
				1929 ..	177	13,39	14,29	25,2	
				1930 ..	175	13,08	13,62	25,7	
				1931 ..	170	11,11	11,44	32,7	
				1932 ..	152	9,57	9,94	51,4	
				1933 ..	150	9,27	10,33	56,8	
				1934 ..	166	10,61	11,50	50,4	
				1935 ..	168	—	—	45,7	
				1936 ...	182	—	—	38,8	
				1937 ...	234	—	—	—	
Ar	Utførselsmengde			1935	S. C. B.'s engros-prisindeks	Priser på høvellast. Oslo Børs		Arb.-ledige medlemmer i Norsk Høvleri- arb.-forb.	
	Rund, hugget last og ved		Skåret last			Høvlet last ¹⁾	Gran		Furu
	I alt	Herav til salg							
	1000 m. ³					£ pr. stdr.			Pct.
1913 ...	212	291	542	Jan.	167	—	—	56,3	
1924 ...	313	126	393	Feb.	167	—	—	52,4	
1925 ...	253	139	482	Mars	167	—	—	49,6	
1926 ...	154	171	439	April	167	9,75	10,50	54,0	
1927 ...	253	118	343	Mai	167	9,25	9,75	45,2	
1928 ...	254	125	396	Juni	167	—	—	38,1	
1929 ...	233	145	426	Juli	169	9,00	9,75	41,4	
1930 ...	155	123	362	Aug.	169	9,00	9,63	47,5	
1931 ...	130	57	254	Sept.	169	—	—	33,7	
1932 ...	73	38	236	Okt.	169	—	—	36,4	
1933 ...	64	20	187	Nov.	169	—	—	41,6	
1934 ...	64	26	168	Des.	169	—	—	52,6	
1935 ...	74	28	155	1936	—	—	—	—	
1936 ...	68	28	172	Jan.	169	—	—	53,6	
Jan.-nov. 1936	66	27	162	Feb.	169	—	—	48,6	
— 1937	98	27	146	Mars	169	—	—	47,4	
Ar	Utførselsverdi			1937	S. C. B.'s engros-prisindeks	Priser på høvellast. Oslo Børs		Arb.-ledige medlemmer i Norsk Høvleri- arb.-forb.	
	Rund, hugget last og ved		Skåret last			Høvlet last ¹⁾	Gran		Furu
	I alt	Herav til salg							
	Mill. kr.					£ pr. stdr.			Pct.
1913 ...	2,91	8,15	22,98	Jan.	214	—	—	45,0	
1924 ...	12,67	11,27	53,21	Feb.	214	13,50	14,25	42,4	
1925 ...	9,42	10,86	53,42	Mars	214	—	—	38,8	
1926 ...	4,30	8,88	36,29	April	241	—	—	37,0	
1927 ...	5,20	5,85	24,57	Mai	241	—	—	33,4	
1928 ...	5,44	5,67	27,09	Juni	241	—	—	27,1	
1929 ...	5,38	6,43	27,83	Juli	241	—	—	23,0	
1930 ...	4,23	5,06	23,47	Aug.	241	—	—	24,6	
1931 ...	3,07	2,10	14,33	Sept.	241	—	—	24,2	
1932 ...	1,80	1,23	11,96	Okt.	241	—	—	30,0	
1933 ...	1,28	0,82	9,65	Nov.	241	—	—	—	
1934 ...	1,62	1,05	9,56	Des.	241	—	—	—	
1935 ...	1,70	1,05	8,19	1937	—	—	—	—	
1936 ...	1,96	1,11	9,60	Jan.	214	—	—	45,0	
Jan.-nov. 1936	1,88	1,05	8,88	Feb.	214	—	—	42,4	
— 1937	2,90	1,44	10,88	Mars	214	13,50	14,25	38,8	

¹⁾ Omfatter både høvlede og uhøvlede kassebord.
²⁾ Nytt beregningsgrunnlag. Etter det gamle var indekstallet for 1928 194.

XV. Papirindustri.

Ar	Produksjon					
	Tremasse, våt beregnet	Sulfittcellulose, tørr beregnet	Sulfatcellulose, tørr beregnet	Avispapir	Annet papir	Papp og kartong
	1000 tonn					
1927 ...	892	312	60	204	147	21
1928 ...	955	336	68	199	154	24
1929 ...	1 022	373	74	214	170	28
1930 ...	1 019	356	66	188	167	29
1931 ...	704	169	30	98	109	20
1932 ...	964	362	56	174	172	33
1933 ...	924	338	55	137	178	37
1934 ...	1 076	386	58	129	193	40
1935 ...	797	402	60	156	207	43
1936 ...	975	434	71	160	210	43
Ar	Utførselsmengde					
	Tremasse, våt beregnet	Sulfittcellulose, tørr beregnet	Sulfatcellulose, tørr beregnet	Avispapir	Annet papir	Papp og kartong
	1000 tonn					
1913 ...	510	210	181	5	—	—
1924 ...	485	168	18,2	101	95,2	9,4
1925 ...	601	217	19,0	156	128,1	13,1
1926 ...	511	197	17,8	139	118,5	11,1
1927 ...	500	210	20,0	173	130,5	10,7
1928 ...	527	240	25,0	167	144,6	13,5
1929 ...	604	249	25,8	172	144,4	16,0
1930 ...	614	214	21,5	171	124,3	15,0
1931 ...	520	121	6,9	88	86,5	9,7
1932 ...	613	242	17,1	161	118,9	18,9
1933 ...	593	226	17,3	138	122,4	22,3
1934 ...	701	237	13,3	129	131,8	22,4
1935 ...	473	259	22,1	149	140,5	22,5
1936 ...	555	301	22,4	155	140,0	19,8
Jan.-nov. 1936	492	271	20,8	144	127,2	17,8
— 1937	544	299	24,2	162	132,2	21,2
Ar	Utførselsverdi					
	Tremasse, våt beregnet	Sulfittcellulose, tørr beregnet	Sulfatcellulose, tørr beregnet	Avispapir	Annet papir	Papp og kartong
	Mill. kr.					
1913 ...	17,2	34,5	31,6	0,9	—	—
1924 ...	55,8	82,1	6,71	46,2	66,3	5,47
1925 ...	59,1	94,7	6,64	66,6	79,1	6,40
1926 ...	42,5	69,7	4,93	44,2	59,7	4,42
1927 ...	29,7	60,8	3,92	39,9	51,2	3,70
1928 ...	26,0	62,8	4,64	35,4	54,0	4,15
1929 ...	28,8	65,3	4,59	35,8	54,6	4,75
1930 ...	29,2	56,5	3,35	34,5	44,5	4,32
1931 ...	24,1	28,1	0,95	16,0	28,3	2,55
1932 ...	24,9	49,8	2,22	27,1	37,7	4,92
1933 ...	21,9	44,7	2,08	18,6	35,4	5,28
1934 ...	27,0	50,6	1,78	17,1	38,3	5,52
1935 ...	16,3	53,6	2,79	19,8	40,7	5,52
1936 ...	19,5	63,3	3,01	20,0	40,9	4,70
Jan.-nov. 1936	17,3	56,9	2,78	18,6	37,1	4,21
— 1937	24,2	72,1	3,90	25,2	48,8	5,93

XV. Papirindustri (forts.).

XVI. Jern- og metallindustri.

Ar og måneder	Prisnoteringer på Oslo Børs		Utenlandske noteringer						
	Papir		Papirmasse					Avis-papir	
	Avispapir \$ pr. engl. tonn	Kraftpapir \$ pr. engl. tonn	Mekanisk nr. 1 (Domestic) \$ pr. engl. tonn	Mekanisk terr. prima ¹⁾ Sv. kr. pr. eng. tonn	Sterk sulfitt. terr. prima ¹⁾ \$ pr. engl. tonn	Sulfitt (foreign No. 1, ublekt ¹⁾ \$ pr. 100 lb.	Sulfitt (foreign) blekbar ¹⁾ \$ pr. 100 lb.	News, rolls contract ¹⁾ \$ pr. 100 lb.	
1913.....	100	—	22,8	—	—	2,2	—	—	
1924.....	303	15,13	22,25	31,7	127	12,46	2,94	3,01	
1925.....	295	15,71	21,95	30,7	134	12,51	3,03	3,15	
1926.....	255	13,67	22,10	30,9	139	13,43	3,13	3,43	
1927.....	187	12,42	20,38	28,7	107	11,52	2,74	3,05	
1928.....	160	12,16	20,67	27,6	109	11,15	2,62	2,80	
1929.....	160	12,20	19,52	27,7	110	11,77	2,77	2,99	
1930.....	153	10,89	16,42	28,8	106	10,63	2,55	2,82	
1931.....	139	9,63	15,19	28,9	92	8,95	2,11	2,27	
1932.....	126	8,39	12,97	21,5	80	7,30	1,56	1,68	
1933.....	127	7,15	12,31	21,7	86	7,78	1,77	1,89	
1934.....	128	7,14	12,75	25,2	90	7,88	2,20	2,25	
1935.....	122	7,12	12,79	21,0	70	7,08	2,04	2,09	
1936.....	131	7,46	13,70	25,9	83	8,00	2,08	2,13	
1937.....	182	12,30	20,15	—	—	—	—	—	
Jan.-nov. 1936	—	—	—	25,5	81	7,88	2,04	2,09	
Jan.-nov. 1937	—	—	—	35,1	141	13,84	3,28	3,48	
1935									
Jan....	122	7,00	12,75	21,0	77	6,90	2,20	2,25	
Feb....	121	7,13	12,75	21,0	77	7,20	2,20	2,25	
Mars....	121	7,25	12,75	21,0	72	7,30	2,13	2,18	
April....	121	7,25	12,75	21,0	72	7,30	2,00	2,05	
Mai....	121	7,25	12,75	21,0	70	7,30	2,00	2,05	
Juni....	120	7,25	12,75	21,0	70	7,00	2,00	2,05	
Juli....	122	7,25	12,75	21,0	67	7,00	2,00	2,05	
Aug....	123	7,25	12,75	21,0	67	7,00	2,00	2,05	
Sept....	124	7,00	12,75	21,0	67	7,00	2,00	2,05	
Okt....	124	6,88	12,75	21,0	67	7,00	2,00	2,05	
Nov....	124	6,88	12,75	21,0	67	7,00	2,00	2,05	
Des....	125	7,00	13,25	21,0	67	7,00	2,00	2,05	
1936									
Jan....	124	7,25	13,25	21,0	69	7,20	2,00	2,05	
Feb....	124	7,13	13,25	21,0	75	7,40	2,00	2,05	
Mars....	126	7,00	13,25	21,0	77	7,50	2,00	2,05	
April....	126	—	—	23,6	78	7,70	2,00	2,05	
Mai....	128	7,00	13,75	27,5	78	7,70	2,01	2,06	
Juni....	129	7,00	13,75	27,5	80	7,90	2,03	2,08	
Juli....	129	7,13	13,75	27,5	82	8,00	2,03	2,08	
Aug....	129	7,25	13,75	27,5	85	8,00	2,03	2,08	
Sept....	135	7,50	13,75	27,5	85	8,00	2,03	2,08	
Okt....	137	7,75	13,75	28,1	90	8,25	2,11	2,17	
Nov....	139	8,50	14,25	28,5	94	9,00	2,19	2,26	
Des....	142	9,25	14,25	30,0	100	9,40	2,51	2,55	
1937									
Jan....	152	—	15,25	30,0	107	9,80	2,59	2,63	
Feb....	156	12,00	17,25	34,0	125	11,00	2,88	3,01	
Mars....	170	12,00	17,25	34,5	130	12,50	3,15	3,30	
April....	179	13,00	18,25	34,5	140	13,50	3,53	3,70	
Mai....	184	13,00	22,25	34,5	148	14,50	3,53	3,63	
Juni....	189	13,00	22,25	35,0	151	15,00	3,53	3,63	
Juli....	188	12,75	22,25	36,8	151	15,20	3,48	3,75	
Aug....	190	12,75	22,25	36,8	151	15,20	3,45	3,75	
Sept....	192	12,75	22,75	36,8	151	15,50	3,35	3,75	
Okt....	194	12,00	21,75	36,8	151	15,40	3,34	3,66	
Nov....	194	11,50	20,25	36,8	145	14,60	3,20	3,50	
Des....	192	10,50	20,00	—	—	—	—	—	

Ar	Verdi av produksjon for egen regning	Mottatt godtgjørelse for reparasjonsarb.	Utførte timeverk
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill.
1927....	107,9	49,2	41,0
1928....	141,5	63,1	53,1
1929....	178,3	67,3	63,1
1930....	170,7	59,8	61,5
1931....	111,0	45,0	43,9
1932....	130,3	46,6	48,8
1933....	135,2	48,9	50,4
1934....	159,2	51,3	54,9
1935....	188,6	56,3	62,8
1936....	239,4	66,4	74,4

Ar	Skibsbygging		
	Ferdigbyggede skib ¹⁾	Skib under bygging ved årets utgang ²⁾	Skib satt i bygging i året ³⁾
	1000 bruttotonn		
1913....	53	93	88
1922....	29	53	20
1923....	39	31	18
1924....	30	29	28
1925....	33	13	17
1926....	13	3	3
1927....	5	6	8
1928....	7	16	17
1929....	26	42	52
1930....	57	24	39
1931....	15	21	12
1932....	19	10	11
1933....	12	8	13
1934....	13	16	21
1935....	29	16	29
1936....	32	20	35
1937....	32	37	49

Ar	Innførte råstoffer			
	Stang-, bolt- og båndjern	Jernplater (sorte)	Tapper, vinkeljern, T-jern o.s.v.	Stål- og jernråd, hvorunder strenger
	1000 tonn			
1913....	49,4	47,9	27,2	15,1
1922....	36,3	19,2	17,3	19,2
1923....	36,8	22,5	15,9	16,2
1924....	44,7	26,7	21,6	24,0
1925....	42,9	27,9	23,1	19,8
1926....	35,3	26,8	17,0	17,3
1927....	37,8	26,9	19,6	21,0
1928....	58,7	42,9	37,3	22,5
1929....	57,6	60,4	40,0	26,2
1930....	57,2	52,6	33,4	24,5
1931....	49,0	23,1	23,2	21,7
1932....	63,5	20,5	25,4	22,6
1933....	55,3	24,9	28,1	22,1
1934....	61,6	33,0	44,1	26,2
1935....	71,9	45,6	43,6	27,5
1936....	85,0	53,1	48,6	34,7
Jan.-nov. 1936	76,1	47,2	44,3	30,0
Jan.-nov. 1937	93,0	74,7	50,3	37,1

1) Amerikanske noteringer fob. 2) Svenske noteringer henholdsvis Göteborg fob. og engelsk østkysthavn cif. 3) Nytt beregningsgrunnlag. Etter det gamle var indekstallet 169 i 1928. 4) Over 100 br.tonn etter 1915.

XVI. Jernindustri (forts.).

XVII. Tekstil-, lær- og skotøiindustri.

Ar og måneder	d) Utenlandske prisnoteringer ¹⁾				e) Arbeidsledige medlemmer i	
	Rujern		Stangjern		Jern- og metall-arbeiderforbundet	Formerforbundet
	Cleveland nr. 1 ²⁾	Roh-eisen III ³⁾	Scotch crown bars ⁴⁾	Steel Bars Pittsburg ⁵⁾		
	£ pr. eng. tonn	M. pr. tonn	£ pr. eng. tonn	Cent pr. lb.	Pct.	Pct.
1913 ...	3,07	74,5	8,0	1,38	1,4	0,1
1921 ...	6,25	—	19,0	2,06	18,8	25,6
1922 ...	4,75	—	11,0	1,65	19,3	23,6
1923 ...	6,43	—	12,0	2,40	10,3	8,5
1924 ...	4,74	102,0	12,5	2,20	6,6	4,8
1925 ...	3,95	91,0	11,6	2,00	11,0	13,4
1926 ...	3,93	86,0	11,3	1,90	23,7	27,6
1927 ...	3,63	86,0	10,8	1,85	25,2	25,8
1928 ...	3,43	82,0	10,3	1,88	16,2	16,8
1929 ...	3,72	85,0	10,3	1,95	10,3	8,0
1930 ...	3,50	84,0	10,3	1,75	13,6	9,0
1931 ...	3,05	78,0	10,3	1,64	20,1	17,2
1932 ...	3,05	69,0	9,8	1,60	30,3	24,4
1933 ...	3,25	69,0	9,8	1,60	29,7	19,3
1934 ...	3,50	69,0	9,8	1,90	28,7	13,7
1935 ...	3,50	69,0	9,8	1,80	21,8	7,6
1936 ...	3,63	63,0 ⁶⁾	10,1	1,85	12,7	4,5
1937 ...	4,18	63,0	12,4	2,45	—	—
1935						
Jan. ...	3,50	69,0	9,8	1,80	28,3	13,9
Feb. ...	3,50	69,0	9,8	1,80	28,9	10,4
Mars ...	3,50	69,0	9,8	1,80	27,2	11,8
April ...	3,50	69,0	9,8	1,80	24,6	9,0
Mai ...	3,50	69,0	9,8	1,80	20,8	6,4
Juni ...	3,50	69,0	9,8	1,80	19,3	5,9
Juli ...	3,50	69,0	9,8	1,80	18,6	5,4
Aug. ...	3,50	69,0	9,8	1,80	18,7	4,2
Sept. ...	3,50	69,0	9,8	1,85	19,6	5,1
Okt. ...	3,50	69,0	9,8	1,85	20,2	4,9
Nov. ...	3,59	69,0	9,8	1,85	18,1	6,4
Des. ...	3,63	69,0	9,8	1,85	16,8	7,3
1936						
Jan. ...	3,63	69,0	9,8	1,85	17,6	7,9
Feb. ...	3,63	69,0	9,8	1,85	16,1	4,9
Mars ...	3,63	69,0	10,1	1,85	14,4	3,6
April ...	3,63	69,0	10,1	1,85	10,9	2,6
Mai ...	3,63	63,0 ⁶⁾	10,1	1,85	9,9	3,6
Juni ...	3,63	63,0	10,1	1,85	9,3	3,6
Juli ...	3,88	63,0	10,1	1,95	9,9	4,1
Aug. ...	3,88	63,0	10,3	1,95	10,3	3,3
Sept. ...	3,88	63,0	10,5	1,95	11,2	3,9
Okt. ...	3,88	63,0	10,5	2,05	14,4	5,5
Nov. ...	3,88	63,0	10,5	2,05	14,7	4,7
Des. ...	4,18	63,0	10,5	2,05	13,7	6,0
1937						
Jan. ...	4,18	63,0	11,5	2,17	12,8	2,9
Feb. ...	4,18	63,0	11,5	2,20	11,7	2,8
Mars ...	4,18	63,0	12,4	2,45	12,0	2,7
April ...	4,18	63,0	12,4	2,45	11,1	3,1
Mai ...	4,18	63,0	12,4	2,45	10,0	2,6
Juni ...	4,18	63,0	12,4	2,45	10,4	2,4
Juli ...	5,18	63,0	12,9	2,45	10,8	3,4
Aug. ...	5,18	63,0	13,8	2,45	11,5	4,3
Sept. ...	5,18	63,0	13,8	2,45	12,0	6,2
Okt. ...	5,18	63,0	13,8	2,45	13,3	7,9
Nov. ...	5,43	63,0	13,8	2,45	—	—
Des. ...	—	—	—	—	—	—

Ar	Produksjon (tekstil)					
	Ullgarn ⁶⁾	Bomullsgarn ⁶⁾	Ullvarer, vevede	Bomullstøler	Trikotasje-Verdi	
	Tonn				Mill kr.	
1927...	2 910	1 282	1 974	1 888	17,9	
1928...	2 891	1 479	1 880	1 945	17,3	
1929...	3 033	1 677	2 079	2 189	20,5	
1930...	3 084	1 884	2 280	2 548	19,4	
1931...	2 822	1 482	1 961	1 944	18,0	
1932...	3 668	2 190	2 693	3 177	20,7	
1933...	3 717	2 186	2 765	2 784	19,7	
1934...	4 155	2 427	3 136	3 079	21,9	
1935...	4 024	2 609	2 913	3 262	21,9	
1936...	4 642	2 810	3 067	3 552	25,2	
a) Innførsel av råvarer (tekstil)						
Ar	Ull		Bomull		Lin og hamp	
	Spinne-stoff	Garn	Spinne-stoff	Garn	Spinne-stoff	Garn, ubl.
Tonn						
1913...	1 687	1 149	3 986	2 017	3 556	1 347
1922...	1 955	848	2 420	1 685	1 936	1 076
1923...	1 566	811	2 549	1 832	2 360	1 499
1924...	1 236	824	2 746	2 035	3 130	1 626
1925...	868	742	2 810	2 144	2 609	2 005
1926...	799	956	2 458	2 341	1 931	1 350
1927...	965	998	2 198	2 785	1 955	1 347
1928...	779	923	2 728	2 652	2 483	2 118
1929...	699	1 040	3 555	3 268	2 999	2 395
1930...	803	1 146	3 413	3 397	2 956	2 376
1931...	832	1 230	2 864	3 022	2 087	1 650
1932...	1 064	1 521	3 359	4 122	2 303	1 786
1933...	1 035	1 405	3 695	3 860	2 561	2 036
1934...	1 020	1 345	3 805	4 463	3 290	1 617
1935...	1 178	1 452	4 297	4 543	4 137	1 738
1936...	1 272	1 586	4 944	5 303	3 711	1 377
Jan.-nov. 1936	1 178	1 421	4 052	4 821	3 166	1 171
→ 1937	1 117	1 555	4 505	5 107	4 078	1 416
Produksjon (lær og skotøi)						Innførsel (lær og skotøi)
Ar	Sålelær og vacheler	Fettlær og plattlær	Skotøi av boxcalf	Annet skotøi	Skinn, uberedt, tørre og råde av lær	Skoma-beit- og kerarbeid av lær
	Tonn		1 000 par		Tonn	
1913...	—	—	—	—	5 830	100
1923...	—	—	—	—	3 990	772
1924...	—	—	—	—	5 500	363
1925...	—	—	—	—	5 770	390
1926...	—	—	—	—	2 650	486
1927...	2 366	429	616	1 238	3 880	589
1928...	2 596	547	795	1 360	4 053	463
1929...	2 327	576	929	1 270	3 845	334
1930...	2 731	609	1 105	1 556	4 916	370
1931...	2 474	458	771	1 135	4 505	324
1932...	2 776	505	1 087	1 352	4 753	187
1933...	2 500	559	1 121	1 347	4 037	115
1934...	2 722	683	1 320	1 337	5 408	106
1935...	2 665	694	1 432	1 430	4 930	92
1936...	2 681	710	1 431	1 533	4 856	106
Jan.-nov. 1936	—	—	—	—	4 663	100
→ 1937	—	—	—	—	6 010	124

¹⁾ Arsopgavene gjelder juni måned. ²⁾ Engelsk notering. ³⁾ Tysk notering. ⁴⁾ Amerikansk notering. ⁵⁾ En rabatt på 6 Rmk. pr. tonn er bortfalt fra og med mai 1936. ⁶⁾ Til salg og til eget bruk.

XVII. Tekstil-, lær- og skotøiindustri (forts.)

XVIII. Brennerier, bryggerier, chokolade- og dropsfabrikker, tobakkindustri og møller.

Ar og måneder	e) S. C. B.'s engrosprisindeks. Tekstilvarer	f) Utenlandske prisnoteringer ¹				g) S. C. B.'s engrosprisindeks. Huder, skinn, lær, skotøi	h) Arbeidsledige medlemmer i Skotøiindustriarbeiderforbundet
		Bomull		Ull			
		New York	Liverpool	Bradford			
		Middling Upland	Middling American	Tops (kamull), english carded 50's average			
				Tops, merino, 70's average			
Cents pr. lb.	Pence pr. lb.		Pct.				
1913	100	12,8	7,0	20,0	30,0	100	0,9
1921	—	12,0	7,4	21,0	46,0	—	12,8
1922	—	22,3	12,7	21,6	57,1	—	11,3
1923	279	28,5	16,4	25,8	62,4	203	11,6
1924	317	30,0	17,2	34,5	70,6	224	3,9
1925	299	24,1	13,5	25,6	53,1	216	8,6
1926	228	18,5	9,9	24,6	51,4	169	24,0
1927	195	16,8	9,1	26,6	50,2	152	18,1
1928	2) 192	21,5	11,7	33,7	55,7	174	11,6
1929	183	18,7	10,2	28,6	42,4	153	10,8
1930	173	14,5	7,9	19,0	30,1	141	9,1
1931	154	9,1	4,9	13,5	24,8	129	12,6
1932	160	5,3	4,3	11,9	22,1	126	18,0
1933	160	9,5	6,3	13,1	27,9	129	11,6
1934	166	12,2	6,6	17,3	32,6	132	11,2
1935	166	11,9	6,8	15,8	29,4	131	8,6
1936	172	12,0	6,9	16,8	33,0	141	8,1
1937	187	12,7	7,1	26,0	39,0	160	—
1935							
Jan.	164	12,7	7,1	15,7	26,4	129	8,2
Feb.	164	12,6	7,1	15,1	25,1	129	9,6
Mars	164	11,6	6,7	14,6	24,8	128	9,7
April	164	11,7	6,6	14,9	26,0	128	10,6
Mai	165	12,3	6,9	15,7	28,4	129	9,8
Juni	165	11,9	6,8	15,8	29,4	130	9,5
Juli	166	12,3	6,9	16,2	32,1	127	8,8
Aug.	166	11,5	6,5	16,4	32,1	128	8,1
Sept.	167	10,8	6,3	16,5	32,1	130	6,0
Okt.	167	11,3	6,5	16,5	32,3	137	6,8
Nov.	168	12,0	6,6	16,6	32,9	138	6,6
Des.	168	12,0	6,5	17,0	32,3	138	9,5
1936							
Jan.	171	11,9	6,2	17,0	33,7	138	7,3
Feb.	172	11,6	6,1	17,0	34,1	138	8,0
Mars	172	11,4	6,3	17,5	34,3	138	9,6
April	172	11,7	6,6	17,9	34,1	139	12,2
Mai	170	11,7	6,5	17,8	33,8	142	8,9
Juni	170	12,0	6,9	16,8	33,0	140	10,4
Juli	170	13,1	7,4	16,8	32,9	140	9,1
Aug.	171	12,3	6,8	17,3	33,5	140	7,2
Sept.	171	12,3	6,9	17,8	33,1	141	5,4
Okt.	172	12,3	6,9	18,1	33,5	143	5,8
Nov.	172	12,2	6,8	20,2	36,7	143	6,2
Des.	175	12,8	6,9	22,7	38,2	145	7,0
1937							
Jan.	179	13,1	7,2	24,1	39,5	146	7,2
Feb.	181	13,2	7,3	23,9	37,1	149	6,9
Mars	182	14,5	7,9	24,8	38,3	155	6,5
April	187	14,2	7,7	26,6	40,0	162	7,4
Mai	188	13,3	7,3	26,6	39,6	163	6,7
Juni	190	12,7	7,1	26,0	39,0	165	6,4
Juli	191	12,3	6,7	26,0	39,5	165	6,7
Aug.	191	10,4	5,9	26,7	40,3	165	5,9
Sept.	191	9,0	5,3	26,0	37,2	166	5,1
Okt.	190	8,4	4,8	23,4	34,1	165	5,9
Nov.	189	8,0	4,6	20,9	31,5	163	6,9
Des.	186	—	—	—	—	—	—

Ar	Tilvirkning av		Chokolade- og dropsfabrikkenes oms. innenl. av ²	
	Almindelig brennevin	Øl	Spisechokolade, konfekt, drops o. s. v.	Kokechokolade
	1000 l. 100 %	1000 hl.	1000 kr.	
1913	3 273	515	—	—
1923	827	809	—	—
1924	971	712	—	—
1925	884	746	21 798	5 048
1926	1 065	667	18 630	4 731
1927	1 651	579	17 446	4 571
1928	2 194	514	16 910	4 058
1929	2 955	509	16 874	3 951
1930	4 305	521	16 164	3 845
1931	2 203	417	14 740	3 902
1932	2 534	426	15 142	3 545
1933	2 454	400	14 623	3 292
1934	1 547	401	15 721	3 474
1935	2 211	411	17 072	3 695
1936	2 471	443	19 371	4 410

Ar	Beregnet omsetning av ³				
	Cigarer og cigarillos	Cigaretter	Roke-tobakk	Snus	Skrå
	1000 stk.	Mill. stk.	1000 kg.		

1924	24 610	511,5	905	498	—
1925	26 131	495,5	929	504	—
1926	25 947	465,5	951	459	—
1927	20 373	506,5	995	468	—
1928	19 690	492,7	986	468	—
1929	21 230	536,1	1 103	483	—
1930	22 371	592,5	1 124	463	—
1931	18 848	537,5	1 229	415	3) 387
1932	19 570	551,9	1 224	415	737
1933	19 595	557,9	1 242	391	680
1934	21 984	593,4	1 335	383	650
1935	23 363	621,0	1 391	385	636
1936	24 722	704,5	1 444	407	625

Ar	Produksjon av	Formaling av			
	Margarin	Hvete	Rug	Bygg	Havre
	Tonn				

1928	46 519	100 795	149 476	29 408	33 775
1929	47 234	112 873	137 963	33 737	40 308
1930	47 283	122 336	153 904	49 910	51 688
1931	47 370	139 757	165 878	50 153	48 278
1932	47 925	149 998	136 643	40 278	48 406
1933	48 147	164 723	140 197	39 240	54 778
1934	49 456	172 891	140 609	38 184	60 694
1935	51 337	196 141	146 332	51 529	72 006
1936	55 347	194 517	149 847	52 343	71 457

¹) Prisoppgavene for årene 1913—1937 gjelder juni måned. ²) Fra 1928 av nytt beregningsgrunnlag. Etter det gamle var indekstallet i 1928 191. ³) Fra 1928 av nytt beregningsgrunnlag. Etter det gamle var indekstallet i 1928 171. ⁴) Engros-verdien ifølge fabrikkernes opgaver til chokoladebeskatningen (fabrikpris uten avgift og uten fradrag av rabatt). ⁵) Etter opgaver fra Tobakksbeskatningen. Omfatter også innført vare, som imidlertid spiller liten rolle undtagen for cigarer. Oppgavene gjelder for budgettårene 1923—1924 til 1927—1928, fra 1928 for kalenderåret. ⁶) Gjelder bare siste halvår.

XIX. Skipsfart.

Ar	Handelsflåtens størrelse ved utgangen av året								Ar og måned	Indekstall for frakter			Arbeidsledigesjefolk		
	Dampskib		Motorskib		Sellskib		Tilsammen			Chamber of Shipping of U. K.	Economist	1913=100			
	Antall	1000 tonn brutto	Antall	1000 tonn brutto	Antall	1000 tonn brutto	Antall	1000 tonn brutto		Frakter	Time-charter				
								1920=100	1913=100						
1913	2 052	1 918	209	10	1 029	658	3 290	2 586	1920..	100	100	—	—		
1920	1 922	2 005	1 497	202	409	223	3 828	2 430	1921..	37,9	36,2	—	—		
1927	1 931	2 232	1 563	686	204	26	3 698	2 944	1922..	29,7	26,6	—	—		
1928	1 893	2 228	1 608	874	187	15	3 688	3 117	1923..	28,4	21,6	107	—		
1929	1 938	2 339	1 654	1 038	181	15	3 773	3 392	1924..	29,6	23,2	113	—		
1930	1 991	2 403	1 781	1 465	181	15	3 953	3 883	1925..	25,4	22,1	102	2 399		
1931	1 974	2 458	1 864	1 751	163	14	4 001	4 223	1926..	28,0	24,8	110	3 390		
1932	1 944	2 377	1 921	1 791	158	12	4 023	4 180	1927..	27,8	24,9	110	3 932		
1933	1 874	2 238	1 951	1 816	150	11	3 975	4 065	1928..	25,8	22,5	99	3 587		
1934	1 776	2 069	2 002	1 908	140	10	3 918	3 987	1929..	24,9	24,7	97	2 983		
1935	1 733	1 986	2 081	2 076	127	9	3 941	4 071	1930..	19,1	17,9	79	3 341		
1936	1 715	1 938	2 187	2 255	113	8	4 015	4 201	1931..	19,9	14,2	80	5 227		
1937	1 680	1 888	2 413	2 645	88	6	4 181	4 539	1932..	18,8	13,3	75	5) 6 525		
Optjente bruttofrakter i utenriksk fart															
Ar	Dampskib		Motorskib		Sellskib		I alt		Ar og måned	Frakter	Time-charter	1913=100	Arbeidsledigesjefolk		
	Tur-frakt	Måneds-frakt	Tur-frakt	Måneds-frakt	Tur-frakt	Tur-frakt	Måneds-frakt								
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.								
1913	88 913	92 957	1) —	1) —	36 749	125 662	92 957	1935	Jan. .	18,6	13,1	72	6 828		
1920	496 934	654 821	56 477	5 857	2) 65 877	619 082	660 884	Feb. .	17,2	12,3	70	7 068			
1927	236 721	88 288	74 782	22 486	461	311 964	110 774	Mars .	17,7	13,1	71	7 008			
1928	204 580	82 202	83 694	29 347	185	288 459	111 549	April.	18,2	13,6	72	6 893			
1929	195 598	92 566	100 240	43 518	139	295 977	136 084	Mai . .	17,9	14,6	72	6 038			
1930	165 244	79 256	109 465	57 410	102	274 811	136 666	Juni .	17,8	14,9	72	5 362			
1931	131 633	52 922	103 489	75 701	43	235 165	128 623	Juli . .	18,8	14,9	71	5 334			
1932	150 216	42 589	111 467	73 207	47	261 730	115 796	Aug. .	18,3	14,9	71	5 362			
1933	150 189	39 587	119 881	67 025	54	270 124	106 612	Sept..	18,7	15,7	74	5 889			
1934	150 331	46 229	143 402	64 398	39	293 772	110 627	Okt. .	22,0	25,4	84	6 315			
1935	143 769	52 291	163 211	71 106	37	307 017	123 397	Nov. .	21,0	23,5	82	6 428			
1936	154 934	56 747	204 762	79 704	18	359 714	136 451	Des. .	22,5	19,4	82	6 092			
Oplagte norske skib. 3)															
Ar og datum	Antall	Tonn d. w.	Br. reg. tonn	Ar og måned	Tonn d. w.	Br. reg. tonn									
1 jan. 1928	99	203 540	140 000	1936							Jan. .	21,2	17,9	81	6 004
1 jan. 1929	19	28 940	19 390	Jan.	69 480	46 320	Feb. . .	207 590	138 400	19,7	15,9	78	5 949		
1 juli 1929	14	18 040	11 650	Feb.	252 510	168 340	Mars . .	281 660	187 770	20,9	14,6	77	5 864		
1 jan. 1930	11	19 850	13 390	Mars	266 140	177 420	April . .	266 140	177 420	20,1	14,3	77	5 602		
1 april 1930	142	471 800	304 540	April	171 890	115 700	Mai . . .	171 890	115 700	20,7	16,4	76	4 961		
1 juli 1930	75	261 050	173 980	Mai	112 990	75 320	Juni . . .	112 990	75 320	20,6	16,4	78	4 349		
1 okt. 1930	108	364 150	244 080	Juni	235 440	156 960	Juli . . .	235 440	156 960	20,7	15,7	79	4 013		
1 jan. 1931	238	858 700	572 430	Juli	180 170	120 110	Aug. . . .	180 170	120 110	22,0	19,0	84	4 330		
1 april 1931	312	1 125 350	750 230	Aug.	119 360	79 580	Sept. . .	119 360	79 580	24,3	21,7	86	4 992		
1 juli 1931	288	1 223 670	815 780	Sept.	23 310	16 870	Okt. . . .	23 310	16 870	25,9	26,9	91	5 295		
1 okt. 1931	300	1 405 360	936 900	Okt.							Nov. . . .	26,1	29,9	97	5 516
1 jan. 1932	294	1 395 860	940 570	Nov.							Des. . . .	31,7	32,3	110	5 025
1 april 1932	372	1 598 390	1 012 630	Des.							1937				
1 juli 1932	258	1 200 920	800 610							Jan.	32,6	34,4	117	4 635	
1 okt. 1932	263	1 311 280	874 180	1937							Feb.	32,6	31,2	116	4 523
1 jan. 1933	200	952 350	634 900	Jan.	26 230	17 490	Mars . . .	26 230	17 490	32,9	35,6	118	4 782		
1 april 1933	287	1 226 170	817 350	Feb.	19 970	13 320	April . . .	19 970	13 320	34,4	42,6	129	4 917		
1 juli 1933	248	1 113 880	742 590	Mars	19 970	13 320	Mai	19 970	13 320	36,1	42,6	133	4 010		
1 okt. 1933	127	682 220	454 820	April	12 300	8 200	Juni	12 300	8 200	34,0	41,8	135	3 607		
1 jan. 1934	143	672 260	448 170	Mai	0	0	Juli	0	0	34,3	47,1	133	3 448		
1 april 1934	188	660 590	440 400	Juni	0	0	Aug.	0	0	38,2	57,5	139	4 059		
1 juli 1934	119	584 590	389 730	Juli	0	0	Sept. . . .	0	0	42,8	56,2	145	4 729		
1 okt. 1934	70	360 480	240 320	Aug.	0	0	Okt.	0	0	39,8	47,8	141	4 944		
1 jan. 1935	66	312 650	208 430	Sept.	0	0	Nov.	0	0	33,9	33,8	126	5 019		
1 april 1935	172	614 200	409 470	Okt.	0	0	Des.	0	0						
1 juli 1935	92	396 140	264 090	Nov.	0	0									
1 okt. 1935	64	355 610	237 070	Des.	0	0									

1) For 1913 har man ikke særskilte opgaver for motorskib. Opgavene er gitt under ett for dampskib og motorskib. 2) Herav månedsfrakt kr. 206 000. 3) Opgave fra Norges Rederforbund. 4) Gjennomsnitt for månedene januar—november. 5) Tallene for 1932 gjelder 49 arbeidskontorer, tallene for 1933 og 1934 45 kontorer. Dessuten er gruppen Sjøfart ved Tønsberg arbeidskontor skilt ut, da opgavene ikke var jevnfordbare. Omregningen er foretatt p. g. a. at en del arbeidskontorer blev nedlagt fra 1/1, 1933 og et par nye er blitt opprettet. 6) Fra 1935 gjelder det 47 arbeidskontorer (gruppen sjøfart ved Tønsberg arbeidskontor medtatt).

	a) Statens utgifter og inntekter etter regnskapene					
	1913/14	1920/21	1924/25	1925/26	1926/27	1927/28
	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.
A. Driftsutgifter.						
I. Statens politiske organer	2 428	6 128	4 796	4 425	4 338	4 644
II. Utenriksvesenet	1 276	4 913	5 042	4 216	3 548	3 491
III. Forsvarsvesenet	27 490	63 142	48 384	48 349	43 237	45 287
IV. Retts-, politi- og fengselsvesen	4 705	17 611	14 137	15 393	14 585	14 157
V. Fylkesmannsembedene og kommunalkontoret	314	896	806	782	791	833
VI. Kirken	1 166	3 485	4 389	4 765	4 396	4 044
VII. Skole, videnskap, kunst m. v.	14 683	60 450	63 224	52 467	59 983	55 810
VIII. Sociale formål (herunder nødsarbeide)	3 702	26 479	28 273	21 515	20 766	19 126
IX. Helsepleie (medisinalvesen, sykehus m. v.) ..	4 268	23 554	21 759	20 026	19 079	16 140
X. Statens anlegg (vei-, havne-, vassdragsvesen)	4 238	17 619	19 602	16 813	15 475	13 294
XI. Landbruk (ekskl. skoler)	2 029	9 713	8 048	9 872	10 076	13 858
XII. Handel, sjøfart, industri og fiskeri	5 707	58 332	19 437	16 238	14 758	13 857
XIII. Skatteligning og skatteoppebørsel	3 879	16 312	13 775	14 112	13 628	12 952
XIV. Gjeldsrenter og pensjoner:						
a) Renter av statsgjelden	12 411	41 842	101 268	105 177	89 776	80 861
b) Pensjoner	2 642	5 099	6 424	7 194	5 817	6 290
XV. Underskudd av statens forretningsdrift	—	—	—	—	—	—
XVI. Andre utgifter	7 123	297 875	37 851	25 720	18 418	40 051
A. Driftsutgifter i alt	98 061	653 450	397 215	367 064	338 671	344 695
B. Kapitalutgifter.						
I. Statens forretningsdrift og fond:						
a) Jernbane, telegraf, telefon og kraftanlegg.	14 751	70 142	52 701	37 160	33 403	27 416
b) Avsatt til fond	5 181	6 810	6 784	10 477	5 208	5 600
c) Andre avsetninger	—	—	—	—	4 576	1 644
d) Ellers	567	6 241	621	—	—	—
II. Avdrag på statsgjelden m. v.	4 870	4 598	27 834	29 826	9 088	11 534
III. Utlån til kommuner, elektrisitetsverk m. v. .	—	4 500	1 084	346	4 000	6 522
IV. Budgettoverskudd	—	—	—	—	4 382	3 325
B. Kapitalutgifter i alt	25 369	92 291	89 024	77 809	60 657	56 041
Utgifter i alt	123 430	745 741	486 239	444 873	399 328	400 736
A. Driftsinntekter.						
I. Skatter og avgifter:						
a) Inntekts- og formuesskatter	12 759	358 439	122 707	126 632	124 335	105 251
b) Tollintrade	52 424	68 990	126 150	111 028	111 331	118 376
c) Øvrige forbruksskatter	12 801	27 200	59 801	70 904	67 346	92 350
d) Andre skatter og avgifter	10 212	30 227	28 208	22 358	21 799	22 675
II. Formues- og erhvervsinntekter:						
a) Renter	9 394	18 139	19 722	20 642	17 085	16 496
b) Utbytte av aksjer i Norges Bank	714	5 735	708	336	336	336
c) Overskudd av statens forretningsdrift m. v. .	1 989	÷ 67 663	14 095	15 872	9 575	4 292
III. Andre inntekter	1 949	7 395	6 717	3 551	10 679	3 515
A. Driftsinntekter i alt	102 242	448 462	378 108	371 323	362 486	363 291
B. Kapitalinntekter.						
I. Av statens formue:						
a) Av fondskapitaler og avsetninger	1 008	8	18 665	4 956	1 030	3 543
b) Ellers	154	÷ 99	÷ 57	4 930	812	902
II. Lånemidler, opført på statsregnskapet	9 041	64 601	52 504	1) 36 056	35 000	33 000
III. Budgetunderskudd	10 985	232 769	37 019	27 608	—	—
B. Kapitalinntekter i alt	21 188	297 279	108 131	73 550	36 842	37 445
Inntekter i alt	123 430	745 741	486 239	444 873	399 328	400 736

A n m. Etter «Den norske Statskasses Finanser» utarbeidet av Det Statistiske Centralbyrå. Beløpene faller ikke sammen er tatt med. De forskjellige poster er også omgruppert. Statistikken angir for alle år såvidt mulig de kontante ut-

¹⁾ Herunder kr. 15 856 000 av beholdningen som forskudd for fondet for den ekstraordinære formuesskatt.
²⁾ Herunder veiavgift, som ikke blev ført på budgettet før 1928—29. ³⁾ Herunder bevilgning til nydyrking og bureising, kroner. ⁴⁾ Herunder lotteri- og fondsmidler til nydyrking og bureising, som ikke var tatt med før 1929—30. ⁵⁾ Lån lastet driften. For lettere å kunne sammenligne med tidligere år har man her stillet op regnskapet på den gamle måte. og omkostninger ved optagelsen av konverteringslån kr. 2 927 000. Etter den nye opstilling av regnskapet for til vanskeligstilte kommuner kr. 1 000 000. ¹²⁾ Inklusive kr. 2 927 000 — forskjellen mellom konverteringslånets utgift. ¹⁴⁾ Herav til lindring av krisen og bekjempelse av arbeidsledigheten kr. 7 060 000. ¹⁵⁾ Herav til vanskeligstilte rabatt og omkostninger ved utlegning og konvertering av statslån kr. 8 601 000. ¹⁸⁾ Herav til vanskeligstilte kom-bragt. ²⁰⁾ Herav til lindring av krisen og bekjempelse av arbeidsledigheten kr. 12 721 500. ²¹⁾ Herav ekstraordinær og bekjempelse av arbeidsledigheten kr. 15 295 000. ²⁴⁾ Herav ekstraordinær krisebevilgning kr. 12 127 000. og bekjempelse av arbeidsledigheten kr. 9 930 000. ²⁷⁾ Herav ekstraordinær krisebevilgning kr. 10 000 000. ²⁹⁾ Herav alderstrygden kr. 23 500 000. ³⁰⁾ Herav til alderstrygden kr. 39 355 000 og til lindring av krisen og be-hjelp til kommuner kr. 1 000 000.

finansier.

1913/14—1936/37, bevilget budgett for 1937/38 og foreslått budgett for 1938/39.

1928/29	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33 ^{a)}	1932/33	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	Bevilget budgett 1937/38	Foreslått budgett 1938/39
1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.
4 049	3 950	4 205	4 100	3 808	3 808	4 227	3 971	3 748	4 714	4 261	4 217
3 385	3 468	3 437	3 832	4 134	4 134	4 128	4 242	4 496	4 995	4 434	4 610
39 634	39 237	38 955	38 726	37 275	37 275	36 925	37 698	40 198	45 775	51 726	51 965
13 889	14 256	14 553	14 192	13 539	13 539	13 419	13 450	13 991	16 656	16 845	17 467
728	798	840	856	823	823	802	862	870	895	891	907
3 779	4 097	4 094	4 029	3 763	3 763	3 305	3 457	3 539	3 768	3 706	4 136
50 792	49 976	51 637	53 279	49 596	49 596	47 284	47 891	49 179	54 048	53 445	60 084
16 392	14 661	16 897	15 787	^{a)} 17 146	^{a)} 17 146	¹⁴⁾ 17 878	¹⁶⁾ 25 104	²⁰⁾ 30 429	²³⁾ 28 962	²⁶⁾ 62 021	³⁰⁾ 68 594
14 869	14 013	14 480	16 602	12 730	12 730	12 845	13 056	14 239	12 809	16 732	17 661
²⁾ 19 117	²⁾ 18 828	²⁾ 19 646	²⁾ 21 526	²⁾ 24 876	²⁾ 24 876	²⁾ 24 433	²⁾ 24 472	²⁾ 36 622	²⁾ 40 898	²⁾ 42 770	51 103
15 208	⁴⁾ 16 414	⁴⁾ 14 615	⁴⁾ 14 372	⁴⁾ 13 920	⁴⁾ 13 920	⁴⁾ 14 622	⁴⁾ 23 574	⁴⁾ 33 498	⁴⁾ 37 238	⁴⁾ 33 485	32 813
33 772	13 393	14 182	13 289	12 701	12 701	13 112	15 228	²¹⁾ 19 761	²⁴⁾ 27 267	²⁷⁾ 25 490	³¹⁾ 27 164
12 094	12 508	13 016	12 933	12 551	12 551	12 417	12 444	13 202	14 281	15 476	16 696
83 721	82 319	83 691	83 443	¹⁰⁾ 94 204	¹⁰⁾ 30 655	18 976	¹⁷⁾ 21 975	10 198	7 746	7 114	5 242
6 484	6 960	7 311	7 642	7 362	7 362	7 116	7 812	8 759	9 685	11 098	12 541
—	—	—	—	—	—	¹³⁾ 54 384	¹³⁾ 46 734	¹³⁾ 47 760	¹³⁾ 44 436	¹³⁾ 44 906	44 630
23 997	30 053	11 737	8 166	¹¹⁾ 8 552	¹¹⁾ 8 745	¹⁵⁾ 10 015	¹⁸⁾ 13 173	²²⁾ 15 504	²⁸⁾ 13 048	²⁵⁾ 22 558	³²⁾ 13 953
341 910	324 931	313 296	312 774	316 980	308 008	288 238	316 169	344 834	367 221	416 958	433 783
20 544	16 107	14 169	13 672	11 444	15 809	17 723	26 335	33 002	41 697	40 386	46 338
5 647	5 031	5 822	5 496	5 491	5 491	2 638	7 399	7 538	8 982	6 272	5 445
—	—	—	—	77	77	586	2 862	6 999	3 760	—	—
—	1 000	30	—	921	921	1 853	595	1 647	6 712	1 421	1 754
17 592	25 448	38 151	27 140	33 110	33 110	36 623	34 482	35 830	38 179	36 572	41 515
1 632	⁵⁾ 3 555	⁷⁾ 2 279	⁷⁾ 1 752	⁷⁾ 420	⁷⁾ 420	⁷⁾ 1 416	⁷⁾ 1 321	⁷⁾ 785	—	—	—
2 058	20 030	—	—	—	—	12 735	14 791	28 192	58 462	—	—
47 473	71 171	60 451	48 060	51 463	55 828	73 574	87 785	113 993	157 792	84 651	95 052
389 383	396 102	373 747	360 834	368 443	363 836	361 812	403 954	458 827	525 013	501 609	528 835
87 679	84 605	80 612	77 060	70 848	70 848	71 911	72 062	81 994	90 935	²⁹⁾ 118 900	³³⁾ 136 200
106 162	110 473	103 491	103 518	98 892	98 892	105 709	112 665	125 849	140 380	128 000	128 000
³⁾ 92 100	³⁾ 93 980	³⁾ 92 419	³⁾ 90 221	³⁾ 97 009	³⁾ 97 009	³⁾ 100 544	³⁾ 108 362	³⁾ 138 908	³⁾ 170 371	³⁾ 162 805	174 840
24 450	24 411	20 967	19 454	20 347	20 347	19 810	19 859	23 458	29 081	25 501	27 878
19 905	18 947	18 700	17 330	17 864	17 864	17 722	18 326	17 227	17 751	14 501	16 648
336	336	336	336	336	336	336	336	336	336	336	438
15 006	12 683	6 708	541	6 140	—	—	—	—	—	—	—
5 139	⁶⁾ 10 307	⁶⁾ 7 054	⁶⁾ 8 692	⁶⁾ 9 185	⁶⁾ 9 185	⁶⁾ 10 856	⁶⁾ 11 287	⁶⁾ 11 210	⁶⁾ 11 313	⁶⁾ 11 124	11 648
350 777	355 742	330 287	317 152	320 621	314 481	326 888	342 897	398 982	460 167	461 167	495 652
10 787	3 809	1 900	619	607	2 140	2 926	4 181	4 014	2 298	820	770
1 463	2 797	10 032	3 351	3 347	3 347	3 236	5 301	4 817	3 729	3 113	2 813
26 356	33 754	23 127	14 731	¹²⁾ 19 093	¹²⁾ 19 093	¹²⁾ 28 762	¹⁹⁾ 51 575	51 014	58 819	36 509	29 600
—	—	8 401	24 981	24 775	24 775	—	—	—	—	—	—
38 606	40 360	43 460	43 682	47 822	49 355	34 924	61 057	59 845	64 846	40 442	33 183
389 383	396 102	373 747	360 834	368 443	363 836	361 812	403 954	458 827	525 013	501 609	528 835

med de beløp som er opført i statsregnskapet, da poster som har vært holdt utenfor budgетtregnskapet, herunder fond, og innbetalinger. Således er de innbetalte skatter opført og ikke de utlignede, som i statsregnskapene til og med 1924/25.

²⁾ Herunder vedlikehold av gjennomgangsveier, som dekkes av veilavgiften, og som ikke blev ført op før 1928—29. som dekkes av lotteri- og fondsmidler, og som ikke har vært tatt med før 1929—30. ⁵⁾ Lån til sparebanker 3 mill. til vanskelig stillede sparebanker. ⁸⁾ Fra og med 1932—33 er renter av den nedlagte kapital i statens bedrifter be-
⁹⁾ Herav til lindring av krisen og bekjempelse av arbeidsledigheten kr. 3 693 000. ¹⁰⁾ Herav kurstap kr. 15 486 000
1932—33 og følgende år er renter av den nedlagte kapital i statens bedrifter ikke som tidligere tatt med her. ¹¹⁾ Herav pålydende og hvad det har innbragt. ¹²⁾ Resultatet av driften når 5 pct. renter av den investerte kapital er tatt til kommuner kr. 2 130 000. ¹³⁾ Herav til lindring av krisen og arbeidsledighetens bekjempelse kr. 10 560 000. ¹⁷⁾ Herav muner kr. 4 533 000. ¹⁹⁾ Inklusive kr. 8 601 000 — forskjellen mellom de nye låns pålydende og hvad de har inn-
krisebevilgning kr. 4 962 000. ²²⁾ Herav til vanskeligstilte kommuner kr. 7 538 000. ²³⁾ Herav til lindring av krisen
²⁵⁾ Herav hjelp til kommuner kr. 3 597 000. ²⁶⁾ Herav til alderstryggen kr. 35 650 000 og til lindring av krisen
²⁸⁾ Herav hjelp til kommuner kr. 2 500 000 og til regulering av statstjenestemennenes lønninger kr. 13 820 000.
kjempelse av arbeidsledigheten kr. 9 050 000. ³¹⁾ Herav ekstraordinær krisebevilgning kr. 10 600 000. ³²⁾ Herav

XX. Offentlige finanser (forts.).

Skatteår (og inntektsår)	b) Den kommunale skatteligning								
	Formue			Antatt inntekt			Skattbar inntekt		
	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer	Riket
Millioner kroner			Millioner kroner			Millioner kroner			
1913—1914 (1912)	2 409,4	1 442,6	3 852,0	413,6	417,1	830,7	217,4	217,1	434,5
1921—1922 (1920)	6 905,8	5 285,9	12 191,7	1 745,5	2 144,0	3 889,5	1 267,6	1 667,4	2 935,0
1925—1926 (1924)	5 952,9	3 982,0	9 934,9	1 400,0	1 357,1	2 757,1	933,3	921,7	1 855,0
1926—1927 (1925)	5 706,0	3 756,3	9 462,3	1 410,9	1 355,5	2 766,4	937,7	923,0	1 860,7
1927—1928 (1926)	5 111,8	3 546,1	8 657,9	1 246,7	1 222,9	2 469,6	802,0	828,9	1 630,9
1928—1929 (1927)	4 775,2	3 322,7	8 097,9	1 125,3	1 127,1	2 252,4	711,0	743,3	1 454,3
1929—1930 (1928)	4 663,0	3 390,6	8 053,6	1 073,7	1 079,6	2 153,3	669,6	704,8	1 374,4
1930—1931 (1929)	4 591,1	3 379,0	7 970,1	1 097,2	1 102,4	2 199,6	690,2	722,3	1 412,5
1931—1932 (1930)	4 436,0	3 314,0	7 750,0	1 091,2	1 105,6	2 196,8	684,0	722,3	1 406,3
1932—1933 (1931)	4 168,3	3 063,3	7 231,6	982,0	1 011,6	1 993,6	601,8	652,5	1 254,3
1933—1934 (1932)	3 991,2	3 044,5	7 035,7	941,9	991,8	1 933,7	566,9	628,0	1 194,9
1934—1935 (1933)	3 925,4	2 992,6	6 918,0	936,3	965,4	1 901,7	563,2	605,4	1 168,6
1935—1936 (1934)	3 964,6	3 101,7	7 066,3	967,6	986,4	1 954,0	586,3	622,0	1 208,3
1936—1937 (1935)	4 110,8	3 318,7	7 429,5	1 029,2	1 046,6	2 075,8	²⁾ 609,0	²⁾ 658,8	²⁾ 1 267,8
1937—1938 (1936) ¹⁾	4 351,2	3 504,5	7 855,7	1 139,2	1 146,7	2 285,9	—	—	—

Skatteår	c) Utlignede kommunale skatter								d) Statsskatt			
	Bygder				Byer				Formues- og inntekts-skatt ²⁾	Formbruks-skatter ⁴⁾	Andre skatter og avgifter	Til-sammen
	Formues- og inntekts-skatt	Elen-doms-skatt (matrik-kelskatt)	Andre skatter og av-gifter	Til-sammen	Formues- og inntekts-skatt	Elen-doms-skatt	Andre skatter og av-gifter	Til-sammen				
Millioner kroner				Millioner kroner				Millioner kroner				
1913—1914	21,2	4,3	0,9	26,4	26,3	7,1	2,5	35,9	17,0	66,2	10,2	93,4
1921—1922	150,5	5,9	2,1	158,5	239,9	11,7	3,2	254,8	283,0	94,8	23,1	400,9
1925—1926	148,3	4,9	2,9	156,1	164,0	15,7	3,0	182,7	127,4	181,9	22,4	331,7
1926—1927	154,4	5,0	2,9	162,3	159,1	15,8	2,9	177,8	120,4	178,7	21,8	320,9
1927—1928	138,1	5,0	2,9	146,0	143,1	16,0	2,9	162,0	102,5	210,7	22,7	335,9
1928—1929	127,3	4,9	3,1	135,3	126,7	16,4	2,9	146,0	82,6	198,3	24,4	305,3
1929—1930	123,8	5,0	2,3	131,3	124,3	16,4	3,0	143,7	82,0	204,5	24,4	310,9
1930—1931	123,8	5,2	1,8	130,8	125,2	16,4	3,0	144,6	79,3	195,9	21,0	296,2
1931—1932	121,6	5,2	2,3	128,6	124,9	16,6	2,6	144,1	78,7	193,7	19,5	291,9
1932—1933	113,6	5,1	1,7	120,4	120,5	16,9	2,6	140,0	70,8	195,9	20,3	287,0
1933—1934	109,3	5,4	1,8	116,5	117,9	17,4	3,2	138,5	71,5	206,3	19,8	297,6
1934—1935	108,2	5,3	1,8	115,3	115,8	17,9	3,4	137,1	70,6	221,0	19,9	311,5
1935—1936	110,5	5,2	1,8	117,5	118,2	18,7	3,3	140,2	81,9	264,8	23,4	370,1
1936—1937 ⁸⁾	110,9	5,3	⁵⁾ 10,1	126,3	121,1	19,1	⁶⁾ 10,3	150,5	83,9	262,0	21,6	367,5

Pr. 30 juni	e) Kommunenes skatterestanser			f) Kommunenes lånegjeld ⁷⁾						g) Statens lånegjeld		
	Herreder	Byer	Til-sammen	Bygder		Byer		Kommuner i alt		Optatt innen-lands	Optatt uten-lands	Samlet stats-gjeld
				Samlet lånegjeld	Herav vedk. elektr.-vesenet	Samlet lånegjeld	Herav vedk. elektr.-vesenet	Samlet lånegjeld	Herav vedk. elektr.-vesenet			
Millioner kroner			Millioner kroner		Millioner kroner		Millioner kroner		Millioner kroner			
1914	8,0	5,9	13,9	58,7	—	164,2	—	222,9	—	20,9	336,5	357,4
1922	66,8	104,6	171,4	625,4	373,4	671,3	195,9	1 296,7	569,3	815,2	466,9	1 282,1
1926	91,1	97,7	188,8	732,8	432,0	774,3	293,6	1 507,1	725,6	896,8	713,7	1 610,5
1927	102,8	96,0	198,8	728,9	428,3	757,9	291,3	1 486,8	719,6	863,0	705,4	1 568,4
1928	105,3	89,1	194,4	719,9	424,2	743,6	287,7	1 463,5	711,9	823,4	811,4	1 634,8
1929	101,5	80,1	181,6	712,1	426,6	749,2	278,3	1 461,3	704,9	785,1	793,8	1 578,9
1930	99,1	71,4	170,5	703,7	420,4	745,2	272,0	1 448,9	692,4	782,7	782,3	1 565,0
1931	100,4	66,4	166,8	689,3	410,5	748,9	265,8	1 438,2	676,3	760,4	757,6	1 518,0
1932	101,3	66,2	167,5	689,1	416,5	737,5	254,9	1 426,6	671,4	719,3	742,7	⁹⁾ 1 462,0
1933	97,4	62,8	160,2	683,7	413,8	721,3	248,2	1 405,0	662,0	769,8	726,2	⁹⁾ 1 496,0
1934	92,0	59,3	151,3	674,3	388,2	697,4	236,4	1 371,7	624,6	755,4	706,3	⁹⁾ 1 461,7
1935	86,3	51,5	137,8	639,3	371,5	682,6	223,9	1 321,9	595,4	770,8	705,4	⁹⁾ 1 476,2
1936	78,6	50,7	129,3	605,1	349,6	666,3	208,7	1 271,4	558,3	770,3	711,5	⁹⁾ 1 481,8
1937 ⁸⁾	68,8	43,8	112,6	569,3	322,2	659,0	197,7	1 228,3	519,9	801,2	692,1	⁹⁾ 1 493,3

¹⁾ Opgavene for 1937—1938 er helt foreløbige og tildels basert på beregnede tall. ²⁾ Renter av bankinnskudd er ikke tatt med her. ³⁾ Omfatter ordinær inntekts- og formuesskatt og ekstraordinær formuesskatt. For sistnevnte skatt er for de tre siste år det anslåtte beløp ført op, mens den ordinære statsskatt for alle år er ført op med utlignet beløp. I tabellen på foregående sider er ført op de skatter som er innbetalt hvert år. ⁴⁾ Herunder bl.a. toll og for 1935/36 og 1936/37 også omsetningsavgift. ⁵⁾ Her er renteskatten — 8,3 mill. kr. — tatt med. ⁶⁾ Her er renteskatten — 6,8 mill. kr. — tatt med. ⁷⁾ Her er også de felleskommunale elektrisitetsverks lånegjeld tatt med. ⁸⁾ Foreløbig opgave. ⁹⁾ Ekskl. ikke innbetalt del av grunnfond i statsgaranterte banker.

